

Aan de slag met de Omgevingswet

Toepassingsprofiel projectbesluit

Versie 3.0.0

Geonovum

Datum 14 juli 2022

Colofon

Omgevingsdocument	projectbesluit
Identificatie	pb
Versie	3.0.0
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met ToepassingsProfieLEN voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Nienke Jansen
Auteur(s)	DSO Project 33

Versiehistorie

In de versiehistorie wordt met WELT-xx verwezen naar de Wensen en Eisen Lijst voor de TPOD-standaard. Deze lijst bevat meldingen en wijzigingsverzoeken die door gebruikers van de standaard zijn ingediend. De ingediende meldingen zijn te vinden via <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/meldingen>.

Voor de STOP-standaard bestaat een vergelijkbaar meldingssysteem, waarnaar wordt verwezen met STOP#xx. De STOP-issuetracker is te vinden via <https://gitlab.com/koop/STOP/standaard/-/issues>.

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragraaf <u>2.3</u> volledig herschreven. Toegevoegd beschrijvingen van de inhoud van het projectbesluit, de projectprocedure en de coördinatieregeling

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0-cv	30-05-2022	<p>In deze versie van het toepassingsprofiel is de mogelijkheid toegevoegd om met het projectbesluit het omgevingsplan te wijzigen door toepassing van het tijdelijk regelingdeel. Dat heeft geleid tot de volgende wijzigingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in paragraaf <u>2.4</u> is het meervoudig bronhouderschap en de werking van het tijdelijk regelingdeel beschreven • vele aanvullingen in hoofdstuk <u>4</u>, met name in de nu toegevoegde paragraaf <u>4.3.4</u> die de modellering en toepassing van RegelingTijdelijkdeel beschrijft. De voorbeelden zijn hierop aangepast. • paragraaf <u>5.3</u> Specificatie van de Artikelstructuur toegevoegd, met verwijzing naar TPOD omgevingsplan • de titel van Hoofdstuk <u>7</u> is gewijzigd in 'Annoteren van <i>het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit</i> met OW-objecten: productmodel, objecten en attributen' en overal waar relevant toegevoegd dat het in dit hoofdstuk gaat om het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit • in paragraaf <u>7.8.1.2</u> in Tabel 5, over het gebruik van de Gebiedsaanwijzingtypen per omgevingsdocument/regeling, is de regelingsoort 'Omgevingsplanregels uit een projectbesluit' toegevoegd, waarmee wordt aangegeven welke Gebiedsaanwijzingtypen gebruikt kunnen worden in het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt • in paragraaf <u>7.12</u> Objecttype Regelingsgebied is verduidelijkt dat het hier gaat om het Regelingsgebied van het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit • hoofdstuk <u>8</u> Annoteren van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit met OW-objecten is toegevoegd, met verwijzing naar TPOD omgevingsplan en een beschrijving van het Regelingsgebied bij het tijdelijk regelingdeel • paragraaf <u>9.1</u> is gewijzigd in Standaardindeling <i>vrijetekstgedeelte van het projectbesluit</i> • paragraaf <u>9.2</u> Standaardindeling tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit is toegevoegd • paragraaf <u>9.6</u> is gewijzigd in Onderdelen van de standaard die voor het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn • paragraaf <u>9.7</u> Onderdelen van de standaard die voor het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn is toegevoegd
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragraaf <u>2.5</u> ; in deze paragraaf was al het overgangsrecht voor de relatie tussen projectbesluit en omgevingsplan beschreven. Nu is toegevoegd een beschrijving van het overgangsrecht voor de voorgangers van het projectbesluit

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0-cv	30-05-2022	Hoofdstuk <u>4</u> maakt nu onderscheid tussen het besluit en de op het besluit betrekking hebbende stukken. Het besluit (met inbegrip van de regeling) wordt gepubliceerd c.q. bekendgemaakt op overheid.nl en de regeling is te raadplegen in DSO-LV. Op het besluit betrekking hebbende stukken, met name bestaand uit onderzoeksrapportages, worden ter inzage gelegd; ze worden niet in de publicatiebladen geplaatst en worden niet doorgegeven aan DSO-LV. Ze zijn geen onderdeel van het STOP/TPOD-model voor Besluit en Regeling. Er komt een centrale voorziening voor de elektronische terinzagelegging van deze stukken. Dit is waar relevant in de tekst van dit hoofdstuk verwerkt en ter introductie is paragraaf <u>4.1</u> gesplitst in de subparagrafen <u>4.1.1</u> en <u>4.1.2</u> .
3.0.0-cv	30-05-2022	In hoofdstuk <u>4</u> is het onderscheid tussen Besluit en Regeling duidelijker gemaakt, aanvullingen daarvoor staan in paragrafen <u>4.3.2</u> en <u>4.3.3</u> .
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragrafen <u>4.3.2.1</u> en <u>4.3.2.2</u> : de voorkeursvariant voor het element Toelichting als onderdeel van het Besluit is gewijzigd
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragraaf <u>4.3.2.2</u> : <ul style="list-style-type: none">• Afbeelding toegevoegd met schematisch overzicht van de onderdelen van BesluitCompact voor het projectbesluit• Relatie gelegd met paragraaf <u>2.3.2</u>: beschreven is welke onderdelen die op grond van Omgevingswet en Omgevingsbesluit in het projectbesluit moeten c.q. kunnen voorkomen, bij voorkeur in het Besluit worden opgenomen en in welk element
3.0.0-cv	30-05-2022	In paragraaf <u>4.3.3</u> is de relatie gelegd met paragraaf <u>2.3.2</u> : beschreven is welke onderdelen die op grond van Omgevingswet en Omgevingsbesluit in het projectbesluit moeten c.q. kunnen voorkomen, bij voorkeur in de RegelingVrijtekst worden opgenomen en in welk element. In het voorbeeld (subparagraaf <u>4.3.3.3</u>) is dat met voorbeeldteksten verder toegelicht
3.0.0-cv	30-05-2022	I.v.m. het hiervoor bij hoofdstuk 4 genoemde onderscheid tussen bijlagen bij Besluit c.q. Regeling die in de publicatiebladen komen en op het besluit betrekking hebbende stukken die ter inzage gelegd worden is: <ul style="list-style-type: none">• Paragraaf <u>5.4</u> gesplitst in twee subparagrafen• Is paragraaf <u>5.4.3</u> toegevoegd; in deze paragraaf wordt beschreven hoe de aanlevering van de op het besluit betrekking hebbende stukken aan de centrale voorziening voor de elektronische terinzagelegging moeten worden aangeleverd

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragraaf <u>6.1.2</u> Locatie: <ul style="list-style-type: none">volgorde van de subparagrafen omgedraaidpositie van GIO t.o.v. het besluit aangepast aan wijzigingen in Bekendmakingswet en STOP
3.0.0-cv	30-05-2022	Paragraaf <u>7.6</u> Locatie: <ul style="list-style-type: none">in paragraaf <u>7.6.1</u> toegevoegd dat het is toegestaan om bij Lijn naast de geometrie van het type Curve ook het type MultiCurve te gebruiken en bij Punt naast de geometrie van het type Point ook het type MultiPoint te gebruiken, met toelichting wat de betekenis van de Multi-varianten is (WELT-191)in paragraaf <u>7.6.4</u> de constraints voor de toegestane geometrietypen voor Gebied, Lijn en Punt toegevoegd, met in paragraaf <u>7.6.5</u> een toelichting op die constraints
3.0.0-cv	30-05-2022	De Notitie Werkwijze Geo en Locaties in omgevingsdocumenten is als volgt in dit toepassingsprofiel verwerkt: <ul style="list-style-type: none">aanpassingen in de paragrafen <u>6.1.2.1</u> en <u>6.1.2.2</u> van de beschrijvingen van noemer, werkingsgebied, de functies van het OW-object Locatie, het werken met gebiedengroepen en de relatie tussen OW-Locatie en GIOin paragraaf <u>7.6.5</u> de tekst over de noemer van het OW-object Locatie gewijzigdParagraaf <u>7.8.6</u> Aanbevelingen voor Locatie, noemer en naam GIO bij annoteren met Gebiedsaanwijzing toegevoegd
3.0.0-cv	30-05-2022	Hoofdstuk <u>10</u> (was hoofdstuk 9) is volledig herschreven. Het is nu een hoofdstuk waarin de volledige projectprocedure is beschreven, met per Procedurestap een beschrijving van het juridische kader en de aan te leveren producten en gegevens Als gevolg daarvan is Bijlage 2 Projectprocedure vervallen
3.0.0-cv	30-05-2022	Aan hoofdstuk <u>10</u> is paragraaf <u>10.6.6</u> toegevoegd, waarin is aangegeven hoe (in de toekomst) de zichtbaarheid van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit kan worden beperkt als het projectbesluit materieel is uitgewerkt doordat het project volledig is gerealiseerd
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.3.2</u> De inhoud van het projectbesluit (N.a.v. consultatie) In opsommingsonderdeel 3 duidelijk gemaakt dat, als het projectbesluit in strijd is met het omgevingsplan, het projectbesluit het omgevingsplan móét wijzigen

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.3.4</u> Coördinatie <ul style="list-style-type: none">• (N.a.v. consultatie) Opschrift van paragraaf gewijzigd (was: De coördinatie van besluiten ter uitvoering van het projectbesluit)• (N.a.v. consultatie) Tekst over projectbesluit als integraal besluit genuanceerd• (N.a.v. consultatie) Tekst over coördinatie van projectbesluit met besluiten ter uitvoering van een projectbesluit herschreven
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.4.2</u> Uitvoering meervoudig bronhouderschap en consolidatie met concept 'tijdelijk regelingdeel' (N.a.v. consultatie) Tekst over complexiteit meervoudig bronhouderschap herschreven
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.4.3</u> Wijzigen omgevingsplan door projectbesluit voorlopig niet verplicht (N.a.v. consultatie) Optie wijzigen waterschapsverordening ter bescherming project toegevoegd
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.4.4</u> Toepassing van het tijdelijk regelingdeel en van de consolidatie bij het wijzigen van het omgevingsplan met het projectbesluit (N.a.v. consultatie) Toelichting toegevoegd over wijzigen tijdelijk regelingdeel
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>2.5</u> Overgangsrecht en overgangsfase (N.a.v. consultatie) Toegevoegd overgangsrecht voor projectplan
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>4.3.2.2</u> Toelichting (op Besluitmodel) <ul style="list-style-type: none">• (N.a.v. consultatie) Afbeelding toegevoegd voor projectbesluit dat omgevingsplan niet wijzigt• (N.a.v. consultatie) Bestaande afbeelding gecorrigeerd
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>5.2</u> Specificatie van de Vrijtekststructuur (N.a.v. consultatie) Figuur 17 in paragraaf 5.2.2 vervangen door gecorrigeerde figuur
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>7.8</u> Objecttype Gebiedsaanwijzing (N.a.v. consultatie) In de tabel in paragraaf 7.8.1.2 de kleur van en het teken in enkele cellen gecorrigeerd
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>7.10</u> Objecttype Kaart De definitie van dit objecttype aangepast om duidelijk te maken dat de bij een Juridische regel of Tekstdeel behorende domeinspecifieke OW-objecten (Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde) op de Kaart worden weergegeven en niet de Locaties bij de Juridische regel of het Tekstdeel
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.1.1.1</u> Inhoud en aanlevering kennisgeving (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat kennisgeving wel in publicatieblad maar niet in DSO-LV komt

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.1.2.1</u> Inhoud en aanlevering kennisgeving (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat kennisgeving wel in publicatieblad maar niet in DSO-LV komt
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.1.4.2</u> Aanlevering kennisgeving (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat kennisgeving wel in publicatieblad maar niet in DSO-LV komt
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.1.4.3</u> Kennisgevingmetadata (N.a.v. consultatie) Tekst in kader Toekomstige functionaliteit geactualiseerd
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.3.1</u> Juridisch kader (ontwerpbesluit) (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat ontwerp-projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd hoeft te worden
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.3.2</u> Aanlevering ontwerpbesluit (N.a.v. consultatie) Toegevoegd technische workaround voor coördineren besluiten ter uitvoering van een projectbesluit met projectbesluit
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.3.2.1</u> Besluitmetadata en Paragraaf <u>10.6.3.2.2</u> Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit (N.a.v. consultatie) Toegevoegd technische uitleg over grondslag, wijze waarop uri voor verwijzing naar wet- en regelgeving gegenereerd kan worden met een voorbeeld in XML van de grondslag voor het projectbesluit
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.3.3.1</u> Inhoud en aanlevering kennisgeving (ontwerpbesluit) <ul style="list-style-type: none">• Toegevoegd wat een zakelijke weergave van de inhoud van het ontwerpbesluit is• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat kennisgeving wel in publicatieblad maar niet in DSO-LV komt
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.3.4</u> Aanlevering van op het ontwerpbesluit betrekking hebbende stukken voor terinzagelegging (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat ontwerp-projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd hoeft te worden
3.0.0	11-07-2022	Paragraaf <u>10.6.4.1.2</u> Bekendmaking en terinzagelegging projectbesluit provincie en Rijk <ul style="list-style-type: none">• (N.a.v. consultatie) Opschrift van paragraaf gewijzigd (was: Bekendmaking projectbesluit provincie en Rijk)• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd hoeft te worden

Versie	Datum	Wijziging
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.1.3</u> Goedkeuring, bekendmaking en terinzagelegging projectbesluit waterschap</p> <ul style="list-style-type: none">• (N.a.v. consultatie) Opschrift van paragraaf gewijzigd (was: Goedkeuring en bekendmaking projectbesluit waterschap)• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd nadere toelichting over bekendmaking goedkeuringsbesluit• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd aanbeveling dat GS kennisgeving doen van goedkeuringsbesluit in provinciaal blad• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd hoeft te worden• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat beroepstermijnen voor zowel projectbesluit van het waterschap als goedkeuringsbesluit beginnen op de dag na die waarop het goedkeuringsbesluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.3</u> Aanlevering definitief besluit</p> <p>(N.a.v. consultatie) Toegevoegd technische workaround voor coördineren besluiten ter uitvoering van een projectbesluit met projectbesluit</p>
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.3.1</u> Besluitmetadata, Paragraaf <u>10.6.4.3.2</u> Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit en Paragraaf <u>10.6.4.3.4</u> Regelingmetadata tijdelijk regelingdeel</p> <p>(N.a.v. consultatie) Toegevoegd technische uitleg over grondslag, wijze waarop uri voor verwijzing naar wet- en regelgeving gegenereerd kan worden met een voorbeeld in XML van de grondslag voor het projectbesluit</p>
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragrafen <u>10.6.4.3.2</u> Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit en <u>10.6.4.3.3</u> Regelingmetadata tijdelijk regelingdeel</p> <p>(N.a.v. consultatie) Toelichting op Regelingmetadagegeven <i>opvolgerVan</i> ingekort</p>
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.3.2</u> Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit</p> <p>Toegevoegd kader Toekomstige functionaliteit over optioneel worden Regelingmetadata bij definitief besluit</p>
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.4.1</u> Inhoud en aanlevering kennisgeving</p> <ul style="list-style-type: none">• Toegevoegd wat een zakelijke weergave van de inhoud van het ontwerpbesluit is• (N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat kennisgeving wel in publicatieblad maar niet in DSO-LV komt
3.0.0	11-07-2022	<p>Paragraaf <u>10.6.4.5</u> Aanlevering van op de zaak betrekking hebbende stukken voor terinzagelegging</p> <p>(N.a.v. consultatie) Toegevoegd dat het projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd hoeft te worden</p>

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	<u>13</u>
1	Inleiding	<u>14</u>
1.1	Aanleiding	<u>14</u>
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	<u>15</u>
1.3	Leeswijzer.....	<u>16</u>
2	Inhoudelijke aspecten van het projectbesluit	<u>18</u>
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	<u>18</u>
2.2	Algemene kenmerken projectbesluit	<u>19</u>
2.3	Het projectbesluit.....	<u>21</u>
2.4	Wijziging van het omgevingsplan door het projectbesluit: meervoudig bronhouderschap....	<u>26</u>
2.5	Overgangsrecht en overgangsfase.....	<u>33</u>
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten	<u>36</u>
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten ...	<u>36</u>
3.2	Omgevingsdocumenten met en zonder regels	<u>36</u>
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling	<u>37</u>
3.4	Annoteren	<u>37</u>
3.5	Waardelijsten	<u>37</u>
3.6	Presentatiemodel	<u>38</u>
3.7	Metadata.....	<u>42</u>
3.8	Van plan tot publicatie	<u>42</u>
B	Modellering van het projectbesluit.....	<u>44</u>
4	De vormgeving van Besluit en Regeling bij het projectbesluit.....	<u>45</u>
4.1	Besluit, juridisch geldende versie en (geconsolideerde) Regeling van het projectbesluit	<u>45</u>
4.2	Modellen voor Besluit en Regeling en tekststructuren.....	<u>46</u>
4.3	De vormgeving van Besluit en Regeling bij het projectbesluit.....	<u>47</u>
5	Toepassing van de STOP-tekststructuren op omgevingsdocumenten	<u>72</u>
5.1	Soorten tekststructuur	<u>72</u>
5.2	Specificatie van de Vrijtekststructuur	<u>72</u>
5.3	Specificatie van de Artikelstructuur.....	<u>79</u>
5.4	Bijlagen en op het besluit betrekking hebbende stukken	<u>79</u>
6	Inleiding op het Informatiemodel Omgevingswet	<u>82</u>
6.1	De drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie	<u>82</u>
6.2	De bedoeling van het annoteren met OW-objecten	<u>88</u>
7	Annoteren van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit met OW-objecten: productmodel, objecten en attributen	<u>91</u>
7.1	Productmodel: het IMOW-UML-diagram voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit .	<u>91</u>

7.2	Objecttype Divisie	<u>92</u>
7.3	Objecttype Divisietekst	<u>96</u>
7.4	Objecttype Tekstdeel	<u>98</u>
7.5	Objecttype Hoofdlijn	<u>102</u>
7.6	Objecttype Locatie	<u>104</u>
7.7	Objecttype Geometrie	<u>110</u>
7.8	Objecttype Gebiedsaanwijzing	<u>111</u>
7.9	Objecttype SymbolisatieItem	<u>125</u>
7.10	Objecttype Kaart	<u>126</u>
7.11	Objecttype Kaartlaag	<u>129</u>
7.12	Objecttype Regelingsgebied	<u>131</u>
7.13	Het niveau van annoteren	<u>132</u>
7.14	Annoteren wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat	<u>133</u>
8	Annoteren van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit met OW-objecten	<u>135</u>
8.1	Verwijzing naar toepasselijk toepassingsprofiel	<u>135</u>
8.2	Objecttype Regelingsgebied	<u>135</u>
9	Overige modelleringsaspecten van het projectbesluit	<u>137</u>
9.1	Standaardindeling vrijtekstgedeelte van het projectbesluit	<u>137</u>
9.2	Standaardindeling tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit	<u>137</u>
9.3	Tekstverwijzing	<u>139</u>
9.4	Hergebruik van en verwijzen naar GIO's en OW-objecten in een ander omgevingsdocument	<u>140</u>
9.5	Muteren van OW-objecten	<u>141</u>
9.6	Onderdelen van de standaard die voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn	<u>142</u>
9.7	Onderdelen van de standaard die voor het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn	<u>143</u>
C	Aspecten van de aanlevering	<u>144</u>
10	Procedure, aan te leveren producten en gegevens	<u>145</u>
10.1	Inleiding	<u>145</u>
10.2	Identificatie van een Regelingversie met Doel	<u>145</u>
10.3	De modellering van de kennisgeving	<u>147</u>
10.4	De modellering van de mededeling van een rechterlijke uitspraak	<u>147</u>
10.5	Procedure-informatie en consolidatie	<u>148</u>
10.6	Projectprocedure en aan te leveren producten en gegevens	<u>150</u>
11	Mutatiescenario's	<u>204</u>
D	Bijlagen	<u>206</u>
1	De relatie tussen artikel 1.2 Omgevingswet en de waardelijst voor thema	<u>207</u>
2	Overzicht toekomstige functionaliteit	<u>208</u>

A **Uitgangspunten voor de modellering**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is ‘Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit’. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de besluiten en andere rechtsfiguren die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste instrumenten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 LVBB, overheid.nl en DSO-LV

Besluiten moeten, om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB verzorgt vervolgens de bekendmaking van de besluiten en de consolidatie van wijzigingsbesluiten in de (geconsolideerde) Regeling. Beide worden geplaatst op het internetportaal overheid.nl: de bekendmaking van de besluiten komt op officiebekendmakingen.nl in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en de geconsolideerde Regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank. De geconsolideerde Regeling (in STOP-termen: de Toestand) wordt doorgeleverd aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in paragraaf 3.8.

Digitalisering is een van de instrumenten voor het behalen van de in paragraaf [1.1.1](#) genoemde verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie;
- (op termijn) informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om bepaalde besluiten en andere rechtsfiguren *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat ze vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over die besluiten en andere rechtsfiguren.

1.2 STOP, IMOW en TPOD

Op grond van artikel 20.26 lid 2 Omgevingswet worden besluiten en andere rechtsfiguren op grond van die wet die bij ministeriële regeling zijn aangeduid als omgevingsdocument, ontsloten via DSO-LV. De bedoelde ministeriële regeling is de Regeling standaarden publicaties Omgevingswet¹. Deze regeling wijst besluiten en andere rechtsfiguren aan als omgevingsdocument en stelt het verplicht om die omgevingsdocumenten elektronisch vorm te geven conform de Standaard voor Officiële Publicaties, het InformatieModel Omgevingswet en het voor het betreffende omgevingsdocument voorgeschreven toepassingsprofiel.

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) beschrijft hoe officiële publicaties moeten worden opgesteld en aangeleverd om te kunnen worden bekendgemaakt of gepubliceerd en om te kunnen worden geconsolideerd. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen, maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor het domein van de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het ToepassingsProfiel voor OmgevingsDocumenten (TPOD). Daarbij behoort het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). IMOW is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW bepaalt hoe omgevingsdocumenten aan DSO-LV moeten worden aangeleverd. IMOW omvat implementierichtlijnen en implementatie-afspraken voor de

¹ De Regeling standaarden publicaties Omgevingswet is een ministeriële regeling bij de Bekendmakingswet

omgevingsdocumenten. IMOW is bedoeld voor bouwers van plansoftware en voor technisch ingestelde medewerkers van bevoegde gezagen en adviesbureaus.

Naast IMOW is er, als serviceproduct, het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW). CIMOW is het informatiemodel voor informatie-uitwisseling binnen DSO-LV. CIMOW is bedoeld voor de DSO-keten. Per omgevingsdocument is in een Toepassingsprofiel beschreven op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van STOP en bevat domein- en omgevingsdocument-specifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende omgevingsdocument. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het opstellen van de afzonderlijke omgevingsdocumenten en de data die daarin wordt vastgelegd en het ontwikkelen van software daarvoor. Het TPOD is primair bedoeld voor beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de omgevingsdocumenten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven.

De STOP/TPOD-standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud te bepalen.

Het onderhavige document is het toepassingsprofiel voor het projectbesluit. Het behoort tot het Toepassingsprofiel voor Omgevingsdocumenten, dat de volgende onderdelen omvat:

- Informatiemodel Omgevingswet (document en schema's);
- Toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten;
- Symbolenbibliotheek STOP-TPOD;
- Waardelijsten IMOW.

Bij het Toepassingsprofiel voor Omgevingsdocumenten hoort een set van serviceproducten, waaronder:

- Conceptueel Informatiemodel Omgevingswet;
- Presentatiemodel;
- Wegwijzer;
- Validatiematrix.

1.3

Leeswijzer

Dit document is in drie delen verdeeld. Deel A beschrijft de uitgangspunten voor de modellering: de doelstellingen van Omgevingswet, STOP/TPOD-standaard en DSO; de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van het projectbesluit en tot slot de uitgangspunten die de bouwstenen vormden voor de ontwikkeling van de toepassingsprofielen. Deel B is volledig gewijd aan de modellering van het projectbesluit. Beschreven worden de vormgeving van Besluit en Regeling, de toepassing van de STOP-tekststructuren, het annoteren met OW-objecten en enkele andere aspecten. In deel C komt een aantal aanleveringsaspecten aan de orde: de identificatie van omgevingsdocumenten met Doel; het aangeven van de procedurestatus van een besluit tot vaststelling of wijziging van omgevingsdocumenten en de doorwerking daarvan in de geconsolideerde Regeling en de kennisgeving. In deel D staan twee bijlagen. Bijlage 1 geeft aan wat de relatie is tussen de in artikel 1.2 Omgevingswet genoemde aspecten van de fysieke leefomgeving en de waardem

van de waardelijst voor thema. In bijlage 2 zijn alle toekomstige functionaliteiten die verdeeld over de tekst zijn beschreven, bij elkaar gebracht, nader geduid en is aangegeven of er in de tussentijd een workaround bestaat.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van het projectbesluit. Voorbeelden daarvan zijn het model voor Besluit en Regeling dat op het projectbesluit en een besluit tot vaststelling of wijziging daarvan moet worden toegepast, de attributen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort, wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide tekstdelen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen. De subparagraaf Norm beschrijft hoe bij het opstellen van het projectbesluit voldaan moet worden aan de TPOD-standaard. Doelstelling hiervan is dat de omgevingsdocumenten van verschillende bevoegde gezagen op eenzelfde manier geraadpleegd en gevraagd kunnen worden en het combineren van informatie uit verschillende omgevingsdocumenten over eenzelfde onderwerp vereenvoudigd wordt. Hiermee hebben deze normen een functionele invalshoek. Validatieregels die bepalen of een projectbesluit kan worden bekendgemaakt en/of in DSO-LV getoond kan worden, kennen een technische invalshoek: kan het geautomatiseerde systeem het document verwerken?

2 Inhoudelijke aspecten van het projectbesluit

Dit hoofdstuk beschrijft het projectbesluit en heeft als doel de vereisten voor de modellering in dit toepassingsprofiel te identificeren.

Paragraaf 2.1 geeft een korte schets van het karakter van het projectbesluit. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van het projectbesluit. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van het projectbesluit. Paragraaf 2.3 beschrijft domeinspecifieke kenmerken: de bestuursorganen die bevoegd zijn een projectbesluit vast te stellen, de inhoud van het projectbesluit en de projectprocedure. Paragraaf 2.4 geeft in detail aan hoe het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Paragraaf 2.5 ten slotte gaat over het overgangsrecht en de overgangsfase.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast en nemen vervolgens andere besluiten over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere omgevingsdocumenten.

Elk van deze bestuurslagen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten.

Waterschappen, provincies en Rijk kunnen besluiten tot het uitvoeren van een (vaak) complex project in de fysieke leefomgeving door middel van het projectbesluit. Het projectbesluit heeft alleen betrekking op projecten waar een nationaal, provinciaal of waterstaatsbelang mee gemoeid is of waar een privaat belang samenvalt met een publiek belang, zoals de aanleg van een windpark.

Het projectbesluit is gericht op het uitvoeren van een project en het in werking hebben of in stand houden daarvan. Voor een aantal categorieën van projecten is het vaststellen van een projectbesluit verplicht, voor andere projecten van publiek belang is het mogelijk om een projectbesluit vast te stellen. In beide gevallen wordt de projectprocedure toegepast.

Het projectbesluit heeft een bijzonder karakter. Het bevat de maatregelen en kan alle toestemmingen bevatten die nodig zijn voor de uitvoering van het project. Het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor de expliciet in het projectbesluit genoemde activiteiten en als toestemming voor andere onderdelen van het projectbesluit. Tot slot wijzigt het projectbesluit een of meer omgevingsplannen met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project. Gedurende de overgangsfase hoeft dat niet en geldt het projectbesluit, voor zover het in strijd is met het omgevingsplan, als omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Met het oog op de voorbereiding van een projectbesluit kunnen provinciale staten respectievelijk de minister een voorbereidingsbesluit nemen, dat een of meer omgevingsplannen wijzigt met voorbeschermingsregels.

2.2

Algemene kenmerken projectbesluit

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van het projectbesluit opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over het projectbesluit wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten; niet om een volledig sluitende beschrijving te geven. De in de tabellen aangehaalde artikelen zijn afkomstig uit de Omgevingswet (verder: Ow), tenzij anders vermeld.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 5.44 Ow
Voorbereidingsprocedure	<p>Verplichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none">• kennis geven van voornemen een verkenning uit te voeren naar opgave in de fysieke leefomgeving en om projectbesluit vast te stellen met/zonder voorafgaande voorkeursbeslissing, met een termijn waarbinnen eenieder de gelegenheid heeft oplossingen voor de opgave voor te dragen (art. 5.47 leden 1 en 3 Ow)• kennis geven van wijze waarop burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken bij verkenning (art. 5.47 lid 4 Ow)• toepassen afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) (art 16.71 lid 1 Ow)
Tijdstip bekendmaking/terinzagelegging vastgesteld projectbesluit	Het bevoegd gezag bepaalt zelf het tijdstip waarop het projectbesluit wordt bekend gemaakt en ter inzage gelegd
Wijze van bekendmaking	Bekendmaking door plaatsing van het volledige besluit in het elektronisch publicatieblad van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen
Tijdstip inwerkingtreding	<ul style="list-style-type: none">• Projectbesluit van GS of minister treedt in werking 4 weken na dag van bekendmaking van het besluit, bij spoedeisende omstandigheden kan GS/minister een eerdere datum bepalen (art. 16.78 lid 3 Ow)• Projectbesluit van waterschap treedt in werking 4 weken na de dag waarop het besluit door GS over goedkeuring is bekendgemaakt (art. 16.78 lid 4 Ow)
Rechtsbescherming	Tegen (het vaststellen van) het projectbesluit én tegen het besluit van GS omtrent de goedkeuring van een projectbesluit van een waterschap kan rechtstreeks beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ²

² Artikel 2.2 onderdeel B sub 2 sub g sub d en h Invoeringswet Omgevingswet, waarmee afdeling 5.2 Omgevingswet (Projectprocedure) en artikel 16.72 (goedkeuring projectbesluit waterschap door GS) worden toegevoegd aan

Onderwerp	Specificatie
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja ³
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningsplicht in het leven	Ja, voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Ja, voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Beleidスマtig verantwoordelijke overheid (bevoegde bestuurslaag)	<ul style="list-style-type: none"> • waterschap • provincie • Rijk
Bestuursorgaan	<ul style="list-style-type: none"> • dagelijks bestuur waterschap • gedeputeerde staten • minister
omgevingsdocument kan rechtstreeks ander omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Ja, het projectbesluit wijzigt het omgevingsplan met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project (art. 5.52 lid 1 Ow) In de overgangsfase hoeft het projectbesluit tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip het omgevingsplan niet te wijzigen maar geldt het projectbesluit, voor zover het in strijd is met een omgevingsplan, als omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (art. 22.16, lid 1 Ow)
Ander omgevingsdocument kan rechtstreeks onderhavig omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	<ul style="list-style-type: none"> • inpassingsplan (Wet ruimtelijke ordening) • tracébesluit (Tracéwet) • projectplan (Waterwet)

artikel 2 van bijlage 2 van de Awb, waarmee de besluiten worden aanwezen waartegen op grond van artikel 8:6 lid 1 Awb rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State openstaat

³ Maar zie wel paragraaf 10.6.3.2 waarin enige beperkingen zijn aangegeven

Onderwerp	Specificatie
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Projectbesluit heeft hybride karakter en is daardoor niet een voortzetting van 1 specifiek instrument van RO-standaarden. Heeft gelijkenis met het inpassingplan uit Wro
INSPIRE thema	Planned Land Use: SpatialPlan

2.3 Het projectbesluit

2.3.1 De bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen

Voor het uitvoeren van een project en het in werking hebben of in stand houden daarvan kunnen het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten (verder: GS) respectievelijk de minister die het aangaat, in overeenstemming met de minister van BZK, een projectbesluit vaststellen⁴. Wanneer het een project van provinciaal belang betreft dat op het grondgebied van meerdere provincies betrekking heeft, zijn GS van de provincie waar het project in hoofdzaak wordt uitgevoerd bevoegd om het projectbesluit vast te stellen⁵. In het geval het gaat om een project in het kader van het beheer van watersystemen en het waterketenbeheer dat op het grondgebied van meerdere waterschappen betrekking heeft, is het dagelijks bestuur van het waterschap waar het project in hoofdzaak wordt uitgevoerd bevoegd om het projectbesluit vast te stellen⁶. Als het een gezamenlijk project van een of meer provincies en een of meer waterschappen betreft, zijn GS van de provincie waar het project geheel of in hoofdzaak wordt uitgevoerd bevoegd om het projectbesluit vast te stellen⁷. Bij een gezamenlijk project van Rijk, een of meer provincies of een of meer waterschappen is de minister die het aangaat, in overeenstemming met de minister van BZK, het bevoegd gezag voor het vaststellen van het projectbesluit⁸. De minister kan deze bevoegdheid overdragen aan GS van de provincie waar het project geheel of in hoofdzaak wordt uitgevoerd, als GS daarmee hebben ingestemd⁹.

2.3.2 De inhoud van het projectbesluit

In Omgevingswet en Omgevingsbesluit zijn onderwerpen benoemd die het projectbesluit in ieder geval moet bevatten respectievelijk moet bevatten indien ze van toepassing zijn. Die onderwerpen worden in deze paragraaf beschreven.

1 Onderdelen die het projectbesluit moet bevatten:

a een beschrijving van het project¹⁰;

De beschrijving van het project zal bestaan uit tekst, afbeeldingen, tekeningen en kaarten.

b de permanente of tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren, voor zover die voor de fysieke leefomgeving relevant zijn¹¹;

In het projectbesluit zullen deze maatregelen en voorzieningen worden beschreven in

⁴ Artikel 5.44 lid 1 Ow

⁵ Artikel 5.44a lid 1 Ow

⁶ Artikel 5.44a lid 2 Ow

⁷ Artikel 5.44a lid 3 Ow

⁸ Artikel 5.44a lid 4 Ow

⁹ Artikel 5.44b lid 1 Ow

¹⁰ Artikel 5.6 aanhef en onder a Omgevingsbesluit

¹¹ Artikel 5.6 aanhef en onder b Omgevingsbesluit

- tekst, afbeeldingen, tekeningen en kaarten. Voorbeelden van maatregelen zijn het tijdelijk aanleggen van bouwwegen en werkterreinen.
- c de maatregelen gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van het project of van het in werking hebben of in stand houden daarvan voor de fysieke leefomgeving¹²;
- In het projectbesluit zullen deze maatregelen worden beschreven in tekst, afbeeldingen, tekeningen en kaarten. Voorbeelden van deze maatregelen zijn geluidschermen, stil asphalt, het aanleggen van een ecopassage of het treffen van maatregelen in het belang van het behoud van cultureel erfgoed.
- d beschrijvingen van hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en van de resultaten van de uitgevoerde verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen¹³;
 - e de termijn waarbinnen in een omgevingsplan geen regels mogen worden gesteld die het uitvoeren van een project waarvoor provincie of Rijk een projectbesluit heeft vastgesteld belemmeren, deze termijn kan eenmaal worden verlengd¹⁴.
- 2 Onderdelen die het projectbesluit moet bevatten indien ze van toepassing zijn:
- f Voor zover dat in het projectbesluit uitdrukkelijk is bepaald, geldt het projectbesluit als¹⁵:
 - i omgevingsvergunning voor activiteiten ter uitvoering van het projectbesluit;
 - ii besluit tot vaststelling van een geluidproductieplafond als omgevingswaarde als bedoeld in artikel 2.12a¹⁶, 2.13a¹⁷ of 2.15 lid 2¹⁸ Ow;
 - iii maatwerkvoorschrift op grond van regels als bedoeld in artikel 4.3 Ow¹⁹;
 - iv verkeersbesluit als bedoeld in artikel 15 Wegenverkeerswet 1994²⁰ voor zover het gaat om de uitvoering van het projectbesluit;
 - v ontrekking van een weg aan de openbaarheid als bedoeld in artikel 7 Wegenwet²¹. Als het projectbesluit geldt als een of meer van de hier genoemde besluiten, moet dat expliciet in het projectbesluit worden beschreven. Het projectbesluit heeft daardoor die andere besluiten in zich; er zijn geen losse besluitdocumenten.
 - g Bij een projectbesluit kan worden bepaald dat regels die bij of krachtens een regeling van een gemeente, niet zijnde het omgevingsplan, of van een waterschap of een provincie zijn vastgesteld, buiten toepassing worden gelaten als die regels de uitvoering van het projectbesluit onevenredig belemmeren en er voor het buiten toepassing laten dringende redenen bestaan²².

¹² Artikel 5.6 aanhef en onder c Omgevingsbesluit

¹³ Artikel 5.51 Ow

¹⁴ Artikel 4.19a lid 3 jo lid 1 Ow

¹⁵ Artikelen 5.52 Ow en 5.7 Omgevingsbesluit

¹⁶ Besluit van provinciale staten tot vaststelling van geluidproductieplafonds als omgevingswaarden voor bepaalde industrierreinen

¹⁷ Besluit van provinciale staten tot vaststelling van geluidproductieplafonds als omgevingswaarden voor bepaalde wegen en lokale spoorwegen

¹⁸ Besluit van minister van IenW tot vaststelling van geluidproductieplafonds als omgevingswaarden voor bepaalde wegen en hoofdspoorwegen

¹⁹ Een projectbesluit kan alleen gelden als maatwerkvoorschrift op grond van rijksregels. Een maatwerkvoorschrift op grond van decentrale regels moet afzonderlijk worden aangevraagd bij het bevoegd gezag

²⁰ Besluit tot de plaatsing of verwijdering van bepaalde verkeerstekens en onderborden en bepaalde maatregelen op of aan de weg tot wijziging van de inrichting van de weg of tot het aanbrengen of verwijderen van voorzieningen ter regeling van het verkeer

²¹ Besluit waardoor een weg ophoudt openbaar te zijn

²² Artikel 5.53 lid 3 en 4 Ow

- Een voorbeeld: een regel in een waterschapsverordening die een verbod inhoudt op het uitvoeren van een wateractiviteit en belemmerend is voor het uitvoeren van het project kan bij besluit van de Minister buiten toepassing gelaten worden.
- h Bij een projectbesluit kan worden bepaald dat het besluit met inachtneming van de daarbij gestelde randvoorwaarden door het bevoegd gezag kan worden uitgewerkt²³. De uitwerking maakt deel uit van het projectbesluit en kan, zolang de uitwerking nog niet is verwezenlijkt, worden vervangen door een nieuwe uitwerking²⁴. In de randvoorwaarden wordt concreet gemaakt waarop de uitwerking betrekking kan hebben, zoals welk onderdeel van het project en welk deel van het projectgebied. Een voorbeeld: in het projectbesluit is bepaald dat er een brug over een rivier gebouwd moet worden, maar de exacte hoogte en locatie van de brug moet in de uitwerking bepaald worden. Bij de uitwerking van een projectbesluit binnen de randvoorwaarden wordt een verkorte procedure toegepast: kennisgeving van het voornemen, het uitvoeren van een verkenning en het nemen van een voorkeursbeslissing zijn niet van toepassing²⁵.

3 Wijziging omgevingsplan

Het projectbesluit wijzigt het omgevingsplan met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project²⁶. Dit betekent dat als het projectbesluit in strijd is met het omgevingsplan, het projectbesluit het omgevingsplan móét wijzigen.

NB: Gedurende de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen. Voor zover een projectbesluit in deze periode in strijd is met het omgevingsplan, geldt het als een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit²⁷. Om kenbaar te zijn moet dat uitdrukkelijk in het projectbesluit worden bepaald.

Een projectbesluit van waterschap of provincie mag het uitvoeren van een project waarvoor het Rijk een projectbesluit heeft vastgesteld niet belemmeren²⁸.

2.3.3 De projectprocedure

Het projectbesluit is onderdeel van de projectprocedure. Die projectprocedure ziet er als volgt uit.

- Kennis geven van voornemen om een verkenning uit te voeren en een projectbesluit vast te stellen met of zonder voorafgaande voorkeursbeslissing, met een termijn waarbinnen eenieder de gelegenheid heeft oplossingen voor de opgave voor te dragen²⁹
- Kennis geven van wijze waarop burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de verkenning worden betrokken³⁰
- Verkenning³¹
In de verkenning onderzoekt het bevoegd gezag de mogelijke oplossingen voor een opgave. Door de verkenning wil het bevoegd gezag inzicht krijgen in:
 - de aard van de opgave

²³ Artikel 5.54 lid 1 Ow

²⁴ Artikel 5.54 lid 2 Ow

²⁵ Artikel 5.50 Ow

²⁶ Artikel 5.52 lid 1 Ow

²⁷ Artikel 22.16 lid 1 Ow

²⁸ Artikel 5.53a lid 1 en 4.19a lid 1 Ow voor het projectbesluit van het waterschap, artikel 5.53a lid 2 Ow voor het projectbesluit van de provincie

²⁹ Artikel 5.47 leden 1 en 3 Ow

³⁰ Artikel 5.47 lid 4 Ow

³¹ Artikel 5.48 Ow

- de relevante ontwikkelingen voor de fysieke leefomgeving
- de mogelijke oplossingen voor die opgave.

Hieronder vallen ook de oplossingen die anderen hebben voorgedragen en waarvan het bevoegd gezag na beoordeling ervan besluit deze mee te nemen in de verkenning.

Het bevoegd gezag bepaalt zelf de invulling van de verkenning. De verkenning moet uiteindelijk voldoende informatie bieden om een projectbesluit te kunnen opstellen en - indien van toepassing- daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing te kunnen nemen. Het milieueffectrapport kan onderdeel zijn van de verkenning.

- Voorkeursbeslissing³² (indien van toepassing)
 - Voorbereiden voorkeursbeslissing met toepassing van afdeling 3.4 Awb³³
 - Vaststellen voorkeursbeslissing
- Projectbesluit
 - Voorbereiden projectbesluit met toepassing van afdeling 3.4 Awb³⁴
 - Inwinnen instemming respectievelijk advies als het projectbesluit gaat gelden als omgevingsvergunning voor een activiteit waarvoor instemming van een ander bestuursorgaan nodig is of als besluit op een aanvraag waarover een ander bestuursorgaan of andere instantie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
 - Vaststellen projectbesluit
 - Beslissen omtrent goedkeuring projectbesluit waterschap³⁵
Een projectbesluit dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur van het waterschap behoeft goedkeuring van GS van de provincie waarin het projectbesluit wordt uitgevoerd dan wel GS van de provincie waarin het projectbesluit in hoofdzaak zal worden uitgevoerd.
 - Beroep
Tegen een projectbesluit kan beroep worden ingesteld. In het geval van een projectbesluit van een waterschap kan zowel tegen het projectbesluit als tegen het besluit over de goedkeuring beroep worden ingesteld³⁶.
 - Inwerkingtreden
 - projectbesluit provincie en Rijk treedt in werking 4 weken na de dag van bekendmaking van het projectbesluit; het bevoegd gezag kan vanwege spoedeisende omstandigheden bepalen dat het projectbesluit eerder in werking treedt³⁷
 - projectbesluit waterschap treedt in werking 4 weken na de dag van bekendmaking van het besluit over de goedkeuring³⁸.

2.3.4

Coördinatie

In artikel 5.52 Ow is het projectbesluit als een integraal besluit geïncorporeerd. Dat is - behoudens het overgangsrecht- in ieder geval verplicht voor de strijdigheid van het projectbesluit met het ter plaatse geldende omgevingsplan: dan moet het projectbesluit het omgevingsplan wijzigen met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of

³² Artikel 5.49 Ow

³³ Artikel 16.70 Ow

³⁴ Artikel 16.71 lid 1 aanhef en onder a Ow

³⁵ Artikel 16.72 Ow

³⁶ Artikel 2.2 onderdeel B sub 2 sub g sub d en h Invoeringswet Omgevingswet, waarmee afdeling 5.2 Omgevingswet (Projectprocedure) en artikel 16.72 (goedkeuring projectbesluit waterschap door GS) worden toegevoegd aan artikel 2 van bijlage 2 van de Awb, waarmee de besluiten worden aanwezen waartegen op grond van artikel 8:6 lid 1 Awb rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State openstaat

³⁷ Artikel 16.78 lid 3 Ow

³⁸ Artikel 16.78 lid 4 Ow

in stand houden van het project³⁹. Daarnaast geldt, voor zover dat in het projectbesluit uitdrukkelijk is bepaald, het projectbesluit als omgevingsvergunning, besluit tot vaststelling van een geluidproductieplafond als omgevingswaarde, maatwerkvoorschrift, verkeersbesluit of onttrekking van een weg aan de openbaarheid⁴⁰. Het is mogelijk om het projectbesluit niet te laten gelden als die besluittypen, maar voor zover de bevoegdheid tot het nemen van deze besluiten ligt bij een ander bestuursorgaan kan het bestuursorgaan dat het projectbesluit vaststelt niet afdwingen dat dat andere bestuursorgaan die besluiten daadwerkelijk neemt.

Bij projectbesluiten voor hoofdinfrastuur en primaire waterkeringen is het verplicht om op de coördinatie van de voorbereiding van de besluiten ter uitvoering van een projectbesluit de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb toe te passen⁴¹. Bij projectbesluiten voor andere projecten kan het bevoegd gezag bepalen om op de coördinatie van de voorbereiding van de besluiten ter uitvoering van een projectbesluit die coördinatieregeling toe te passen⁴².

Coördinerend bestuursorgaan is het bestuursorgaan dat bevoegd gezag is voor het projectbesluit⁴³, tenzij het gaat om een projectbesluit van het waterschap; in dat geval zijn GS coördinerend bestuursorgaan⁴⁴. De Omgevingswet gaat uit van de coördinatie van verschillende besluiten ter uitvoering van een projectbesluit. De gecoördineerde voorbereiding van die uitvoeringsbesluiten kan parallel verlopen aan de totstandkoming van het projectbesluit, maar kan ook na het afronden van de procedure van het projectbesluit plaatsvinden. Het projectbesluit wordt gepubliceerd en bekend gemaakt met toepassing van de STOP/TPOD-standaard. De uitvoeringsbesluiten worden gepubliceerd en bekend gemaakt op de voor die besluiten gebruikelijke wijze.

In de artikelen 5.45 en 16.7 Ow is uitdrukkelijk sprake van coördinatie van besluiten ter uitvoering van een projectbesluit; deze artikelen regelen niet de coördinatie van uitvoeringsbesluiten met het projectbesluit. Artikel 3:21 lid 1 onder b Awb maakt het echter mogelijk om de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb toe te passen als dat is bepaald bij besluit van de tot het nemen van die besluiten bevoegde bestuursorganen. Er zou dan kunnen worden besloten om uitvoeringsbesluiten met het projectbesluit te coördineren; juridisch is dat mogelijk.

Om technische redenen is de coördinatie van uitvoeringsbesluiten met het projectbesluit op de manier waarop de Awb coördinatie voorschrijft niet mogelijk. Dat komt omdat de Awb bepaalt dat bij toepassing van de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb het coördinerende bestuursorgaan de besluiten gelijktijdig bekend moet maken⁴⁵. Bij een projectbesluit van een waterschap zijn GS coördinerend bestuursorgaan. Bij coördinatie van een projectbesluit met de uitvoeringsbesluiten zou het waterschap de STOP/TPOD-bestandenset van het ontwerp-projectbesluit en later het vastgestelde projectbesluit aan de provincie moeten sturen. De provincie zou vervolgens die bestandenset moeten importeren in de eigen plansoftware en ter publicatie of bekendmaking aan de LVBB moeten aanleveren. Dat is vergelijkbaar met het meervoudig bronhouderschap, dat nu technisch niet mogelijk is (zie daarover uitgebreid paragraaf [2.4](#)). Er zal onderzocht worden of hiervoor een oplossing moet worden geboden door aanpassing van de wetgeving.

Wanneer het gewenst is om een projectbesluit en besluiten ter uitvoering van dat projectbesluit gelijktijdig voor te bereiden, kan dit praktisch worden opgelost door de

³⁹ Artikel 5.52 lid 1 Ow

⁴⁰ Artikel 5.52 lid 2 Ow en artikel 5.7 Ob

⁴¹ Artikel 5.45 lid 2 en 16.7 Ow

⁴² Artikel 5.45 lid 1 en 16.7 Ow

⁴³ Artikel 5.45 lid 3 Ow

⁴⁴ Artikel 5.45 lid 4 Ow

⁴⁵ Artikel 3:27 Awb

besluiten ter uitvoering van het projectbesluit met toepassing van de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb voor te bereiden en tegelijkertijd een projectbesluit voor te bereiden. Het projectbesluit wordt dan door het waterschap in het publicatieblad van het waterschap bekendgemaakt en de gecoördineerde besluiten ter uitvoering van het projectbesluit worden door de provincie in het provinciaal blad bekend gemaakt.

2.4 Wijziging van het omgevingsplan door het projectbesluit: meervoudig bronhouderschap

2.4.1 Beoogde werking van meervoudig bronhouderschap

In het algemeen is een bestuursorgaan verantwoordelijk voor het vaststellen en wijzigen van het omgevingsdocument waarvoor het op grond van de Omgevingswet is aangewezen als bevoegd gezag en worden omgevingsdocumenten alleen gewijzigd door wijzigingsbesluiten van hetzelfde type. In het geval van het omgevingsplan berust die bevoegdheid primair bij de gemeente, maar zijn er ook andere bestuursorganen, van andere bestuurslagen, die andere typen besluiten nemen die leiden tot wijziging van het omgevingsplan:

- gedeputeerde staten kunnen met een reactieve interventie besluiten dat een onderdeel van een besluit tot vaststelling of wijziging van het omgevingsplan geen deel van het omgevingsplan uitmaakt⁴⁶;
- bestuursorganen van provincie en Rijk kunnen een voorbereidingsbesluit nemen dat het omgevingsplan wijzigt met voorbeschermingsregels⁴⁷;
- bestuursorganen van waterschap, provincie en Rijk kunnen met een projectbesluit het omgevingsplan wijzigen met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project⁴⁸.

Artikel 16.2 Ow bepaalt dat, ter uitvoering van artikel 19 van de Bekendmakingswet, op een bestuursorgaan dat met toepassing van artikel 4.16 (voorbereidingsbesluit provincie of Rijk), 5.52 (projectbesluit) of 16.21 (reactieve interventie) een omgevingsplan wijzigt, ook de verplichting rust om deze wijziging te verwerken in een nieuwe geconsolideerde versie van het omgevingsplan.

De wetgever heeft reactieve interventie, voorbereidingsbesluit en projectbesluit zo bedoeld dat het bestuursorgaan dat een van die instrumenten vaststelt, ook het omgevingsplan, een instrument van een ander type en van een ander bevoegd gezag van een andere bestuurslaag, wijzigt. Technisch uitgedrukt zijn er in dat geval meerdere bronhouders die eenzelfde omgevingsdocument kunnen wijzigen. Dit wordt meervoudig bronhouderschap genoemd. In grote lijnen zou de technische uitwerking van het beoogde meervoudig bronhouderschap er op neerkomen dat het bestuursorgaan dat het andere besluittype heeft genomen, tegelijk met het ter bekendmaking aan de LVBB aanleveren van dat besluit ook de wijzigingsinstructie voor het omgevingsplan moet aanleveren. De LVBB zou daarmee een nieuwe versie van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan kunnen genereren. De betreffende gemeente zou vervolgens de nieuwe geconsolideerde regeling bij de LVBB moeten ophalen en in het eigen plansysteem in de eigen versie van het omgevingsplan importeren en verwerken.

Wanneer er met het oog op de voorbereiding van een projectbesluit een voorbereidingsbesluit wordt genomen, speelt het meervoudig bronhouderschap op twee

⁴⁶ Artikel 16.21 Ow

⁴⁷ Artikel 4.16 Ow

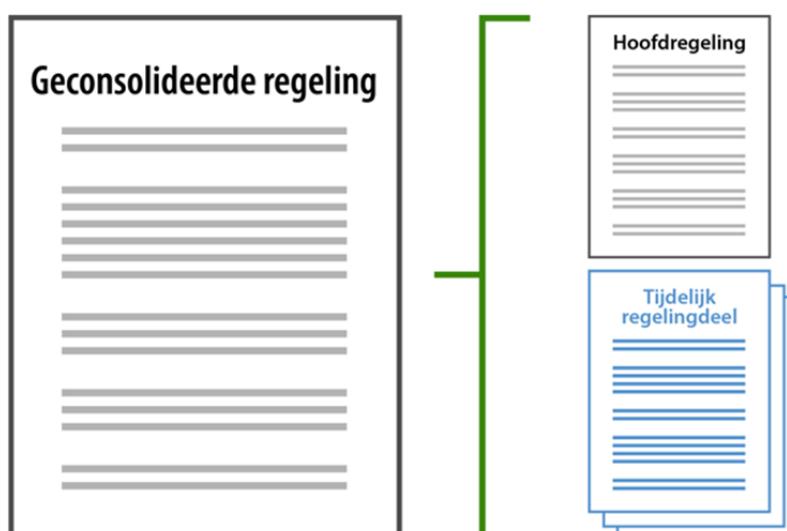
⁴⁸ Artikel 5.52 lid 1 Ow

momenten: bij het nemen van het voorbereidingsbesluit én bij het vaststellen van het daarop volgende projectbesluit.

2.4.2 **Uitvoering meervoudig bronhouderschap en consolidatie met concept 'tijdelijk regelingdeel'**

Gebleken is dat de door de wetgever beoogde vorm van meervoudig bronhouderschap juridisch én technisch heel complex is. Ten eerste omdat iedere wijziging niet alleen een wijziging van tekst is, maar ook van locaties, annotaties en geografische informatieobjecten (en daarmee ook gevolgen kan hebben voor de juridische en technische opzet van het omgevingsplan) en ook gevolgen kan hebben voor de vragenbomen waarmee het omgevingsplan in het Omgevingsloket bevraagd kan worden. Ten tweede omdat niet eenduidig is hoe wijzigingen uitgevoerd moeten worden. Voor het omgevingsplan geldt namelijk een overgangsfase waarin gemeenten het omgevingsplan stapsgewijs kunnen opbouwen. In die periode bestaat het omgevingsplan uit het omgevingsplan van rechtswege (met name bestaande uit de geldende bestemmingsplannen c.a. die in Ruimtelijkeplannen.nl zijn gepubliceerd en dan via de overbruggingsfunctie in DSO-LV getoond worden), het omgevingsplan van Rikswege (oftewel de bruidsschatregels) en het omgevingsplan dat de gemeente zelf aan het opbouwen is. Bovendien zal het omgevingsplan naar verwachting vaak gewijzigd worden, zowel door wijzigingsbesluiten (van gemeenteraad maar ook van B&W) en voorbereidingsbesluiten van de gemeente zelf als door voorbereidingsbesluiten, reactieve interventies en projectbesluiten van bestuursorganen van andere bestuurslagen. Alleen al voor de wijzigingsbesluiten van de gemeente zelf geldt dat er zeer zorgvuldig geregisseerd moet worden wanneer welk besluit wordt genomen. Om deze redenen is de vorm van tweerichtingsverkeer met de LVBB die nodig is voor de door de wetgever beoogde vorm van meervoudig bronhouderschap, niet haalbaar gebleken.

In de STOP/TPOD-standaard is de technische invulling ontwikkeld van het meervoudig bronhouderschap: het tijdelijk regelingdeel. Dit concept houdt in dat de juridische geconsolideerde regeling kan bestaan uit een hoofdregeling en een of meer tijdelijk regelingdelen. Het tijdelijk regelingdeel maakt tijdelijk deel uit van de geconsolideerde regeling en/of is afkomstig van een ander bevoegd gezag dan de 'eigenaar' van het omgevingsdocument. Technisch zijn het losse delen. Schematisch ziet dit er zo uit:

Figuur 1 Onderdelen geconsolideerde regeling: hoofdregeling en tijdelijk regelingdelen

Een regeling bestaat op deze manier uit één hoofdregeling en nul of meer tijdelijke regelingdelen. Elk deel (de hoofdregeling en ieder tijdelijk regelingdeel) is een apart ‘work’ (een eigenstandig deel) en kan worden beheerd door een ander bevoegd gezag. Elk deel kan worden gewijzigd en heeft dus ook zijn eigen versies.

In STOP is het tijdelijk regelingdeel vormgegeven in het tekstmodel RegelingTijdelijkdeel. De specificaties voor de toepassing van het tekstmodel RegelingTijdelijkdeel op het projectbesluit staan in paragraaf [2.4.4](#).

Het concept tijdelijk regelingdeel geldt zowel voor tekst als voor geografische informatieobjecten (verder afgekort tot GIO, zie daarvoor verder paragraaf [6.1.2.1](#)). Een tijdelijk regelingdeel kan artikelen en leden hebben die niet in de hoofdregeling voorkomen én alternatieve versies van artikelen en leden uit de hoofdregeling. Ieder tijdelijk regelingdeel heeft eigen GIO’s. Ze kunnen bedoeld zijn als GIO’s die niet in de hoofdregeling voorkomen of als alternatieve versies van GIO’s uit de hoofdregeling, bij voorbeeld om aan te geven dat een onderdeel van de hoofdregeling op een bepaalde locatie wel of juist niet geldt. Datzelfde geldt voor annotaties met OW-objecten.

De hoofdregeling is het initiële omgevingsplan (de bruidsschat), geconsolideerd met alle wijzigingsbesluiten die de gemeente daarna heeft genomen. Een tijdelijk regelingdeel is een technisch afzonderlijk deel, dat niet wordt geconsolideerd in de hoofdregeling, maar wel samen met de hoofdregeling de geconsolideerde regeling vormt. Ieder tijdelijk regelingdeel kan met wijzigingsbesluiten worden gewijzigd; dan ontstaat een consolidatie van dat tijdelijk regelingdeel. De relatie tussen het tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling wordt vastgelegd in de STOP-metadata van het besluit: dit tijdelijk regelingdeel hoort bij dié hoofdregeling.

Ieder tijdelijk regelingdeel begint met een tekstblok met daarin de conditie van het tijdelijk regelingdeel: een beschrijving in woorden van de verhouding tussen dit tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling. Doorgaans zal in de conditie worden bepaald dat de regels in het tijdelijk regelingdeel -daar waar ze afwijken- voorrang hebben op de regels in de hoofdregeling. Door middel van het STOP-XML-element conditie is dit tekstblok met de conditie als zodanig te herkennen. Met behulp van het tekstelement conditie kunnen overheid.nl en DSO-LV het tekstblok met de conditie tonen bij de regels uit het tijdelijk regelingdeel zodat de raadpleger direct kan zien wat de verhouding tussen tijdelijk regelingdeel en hoofdregeling is. De betekenis van de conditie wordt niet gemodelleerd. Er is dus geen attribuut waarmee de aard van de verhouding tussen hoofdregeling en tijdelijk regelingdeel machineleesbaar wordt gemaakt. Hoe die verhouding is, blijkt uit de tekst van de conditie.

Zoals in paragraaf [2.4.1](#) al is aangegeven, moet het bestuursorgaan dat met een voorbereidingsbesluit, projectbesluit of reactieve interventie een omgevingsplan wijzigt, zorgen voor het verwerken van deze wijziging in een nieuwe geconsolideerde versie van het omgevingsplan⁴⁹. Net als het doorvoeren van mutaties in een al bestaand plandeel is de toevoeging van een tijdelijk regelingdeel aan het omgevingsplan een vorm van consolidatie. In dat laatste geval wordt aan de consolidatieverplichting voldaan door het tijdelijk regelingdeel (door middel van STOP-metadata) te koppelen aan de hoofdregeling van het omgevingsplan. Vaststelling van een tijdelijk regelingdeel is een vorm van verwerking in het omgevingsplan, namelijk door er een (tijdelijk regeling)deel aan toe te voegen. Hiermee wordt het omgevingsplan juridisch gewijzigd en ontstaat een nieuwe geconsolideerde versie.

⁴⁹ Artikel 16.2 Ow

Het concept ‘tijdelijk regelingdeel’ van de STOP/TPOD-standaard voorziet dus zowel in de toepassing van het meervoudig bronhouderschap als in het voldoen aan de consolidatieverplichting van artikel 16.2 Ow.

2.4.3 Wijzigen omgevingsplan door projectbesluit voorlopig niet verplicht

Op grond van het overgangsrecht (zie verder paragraaf 2.5) is het gedurende de overgangsfase niet verplicht om met het projectbesluit het omgevingsplan te wijzigen. Gebruikmaken van het tijdelijk regelingdeel, de methode om het omgevingsplan te wijzigen, is dus ook niet verplicht.

Uiteraard zal het doorgaans zo zijn dat het voorgenomen project in strijd is met het ter plaatse geldende omgevingsplan. Er zijn twee methoden om daarmee om te gaan. De eerste methode is het gebruik van het overgangsrecht: gedurende de overgangsfase hoeft het projectbesluit niet het omgevingsplan te wijzigen en geldt het projectbesluit als omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit⁵⁰. De tweede methode bestaat er uit dat niet het bestuursorgaan dat het projectbesluit vaststelt maar de gemeente de voor de uitvoering van het project benodigde wijzigingen van het omgevingsplan vaststelt. Dat kan door het samen optrekken van waterschap, provincie of Rijk enerzijds en de gemeente anderzijds in de voorbereiding van het project, waarbij waterschap, provincie of Rijk het projectbesluit voorbereidt en vaststelt en de gemeente het wijzigen van het omgevingsplan voor haar rekening neemt. Bij een projectbesluit van provincie of Rijk kan dat ook doordat provincie of Rijk voorafgaand aan het vaststellen van het projectbesluit een voorbereidingsbesluit neemt en de gemeente de instructie geeft om het omgevingsplan te wijzigen, waarna de gemeente de wijziging van het omgevingsplan voorbereidt en vaststelt.

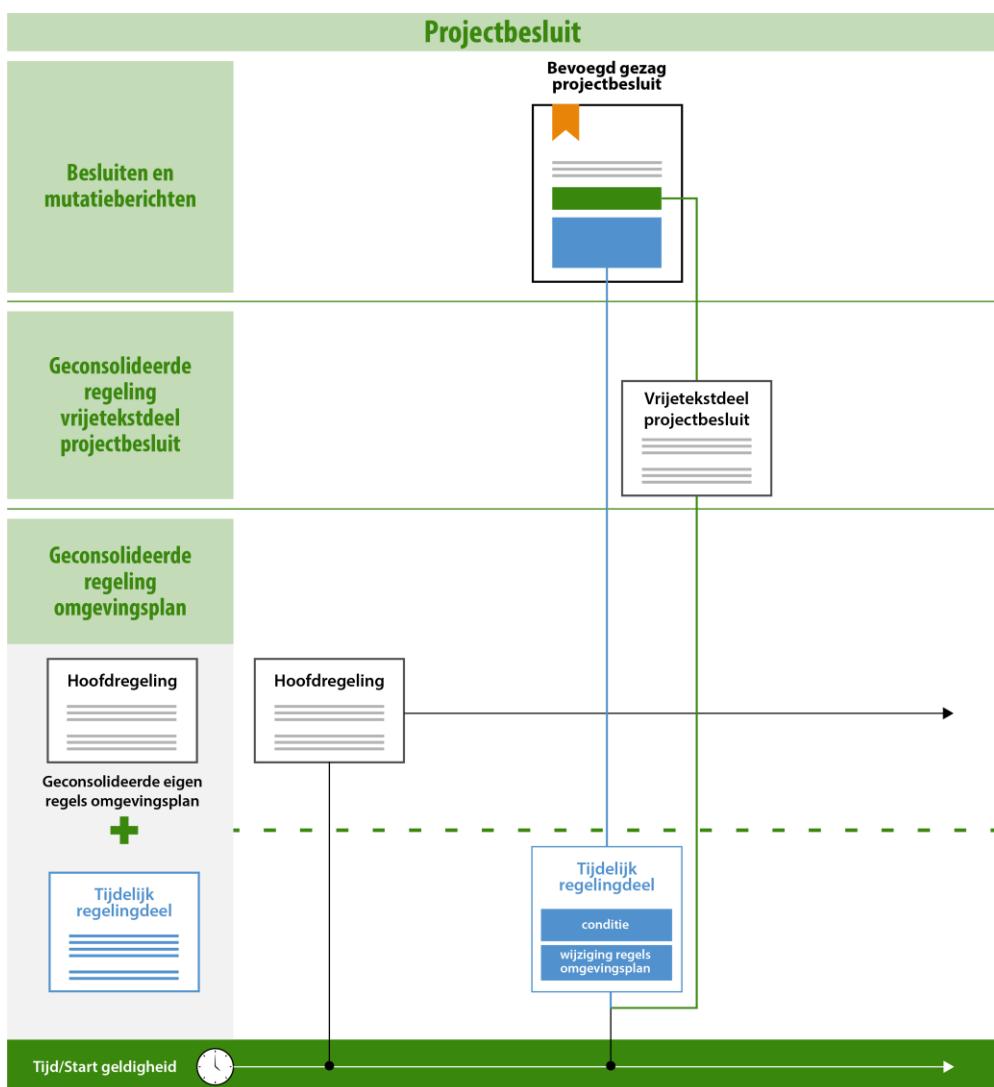
Opgemerkt wordt dat er gevallen zijn waarin de omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit geen oplossing biedt. Met een omgevingsvergunning kan immers alleen toestemming worden gegeven om iets te doen, oftewel om onderdelen van een project te realiseren; een omgevingsvergunning kan niet een verbod, vergunningsplicht of ander beschermingsregime voor het project instellen. Een voorbeeld: een projectbesluit kan wel gelden als omgevingsvergunning voor het aanleggen van een ondergrondse hoogspanningskabel, maar kan niet voorzien in een verbod om zonder omgevingsvergunning te graven of bomen te planten in de grond boven die hoogspanningskabel. Zo’n vergunningsplicht kan wel ingesteld worden door de regels van het omgevingsplan te wijzigen. Daarvoor kan dan het tijdelijk regelingdeel worden ingezet. Ter bescherming van een project van een waterschap kan het waterschap, voor die aspecten van het project waarover het waterschap regels kan stellen, een vergunningsplicht, meldingsplicht of informatieplicht in de waterschapsverordening opnemen. De daarvoor benodigde wijziging van de waterschapsverordening verloopt via een separate procedure en is geen onderdeel van het projectbesluit.

2.4.4 Toepassing van het tijdelijk regelingdeel en van de consolidatie bij het wijzigen van het omgevingsplan met het projectbesluit

Toegepast op het projectbesluit en het omgevingsplan werkt het concept ‘tijdelijk regelingdeel’ als volgt. Voorafgaand aan het vaststellen van een projectbesluit is er een hoofdregeling van het omgevingsplan. Een bestuursorgaan van waterschap, provincie of Rijk stelt een projectbesluit vast en maakt dit projectbesluit bekend. De regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt, worden niet verwerkt in de hoofdregeling. Het projectbesluit leidt dus niet tot een nieuwe versie van de hoofdregeling van het

⁵⁰ Artikel 22.16 Ow

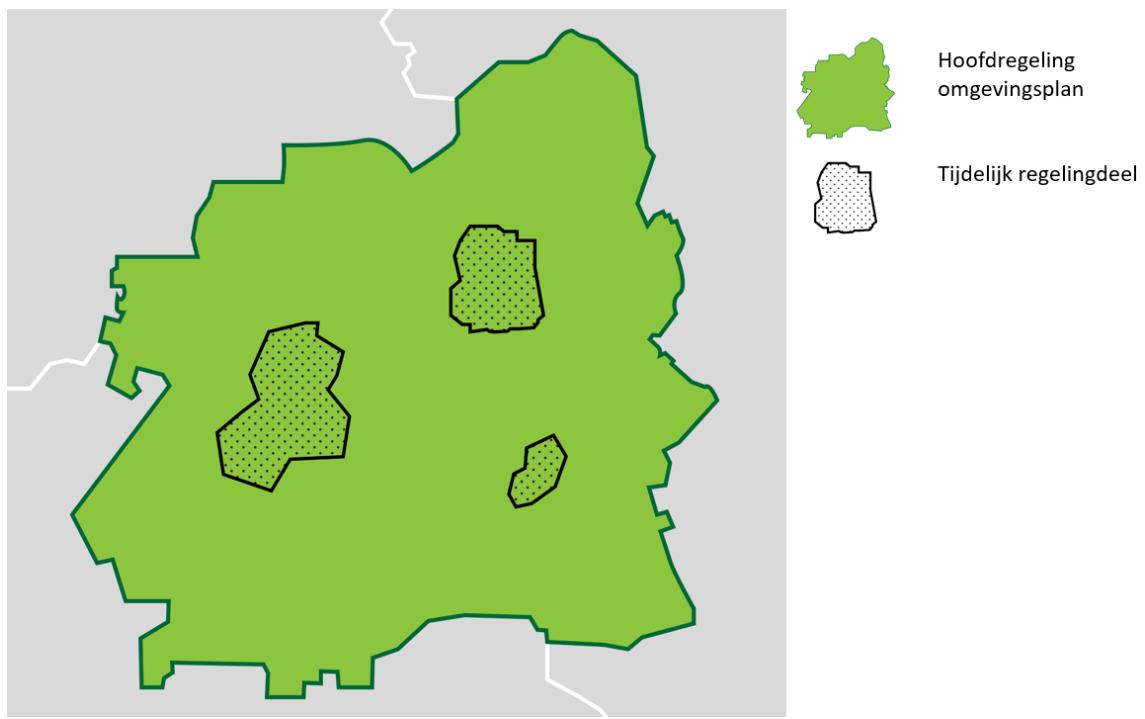
omgevingsplan; de al aanwezige hoofdregeling op overheid.nl en in DSO-LV blijft ongewijzigd bestaan. Door het gebruik van het STOP-tekstmodel RegelingTijdelijkdeel ontstaat door het projectbesluit een nieuw tijdelijk regelingdeel als onderdeel van de volledige geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Daarin komen het tekstblok met de conditie én de regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Het is dus het bestuursorgaan dat het projectbesluit neemt dat er voor zorgt dat een nieuw tijdelijk regelingdeel gaat uit maken van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Dat doet het door het projectbesluit met het tijdelijk regelingdeel aan te leveren aan de LVBB.

Figuur 2 Aanleveren van projectbesluit met vrijtekstgedeelte en tijdelijk regelingdeel in relatie tot geconsolideerde regeling omgevingsplan

Ieder projectbesluit leidt voor een gemeente tot een afzonderlijk tijdelijk regelingdeel. Als er voor het grondgebied van een gemeente meerdere projectbesluiten zijn vastgesteld is er voor ieder projectbesluit een eigen tijdelijk regelingdeel. Voorbereidingsbesluiten en reactieve interventies leiden ook tot afzonderlijke tijdelijk regelingdelen. Er kunnen dus tegelijkertijd meerdere tijdelijk regelingdelen onderdeel uitmaken van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Er is dus niet per gemeente één tijdelijk regelingdeel waarin de regels vanuit alle projectbesluiten, voorbereidingsbesluiten en reactieve interventies worden opgenomen.

Er zijn projectbesluiten die betrekking hebben op het grondgebied van één gemeente. In [Figuur 3](#) is het effect op het omgevingsplan van het in een projectbesluit toepassen van het tijdelijk regelingdeel in een kaartbeeld visueel gemaakt.

Figuur 3 Schematisch kaartbeeld van geconsolideerde regeling omgevingsplan van één gemeente, bestaande uit hoofdregeling en tijdelijk regelingdelen

[Figuur 3](#) kan gezien worden als visualisatie van verschillende mogelijkheden:

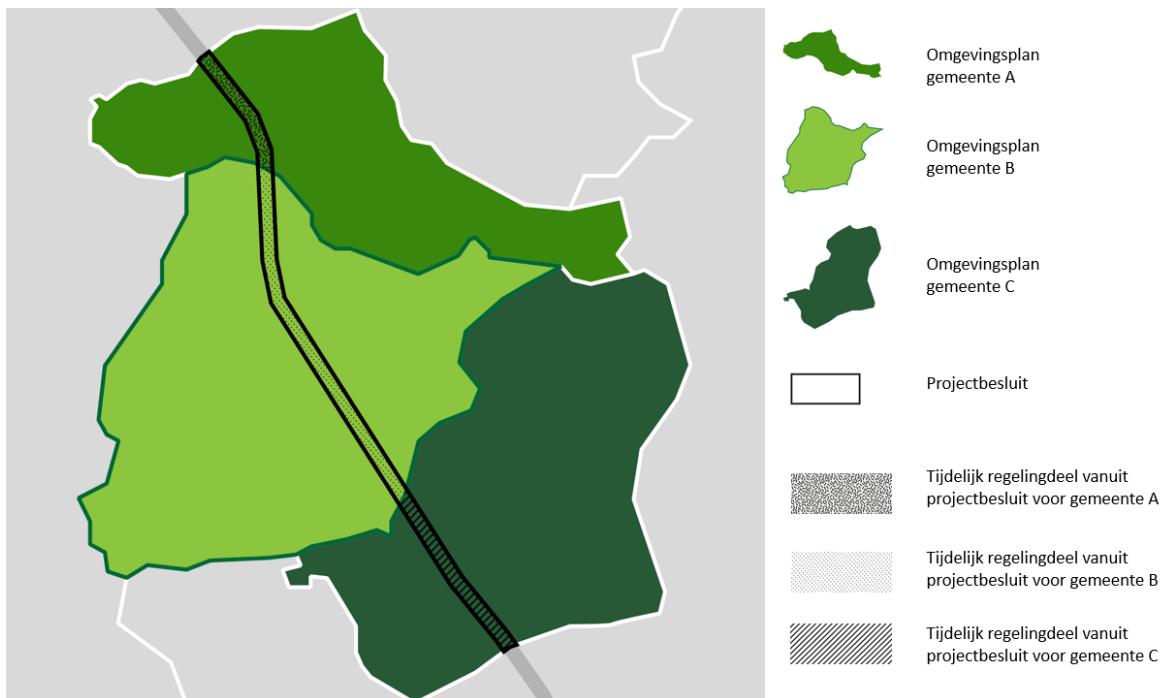
- er zijn drie projectbesluiten vastgesteld, ieder projectbesluit heeft een tijdelijk regelingdeel dat geldt voor een eigen gebied;
- er is één projectbesluit vastgesteld, dat projectbesluit heeft één tijdelijk regelingdeel dat geldt voor drie gebieden;
- er zijn twee projectbesluiten vastgesteld, het eerste projectbesluit heeft een tijdelijk regelingdeel dat geldt voor twee gebieden, het tweede projectbesluit heeft een tijdelijk regelingdeel dat geldt voor één gebied.

Er zijn ook combinaties van projectbesluit, voorbereidingsbesluit en reactieve interventie mogelijk.

Het projectbesluit zal vermoedelijk altijd een deel van het grondgebied van een gemeente betreffen en ook slechts voor een deel van dat grondgebied de regels van het omgevingsplan wijzigen. In het tijdelijk regelingdeel moet dan ook in de regels en met behulp van Locaties, IMOW-annotaties en geografische informatieobjecten vast worden gelegd voor welk gebied ze gelden. Dat een projectbesluit een wijziging van het omgevingsplan voor het hele ambtsgebied van een gemeente meebrengt, ligt niet erg voor de hand.

Er zijn ook projectbesluiten die betrekking hebben op het grondgebied van meerdere gemeenten. Bij het projectbesluit moet dan per gemeente een afzonderlijk tijdelijk regelingdeel worden aangeleverd. [Figuur 4](#) laat, in de vorm van een schematisch kaartbeeld, een voorbeeld zien van een projectbesluit dat voorziet in de aanleg van een provinciale weg

over het grondgebied van drie gemeenten. Bij het projectbesluit wordt voor het omgevingsplan van iedere gemeente een afzonderlijk tijdelijk regelingdeel aangeleverd; in totaal zijn er bij dit projectbesluit dus drie tijdelijk regelingdelen.

Figuur 4 Schematisch weergegeven kaartbeeld van één projectbesluit met drie tijdelijk regelingdelen voor de omgevingsplannen van drie gemeenten

Opgemerkt wordt dat er toepasbare regels kunnen zijn bij regels uit de hoofdregeling die door het projectbesluit zijn gewijzigd. Als die toepasbare regels in de Vergunningcheck- en Aanvraagmodules van DSO-LV aanwezig blijven, krijgt een raadpleger onjuiste informatie. Wanneer er zowel bij de hoofdregeling als bij het tijdelijk regelingdeel toepasbare regels zijn, krijgt een raadpleger dubbele informatie die deels juist en deels onjuist is. Er zullen bestuurlijke afspraken moeten worden gemaakt hoe hiermee omgegaan moet worden.

Een tijdelijk regelingdeel wordt op dezelfde manier gewijzigd als andere regelingen, zoals het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit en de hoofdregeling van het omgevingsplan. In principe dus met renvooi-muteren of, zolang de gebruikte software dat niet ondersteunt, met het mutatiescenario Intrekken en vervangen of de verbeterde versie daarvan, Integrale Tekstvervanging. Het tijdelijk regelingdeel kan worden gewijzigd door het bevoegd gezag dat het projectbesluit heeft vastgesteld en door de gemeente.

Let op: De STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten ondersteunen nog geen ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel. Vooralsnog moeten daarom in een ontwerpversie van een projectbesluit dat beoogt een of meer omgevingsplannen te wijzigen, de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt, in het vrijtekstgedeelte worden beschreven. Om die tekst te kunnen koppelen aan locaties, waarmee wordt aangegeven waar de wijziging(en) van het omgevingsplan gaan gelden, moet die tekst worden opgenomen in het Lichaam van de Regeling.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal de DSO-keten de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel waarmee een projectbesluit het omgevingsplan wijzigt, ondersteunen. In een toekomstige versie beschrijft de STOP/TPOD-standaard hoe dat gaat werken, hoe het er uitziet en wat het bevoegd gezag daarvoor moet doen.

2.4.5 Verwerken van de regels uit het tijdelijk regelingdeel in de hoofdregeling: tonen en niet meer tonen tijdelijk regelingdeel

Nadat een projectbesluit bekend is gemaakt, wordt het tijdelijk regelingdeel getoond op overheid.nl en in DSO-LV, als onderdeel van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Anders dan bij voorbereidingsbesluit en reactieve interventie, waarbij de regels in het tijdelijk regelingdeel een tijdelijk karakter hebben en het tijdelijk regelingdeel na verloop van tijd verdwijnt, bevat het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt permanente regels en verdwijnt het tijdelijk regelingdeel niet. Daardoor kan er een langdurige situatie ontstaan waarin op een bepaalde locatie een of meer regels in de hoofdregeling in strijd zijn met de regels in het tijdelijk regelingdeel. In de conditie in het tijdelijk regelingdeel is dan uiteraard vastgelegd dat de regels in het tijdelijk regelingdeel voorgaan boven de regels in de hoofdregeling, maar voor een raadpleger is dat een minder inzichtelijke oplossing. Als de gemeente dat onwenselijk vindt, kan zij ervoor kiezen om de regels waarmee een projectbesluit het omgevingsplan heeft gewijzigd, te verwerken in de hoofdregeling van het omgevingsplan. Als dat gedaan is, moet het tijdelijk regelingdeel niet meer getoond worden. De gemeente doet dat door bij de aanlevering van het wijzigingsbesluit waarmee de regels uit het tijdelijk regelingdeel in de hoofdregeling van het omgevingsplan worden verwerkt, ook de intrekking van het tijdelijk regelingdeel aan te leveren.

2.5 Overgangsrecht en overgangsfase

Zoals in de vorige paragraaf al beschreven is, voorziet de Omgevingswet in een overgangsfase voor het projectbesluit waar het de relatie met het omgevingsplan betreft. Deze overgangsfase bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste hoeft het projectbesluit tot het bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip (het einde van de overgangsfase voor het omgevingsplan) niet de regels van het omgevingsplan te wijzigen. Voor zover een projectbesluit in deze periode in strijd is met het omgevingsplan, geldt het als een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit⁵¹. Ten tweede hoeft, voor zover een projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit, het omgevingsplan niet eerder dan op het bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip met die omgevingsvergunning in overeenstemming te zijn gebracht⁵².

Naast de overgangsrechtelijke regeling gedurende de overgangsfase voor de relatie tussen projectbesluit en omgevingsplan, geldt er overgangsrecht voor de voorgangers van het projectbesluit. In bepaalde gevallen wordt een al gestarte procedure afgemaakt onder het

⁵¹ Artikel 22.16 lid 1 Ow

⁵² Artikel 22.16 lid 2 Ow

oude recht, terwijl het in andere gevallen mogelijk is om een onder het oude recht gestarte procedure voort te zetten onder het nieuwe recht.

- Het oude recht blijft van toepassing als voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet:
 - het ontwerp van een inpassingsplan ter inzage is gelegd⁵³;
 - een ontwerptracébesluit ter inzage is gelegd⁵⁴;
 - voor bepaalde projecten de verkenning als bedoeld in de Tracéwet in een vergevorderd stadium is en voor het project binnen een jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerptracébesluit ter inzage is gelegd⁵⁵;
 - het ontwerp van een projectplan als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet ter inzage is gelegd⁵⁶;
- Het nieuwe recht kan worden toegepast:
 - Voor bepaalde projecten als bedoeld in de Electriciteitswet, de Gaswet en de Mijnbouwwet waarvoor voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet ter voorbereiding van een inpassingsplan een voorbereidingsbesluit is bekendgemaakt, kan een projectbesluit worden bekendgemaakt, mits dat gebeurt binnen een periode van een jaar en zes maanden na de inwerkingtreding van de Omgevingswet⁵⁷.
 - Als voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet de voorbereiding van een inpassingsplan is gestart maar er nog geen ontwerp van het inpassingsplan ter inzage is gelegd, kan in bepaalde gevallen een ontwerp-projectbesluit ter inzage gelegd worden en kan in andere gevallen binnen een periode van een jaar en zes maanden na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een projectbesluit worden vastgesteld⁵⁸;
 - Als voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet de voorbereiding van een projectplan is gestart maar er nog geen ontwerp van het projectplan ter inzage is gelegd, kan in bepaalde gevallen een ontwerp-projectbesluit ter inzage gelegd worden en kan in andere gevallen binnen een periode van een jaar en zes maanden na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een projectbesluit worden vastgesteld⁵⁹.

Inpassingsplannen van provincie en Rijk gelden als deel van het omgevingsplan⁶⁰.

Voor het gebied dat is begrepen in een tracébesluit geldt het tracébesluit als een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Omgevingswet⁶¹: een voorbereidingsbesluit dat het omgevingsplan wijzigt met voorbeschermingsregels en de voorbereiding is op het stellen van regels in het omgevingsplan. Deze voorbeschermingsregels vervallen op het tijdstip waarop het wijzigingsbesluit waarmee het omgevingsplan in overeenstemming wordt gebracht met het tracébesluit van kracht is geworden⁶². Nadat het tracébesluit onherroepelijk is geworden, moet het omgevingsplan met het tracébesluit in overeenstemming gebracht worden. Dat moet uiterlijk op het bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, of uiterlijk vijf jaar na het onherroepelijk worden van het tracébesluit, als het tracébesluit korter dan vijf jaar voor bedoeld tijdstip onherroepelijk is geworden⁶³. Zolang het omgevingsplan nog niet in overeenstemming is met het tracébesluit,

⁵³ Artikel 4.6 lid 2 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁴ Artikel 4.44 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁵ Artikel 4.45 lid 1 en lid 2 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁶ Artikelen 4.62 lid 2, 4.63 lid 2, 4.64 lid 2 en 4.65 lid 2 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁷ Artikelen 4.32, 4.37 en 4.39 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁸ Artikel 4.107 Invoeringswet Omgevingswet

⁵⁹ Artikelen 4.62 leden 3 en 4, 4.63 leden 3 en 4, 4.64 leden 3 en 4 en 4.65 leden 3 en 4 Invoeringswet Omgevingswet

⁶⁰ Artikel 4.6 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet

⁶¹ Artikel 4.49 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet

⁶² Artikel 4.49 lid 2 Invoeringswet Omgevingswet

⁶³ Artikel 4.50 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet

verleent het college van burgemeester en wethouders aan degenen die inzage verlangen in dat plan ook inzage in het tracébesluit⁶⁴.

In DSO-LV zullen raadpleegbaar zijn:

- projectbesluiten die zijn opgesteld met toepassing van de STOP/TPOD-standaard;
- inpassingsplannen (via de overbruggingsfunctie van Informatiehuis Ruimte).

In DSO-LV zullen niet raadpleegbaar zijn:

- tracébesluiten⁶⁵;
- (voorbeschermingsregels uit) het voorbereidingsbesluit in het geval een tracébesluit geldt als voorbereidingsbesluit⁶⁶;
- projectplannen⁶⁷.

Als B&W, in de periode dat het omgevingsplan nog niet in overeenstemming is met het tracébesluit, inzage moeten verlenen in het tracébesluit, moeten ze dat doen met het bekendgemaakte tracébesluit op overheid.nl en kan dat niet in DSO-LV.

⁶⁴ Artikel 4.50 lid 3 Invoeringswet Omgevingswet

⁶⁵ Tracébesluiten zullen wel op overheid.nl en op/via de projectwebsite te raadplegen zijn

⁶⁶ Dat een Tracébesluit geldt als voorbereidingsbesluit is een juridische fictie: het is zo omdat de wet zegt dat het zo is, maar er is niet daadwerkelijk een voorbereidingsbesluit dat geraadpleegd kan worden. In dit geval moet het Tracébesluit geraadpleegd worden. Zoals in de vorige noot aangegeven kan dat op overheid.nl en op/via de projectwebsite

⁶⁷ Projectplannen zullen wel op overheid.nl en op/via de eventuele projectwebsite te raadplegen zijn

3 **Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten**

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van het projectbesluit beschrijft en voortborduurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk. Dit hoofdstuk beschrijft generiek de toegepaste principes in algemene bewoording. Het is mogelijk dat onderdelen van die teksten voor het projectbesluit niet van toepassing zijn.

3.1 **Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten**

Het proces van opstellen van omgevingsdocumenten en daarbij toepassen van de STOP/TPOD-standaard begint intern bij het bevoegd gezag. Waar dat relevant is voor het instrument kan een informeel deel volgen dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Deze informele fase is vormvrij. In het informele deel van het proces kan een informele versie van het omgevingsdocument gebruikt worden die aan de STOP/TPOD-standaard voldoet, maar dat is niet verplicht.

Bij het opstellen van het omgevingsdocument ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het omgevingsdocument volgen voor die instrumenten waarvoor dat van toepassing is publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het omgevingsdocument en later publicatie of bekendmaking van het besluit op overheid.nl.

Op overheid.nl worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. De DSO-viewer toont alleen ontwerpregelingen, geldende regelingen en regelingen waarin een vastgesteld en bekendgemaakt maar nog niet onherroepelijk besluit is geconsolideerd. Vooralsnog zorgt de DSO-keten niet voor het beschikbaar stellen en raadpleegbaar maken van informele versies van de omgevingsdocumenten, zoals voorontwerpen.

3.2 **Omgevingsdocumenten met en zonder regels**

Er is onderscheid tussen omgevingsdocumenten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

Omgevingsdocumenten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest gevraagd worden. Daarom worden aan die omgevingsdocumenten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden bijzondere aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, annotaties en weergave.

De omgevingsdocumenten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de omgevingsdocumenten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren.

De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling

Omgevingsdocumenten komen in principe tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig omgevingsdocument wordt vastgesteld). Bij het omgevingsplan en de waterschapsverordening bestaat het initiële besluit uit een overgangsrechtelijke situatie en/of een regeling van rikswege. Daarna kunnen de omgevingsdocumenten door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. Voor omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, AMvB's, MR en omgevingsvisies geldt de verplichting ze in geconsolideerde vorm beschikbaar te stellen. De LVBB zorgt er voor dat alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt worden tot een doorlopende versie van het omgevingsdocument: de geconsolideerde Regeling. In hoofdstuk 4 wordt dit nader beschreven.

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) regelingen, gegevens die de regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt ervoor dat de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. In omgevingsdocumenten met artikelstructuur waarin regels over activiteiten worden gesteld, helpt het annoteren ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met locaties. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden. Het annoteren van omgevingsdocumenten met OW-objecten is beschreven in hoofdstuk 6. Daar wordt ook van ieder OW-object aangegeven wat het doel is van die annotatie, met andere woorden: wat levert de extra inspanning van het annoteren op aan meerwaarde voor gebruiker en opsteller?

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij diverse attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: limitatieve waardelijsten en uitbreidbare waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten bedoelen we daar het volgende mee:

- **limitatieve waardelijst:** een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheermatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- **uitbreidbare waardelijst:** een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. De bedoeling is dat, als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, het bevoegd gezag een eigen waarde kan definiëren. Het stelsel ondersteunt uitbreidbare waardelijsten echter nog niet. Daarom is aan de uitbreidbare waardelijsten toegevoegd de waarde 'Nog toe te voegen'. Die waarde kan worden gebruikt wanneer het bevoegd gezag een eigen waarde zou willen gebruiken.

De waardelijsten IMOW zijn vastgelegd in de Stelselcatalogus van het DSO-LV. In hoofdstuk 7 is per objecttype is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze limitatief of uitbreidbaar is.

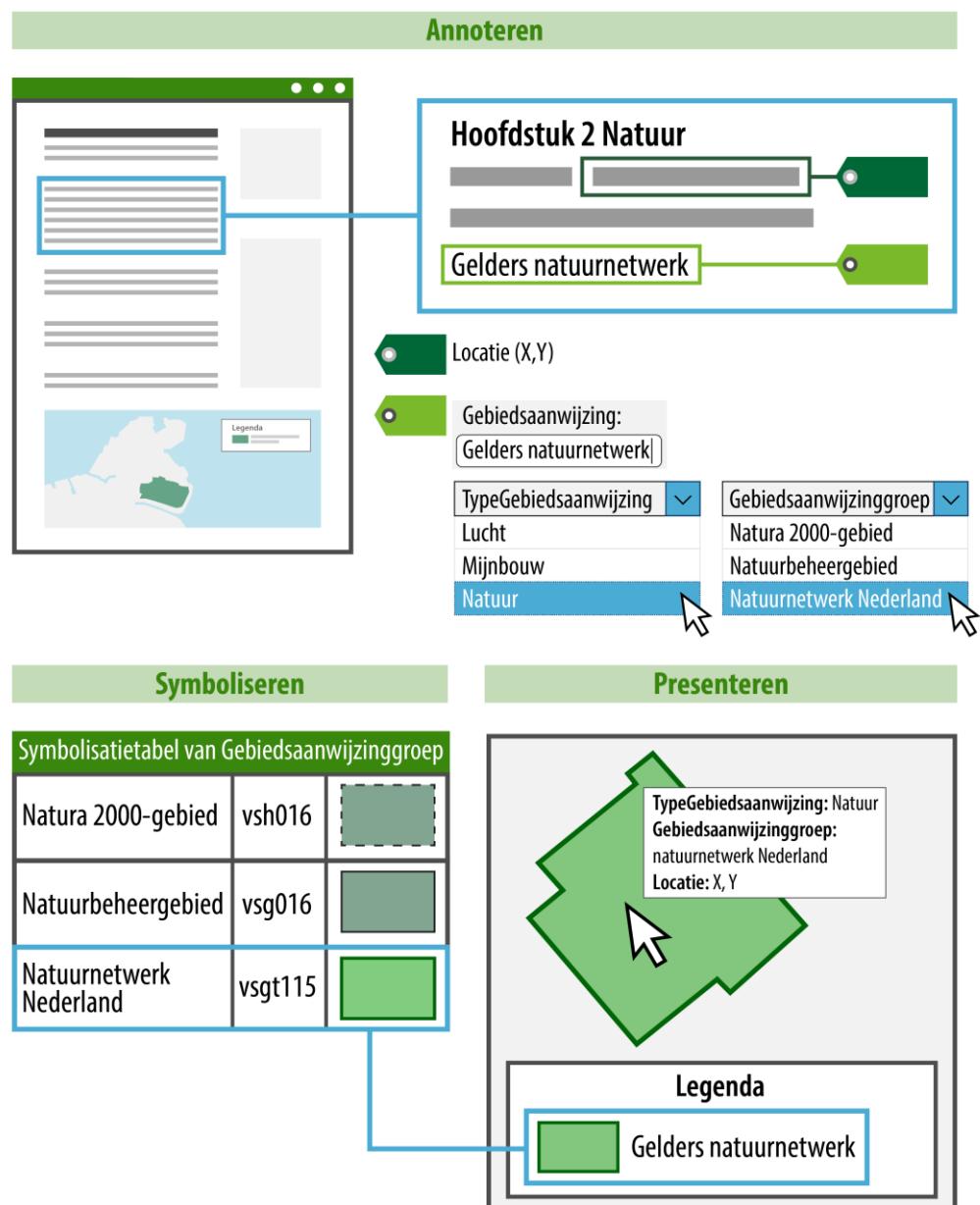
3.6

Presentatiemodel

De inhoud van een omgevingsdocument dient kenbaar te zijn. Daarom moet een omgevingsdocument niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende Locaties en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren.

Het Presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het Presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van annotaties met OW-objecten op een kaart.

De mensleesbare presentatie van Locaties maakt gebruik van de annotaties met OW-objecten, waardelijsten en symbolcodes. Een symbolcode die is toegekend aan een waarde uit de waardelijsten IMOW bepaalt hoe Locaties, de bijbehorende annotaties en waarden op een kaartbeeld worden weergegeven. De tabel geeft de symbolisatie waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Hierbij wordt een waarde uit een limitatieve waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symbolcode gekoppeld. Gebruik van de symbolcode uit de waardelijsten IMOW leidt tot een standaardweergave, ook wel geharmoniseerde weergave genoemd. [Figuur 5](#) laat de werking van de standaardweergave zien voor een annotatie met een Gebiedsaanwijzing.

Figuur 5 Presentatiemodel: annoteren met object, type en groep, in combinatie met symbolicode uit waardelijst IMOW, toepassing standaardweergave

Figuur 5 laat zien dat een tekst wordt gekoppeld aan een Locatie. Om de Locatie herkenbaar op een kaart weer te geven is deze geannoteerd met een Gebiedsaanwijzing, in dit geval van het type Natuur. Het bevoegd gezag heeft zelf een naam gekozen voor de Gebiedsaanwijzing (in dit geval 'Gelders Natuurnetwerk') en heeft aangegeven tot welke groep die specifieke Gebiedsaanwijzing hoort. De groep wordt gekozen uit de waardelijst 'Natuurgroep' die hoort bij de Gebiedsaanwijzing van het type Natuur. In het voorbeeld is uit de waardelijst de waarde 'Natuurnetwerk Nederland' gekozen. De groep is het onderdeel van de annotatie dat bepaalt hoe de Locatie op de kaart wordt weergegeven. Alle waarden voor groep van de waardelijsten IMOW hebben een symbolicode die bepaalt hoe de groep wordt weergegeven: de kleur, arcering, mate van transparantie en lijnstijl. Voor het bevoegd gezag is het voldoende om aan te geven welke groep van toepassing is. Een viewer kan dan

geautomatiseerd met behulp van de symbolicode uit de waardelijsten IMOW de Locatie met de juiste standaardsymbolisatie weergeven.

Het bevoegd gezag heeft twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De eerste methode is door te kiezen voor een eigen, specifieke symbolisatie in plaats van de standaardweergave. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk om de activiteiten ‘het exploiteren van een discotheek’ en ‘het exploiteren van daghoreca’ ieder op een eigen manier weer te geven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de Activiteitengroep ‘exploitatieactiviteit horeca’. [Figuur 6](#) laat daarvan (enigszins versimpeld) een voorbeeld zien. IMOW heeft daarvoor het objecttype SymbolisatieItem. Met SymbolisatieItem kan het bevoegd gezag een eigen, specifieke symbolisatie geven aan ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en (de verschillende typen) Gebiedsaanwijzing.

Annoteren

Artikel 2.14 Uitritten

1. Het is verboden in **gebied A** om zonder **Vergunning X** **Activiteit Y uit te voeren**.

Locatie (X,Y)

Activiteit: in **Activiteitengroep** ▾
Activiteitengroep A
Activiteitengroep B
Activiteitengroep C

Standaard weergave

Symboliseren

Symbolisatietafel van Activiteitengroep

Activiteitengroep A	vag421	
Activiteitengroep B	vag404	
Activiteitengroep C	vag418	

Eigen weergave

Symboliseren

activiteit met eigen weergave ▾
vag418
vag404
vag421

Presenteren

Presenteren

Activiteit: Activiteit Y
Activiteitengroep: Activiteitengroep C
Locatie: X, Y

Legenda
 Activiteit Y

Activiteit: Activiteit Y
Activiteitengroep: Activiteitengroep C
Locatie: X, Y

Legenda
 Activiteit Y

Figuur 6 Presentatiemodel: annoteren met object en groep, in combinatie met de symbolicode uit de waardelijsten IMOW, toepassing standaardweergave (links) en eigen weergave (rechts)

Figuur 6 laat het verschil zien tussen de toepassing van de standaardweergave en de eerste methode voor het bevoegd gezag om zelf invloed uit te oefenen op de weergave, namelijk door te kiezen voor een eigen, specifieke symbolisatie. Het bovenste deel van de afbeelding laat, net als in Figuur 5 maar dan voor een activiteit, zien dat een tekst wordt gekoppeld aan een Locatie, de activiteit een naam krijgt en een groep wordt gekozen. Het onderste deel van

de figuur laat aan de linkerkant de toepassing van de standaardweergave zien. Dit is al beschreven in de toelichting op [Figuur 5](#). De rechterkant toont de toepassing van de eigen, specifieke symbolisatie. Het bevoegd gezag kiest uit de symbolenbibliotheek de symboolcode die het beste past bij de manier waarop het het object wil weergeven. In dat geval gaat de specifieke symbolisatie boven de weergave-werking van de groep.

De tweede methode die het bevoegd gezag heeft om zelf invloed uit te oefenen op de weergave is het samenstellen van kaarten en kaartlagen. Daarmee geeft het bevoegd gezag zelf aan dat bepaalde informatie, of een set van informatie, op een kaart of kaartlaag wordt weergegeven. IMOW kent hiervoor de objecten Kaart en Kaartlaag, die in de paragrafen [7.10](#) en [7.11](#) zijn beschreven.

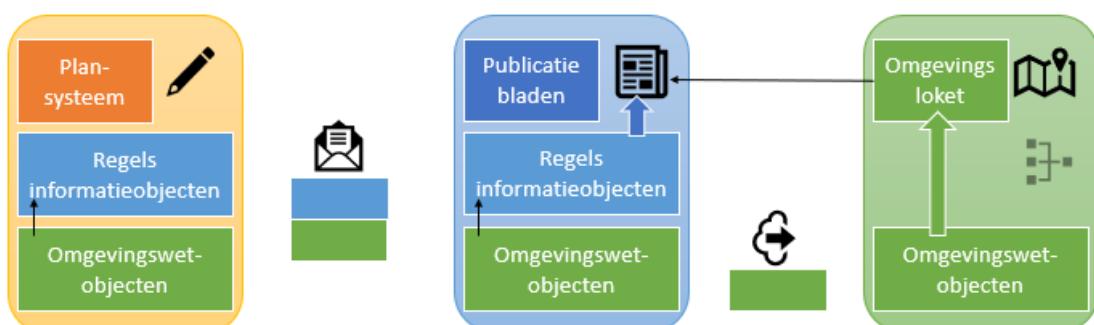
3.7 Metadata

Informatie en specificaties voor de metadata die moeten worden meegeleverd bij de aanlevering voor de bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten zijn te vinden in de STOP-documentatie.

3.8 Van plan tot publicatie

3.8.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan via het bronhouderkoppelvlak. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de artikelen c.q. beleidstekst en geografische informatieobjecten (verder afgekort tot GIO, zie hiervoor paragraaf [6.1.2.1](#)) en een Omgevingswetdeel met specifieke objecten vanuit dit domein (verder: OW-objecten, zie hiervoor hoofdstuk [7](#)). In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB verzorgt de publicatie van het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag op officiëlebekendmakingen.nl en consolideert het besluit in de regeling. De OW-objecten worden gedistribueerd naar DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 7 Aanleverproces

3.8.2 Raadplegen

3.8.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officielebekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. De authentieke tekst van het besluit wordt in PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload.

Raadplegen is alleen mogelijk per omgevingsdocument of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

3.8.2.2 Raadplegen in DSO-LV

DSO-LV ontvangt de geconsolideerde regeling met de OW-objecten. In het Omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale regels of het integrale beleid over de fysieke leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende regels en het geldende beleid te raadplegen. De locaties uit de diverse regelingen worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De tekst en kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het tonen van regeltekst en locaties voor een specifieke activiteit, het uitsluitend tonen van regels die voor iedereen gelden of het tonen van beleid over een specifiek beleidsaspect met de bijbehorende locaties. De getoonde tekst komt uit de geconsolideerde Regelingen vanuit de officiële publicatiebladen.

Tot slot vormen, in omgevingsdocumenten met artikelstructuur waarin regels over activiteiten worden gesteld, de OW-objecten Activiteit en ActiviteitLocatieaanduiding de basis voor de toepasbare regels (vragenbomen) in het Omgevingsloket. De locaties zijn gekoppeld aan de activiteiten in de vragenboom. De vragenbomen zelf worden via een apart kanaal aangeleverd.

B **Modellering van het projectbesluit**

Dit deel beschrijft de modellering van het projectbesluit en voorziet in de vertaling van (een deel van) de aspecten van het projectbesluit die in hoofdstuk 2 zijn beschreven naar het STOP/TPOD-model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe het projectbesluit zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft de vormgeving van Besluit en Regeling bij het projectbesluit. In hoofdstuk 5 wordt de toepassing van de STOP-tekststructuren op het projectbesluit beschreven. Hoofdstuk 6 geeft een inleiding op het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW). Hoofdstuk 7 beschrijft in detail het annoteren met OW-objecten van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit. Hoofdstuk 8 gaat over het annoteren met OW-objecten van het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. In hoofdstuk 9 komen de resterende modelleringsaspecten aan de orde.

IMOW en de toepassing daarvan vormen een domeinspecifieke toepassing van STOP. Om een omgevingsdocument op te stellen en juridisch juist te kunnen bekendmaken is het uiteraard ook nodig om te voldoen aan de specificaties van STOP. Die zijn voor zover nodig en mogelijk in dit toepassingsprofiel beschreven. Voor het overige wordt verwezen naar de STOP-standaard.

4 De vormgeving van Besluit en Regeling bij het projectbesluit

4.1 Besluit, juridisch geldende versie en (geconsolideerde) Regeling van het projectbesluit

4.1.1 Besluit in de juridische context

Het samenstel van Awb, Bekendmakingswet en Omgevingswet maakt, voor besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht en die zijn voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 Awb, onderscheid tussen het (ontwerp)besluit en de op dat (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken. Met het (ontwerp)besluit wordt hier bedoeld dat wat het bestuursorgaan besluit (of voornemens is te besluiten) en wat het bestuursorgaan vaststelt (c.q. gaat vaststellen). De op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken zijn stukken die het bestuursorgaan gebruikt bij de onderbouwing van het (ontwerp)besluit, maar niet vaststelt. Een voorbeeld: als de gemeenteraad het besluit neemt tot wijziging van het omgevingsplan, stelt hij de wijziging van het omgevingsplan vast. Rapportages van onderzoeken die zijn uitgevoerd ter onderbouwing van die wijziging zijn op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken. De gemeenteraad stelt deze stukken niet vast, maar betrekt ze bij het nemen van het besluit.

Het (ontwerp)besluit moet gepubliceerd c.q. bekend gemaakt worden door mededeling: plaatsing van de volledige inhoud van het (ontwerp)besluit in het publicatieblad van het bevoegd gezag⁶⁸. De op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken moeten ter inzage gelegd worden. Deze terinzagelegging geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door het bestuursorgaan aan te wijzen locatie. De (elektronische) terinzagelegging vindt niet plaats in de publicatiebladen.

4.1.2 Het juridische besluit in de informatiekundige context van de STOP/TPOD-standaard

De LVBB moet kunnen bepalen wat in het publicatieblad gepubliceerd dan wel bekendgemaakt moet worden (namelijk alles wat behoort tot het in de vorige paragraaf beschreven besluit in de juridische context) en dat wat geconsolideerd moet worden. Daartoe maakt de STOP/TPOD-standaard onderscheid tussen Besluit en Regeling.

De Regeling bevat de juridische regels c.q. beleid- of realisatietekst en de geografische begrenzingen van de gebieden waar de regels c.q. de beleid- of realisatietekst gelden, die door het bestuursorgaan worden vastgesteld, gewijzigd of ingetrokken. Voorbeelden zijn het omgevingsplan en de omgevingsvisie. Het Besluit bevat de tekst waarmee het bestuursorgaan bepaalt wat er gebeurt bij de bekendmaking: het stelt een initiële regeling vast, het wijzigt een regeling, het trekt een regeling in etc. Het bestuursorgaan bepaalt ook wanneer die vaststelling, wijziging of intrekking in werking treedt. Onderdeel van het Besluit is dus ook de nieuwe regeling of de wijziging van de regeling. Voorbeelden zijn het raadsbesluit met alle bijbehorende onderdelen waarmee de gemeenteraad een wijziging van het omgevingsplan vaststelt en het statenbesluit met alle bijbehorende onderdelen waarmee provinciale staten de omgevingsvisie vaststellen.

Het Besluit wordt, met inbegrip van de inhoud of wijziging van de Regeling die onderdeel is van het Besluit, bekendgemaakt in het publicatieblad op officielebekendmakingen.nl. De juridisch geldende versie van het projectbesluit waaraan rechten en plichten kunnen worden

⁶⁸ Artikelen 3:11 lid 1 en 3:44 lid 2 Awb en artikel 12 Bekendmakingswet

ontleend, bestaat uit de verzameling van de nieuwe regeling(en) en alle daarna vastgestelde wijzigingen van die regeling(en). Om die verzameling op een voor de mens leesbare en begrijpelijke manier te presenteren is er ook de geconsolideerde Regeling. Een (Toestand van een) geconsolideerde Regeling bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde Regeling wordt afgeleid uit de initiële regeling waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van het projectbesluit. De geconsolideerde Regeling vormt de basis voor de weergave van de regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank op overheid.nl én van de versie van het projectbesluit die in DSO-LV te raadplegen is.

Bij Besluit en Regeling kunnen bijlagen worden gevoegd die integraal onderdeel zijn van de tekst van Besluit of Regeling maar om redenen van leesbaarheid e.d. niet in het lichaam van Besluit of Regeling kunnen worden opgenomen. Rapportages van onderzoeken die zijn uitgevoerd ter onderbouwing van het nemen van het juridische besluit als bedoeld in de vorige paragraaf zijn op het besluit betrekking hebbende stukken. Het zijn geen bijlagen bij Besluit of Regeling als bedoeld in de STOP/TPOD-standaard. Ze worden niet in de publicatiebladen gepubliceerd maar ter inzage gelegd. In paragraaf [5.4.3](#) is beschreven waar de elektronische terinzagelegging van deze stukken zal plaatsvinden en hoe ze moeten worden aangeleverd.

4.2 Modellen voor Besluit en Regeling en tekststructuren

STOP schrijft voor hoe een officiële publicatie vormgegeven en aangeleverd moet worden om te kunnen worden bekendgemaakt of gepubliceerd en om te kunnen worden geconsolideerd. Onderdeel van die voorschriften van STOP zijn de modellen voor Besluit en Regeling en de tekststructuren. Beide spelen een belangrijke rol bij het opstellen en aanleveren van omgevingsdocumenten. De TPOD-standaard geeft daarvan per type omgevingsdocument een specificatie: welk model moet worden gebruikt en hoe moet dat model worden toegepast.

4.2.1 Modellen voor Besluit en Regeling

Er zijn modellen voor het Besluit en modellen voor de Regeling. De STOP/TPOD-standaard kent voor het Besluit de modellen BesluitKlassiek en BesluitCompact. Voor de Regeling zijn dat de modellen RegelingKlassiek, RegelingCompact, RegelingVrijetekst en RegelingTijdelijkdeel. RegelingKlassiek is uitsluitend bedoeld voor de instrumenten met regels van het Rijk. RegelingCompact is het model voor de decentrale regels, oftewel de instrumenten met regels van gemeente, waterschap en provincie , maar kan ook voor instrumenten met regels van het Rijk gebruikt worden. Het Rijk heeft dus een keuzemogelijkheid tussen RegelingKlassiek en RegelingCompact, waarbij wordt opgemerkt dat als het omgevingsdocument eenmaal is vormgegeven conform een van de modellen, er niet op een later moment in de levensloop van datzelfde omgevingsdocument zomaar kan worden overgestapt op het andere model. RegelingVrijetekst wordt gebruikt voor alle instrumenten met Vrijetekststructuur. RegelingTijdelijkdeel tot slot is het model dat moet worden gebruikt wanneer een tijdelijk regelingdeel wordt toegevoegd aan de geconsolideerde regeling van omgevingsplan of omgevingsverordening: bij een voorbereidingsbesluit, een reactieve interventie en een projectbesluit als dat een of meer omgevingsplannen wijzigt met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project. BesluitKlassiek wordt alleen in combinatie met RegelingKlassiek gebruikt. BesluitCompact wordt gebruikt als besluitmodel bij RegelingCompact, RegelingVrijetekst en RegelingTijdelijkdeel. In het vervolg van dit

hoofdstuk worden alleen de modellen beschreven die voor het projectbesluit van toepassing zijn.

De modellen voor Regeling en Besluit die in het geval van het projectbesluit gebruikt moeten respectievelijk mogen worden, zijn in detail beschreven in paragraaf [4.3](#).

4.2.2 Tekststructuren

De STOP/TPOD-standaard onderscheidt twee tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur voor het Lichaam⁶⁹ van een Regeling als dat is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijtekststructuur:
 - de tekststructuur voor het Lichaam van een Regeling van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevat;
 - de tekststructuur voor onderdelen van Besluit en Regeling buiten het Lichaam.

Opgemerkt wordt dat er ook in het Lichaam van een Besluit artikelen voorkomen. Deze artikelen vallen echter niet onder het begrip Artikelstructuur. Dat de elementen van de Vrijtekststructuur worden gebruikt buiten het Lichaam geldt zowel voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur als voor omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur, en zowel voor Besluit als voor Regeling .

In het vervolg van dit hoofdstuk is vastgelegd welke modellen voor Besluit en Regeling gebruikt moeten respectievelijk mogen worden en welke bijzondere bepalingen gelden voor het projectbesluit. In hoofdstuk [5](#) zijn de STOP-tekststructuren en de toepassing daarvan op het projectbesluit beschreven.

4.3 De vormgeving van Besluit en Regeling bij het projectbesluit

4.3.1 Inleiding

Bij het opstellen en wijzigen van omgevingsdocumenten werkt het bevoegd gezag in de eigen plansoftware aan het omgevingsdocument in Regeling-vorm: de volledige inhoud van het omgevingsdocument. Met de volledige inhoud wordt bedoeld: alle divisies (en onderliggende elementen en inhoud), alle informatieobjecten en alle OW-informatie. Voorafgaand aan de terinzagelegging van een ontwerpbesluit en voorafgaand aan (en eventueel ook na) het nemen van een definitief besluit genereert de software van het bevoegd gezag uit die Regeling een Besluit. In het geval van een besluit tot het instellen van een nieuwe Regeling genereert de software een Besluit met daarin de volledige nieuwe Regeling, in het geval van een wijzigingsbesluit genereert de software een Besluit dat in renvooiweergave de wijzigingen bevat van de bestaande Regelingversie naar de nieuwe Regelingversie, oftewel een overzicht van de wijzigingen die het besluit aanbrengt in de bestaande Regeling. Naast het onderdeel met de nieuwe Regeling of de wijzigingen in de Regeling, bevat het Besluit ook andere onderdelen, zoals de ondertekening, motivering en bijlagen. Het bevoegd gezag levert het Besluit aan de LVBB aan. De LVBB zorgt ervoor dat het aangeleverde Besluit bekend gemaakt wordt en genereert met behulp van het Besluit een nieuwe RegelingVersie, oftewel een nieuwe geconsolideerde Regeling. Om het de LVBB mogelijk te maken om die verwerkingen te doen stelt de STOP/TPOD-standaard eisen aan de vormgeving van de tekst van Besluit en Regeling. Die eisen zijn vastgelegd in modellen voor Besluit en modellen voor Regeling. Het model voor het Besluit dat voor het projectbesluit gebruikt moet worden is beschreven in paragraaf [4.3.2](#). Bij een projectbesluit zijn twee

⁶⁹ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in STOP

Regelingmodellen van toepassing. Het eerste model is RegelingVrijtekst dat moet worden gebruikt voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit, met daarin (het grootste deel van) de onderdelen van het projectbesluit die in paragraaf [2.3.2](#) zijn opgesomd onder de nummers 1 en 2 van de beschrijving van de inhoud van het projectbesluit. In het vervolg van dit toepassingsprofiel noemen we dat het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit waarmee het project wordt beschreven, of een vergelijkbare omschrijving. Het model RegelingVrijtekst is beschreven in paragraaf [4.3.3](#). Het tweede model is RegelingTijdelijkdeel. Dit model moet worden gebruikt als het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Hiermee worden de wijziging die het projectbesluit aanbrengt in een omgevingsplan in de vorm van een tijdelijk regelingdeel toegevoegd aan de geconsolideerde regeling van dat omgevingsplan. Zie daarvoor nummer 3 van de beschrijving van de inhoud van het projectbesluit in paragraaf [2.3.2](#) en de uitgebreide beschrijving in paragraaf [2.4](#). Het model RegelingTijdelijkdeel is het onderwerp van paragraaf [4.3.4](#).

4.3.2 Besluit

In het Besluit staat wat het bestuursorgaan vaststelt (of wijzigt), met inbegrip van de procedure van totstandkoming en de motivering van het besluit. Het Besluit wordt, met inbegrip van de inhoud of wijziging van de Regeling die onderdeel is van het Besluit, bekendgemaakt in het publicatieblad op officielebekendmakingen.nl.

In paragraaf [4.3.2.1](#) is de norm voor de toepassing van het model BesluitCompact op het projectbesluit vastgelegd: welke elementen moeten respectievelijk mogen worden gebruikt en hoe vaak kunnen ze voorkomen. Paragraaf [4.3.2.2](#) geeft een uitgebreide toelichting op de elementen van het Besluit, waaronder ook tips over het al dan niet gebruikelijk zijn van een bepaald element. In deze paragraaf wordt ook aangegeven welke onderdelen die het projectbesluit op grond van Omgevingswet en Omgevingsbesluit moet c.q. kan bevatten, in het Besluit thuis horen en in welk element van het Besluit. In paragraaf [4.3.2.3](#) worden norm en toelichting concreet gemaakt met een voorbeeld.

Opgemerkt wordt dat de modellen voor Besluit en Regeling XML-modellen zijn. Met de in de volgende paragrafen genoemde elementen worden dus (STOP-)XML-elementen bedoeld. Omwille van de leesbaarheid en herkenbaarheid zijn de namen van de 'hoofdelementen' vetgedrukt en die van de 'subelementen' schuingedrukt. De 'hoofdelementen' zijn genummerd om er in de toelichting en het voorbeeld in de volgende paragrafen naar te kunnen verwijzen.

4.3.2.1 Norm

Voor een besluit tot vaststelling of wijziging van het projectbesluit moet gebruik gemaakt worden van het model BesluitCompact. BesluitCompact bevat de volgende elementen:

- 1 **RegelingOpschrift:** STOP-element dat de officiële titel van het Besluit bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
- 2 **Aanhef:** STOP-element dat een blok tekst aan het begin van een Besluit bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
- 3 **Lichaam:** STOP-element dat het lichaam (oftewel het dictum) van het Besluit bevat: dat wat het bestuursorgaan vaststelt of wijzigt. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bestaat voor zowel initieel besluit (besluit dat een regeling instelt) als wijzigingsbesluit (besluit dat een regeling wijzigt of uitwerkt) uit de volgende elementen:
 - **WijzigArtikel:** STOP-element dat beschrijft wat wordt vastgesteld of gewijzigd en verwijst naar de WijzigBijlage. Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Ieder WijzigArtikel moet de volgende onderdelen bevatten:

- *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
 - *Wat*: STOP-element dat bevat:
 - een tekstuele omschrijving van dat wat het bestuursorgaan vaststelt (in het geval van een initieel besluit) respectievelijk wijzigt (in het geval van een wijzigingsbesluit); en
 - een verwijzing, zowel tekstueel als met IntRef, naar de WijzigBijlage.
 - *Artikel*: STOP-element dat een regulier artikel bevat. Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Ieder Artikel moet de volgende onderdelen bevatten:
 - *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
 - Verplichte keuze tussen Lid en Inhoud.
- 4 **Sluiting**: STOP-element dat het Besluit afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.
- 5 **WijzigBijlage**: STOP-element dat voor een initieel besluit de inhoud van de instelling van de Regeling en voor een wijzigingsbesluit de wijzigingen van een versie van de Regeling bevat. Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Een WijzigBijlage bevat de volgende elementen:
 - *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - Een verplichte keuze uit:
 - *WijzigBijlage/RegelingVrijtekst*: STOP-element dat de volledige tekst van de initiële regeling van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit bevat. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken bij een initieel projectbesluit; is dan verplicht en komt dan 1 keer voor.
 - *WijzigBijlage/RegelingTijdelijkdeel*: STOP-element dat het volledige initiële tijdelijk regelingdeel bevat. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken bij een initieel projectbesluit dat de regels van een omgevingsplan wijzigt; is dan verplicht en komt dan 1 keer voor.
 - *WijzigBijlage/RegelingMutatie*: STOP-element dat de wijzigingen tussen twee RegelingVersies in was-wordt oftewel renvooiweergave bevat. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken bij een wijzigingsbesluit; is dan verplicht en komt dan 1 keer voor.

Per onderdeel moet een keuze gemaakt worden tussen:

 - VoegToe: element dat aangeeft dat een tekstonderdeel aan een bestaande Regeling wordt toegevoegd, op welke plaats en op welke wijze;
 - Vervang: element dat aangeeft dat het onderdeel een tekstonderdeel in een bestaande Regeling vervangt;
 - VervangKop: element dat aangeeft dat (de tekstuele inhoud van) een Kop wordt gewijzigd;
 - Verwijder: element dat aangeeft dat een tekstonderdeel uit een bestaande Regeling wordt verwijderd.

6 **Bijlage**: STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij het Besluit) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst.
Hoofdregel is dat een bijlage is vormgegeven als onderdeel van de tekst in STOP-XML. In

bijzondere gevallen is het toegestaan een bijlage als PDF-document aan te leveren. Een Bijlage die in STOP-XML wordt opgesteld, bevat de volgende elementen:

- *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
- De inhoud van de Bijlage, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). Divisie en Divisietekst moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf [5.2](#).
- *Sluiting*: STOP-element dat de Bijlage afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.

Een bijlage mag alleen als PDF-document worden aangeleverd als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen en als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Het PDF-document moet dan voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet worden gemodelleerd als document-informatieobject.

7 **Toelichting**: STOP-element dat de toelichting op het Besluit bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

Een Toelichting als onderdeel van het Besluit bevat de volgende elementen:

- *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht indien de -hierna beschreven-aanbevolen eenvoudige modellering voor de toelichting wordt gebruikt. Onder voorwaarde verplicht element indien de gestructureerde modellering voor de toelichting wordt gebruikt: verplicht indien binnen het element Toelichting zowel het element AlgemeneToelichting als het element ArtikelgewijzeToelichting voorkomt, komt dan 1 keer voor; optioneel indien binnen het element Toelichting slechts één van de elementen AlgemeneToelichting en ArtikelgewijzeToelichting voorkomt, komt dan 0 of 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
- De inhoud van de Toelichting, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). Divisie en Divisietekst moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf [5.2](#). Dit is de aanbevolen modellering voor een Toelichting op het Besluit. Geadviseerd wordt om voor de Toelichting op het Besluit deze eenvoudige modellering te gebruiken en niet de hierna beschreven onderverdeelde modellering.
- Een onderverdeling van de Toelichting in het geval van een toelichting die zowel een algemeen deel als een artikelsgewijs deel heeft. Aanbevolen wordt om voor een Toelichting op het Besluit niet deze gestructureerde modellering te gebruiken maar de hiervoor beschreven eenvoudige modellering. Indien toch gebruikt bestaat de toelichting uit de volgende elementen:
 - *AlgemeneToelichting*: STOP-element dat de algemene toelichting bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

Een AlgemeneToelichting bevat de volgende elementen:

- *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.

- De inhoud van de AlgemeneToelichting, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). *Divisie* en *Divisietekst* moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijtekststructuur in paragraaf 5.2.
 - *ArtikelgewijzeToelichting*: STOP-element dat de artikelsgewijze toelichting bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
Een ArtikelgewijzeToelichting bevat de volgende elementen:
 - *Kop*: STOP-element dat de *Kop* bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - De inhoud van de ArtikelgewijzeToelichting, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). *Divisie* en *Divisietekst* moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijtekststructuur in paragraaf 5.2.
 - *Sluiting*: STOP-element dat de Toelichting afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.
 - *Bijlage*: STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij de Toelichting op het Besluit) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Een bijlage bij de Toelichting wordt niet geconsolideerd. Voor een bijlage bij de Toelichting gelden dezelfde eisen als voor het 'hoofdelement' *Bijlage*.
- 8 **ArtikelgewijzeToelichting**: STOP-element dat de artikelsgewijze toelichting, oftewel de toelichting op de artikelen in het Besluit, bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mogelijkheid die STOP biedt voor een toelichting die uitsluitend een toelichting op de artikelen in het besluit is. Geadviseerd wordt om dit element niet te gebruiken. Indien toch gebruikt worden voor deze ArtikelgewijzeToelichting dezelfde eisen als voor de ArtikelgewijzeToelichting binnen het element Toelichting onder 7.
- 9 **Motivering**: STOP-element dat de motivering van het Besluit bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
Een Motivering bevat de volgende elementen:
 - *Kop*: STOP-element dat de *Kop* bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - De inhoud van de Motivering, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). *Divisie* en *Divisietekst* moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijtekststructuur in paragraaf 5.2.
 - *Sluiting*: STOP-element dat de Motivering afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.
 - *Bijlage*: STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij de Motivering) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Een bijlage bij de Motivering wordt niet geconsolideerd. Voor een bijlage bij de Motivering gelden dezelfde eisen als voor het 'hoofdelement' *Bijlage*.
- 10 **Inhoudsopgave**: STOP-element dat de inhoudsopgave van het Besluit bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Een inhoudsopgave wordt niet geconsolideerd. Geadviseerd wordt om dit element niet te gebruiken; zie daarvoor verder de toelichting in paragraaf 4.3.2.2.

4.3.2.2

Toelichting

In deze paragraaf worden de elementen toegelicht die moeten respectievelijk kunnen voorkomen in een Besluit dat is opgesteld overeenkomstig het model BesluitCompact. [Figuur 8](#) en [Figuur 9](#) laten schematisch zien hoe het model BesluitCompact voor het projectbesluit er uit ziet (de nummers voor de elementen verwijzen naar de nummering in de vorige paragraaf).

Figuur 8 Projectbesluit dat omgevingsplan niet wijzigt: BesluitCompact met 1 WijzigBijlage met daarin het vrijtekstgedeelte

[Figuur 8](#) toont de toepassing van het model BesluitCompact voor een projectbesluit zonder wijziging van het omgevingsplan. Er is slechts één WijzigBijlage, nr 5 in de figuur. Die bevat de RegelingVrijtekst voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit (of in het geval van een wijziging of uitwerking van een projectbesluit de RegelingMutatie met daarin de wijzigingen die in de geconsolideerde versie van het projectbesluit worden aangebracht). De onderdelen 1 t/m 9 komen in het publicatieblad. In de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV is alleen de inhoud van de WijzigBijlage (nr 5) te zien.

Figuur 9 Projectbesluit dat één omgevingsplan wijzigt: BesluitCompact met vrijtekstgedeelte en tijdelijk regelingdeel

Figuur 9 toont de toepassing van het model BesluitCompact voor een projectbesluit dat één omgevingsplan wijzigt. Er zijn twee WijzigBijlagen, bij beide nr's 5 in de figuur. Bijlage A bevat de RegelingVrijtekst met het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit. Bijlage B bevat de RegelingTijdelijkdeel met het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. In het geval van een wijziging of uitwerking van een projectbesluit bevatten deze bijlagen de RegelingMutatie met daarin de wijzigingen die in de geconsolideerde versie van het projectbesluit respectievelijk het omgevingsplan worden aangebracht. De onderdelen 1 t/m 9 komen in het publicatieblad. In de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV is alleen de inhoud van de WijzigBijlagen (nr 5) te zien.

In de hierna volgende toelichting wordt de nummering van paragraaf 4.3.2.1 gevuld. In die paragraaf is van ieder element aangegeven of het moet (verplicht) of mag (optioneel) voorkomen; dat wordt in deze toelichting niet herhaald. De 'hoofdelementen' zijn weer vetgedrukt en de 'subelementen' schuingedrukt.

- 1 **RegelingOpschrift:** de officiële titel van het Besluit. Bijvoorbeeld: Vaststelling Projectbesluit Rondweg Gemeentestad.
- 2 **Aanhef:** blok tekst aan het begin van het Besluit. Hierin kunnen bijvoorbeeld de overwegingen van het bestuursorgaan staan, die voorafgaan aan het daadwerkelijke besluit. Bijvoorbeeld: "Overwegende dat, overeenkomstig artikel 16.71 lid 1 Omgevingswet en afdeling 3.4 Awb, het ontwerpbesluit tot vaststelling van het projectbesluit gedurende zes weken ter inzage heeft gelegen en er 116 zienswijzen zijn ontvangen;
Gelezen het statenvoorstel d.d. 16 mei 2022 waarin wordt voorgesteld aan die zienswijzen gedeeltelijk tegemoet te komen".
- 3 **Lichaam:** het Lichaam van het Besluit, in de bestuurspraktijk ook wel het dictum genoemd.
Het Lichaam bevat ten minste één WijzigArtikel. Een WijzigArtikel mag slechts naar één WijzigBijlage verwijzen, anders gezegd: er zijn net zoveel WijzigArtikelen als er WijzigBijlagen zijn. Als een projectbesluit niet een of meer omgevingsplannen wijzigt is er slechts één WijzigBijlage (met daarin de RegelingVrijtekst met het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit) en dus ook slechts één WijzigArtikel. Als een projectbesluit niet alleen het project beschrijft maar ook een of meer omgevingsplannen wijzigt, is er een WijzigBijlage met daarin de RegelingVrijtekst met het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit en een of meer WijzigBijlagen met daarin een RegelingTijdelijkdeel. Er zijn dan ten minste 2 WijzigArtikelen: één voor de verwijzing naar de RegelingVrijtekst en vervolgens net zoveel WijzigArtikelen als er tijdelijk regelingdelen zijn.
In de tekst van het WijzigArtikel staat wat het bestuursorgaan besluit vast te stellen of te wijzigen en een verwijzing naar de WijzigBijlage, het onderdeel van het besluit waarin de inhoud of wijzigingen van de Regeling staan. Daarnaast moet het WijzigArtikel een machineleesbare verwijzing (met IntRef) naar de WijzigBijlage bevatten. Een voorbeeld van de tekstuele omschrijving en verwijzing bij de (initiële) vaststelling van het Projectbesluit Rondweg Gemeentestad: "Projectbesluit Rondweg Gemeentestad wordt vastgesteld zoals is aangegeven in Bijlage A". Een voorbeeld van de tekstuele omschrijving en verwijzing bij een latere wijziging van dat projectbesluit: "Projectbesluit Rondweg Gemeentestad wordt gewijzigd zoals is aangegeven in Bijlage A". Een voorbeeld bij een latere uitwerking van het projectbesluit: "Projectbesluit Rondweg Gemeentestad wordt uitgewerkt zoals is aangegeven in Bijlage IA".
In een WijzigArtikel mag geen andere inhoud, zoals de datum van inwerkingtreding van het besluit, worden opgenomen. Opgemerkt wordt dat WijzigArtikel een technische term is die niet in de tekst van het besluit zal voorkomen. Bij gebruik van een Label zal de Kop dus niet Wijzigartikel I zijn maar Artikel I.
In het Lichaam moet ten minste één (regulier) Artikel voorkomen. De datum van inwerkingtreding van het besluit moet in zo'n regulier Artikel staan. In een Artikel mag geen inhoud worden opgenomen die in een WijzigArtikel hoort.
Het is gebruikelijk dat WijzigArtikel voor Artikel komt, maar daar kan indien gewenst van worden afgeweken.
RegelingOpschrift, Aanhef, Lichaam en de hierna te bespreken Sluiting samen vormen een geheel dat goed vergelijkbaar is met het statenbesluit-document waarmee de besluitvormingsprocedure van een provincie wordt vastgelegd. Wat (vermoedelijk) wel anders zal zijn is dat WijzigArtikel en Artikel verplicht een Kop moeten hebben. Die Kop moet ten minste één van de elementen Label, Nummer en Opschrift bevatten. Het besluit-voorbeeld van [Figuur 10](#) in paragraaf 4.3.2.3 toont een WijzigArtikel en Artikel met een Kop bestaande uit Label (namelijk: Artikel) en Nummer. Dat maakt het makkelijk om vanuit de WijzigBijlage naar het bijbehorende WijzigArtikel te verwijzen. De

WijzigArtikelen en Artikelen in het Lichaam van het Besluit kunnen niet worden geannoteerd met de in hoofdstuk 7 beschreven annotaties met OW-objecten.

- 4 **Sluiting:** de afsluiting van het Besluit. Hier staat vaak de datum waarop het bestuursorgaan het besluit heeft genomen. Ook staan hier de namen en dergelijke van de personen die namens het bestuursorgaan het besluit hebben ondertekend. Een voor de interne huishouding van het bevoegd gezag gebruikt papieren of digitaal exemplaar van het besluitdocument kan ook de handtekeningen van die personen bevatten. De versie van het besluit die ter bekendmaking aan de LVBB wordt aangeboden wordt niet voorzien van handtekeningen.
Wanneer tegen het besluit beroep kan worden ingesteld wordt de rechtsmiddelenclausule in dit onderdeel opgenomen: de vermelding dat tegen het besluit beroep kan worden ingesteld en door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan dat beroep kan worden ingesteld. Dit is alleen het geval bij de aanlevering van een definitief besluit.
- 5 **WijzigBijlage:** het element waarin óf de inhoud van de initiële RegelingVrijetekst of de initiële RegelingTijdelijkdeel staat óf de wijzigingen die het Besluit aanbrengt in de bestaande versie van de RegelingVrijetekst of de RegelingTijdelijkdeel. De WijzigBijlage bevat de inhoud van de Regeling of de wijziging daarvan. Een WijzigBijlage heeft dus een heel andere functie dan een (gewone) Bijlage.
Een WijzigBijlage bevat slechts één Regeling. Als een projectbesluit alleen het project beschrijft en niet een of meer omgevingsplannen wijzigt is er slechts één WijzigBijlage, met daarin de RegelingVrijetekst met het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit. Als een projectbesluit niet alleen het project beschrijft maar ook een of meer omgevingsplannen wijzigt, is er een WijzigBijlage met daarin de RegelingVrijetekst met het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit en net zoveel WijzigBijlagen als er omgevingsplannen zijn die door het projectbesluit worden gewijzigd. Daardoor is bij het omgevingsplan van ieder van die gemeenten een eigen tijdelijk regelingdeel zichtbaar. Dit maakt het desgewenst mogelijk om de tijdelijk regelingdelen per gemeente te wijzigen, in te trekken of anderszins te verwijderen en dat op verschillende tijdstippen te doen.
De WijzigBijlage moet worden voorzien van een Kop. Een voorbeeld van deze Kop: 'Bijlage A bij artikel I.' Het artikel waarnaar wordt verwezen is het bij die WijzigBijlage behorende WijzigArtikel in het Lichaam van het Besluit. Na de Kop moet een keuze worden gemaakt tussen WijzigBijlage/RegelingVrijetekst, WijzigBijlage/RegelingTijdelijkdeel en WijzigBijlage/RegelingMutatie.
WijzigBijlage/RegelingVrijetekst moet worden gekozen voor de nieuwe, initiële, regeling van het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit. De WijzigBijlage/RegelingVrijetekst bevat de volledige Regeling, oftewel de inhoud, van het omgevingsdocument. Dit onderdeel moet voldoen aan de specificaties voor RegelingVrijetekst die in paragraaf 4.3.3 zijn vastgelegd en aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur die zijn beschreven in paragraaf 5.2. Dit is ook het onderdeel dat wordt geannoteerd met de OW-objecten die zijn beschreven in hoofdstuk 7.
WijzigBijlage/RegelingTijdelijkdeel wordt gekozen wanneer een bevoegd gezag met het projectbesluit het omgevingsplan van een gemeente wijzigt en daarvoor een nieuw tijdelijk regelingdeel instelt. De WijzigBijlage/RegelingTijdelijkdeel bevat het volledige tijdelijk regelingdeel, oftewel de regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Dit onderdeel moet voldoen aan de specificaties voor RegelingTijdelijkdeel die in paragraaf 4.3.4 zijn vastgelegd en aan de specificaties voor de Artikelstructuur, zie daarvoor paragraaf 5.3. Dit onderdeel kan worden geannoteerd met OW-objecten, zie hoofdstuk 8. Zoals hiervoor al is aangegeven is er voor ieder omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd een eigen WijzigBijlage/RegelingTijdelijkdeel.
WijzigBijlage/RegelingMutatie wordt gekozen wanneer het bevoegd gezag een

wijzigingsbesluit neemt: een besluit dat een bestaande versie van de Regeling wijzigt. De RegelingMutatie bevat de wijzigingen van een RegelingVersie naar een nieuwe RegelingVersie in een was-wordt- oftewel renvooiweergave. Per te wijzigen onderdeel van de RegelingVersie wordt aangegeven of het wordt toegevoegd, vervangen, verwijderd of dat een Kop wordt gewijzigd. Onderdelen van de RegelingVersie die niet gewijzigd worden, worden niet opgenomen in de RegelingMutatie.

Er wordt bijvoorbeeld aangegeven welke tekstgedeelten en/of GIO's geheel of gedeeltelijk worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere. Renvooiweergave betekent dat met visuele middelen wordt duidelijk gemaakt wat wordt toegevoegd of geschrapt.

In het geval van de wijziging (of uitwerking) van een projectbesluit waarin het project is beschreven én dat een of meer omgevingsplannen heeft gewijzigd, kan een WijzigBijlage/RegelingMutatie betrekking hebben op wijzigingen in het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit of op wijzigingen in een tijdelijk regelingdeel. Per regeling die wordt gewijzigd (of wordt uitgewerkt) is er één WijzigBijlage/RegelingMutatie.

- 6 **Bijlage:** het gaat hier om een Bijlage bij het Besluit; een bijlage die het nemen van het besluit onderbouwt. Dit zijn bijlagen die integraal onderdeel zijn van de tekst van het Besluit maar die om redenen van leesbaarheid e.d. niet in het lichaam van het Besluit kunnen worden opgenomen. Rapportages van onderzoeken die zijn uitgevoerd ter onderbouwing van het nemen van het juridische besluit als bedoeld in paragraaf [4.1.1](#) zijn geen bijlagen bij het Besluit (of de Regeling) als bedoeld in de STOP/TPOD-standaard, maar op het besluit betrekking hebbende stukken.

Er kunnen zoveel bijlagen bij het Besluit worden gevoegd als nodig is. Bijlagen bij het Besluit worden alleen bekendgemaakt en niet geconsolideerd. Deze bijlagen zijn dus wel te vinden in het publicatieblad op officieelbekendmakingen.nl, maar niet in de regelingenbanken op overheid.nl en niet in DSO-LV. Vanuit de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV kunnen door middel van een link naar de officiële bekendmaking de bijlagen wel eenvoudig gevonden worden.

Uitgangspunt van de STOP/TPOD-standaard is dat elke tekst die onderdeel is van een officiële publicatie, zoals een besluit of regeling, wordt uitgewisseld in STOP-XML.

Daarmee is gewaarborgd dat de teksten voldoen aan alle wettelijke eisen. De teksten kunnen dan juridisch rechtsgeldig gepubliceerd worden en de voorzieningen zorgen er voor dat ze volgens de richtlijnen van digitale toegankelijkheid worden ontsloten. Als de bijlage onderdeel is van de tekst in STOP-XML, staat de inhoud in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gestructureerd in Divisies.

Deze elementen van de Vrijtekststructuur en hun specificaties zijn beschreven in paragraaf [5.2](#). Tekst uitwisselen in STOP-XML is echter niet altijd mogelijk zonder de tekst te moeten oertypen. Daarom ondersteunt STOP ook het aanleveren van tekst als PDF-document. Een tekst in een PDF-document is voor de landelijke voorzieningen minder goed te hanteren; denk aan verwijzen naar specifieke onderdelen en muteren dat niet -of niet goed- mogelijk is. Daarom wordt het gebruik van PDF-documenten slechts in specifieke, in het toepassingsprofiel vastgelegde, gevallen toegestaan. In dit toepassingsprofiel is, in de norm van paragraaf [4.3.2.1](#), bepaald dat het aanleveren van een bijlage als PDF-document alleen is toegestaan als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden.

Een bijlage in de vorm van een PDF-document moet onveranderlijk zijn. Daarom moet het PDF-document voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet het worden gepubliceerd als document-informatieobject. Een beschrijving van beide

publicatiemogelijkheden voor bijlagen staat in paragraaf [5.4](#). Een Bijlage wordt niet geannoteerd met OW-objecten. Een Bijlage kan worden afgesloten met het element Sluiting. Van die mogelijkheid zal naar verwachting niet vaak gebruik gemaakt worden. Een projectbesluit dat door een waterschap is vastgesteld behoeft goedkeuring van GS. Het besluit over goedkeuring wordt niet bekendgemaakt in het officiële publicatieblad maar door toezending aan het waterschap. Als het waterschap het wenselijk vindt dat inzichtelijk wordt gemaakt dat de volledige procedure is gevolgd en wat GS omtrent de goedkeuring hebben besloten, kan het (een PDF van) het goedkeuringsbesluit als bijlage bij het Besluit voegen.

- 7 **Toelichting:** het gaat hier om een Toelichting bij het Besluit. Deze toelichting is onder andere vergelijkbaar met het voorstel-document waarmee het dagelijks bestuur van gemeente, provincie of waterschap een onderbouwing geeft voor het voorgestelde besluit dat het aan het algemeen bestuur voorlegt. In het geval van het projectbesluit is de toelichting vergelijkbaar met het voorstel-document waarmee de ambtelijke organisatie aan het bestuursorgaan voorstelt het projectbesluit vast te stellen. De toelichting is dus vooral bedoeld als extra informatie in het besluitvormingsproces. Omdat de toelichting bedoeld is voor gebruik in het besluitvormingsproces kan er ook voor gekozen worden de toelichting wel op te nemen in het besluit dat aan het bestuursorgaan ter vaststelling wordt aangeboden, maar niet in het bekend te maken besluit. Als de toelichting wel onderdeel is van het bekend te maken besluit, dan wordt het meegenomen in de publicatie.

De STOP/TPOD-standaard biedt in de huidige versie voor zowel Besluit als Regeling een aantal mogelijkheden voor het indelen van toelichtingen. Er zijn de 'hoofdelementen' Toelichting en ArtikelgewijzeToelichting. Binnen het 'hoofdelement' Toelichting kan worden gekozen tussen enerzijds een vrije, niet nader gestructureerde opzet en anderzijds een gestructureerde opzet met de onderliggende elementen AlgemeneToelichting en ArtikelgewijzeToelichting. Deze mogelijkheden stellen medewerkers van bevoegde gezagen en adviesbureaus die de standaard in hun omgevingsdocumenten toepassen en bouwers van plansoftware voor lastige keuzes. Bovendien noodzaken ze de applicaties die de tekst tonen (officieelbekendmakingen.nl, de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV) om alle mogelijkheden te ondersteunen. Daarom zal in de toekomst de standaard zo worden aangepast dat er nog maar één modellering voor de toelichting als onderdeel van BesluitCompact is. Aangezien een artikelsgewijze toelichting bij een besluit een toelichting zou geven op de artikelen en wijzigartikelen in het lichaam van het besluit en het niet erg voor de hand ligt om dat te doen, zal de toekomstige modellering voor de toelichting als onderdeel van het besluit bestaan uit het 'hoofdelement' Toelichting met daarbinnen de vrije, niet nader gestructureerde opzet met Divisies en Divisieteksten. Aanbevolen wordt om voor de toelichting bij het besluit alleen de toekomstige modellering te gebruiken en geen gebruik te maken van het 'hoofdelement' ArtikelgewijzeToelichting en ook niet van de gestructureerde opzet met de onderliggende elementen AlgemeneToelichting en ArtikelgewijzeToelichting binnen het 'hoofdelement' Toelichting. Dit is een (dringende) aanbeveling. Op het moment van uitbrengen van deze versie van dit toepassingsprofiel is het namelijk nog niet mogelijk om de modellering in deze zin te wijzigen. NB: voor de toelichting op het tijdelijk regelingdeel geldt een andere aanbeveling, zie daarvoor onderdeel 4 van paragraaf [4.3.4.2](#).

De daadwerkelijke inhoud van de toelichting staat in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gestructureerd in Divisies. Deze elementen van de Vrijetekststructuur en hun specificaties zijn beschreven in paragraaf [5.2](#). Het element Toelichting heeft verplicht een Kop.

Een Toelichting kan worden afgesloten met het element Sluiting. Van die mogelijkheid zal naar verwachting niet vaak gebruik gemaakt worden. Aan een Toelichting kunnen een of meer Bijlagen worden toegevoegd.

Een Toelichting wordt niet geannoteerd met OW-objecten. Een Toelichting op het Besluit wordt alleen bekendgemaakt en niet geconsolideerd. Deze Toelichting is dus wel te vinden op officiebekendmakingen.nl, maar niet in de regelingenbanken op overheid.nl en niet in DSO-LV. Vanuit de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV kan door middel van een link naar de officiële bekendmaking de Toelichting wel eenvoudig gevonden worden.

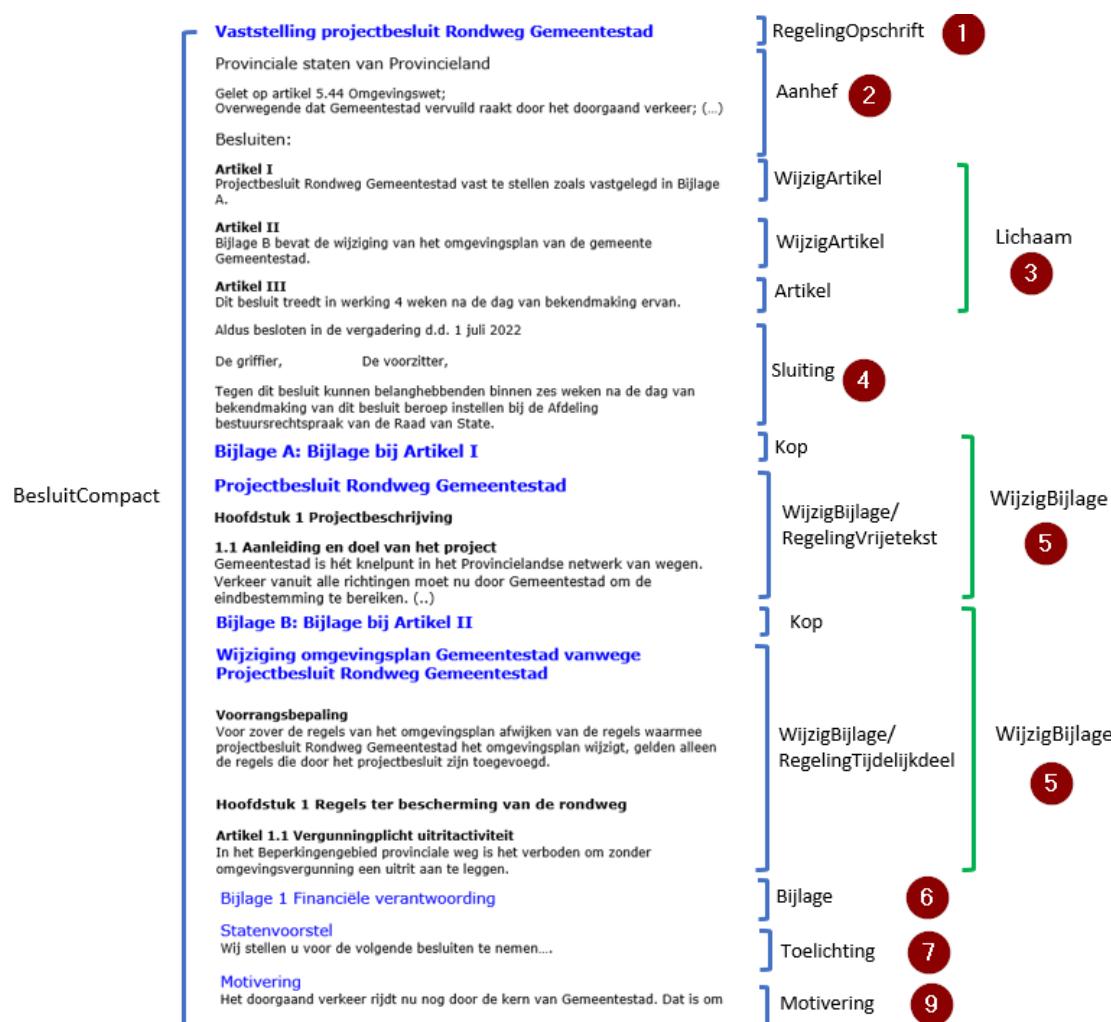
- 8 **ArtikelgewijzeToelichting:** dit element zal in een latere versie van de standaard vervallen; gebruik daarvan wordt daarom nu afgeraden. Daarom zijn in de norm in paragraaf [4.3.2.1](#) de subelementen van de ArtikelgewijzeToelichting niet opgenomen en wordt er in deze paragraaf geen nadere toelichting op gegeven.
- 9 **Motivering:** dit is de motivering oftewel de inhoudelijke onderbouwing van het Besluit. In de STOP/TPOD-standaard is dit element bedoeld als de plek voor de deugdelijke motivering waarop het besluit ingevolge afdeling 3.7 Awb dient te berusten. Hierin kan worden gemotiveerd hoe het projectbesluit bijdraagt aan het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Te denken valt aan de beschrijving van participatie en participatieproces, resultaten van de uitgevoerde verkenning en voorgedragen mogelijke oplossingen (zie paragraaf [2.3.2](#)) en de uitkomsten van het onderzoek naar aspecten van de fysieke leefomgeving dat ten behoeve van het project is uitgevoerd. Voor zover het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor een activiteit waarvoor instemming van een ander bestuursorgaan nodig is of als besluit op een aanvraag waarover een ander bestuursorgaan of andere instantie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen, kan in dit gedeelte worden beschreven dat dat proces is gevoerd en welke uitkomst het had.
In het geval van een wijzigingsbesluit kan in dit deel worden beschreven op welke onderdelen het projectbesluit wordt gewijzigd en waarom. Als het een uitwerking van een projectbesluit betreft, kan in dit deel worden aangegeven welke onderdelen van het projectbesluit worden uitgewerkt en kan worden gemotiveerd dat aan de randvoorwaarden voor de uitwerking wordt voldaan.
- De inhoud van een Motivering staat in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gestructureerd in Divisies. Deze elementen van de Vrijtekststructuur en hun specificaties zijn beschreven in paragraaf [5.2](#). De Motivering kan worden afgesloten met het element Sluiting. Dat dat bij een omgevingsdocument daadwerkelijk gebeurt, ligt niet voor de hand. Daarom wordt de Sluiting niet nader toegelicht. Ter ondersteuning van de motivering kunnen een of meer Bijlagen worden toegevoegd. Indien dat gebeurt, gelden daarvoor dezelfde specificaties als voor het 'hoofdelement' Bijlage; zie ook de toelichting bij nr. 6. Een Motivering wordt niet geannoteerd met OW-objecten. Een Motivering wordt alleen bekendgemaakt en niet geconsolideerd. De Motivering is dus wel te vinden op officiebekendmakingen.nl, maar niet in de regelingenbanken op overheid.nl en niet in DSO-LV. Vanuit de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV kan door middel van een link naar de officiële bekendmaking de Motivering wel eenvoudig gevonden worden.
- 10 **Inhoudsopgave:** STOP maakt het mogelijk dat aan een Besluit een Inhoudsopgave wordt toegevoegd. Dat dat bij een besluit tot vaststelling of wijziging van een omgevingsdocument daadwerkelijk gebeurt, ligt niet voor de hand. Daarom wordt geadviseerd om dit element niet te gebruiken. Om deze redenen zijn in de norm in paragraaf [4.3.2.1](#) de subelementen van de Inhoudsopgave niet opgenomen en wordt dit element niet nader toegelicht.

Veel van de hiervoor besproken elementen moeten worden voorzien van een Kop. Voor de Kop zijn de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift beschikbaar. Label is de aanduiding van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk, Paragraaf of Artikel. Opschrift is de titel van het tekstelement, die aangeeft waar de tekst over gaat.

In de schema's van STOP komt in een aantal hoofd- en subelementen het element InleidendeTekst -bedoeld voor niet-juridische contextinformatie- voor. In de STOP-documentatie wordt het gebruik van dit element ontraden. Daarom is dit element hier niet opgenomen.

4.3.2.3 Voorbeeld

Door toepassing van model BesluitCompact ziet een besluit tot vaststelling, oftewel een initieel besluit dat een initiële Regeling instelt, van een projectbesluit met een vrijetekstgedeelte dat het project beschrijft en één tijdelijk regelingdeel dat een omgevingsplan wijzigt, er schematisch uit zoals aangegeven in [Figuur 10](#). De nummers in deze figuur komen overeen met de nummering van de vorige twee paragrafen.

Figuur 10 Voorbeeld toepassing model BesluitCompact, WijzigBijlage/RegelingVrijetekst en WijzigBijlageRegelingTijdelijkdeel op (initieel) projectbesluit

4.3.3

Regeling: RegelingVrijetekst voor het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit

In de Regeling van een omgevingsdocument staat welke regels of beleid gelden in de fysieke leefomgeving, dan wel, in het geval van een projectbesluit, wat er wordt gerealiseerd in de fysieke leefomgeving, met inbegrip van waar ze gelden of gerealiseerd worden. De Regeling is te vinden in de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV.

In paragraaf 4.3.3.1 is de norm voor het model RegelingVrijetekst vastgelegd: welke elementen moeten respectievelijk mogen worden gebruikt en hoe vaak kunnen ze voorkomen. Dit is het model dat moet worden gebruikt voor het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit waarmee het project wordt beschreven. Paragraaf 4.3.3.2 geeft een uitgebreide toelichting op de elementen van de Regeling, waaronder ook tips over het al dan niet gebruikelijk zijn van een bepaald element. In deze paragraaf wordt ook aangegeven welke onderdelen die het projectbesluit op grond van Omgevingswet en Omgevingsbesluit moet c.q. kan bevatten, in de RegelingVrijetekst thuisoren en in welk element van de RegelingVrijetekst. In paragraaf 4.3.3.3 worden norm en toelichting concreet gemaakt met een voorbeeld.

Opgemerkt wordt dat de STOP-modellen voor Besluit en Regeling XML-modellen zijn. Met de in de volgende paragrafen genoemde elementen worden dus (STOP-)XML-elementen bedoeld.

Omwille van de leesbaarheid en herkenbaarheid zijn de namen van de 'hoofdelementen' vetgedrukt en die van de 'subelementen' schuingedrukt. De 'hoofdelementen' zijn genummerd om er in de toelichting en het voorbeeld in de volgende paragrafen naar te kunnen verwijzen.

4.3.3.1

Norm

De (geconsolideerde) Regeling van het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit, het deel dat het project beschrijft, is opgebouwd overeenkomstig het model RegelingVrijetekst.

RegelingVrijetekst bevat de volgende elementen:

- 1 **RegelingOpschrift:** STOP-element dat de officiële titel van de Regeling, oftewel het omgevingsdocument, bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
- 2 **Lichaam:** STOP-element dat de inhoud, oftewel de tekst van de (geconsolideerde) Regeling van het omgevingsdocument bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor⁷⁰. Het Lichaam wordt opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). *Divisie* en *Divisietekst* moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf 5.2.

- 3 **Bijlage:** STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij de Regeling) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Een bijlage die onderdeel is van de Regeling wordt geconsolideerd.

Hoofdregel is dat een bijlage is vormgegeven als onderdeel van de tekst in STOP-XML. In bijzondere gevallen is het toegestaan een bijlage als PDF-document aan te leveren. Een Bijlage die in STOP-XML wordt opgesteld, bevat de volgende elementen:

- *Kop:* STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze elementen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
- *Gereserveerd:* leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

⁷⁰ Het Lichaam is het belangrijkste onderdeel van de RegelingVrijetekst. Zie daarvoor de toelichting in de volgende paragraaf en vooral de beschrijving van de Vrijetekststructuur in paragraaf 5.2. Dit is het deel dat wordt geannoteerd met OW-objecten, zie daarvoor hoofdstuk 7

- Indien in een Bijlage het element Gereserveerd wordt gebruikt mag in die Bijlage geen van de elementen Vervallen, Divisie en Divisietekst voorkomen.
- *Vervallen*: leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst ‘Vervallen’ wordt gegenereerd. Geeft aan dat de Bijlage de status ‘vervallen’ heeft; de Bijlage is niet langer juridisch geldig en heeft geen inhoud meer. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Indien in een Bijlage het element Vervallen wordt gebruikt mag in die Bijlage geen van de elementen Gereserveerd, Divisie en Divisietekst voorkomen.
 - De inhoud van de Bijlage. Indien een Bijlage Inhoud bevat, mogen in die Bijlage de elementen Gereserveerd en Vervallen niet voorkomen. De inhoud van de Bijlage wordt opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). Divisie en Divisietekst moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf 5.2.
 - *Sluiting*: STOP-element dat de Bijlage afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea’s. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.

Een bijlage mag alleen als PDF-document worden aangeleverd als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen en als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Het PDF-document moet dan voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet worden gemodelleerd als document-informatieobject.

4.3.3.2 *Toelichting*

RegelingVrijetekst is het model dat het bevoegd gezag moet gebruiken voor het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit dat het project beschrijft, als het een nieuw, initieel projectbesluit instelt. RegelingVrijetekst is ook het model voor de geconsolideerde regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

In deze paragraaf worden de elementen toegelicht die moeten respectievelijk kunnen voorkomen in een Regeling overeenkomstig het model RegelingVrijetekst. Daarbij wordt de nummering van paragraaf 4.3.3.1 gevolgd. In die paragraaf is van ieder element aangegeven of het moet (verplicht) of mag (optioneel) voorkomen; dat wordt in deze toelichting niet herhaald. De ‘hoofdelementen’ zijn weer vetgedrukt en de ‘subelementen’ schuingedrukt.

- 1 **RegelingOpschrift**: de officiële titel van de Regeling. Bijvoorbeeld: Projectbesluit Rondweg Gemeentestad.
- 2 **Lichaam**: het element dat de inhoud oftewel het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit bevat. Deze inhoud staat in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gestructureerd in Divisies. Hiervoor gelden de specificaties voor de Vrijetekststructuur van paragraaf 5.2. Dit is het onderdeel dat wordt geannoteerd met de OW-objecten die zijn beschreven in hoofdstuk 7.
In dit Lichaam staan de beschrijving van het project, de maatregelen om het project te realiseren en de maatregelen gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van het project of van het in werking hebben of in stand houden daarvan voor de fysieke leefomgeving. Als het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning, besluit tot vaststelling van een geluidproductieplafond als omgevingswaarde, maatwerkvoorschrift, verkeersbesluit of als onttrekking van een weg

aan de openbaarheid of als bepaalde regels van een gemeente, waterschap of provincie buiten toepassing worden gelaten, wordt dat in dit gedeelte uitdrukkelijk benoemd, met inbegrip van eventuele instemming en/of advies van een ander bestuursorgaan dat daarvoor nodig is. Als voor die besluittypen nadere specificaties en voorschriften gesteld worden, kan dat in het Lichaam van de Regeling, maar ze kunnen ook worden opgenomen in de hierna te bespreken Bijlagen.

Met een goede hiërarchisch structurering van de tekst in Divisies kunnen al die onderwerpen overzichtelijk geordend worden. Er kan bij voorbeeld op het hoogste niveau een onderverdeling worden gemaakt in het juridische deel en het toelichtende deel.

Wanneer er voor wordt gekozen om de beschrijving van de participatie en van de resultaten van de verkenning niet in (het onderdeel Motivering van) het Besluit op te nemen maar in de Regeling, zou dat in het aldus gecreëerde toelichtende deel kunnen worden opgenomen.

- 3 **Bijlage:** het gaat hier om een Bijlage bij de Regeling. Dit is een bijlage die informatie bevat die integraal onderdeel is van het omgevingsdocument maar om redenen van leesbaarheid en/of vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen) niet goed in de tekst van het Lichaam van de Regeling kan worden opgenomen. Er kunnen zoveel bijlagen bij de Regeling worden gevoegd als nodig is. Bijlagen bij de Regeling worden bekendgemaakt én geconsolideerd. Dat laatste houdt in dat ze met een later wijzigingsbesluit gewijzigd kunnen worden, waarbij ook onderdelen van een bijlage gewijzigd kunnen worden. Deze bijlagen zijn zowel te vinden in het publicatieblad op officielebekendmakingen.nl als in de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV. Uitgangspunt van de STOP/TPOD-standaard is dat elke tekst die onderdeel is van een officiële publicatie, zoals een besluit of regeling, wordt uitgewisseld in STOP-XML. Daarmee is gewaarborgd dat de teksten voldoen aan alle wettelijke eisen. De teksten kunnen dan juridisch rechtsgeldig gepubliceerd worden en de voorzieningen zorgen er voor dat ze volgens de richtlijnen van digitale toegankelijkheid worden ontsloten. Als de bijlage onderdeel is van de tekst in STOP-XML, staat de inhoud in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gestructureerd in Divisies. Deze elementen van de Vrijetekststructuur en hun specificaties zijn beschreven in paragraaf 5.2. Voorbeelden van regelingbijlagen in STOP-XML bij een projectbesluit zijn de bijlage met verwijzingen naar de GIO's en een bijlage met vergunningvoorschriften als het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning. Voor de gevallen waarin het projectbesluit geldt als besluit tot vaststelling van een geluidproductieplafond als omgevingswaarde is het vooralsnog toegestaan om de coördinaten en waarden waaruit die geluidproductieplafonds bestaan als tekst op te nemen in een bijlage in STOP-XML. Dit is geometrische informatie gecombineerd met normwaarden, waarvan het de bedoeling is dat ze in de vorm van geografische informatieobjecten worden vastgesteld en in het stelsel via een interactieve kaart op locatie geraadpleegd kunnen worden. Vanaf het moment dat binnen de B-release een volgende versie van dit toepassingsprofiel het mogelijk maakt om in het projectbesluit de geluidproductieplafonds te annoteren als omgevingswaarde zal het verplicht worden om dat op die manier te doen. Het is dan niet langer toegestaan om de coördinaten en waarden waaruit die geluidproductieplafonds bestaan als tekst op te nemen in een bijlage. Het is mogelijk om een bijlage in verschillende onderdelen op te delen. Voor die onderverdeling worden de vrijetekselementen Divisie (optioneel element) en Divisietekst (verplicht element) gebruikt.

Tekst uitwisselen in STOP-XML is niet altijd mogelijk zonder de tekst te moeten overtypen. Daarom ondersteunt STOP ook het aanleveren van tekst als PDF-document. Een tekst in een PDF-document is voor de landelijke voorzieningen minder goed te

hanteren; denk aan verwijzen naar specifieke onderdelen en muteren dat niet -of niet goed- mogelijk is. Daarom wordt het gebruik van PDF-documenten slechts in specifieke, in het toepassingsprofiel vastgelegde, gevallen toegestaan. In dit toepassingsprofiel is, in de norm van paragraaf [4.3.3.1](#), bepaald dat het aanleveren van een bijlage als PDF-document alleen is toegestaan als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Dat de bijlage informatie moet bevatten die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden betekent dat het moet gaan om informatie die onlosmakelijk onderdeel is van de regeling maar om redenen van leesbaarheid en/of vormgeving niet in het Lichaam van de Regeling kan worden opgenomen. Het betekent ook dat niet de volledige inhoud van het Lichaam van de Regeling in een bijlage in PDF-formaat mag worden opgenomen. Een bijlage in de vorm van een PDF-document moet onveranderlijk zijn. Daarom moet het PDF-document voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet het worden gepubliceerd als document-informatieobject. Een beschrijving van beide publicatiemogelijkheden voor bijlagen staat in paragraaf [5.4](#).

In een Bijlage bij de Regeling kan het element Gereserveerd worden gebruikt. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen. Het is een leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud. Wanneer een bijlage vervalt kan in het element Bijlage het element Vervallen worden opgenomen. Op deze manier blijft zichtbaar dat er een bijlage was en dat die later is vervallen. Het voordeel daarvan is dat in de wetstechnische informatie de historie van het element kan worden teruggevonden. Een andere mogelijkheid bij het vervallen van een bijlage is om het element Bijlage met een wijzigingsbesluit te verwijderen. Dan is het element niet langer zichtbaar en is er ook geen wetstechnische informatie meer.

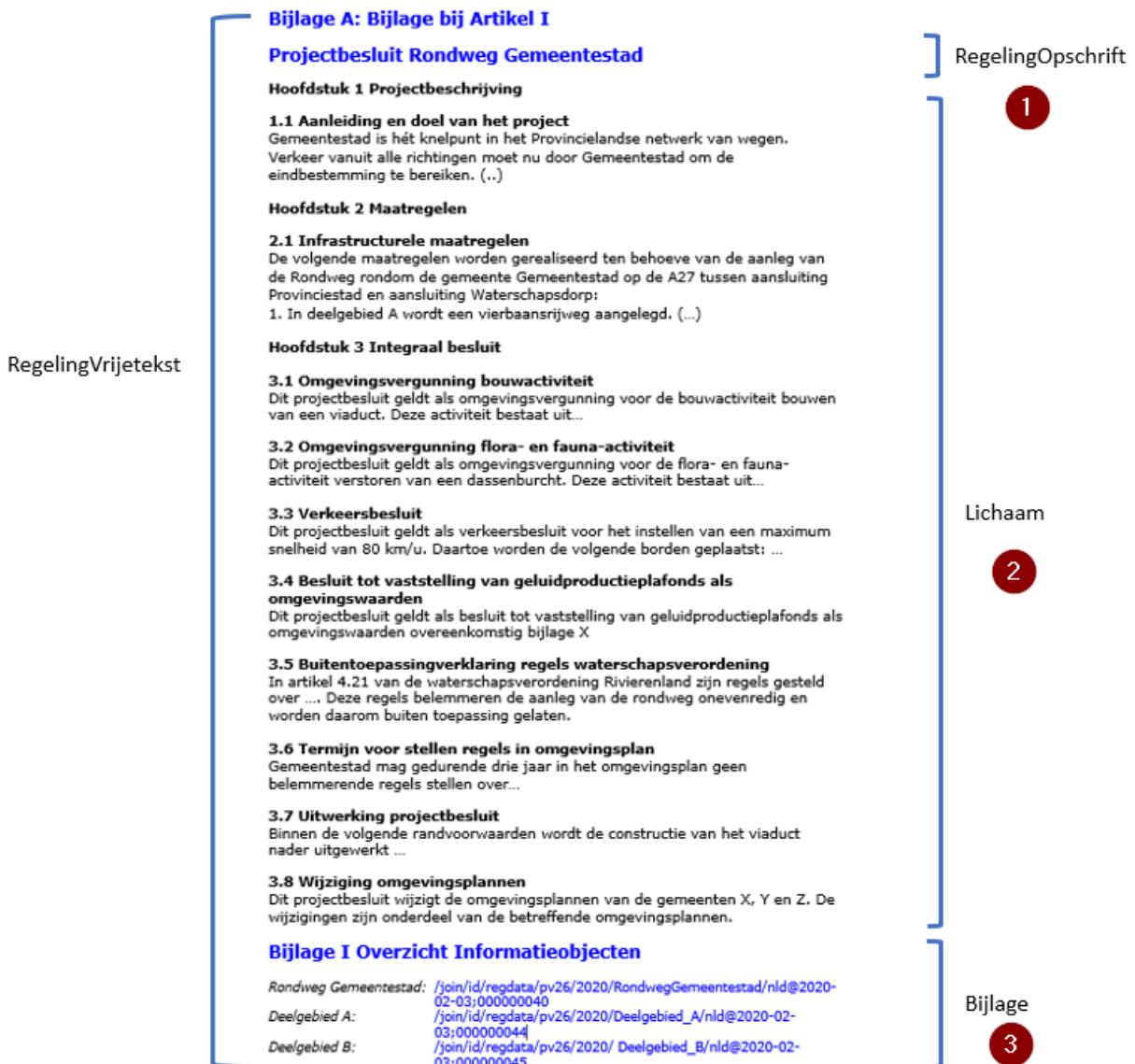
Een Bijlage kan worden afgesloten met het element Sluiting. Van die mogelijkheid zal naar verwachting niet vaak gebruik gemaakt worden. Een Bijlage wordt niet geannoteerd met OW-objecten.

Een aantal van de hierboven besproken elementen moet worden voorzien van een Kop. Voor de Kop zijn de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift beschikbaar. Label is de aanduiding van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk, Paragraaf of Artikel. Opschrift is de titel van het tekstelement, die aangeeft waar de tekst over gaat.

In de schema's van STOP komt in een aantal hoofd- en subelementen het element InleidendTekst -bedoeld voor niet-juridische contextinformatie- voor. In de STOP-documentatie wordt het gebruik van dit element ontraden. Daarom is dit element hier niet opgenomen.

4.3.3.3 *Voorbeeld*

Door toepassing van model RegelingVrijetekst ziet het vrijetekstgedeelte van een projectbesluit er schematisch uit zoals aangegeven in [Figuur 11](#). De nummers in deze figuur komen overeen met de nummering van de vorige twee paragrafen.

Figuur 11 Voorbeeld toepassing model RegelingVrijetekst op vrijetekstgedeelte projectbesluit

4.3.4

Regeling: RegelingTijdelijkdeel voor wijzigen omgevingsplan

In paragraaf 4.3.4.1 is de norm voor het model voor het tijdelijk regelingdeel van het projectbesluit vastgelegd: welke elementen moeten respectievelijk mogen worden gebruikt in een RegelingTijdelijkdeel en hoe vaak kunnen ze voorkomen. Paragraaf 4.3.4.2 geeft een uitgebreide toelichting op de elementen van de Regeling. In paragraaf 4.3.4.3 worden norm en toelichting concreet gemaakt met een voorbeeld.

Opgemerkt wordt dat de STOP-modellen voor Besluit en Regeling XML-modellen zijn. Met de in de volgende paragrafen genoemde elementen worden dus (STOP-)XML-elementen bedoeld.

Omwillen van de leesbaarheid en herkenbaarheid zijn de namen van de 'hoofdelementen' vetgedrukt en die van de 'subelementen' schuingedrukt. De 'hoofdelementen' zijn genummerd om er in de toelichting en het voorbeeld in de volgende paragrafen naar te kunnen verwijzen.

Vooralsnog ondersteunen de STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel nog niet. Zolang dat het geval is, moeten daarom in een ontwerpversie van een projectbesluit dat beoogt een of meer omgevingsplannen te wijzigen, de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt, in het vrijtekstgedeelte worden beschreven. Om die tekst te kunnen koppelen aan locaties, waarmee wordt aangegeven waar de wijziging(en) van het omgevingsplan gaan gelden, moet die tekst worden opgenomen in het Lichaam van de Regeling.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal de DSO-keten de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel waarmee een projectbesluit het omgevingsplan wijzigt, ondersteunen. In een toekomstige versie beschrijft de STOP/TPOD-standaard hoe dat gaat werken, hoe het er uitziet en wat het bevoegd gezag daarvoor moet doen.

4.3.4.1 Norm

Een projectbesluit dat een of meer omgevingsplannen wijzigt met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project, voegt een tijdelijk regelingdeel aan dat of die omgevingsplannen toe. Zo'n tijdelijk regelingdeel vormt samen met de hoofdregeling (en eventuele andere tijdelijk regelingdelen) de geconsolideerde Regeling van een omgevingsplan. Per omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd is er een tijdelijk regelingdeel. Het tijdelijk regelingdeel moet worden opgebouwd overeenkomstig het model RegelingTijdelijkdeel. RegelingTijdelijkdeel bevat de volgende elementen:

- 1 **RegelingOpschrift:** STOP-element dat de officiële titel van het tijdelijk regelingdeel bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
- 2 **Lichaam:** STOP-element dat de inhoud van het tijdelijk regelingdeel bevat⁷¹. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Het Lichaam bevat de volgende elementen:
 - **Conditie:** STOP-element dat een Artikel bevat waarin de verhouding is vastgelegd tussen dit tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling van het omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Binnen de Conditie komt 1 Artikel voor. De Kop van het Artikel in dit element heeft geen Label of Nummer maar bestaat uitsluitend uit een Opschrift. Dit Artikel wordt niet in een Hoofdstuk of ander structuurelement ondergebracht.
 - **Artikel:** een of meer artikelen die de regels bevatten waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Verplicht element. Komt zo vaak voor als gewenst. De artikelen moeten voldoen aan de specificaties voor de Artikelstructuur in paragraaf 5.3. Het is verplicht om deze artikelen onder te brengen in een of meer hoofdstukken.
- 3 **Bijlage:** STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij het tijdelijk regelingdeel) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Een bijlage die onderdeel is van het tijdelijk regelingdeel wordt geconsolideerd.
Hoofdregel is dat een bijlage is vormgegeven als onderdeel van de tekst in STOP-XML. In bijzondere gevallen is het toegestaan een bijlage als PDF-document aan te leveren. Een Bijlage die in STOP-XML wordt opgesteld, bevat de volgende elementen:
 - **Kop:** STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze

⁷¹ Het Lichaam is het belangrijkste onderdeel van de Regeling. Zie daarvoor de toelichting in de volgende paragraaf en de beschrijving van de Artikelstructuur in paragraaf 5.3. Dit is het deel dat wordt geannoteerd met OW-objecten, zie daarvoor hoofdstuk 8 en Toepassingsprofiel omgevingsplan

- elementen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
- **Gereserveerd:** leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Indien in een Bijlage het element Gereserveerd wordt gebruikt mag in die Bijlage geen van de elementen Vervallen, Divisie en Divisietekst voorkomen.
 - **Vervallen:** leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Vervallen' wordt gegenereerd. Geeft aan dat de Bijlage de status 'vervallen' heeft; het is niet langer juridisch geldig en heeft geen inhoud meer. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Indien in een Bijlage het element Vervallen wordt gebruikt mag in die Bijlage geen van de elementen Gereserveerd, Divisie en Divisietekst voorkomen.
 - De inhoud van de Bijlage. Indien een Bijlage inhoud bevat, mogen in die Bijlage de elementen Gereserveerd en Vervallen niet voorkomen. De inhoud van de Bijlage wordt opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). Divisie en Divisietekst moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijtekststructuur in paragraaf 5.2.
 - **Sluiting:** STOP-element dat de Bijlage afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.

Een bijlage mag alleen als PDF-document worden aangeleverd als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Het PDF-document moet dan voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet worden gemodelleerd als document-informatieobject.

4 **Toelichting:** STOP-element dat de toelichting op het tijdelijk regelingdeel bevat.

Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

Een Toelichting als onderdeel van de Regeling bevat de volgende elementen:

- **Kop:** STOP-element dat de Kop bevat. Onder voorwaarde verplicht element: verplicht indien binnen het element Toelichting zowel het element *AlgemeneToelichting* als het element *ArtikelgewijzeToelichting* voorkomt, komt dan 1 keer voor; optioneel indien binnen het element Toelichting slechts één van de elementen *AlgemeneToelichting* en *ArtikelgewijzeToelichting* voorkomt, komt dan 0 of 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
- **AlgemeneToelichting:** STOP-element dat de algemene toelichting op het tijdelijk regelingdeel bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
Een *AlgemeneToelichting* bevat de volgende elementen:
 - **Kop:** STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - De inhoud van de *AlgemeneToelichting*, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). Divisie en Divisietekst moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijtekststructuur in paragraaf 5.2.
- **ArtikelgewijzeToelichting:** STOP-element dat de artikelsgewijze toelichting op het tijdelijk regelingdeel bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
Een *ArtikelgewijzeToelichting* bevat de volgende elementen:

- *Kop:* STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - De inhoud van de ArtikelgewijzeToelichting, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element). *Divisie* en *Divisietekst* moeten voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf [5.2](#).
 - De inhoud van de Toelichting, opgebouwd met *Divisie* (optioneel element) en *Divisietekst* (verplicht element), zonder de structurerende elementen *AlgemeneToelichting* en/of *ArtikelgewijzeToelichting*. Mogelijkheid die STOP biedt voor een toelichting die uitsluitend algemeen van aard is. Geadviseerd wordt om in *RegelingTijdelijkdeel* van deze mogelijkheid geen gebruik te maken. Indien toch gebruikt moet Divisie en Divisietekst voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur in paragraaf [5.2](#).
 - *Sluiting:* STOP-element dat de Toelichting afsluit. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. De tekst van de Sluiting staat in een of meer reguliere Alinea's. Ook kan gebruik gemaakt worden van de optionele elementen Slotformulering, Dagtekening en Ondertekening.
 - *Bijlage:* STOP-element dat een bijlage (in dit geval bij de Toelichting) bevat. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Een bijlage bij de Toelichting wordt geconsolideerd. Voor een bijlage bij de Toelichting gelden dezelfde eisen als voor het 'hoofdelement' Bijlage.
- 5 **ArtikelgewijzeToelichting:** STOP-element dat de artikelsgewijze toelichting, oftewel de toelichting op de artikelen in de Regeling, bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mogelijkheid die STOP biedt voor een toelichting die uitsluitend een toelichting op de artikelen in het tijdelijk regelingdeel is. Geadviseerd wordt om dit element niet te gebruiken. Indien toch gebruikt gelden voor deze ArtikelgewijzeToelichting dezelfde eisen als voor de ArtikelgewijzeToelichting binnen het element Toelichting onder 4 van deze paragraaf.

4.3.4.2 *Toelichting*

RegelingTijdelijkdeel is het model dat een bevoegd gezag moet gebruiken als het met een projectbesluit een of meer omgevingsplannen wil wijzigen met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project. Ieder tijdelijk regelingdeel is daardoor opgebouwd conform het model RegelingTijdelijkdeel. Zoals in hoofdstuk [2](#) beschreven, vormt het tijdelijk regelingdeel (of, indien er meer tijdelijk regelingdelen zijn: alle tijdelijk regelingdelen) samen met de hoofdregeling de geconsolideerde versie van een omgevingsplan.

In deze paragraaf worden de elementen toegelicht die moeten respectievelijk kunnen voorkomen in het tijdelijk regelingdeel bij een projectbesluit, overeenkomstig het model RegelingTijdelijkdeel. Daarbij wordt de nummering van paragraaf [4.3.4.1](#) gevuld. In die paragraaf is van ieder element aangegeven of het moet (verplicht) of mag (optioneel) voorkomen; dat wordt in deze toelichting niet herhaald. De 'hoofdelementen' zijn weer vetgedrukt en de 'subelementen' schuingedrukt.

- 1 **RegelingOpschrift:** de officiële titel van het tijdelijk regelingdeel. Het RegelingOpschrift is onderdeel van het tijdelijk regelingdeel dat, samen met de hoofdregeling en mogelijk ook andere tijdelijk regelingdelen, deel gaan uitmaken van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Het verdient daarom aanbeveling om in het RegelingOpschrift

aan te geven waar de regels over gaan. Bijvoorbeeld: Regels ter uitvoering en bescherming van hoogspanningsverbinding 380 kV Zuid-West, of Regels i.v.m. aanleg Rondweg Gemeentestad.

- 2 **Lichaam:** het element dat de inhoud van het tijdelijk regelingdeel bevat. In het Lichaam van het tijdelijk regelingdeel zijn dat twee onderdelen: de Conditie en de Artikelen met regels waarmee het betreffende omgevingsplan wordt gewijzigd.
- De Conditie is het element waarin wordt beschreven wat de relatie is tussen het tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling van het omgevingsplan. Zoals in hoofdstuk 2 is beschreven, vormen de hoofdregeling en alle daarbij behorende tijdelijk regelingdelen samen de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Het zal vaak voorkomen dat de regels in het tijdelijk regelingdeel afwijken van de regels in de hoofdregeling. Dan zal in de Conditie worden beschreven dat het tijdelijk regelingdeel voorrang heeft op de hoofdregeling voor zover het daarvan afwijkt. STOP vereist dat de beschrijving van de relatie wordt opgenomen in een Artikel binnen het element Conditie. Binnen het element Conditie is slechts 1 Artikel toegestaan. Dit Artikel moet, net als alle andere artikelen, worden voorzien van een Kop. In dit specifieke geval bestaat die Kop uitsluitend uit een Opschrift; Label en Nummer komen dus niet voor. Een voorbeeld van het Opschrift van dit Artikel is 'Voorrangsbeperking'. Het artikel waarin de tekst van de conditie staat, wordt niet in een structuurelement zoals een Hoofdstuk ondergebracht.
- Het tweede onderdeel van het Lichaam bestaat uit de Artikelen met regels waarmee het betreffende omgevingsplan wordt gewijzigd. Voor deze Artikelen gelden de specificaties voor de Artikelstructuur die zijn beschreven in paragraaf 5.3 en vooral in het Toepassingsprofiel omgevingsplan. Zoals daar is beschreven kunnen artikelen zijn opgenomen in een hiërarchische structuur, bestaande uit Hoofdstukken en andere structuurelementen. In het geval van een tijdelijk regelingdeel als onderdeel van een projectbesluit is het verplicht de artikelen in een of meer hoofdstukken te plaatsen. Deze Artikelen worden geannoteerd met de OW-objecten. Het annoteren met OW-objecten is beschreven in hoofdstuk 8 en in het Toepassingsprofiel omgevingsplan. Een uitgebreide toelichting op het tijdelijk regelingdeel staat in paragraaf 2.4.
- 3 **Bijlage:** het gaat hier om een Bijlage bij de Regeling. Dit is een bijlage die informatie bevat die integraal onderdeel is van het omgevingsdocument maar om redenen van leesbaarheid en/of vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen) niet goed in de artikelen van het Lichaam van de Regeling kan worden opgenomen. Er kunnen zoveel bijlagen bij de Regeling worden gevoegd als nodig is. Bijlagen bij de Regeling worden bekendgemaakt én geconsolideerd. Dat laatste houdt in dat ze met een later wijzigingsbesluit gewijzigd kunnen worden, waarbij ook onderdelen van een bijlage gewijzigd kunnen worden. Deze bijlagen zijn zowel te vinden in het publicatieblad op officielebekendmakingen.nl als in de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV. Uitgangspunt van de STOP/TPOD-standaard is dat elke tekst die onderdeel is van een officiële publicatie, zoals een besluit of regeling, wordt uitgewisseld in STOP-XML. Daarmee is gewaarborgd dat de teksten voldoen aan alle wettelijke eisen. De teksten kunnen dan juridisch rechtsgeldig gepubliceerd worden en de voorzieningen zorgen er voor dat ze volgens de richtlijnen van digitale toegankelijkheid worden ontsloten. Als de bijlage onderdeel is van de tekst in STOP-XML, staat de inhoud in een of meer Divisieteksten, die desgewenst hiërarchisch kunnen worden gesstructured in Divisies. Deze elementen van de Vrijtekststructuur en hun specificaties zijn beschreven in paragraaf 5.2. Een voorbeeld van een bijlage in STOP-XML is de bijlage met verwijzingen naar de GIO's. Een ander voorbeeld is de bijlage met begripsbepalingen, in het geval dat de begripsbepalingen niet in een artikel in de regeling worden geplaatst maar in een bijlage. Het is mogelijk om zo'n bijlage in verschillende onderdelen op te delen. Voor die

onderverdeling worden de vrijtekstelementen Divisie (optioneel element) en Divisietekst (verplicht element) gebruikt.

Tekst uitwisselen in STOP-XML is echter niet altijd mogelijk zonder de tekst te moeten overtypen. Daarom ondersteunt STOP ook het aanleveren van tekst als PDF-document. Een tekst in een PDF-document is voor de landelijke voorzieningen minder goed te hanteren; denk aan verwijzen naar specifieke onderdelen en muteren dat niet -of niet goed- mogelijk is. Daarom wordt het gebruik van PDF-documenten slechts in specifieke, in het toepassingsprofiel vastgelegde, gevallen toegestaan. In dit toepassingsprofiel is, in de norm van paragraaf 4.3.4.1, bepaald dat het aanleveren van een bijlage als PDF-document alleen is toegestaan als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Dat de bijlage informatie moet bevatten die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden betekent dat het moet gaan om informatie die onlosmakelijk onderdeel is van de regeling maar om redenen van leesbaarheid en/of vormgeving niet in het Lichaam van de Regeling kan worden opgenomen. Het betekent ook dat niet de volledige inhoud van het Lichaam van de Regeling in een bijlage in PDF-formaat mag worden opgenomen. Een bijlage in de vorm van een PDF-document moet onveranderlijk zijn. Daarom moet het PDF-document voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a en moet het worden gepubliceerd als document-informatieobject.

In een Bijlage bij de Regeling kan het element Gereserveerd worden gebruikt. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen. Het is een leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud. Wanneer een bijlage vervalt kan in het element Bijlage het element Vervallen worden opgenomen. Op deze manier blijft zichtbaar dat er een bijlage was en dat die later is vervallen. Het voordeel daarvan is dat in de wetstechnische informatie de historie van het element kan worden teruggevonden. Een andere mogelijkheid bij het vervallen van een bijlage is om het element Bijlage met een wijzigingsbesluit te verwijderen. Dan is het element niet langer zichtbaar en is er ook geen wetstechnische informatie meer. Een Bijlage kan worden afgesloten met het element Sluiting. Van die mogelijkheid zal naar verwachting niet vaak gebruik gemaakt worden. Een Bijlage wordt niet geannoteerd met OW-objecten.

- 4 **Toelichting:** het gaat hier om de Toelichting op de Conditie en de artikelen in het tijdelijk regelingdeel. De STOP/TPOD-standaard biedt in de huidige versie, voor zowel Besluit als Regeling, een aantal mogelijkheden voor het indelen van toelichtingen. Er zijn de 'hoofdelementen' Toelichting en ArtikelgewijzeToelichting. Binnen het 'hoofdelement' Toelichting kan worden gekozen tussen enerzijds een gestructureerde opzet met de onderliggende elementen AlgemeneToelichting en/of ArtikelgewijzeToelichting en anderzijds een vrije, niet nader gestructureerde opzet. Deze mogelijkheden stellen medewerkers van bevoegde gezagen en adviesbureaus die de standaard in hun omgevingsdocumenten toepassen en bouwers van plansoftware voor lastige keuzes. Bovendien noodzaken ze de applicaties die de tekst tonen (officieelbekendmakingen.nl, de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV) om alle mogelijkheden te ondersteunen. Daarom zal in de toekomst de standaard zo worden aangepast dat er nog maar één modellering voor de toelichting van Regelingen is, namelijk het 'hoofdelement' Toelichting met daarbinnen de gestructureerde opzet. Op het moment van uitbrengen van deze versie van dit toepassingsprofiel is die aanscherping nog niet mogelijk. Het is uiteraard

niet wenselijk dat er omgevingsdocumenten worden opgesteld met een toelichting-modellering die in de toekomst niet meer voldoet aan de dan aangescherpte standaard en dan moeten worden aangepast. Daarom wordt met klem geadviseerd om alleen de toekomstige modellering te gebruiken en geen gebruik te maken van het ‘hoofdelement’ ArtikelgewijzeToelichting en ook niet van de vrije, niet nader gestructureerde opzet met Divisies en Divisieteksten binnen het ‘hoofdelement’ Toelichting. NB: voor de toelichting op het besluit geldt een andere aanbeveling, zie daarvoor onderdeel 7 van paragraaf 4.3.2.2.

De toekomstige modellering bestaat er uit dat alleen gebruik wordt gemaakt van het ‘hoofdelement’ Toelichting en daarbinnen de gestructureerde opzet met de elementen AlgemeneToelichting en/of ArtikelgewijzeToelichting. Een toelichting kan dan alleen een algemene toelichting bevatten, alleen een artikelsgewijze toelichting of allebei. De algemene toelichting en de artikelsgewijze toelichting hebben verplicht een kop. De kop van het element toelichting is verplicht wanneer de elementen AlgemeneToelichting en ArtikelgewijzeToelichting allebei voorkomen. Wanneer slechts een van beide elementen voorkomt is de kop van het element Toelichting optioneel: het bevoegd gezag mag dan zelf kiezen of het de toelichting al dan niet een kop geeft.

Let op dat de hier besproken algemene toelichting een algemene toelichting geeft op het tijdelijk regelingdeel en niet op een besluit.

Een Toelichting kan worden afgesloten met het element Sluiting. Van die mogelijkheid zal naar verwachting niet vaak gebruik gemaakt worden. Aan een Toelichting kunnen een of meer Bijlagen worden toegevoegd.

Een Toelichting bij het tijdelijk regelingdeel wordt bekendgemaakt én geconsolideerd. Deze toelichting is dus zowel te vinden op officieelbekendmakingen.nl als in de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV. Een Toelichting wordt niet geannoteerd met OW-objecten.

5 **ArtikelgewijzeToelichting:** dit element zal in een latere versie van de standaard vervallen; gebruik daarvan wordt daarom nu afgeraden. Daarom zijn in de norm in paragraaf 4.3.4.1 de subelementen van de ArtikelgewijzeToelichting niet opgenomen en wordt er in deze paragraaf geen nadere toelichting op gegeven.

Veel van de hiervoor besproken elementen moeten worden voorzien van een Kop. Voor de Kop zijn de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift beschikbaar. Label is de aanduiding van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk, Paragraaf of Artikel. Opschrift is de titel van het tekstelement, die aangeeft waar de tekst over gaat. Voor de Koppen in de artikelen met regels in het tijdelijk regelingdeel gelden extra eisen, die zijn beschreven in het Toepassingsprofiel omgevingsplan.

In de schema’s van STOP komt in een aantal hoofd- en subelementen het element InleidendeTekst -bedoeld voor niet-juridische contextinformatie- voor. In de STOP-documentatie wordt het gebruik van dit element ontraden. Daarom is dit element hier niet opgenomen.

4.3.4.3 *Voorbeeld*

Door toepassing van model RegelingTijdelijkdeel ziet het tijdelijk regelingdeel waarmee een projectbesluit een omgevingsplan wijzigt met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en in werking hebben of in stand houden van het project, er schematisch uit zoals aangegeven in Figuur 12. De nummers in deze figuur komen overeen met de nummering van de vorige twee paragrafen.

Figuur 12 Voorbeeld toepassing model RegelingTijdelijkdeel op deel van het projectbesluit waarmee een omgevingsplan wordt gewijzigd

5 Toepassing van de STOP-tekststructuren op omgevingsdocumenten

STOP benoemt tekstelementen en beschrijft de structuur waarin die tekstelementen toegepast kunnen worden. STOP geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een eigen toepassingsprofiel op het STOP-model, dat nadere specificaties van STOP kan geven. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de STOP-tekststructuren in zijn algemeenheid op omgevingsdocumenten en vervolgens specifiek op het projectbesluit moeten worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

STOP onderscheidt twee tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur voor het Lichaam van een Regeling als dat is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur:
 - de tekststructuur voor het Lichaam van een Regeling van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevat;
 - de tekststructuur voor onderdelen van Regeling en Besluit buiten het Lichaam.

Er zijn omgevingsdocumenten waarvan het Lichaam artikelen bevat en dus de Artikelstructuur heeft, zoals de omgevingsverordening, de waterschapsverordening en het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten waarvan het Lichaam geen artikelen bevat en dus de Vrijetekststructuur heeft, zoals de omgevingsvisie. Zoals uit hoofdstuk 4 blijkt is een projectbesluit een bijzondere figuur. Een projectbesluit dat alleen het project beschrijft heeft alleen een Lichaam met Vrijetekststructuur. Een projectbesluit dat niet alleen het project beschrijft maar ook een of meer omgevingsplannen wijzigt heeft zowel een Lichaam met Vrijetekststructuur als een of meer Lichamen met Artikelstructuur.

Zoals in hoofdstuk 4 al is opgemerkt komen er ook in het Lichaam van een Besluit artikelen voor. Deze artikelen vallen echter niet onder het begrip Artikelstructuur. Dat de elementen van de Vrijetekststructuur worden gebruikt buiten het Lichaam geldt zowel voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur als voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, en zowel voor Regeling als Besluit. De specificatie van de STOP-Artikelstructuur is dus alleen van toepassing op het Lichaam van omgevingsdocumenten met Artikelstructuur. De specificatie van de STOP-Vrijetekststructuur is van toepassing op alle omgevingsdocumenten.

5.2 Specificatie van de Vrijetekststructuur

Zoals in paragraaf 5.1 is beschreven is de Vrijetekststructuur:

- de tekststructuur voor het Lichaam van een Regeling van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevat;
- de tekststructuur voor onderdelen van Regeling en Besluit buiten het Lichaam: Bijlage, Toelichting, ArtikelgewijzeToelichting en Motivering.⁷²

⁷² Zie voor uitleg en toepassing van de elementen Lichaam, Regeling, Bijlage, Toelichting, ArtikelgewijzeToelichting en Motivering hoofdstuk 4

De specificaties voor de Vrijetekststructuur en de toepassing van die specificaties op het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit dat het project beschrijft, worden in de navolgende paragrafen beschreven.

De elementen van de STOP-tekststructuren zijn onder te verdelen in structuurelementen, elementen met inhoud en de inhoud zelf. Structuurelementen zijn die elementen die de tekst structureren maar zelf geen inhoud bevatten. In de Vrijetekststructuur is dat het element **Divisie**. Elementen met inhoud zijn die elementen die inhoud bevatten maar niet zelf inhoud *zijn*. In de Vrijetekststructuur is dat het element **Divisietekst**. De inhoud zelf is dat wat in de Divisietekst staat. Voorbeelden van de vorm die de inhoud kan aannemen zijn Alinea, Tabel en Figuur. In de navolgende tekst gebruiken we ‘tekstelement’ als term voor de drie elementsoorten tezamen.

De opmaak van de tekst, waaronder die van de Koppen, wordt bepaald door de applicaties die de tekst tonen: officielebekendmakingen.nl, de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV. Dit toepassingsprofiel bevat daarom geen voorschriften over de opmaak van de elementen en hun Koppen. Ten behoeve van de mensleesbare tekst in het proces van opstellen van en besluitvorming over het omgevingsdocument, voorafgaand aan de bekendmaking en consolidatie, kan de plansoftware -door leverancier of bevoegd gezag te bepalen- opmaak aan de tekst toevoegen.

In paragraaf 5.2.1 is de norm voor de toepassing van de Vrijetekststructuur op het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit vastgelegd: welke elementen moeten respectievelijk mogen worden gebruikt, hoe vaak kunnen ze voorkomen en in welke volgorde. Paragraaf 5.2.2 geeft daar een toelichting op.

5.2.1 Norm

De elementen van Besluit en Regeling van het projectbesluit waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat ze moeten worden opgebouwd volgens de Vrijetekststructuur, moeten voldoen aan de specificaties in deze paragraaf. De Vrijetekststructuur kent de volgende elementen:

- **Divisie:** STOP-structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van vrije tekst. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst. Divisie kan genest worden, oftewel hiërarchisch ingedeeld worden in verschillende niveaus van Divisie. Indien gebruik gemaakt wordt van Divisie, bevat de Divisie van het laagste hiërarchische niveau het element **Divisietekst**. In de hiërarchische indeling van de Divisies kunnen geen niveaus worden overgeslagen.
Divisie bevat de volgende elementen:
 - *Kop*: STOP-element dat de Kop bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze elementen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - *Gereserveerd*: leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst ‘Gereserveerd’ wordt gegenereerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mag alleen voorkomen in een Divisie binnen de Regeling. Indien in een Divisie het element Gereserveerd wordt gebruikt mag in die Divisie geen van de elementen Divisie of Divisietekst voorkomen.
 - *Vervallen*: leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst ‘Vervallen’ wordt gegenereerd. Geeft aan dat de Divisie de status ‘vervallen’ heeft; het is niet langer juridisch geldig en heeft geen inhoud meer. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mag alleen voorkomen in een Divisie binnen de

- Regeling. Indien in een Divisie het element Vervallen wordt gebruikt mag in die Divisie geen van de elementen Gereserveerd, Divisie en Divisietekst voorkomen.
- Wanneer binnen de Divisie de elementen Gereserveerd of Vervallen niet voorkomen: een verplichte keuze tussen:
 - *Divisie* (van een lagergelegen niveau)
 - *Divisietekst*
 - **Divisietekst:** STOP-element dat de inhoudelijke bouwsteen is voor de Vrijetekststructuur. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken wanneer binnen het bovenliggende element de elementen Gereserveerd en Vervallen niet voorkomen; is dan verplicht en komt dan ten minste 1 keer voor.
Divisietekst bevat de volgende elementen:
 - *Kop:* STOP-element dat de Kop bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Indien Kop voorkomt bevat het ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - *Gereserveerd:* leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mag alleen voorkomen in een Divisietekst binnen de Regeling. Indien in een Divisietekst het element Gereserveerd wordt gebruikt mag in die Divisie geen van de elementen Divisie of Divisietekst voorkomen.
 - *Vervallen:* leeg STOP-element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Vervallen' wordt gegenereerd. Geeft aan dat de Divisietekst de status 'vervallen' heeft; het is niet langer juridisch geldig en heeft geen inhoud meer. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Mag alleen voorkomen in een Divisietekst binnen de Regeling. Indien in een Divisietekst het element Vervallen wordt gebruikt mag in die Divisie geen van de elementen Gereserveerd, Divisie en Divisietekst voorkomen.
 - *Inhoud:* STOP-element voor de inhoud. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken wanneer binnen de Divisietekst de elementen Gereserveerd en Vervallen niet voorkomen; is dan verplicht en komt dan (per Divisietekst) ten minste 1 keer voor. Het element Inhoud bevat ten minste één van de inhoud-elementen Alinea, Begrippenlijst, Citaat, Figuur, Formule, Groep, Lijst, Tabel en Tussenkop. Deze elementen zijn desgewenst binnen het element Kadertekst te plaatsen.
Voor het inhoud-element Lijst kan gekozen worden tussen Lijst van het type expliciet en Lijst van het type ongemarkerd.

5.2.2

Toelichting

De Artikelstructuur wordt alleen toegepast in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Artikelstructuur. De Vrijetekststructuur is de tekststructuur voor het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, zoals de omgevingsvisie en het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit. Dit is het deel dat de tekst met de inhoud van het omgevingsdocument bevat. Daarnaast is de Vrijetekststructuur de tekststructuur die wordt gebruikt in diverse delen van Regeling en Besluit buiten het Lichaam: Bijlage, Toelichting, ArtikelgewijzeToelichting en Motivering. Dat geldt zowel voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur als voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur.

In de Artikelstructuur wordt structuur aangebracht met specifiek benoemde structuurelementen zoals Hoofdstuk, Afdeling en Paragraaf. Die structuur toont direct -mens- en machineleesbaar- de positie van een element in het geheel. In de Vrijetekststructuur komt slechts één structuurelement voor, namelijk Divisie. Divisies kunnen genest worden: de opsteller kan desgewenst de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in verschillende

niveaus van Divisie. De positie van een Divisie in de hiërarchie bepaalt het niveau van die Divisie. De indeling in Divisies is de structuur zoals die kan worden weergegeven in een inhoudsopgave. Figuur 13 toont een voorbeeld van een tekst met Divisie in drie hiërarchische niveaus.

Divisie [niveau 1]
Divisie [niveau 2]
Divisie [niveau 2]
Divisie [niveau 3]
Divisie [niveau 3]
Divisie [niveau 2]
Divisie [niveau 1]

Figuur 13 Divisie in drie hiërarchische niveaus

In het Label van de Kop van de Divisie kan uiteraard gebruik gemaakt worden van de termen hoofdstuk, afdeling en paragraaf. Dat wordt getoond in Figuur 14.

Hoofdstuk 1	[Divisie van niveau 1]
Afdeling 1.1	[Divisie van niveau 2]
Afdeling 1.2	[Divisie van niveau 2]
Paragraaf 1.2.1	[Divisie van niveau 3]
Paragraaf 1.2.2	[Divisie van niveau 3]
Afdeling 1.3	[Divisie van niveau 2]
Hoofdstuk 2	[Divisie van niveau 1]

Figuur 14 Divisie in drie hiërarchische niveaus met de termen hoofdstuk, afdeling en paragraaf als Label in de Kop

Divisie is dus het structuurelement van de Vrijtekststructuur, vergelijkbaar met structuurelementen als Hoofdstuk en Paragraaf in de Artikelstructuur. Divisie is een optioneel element: het is dus niet verplicht om tekstdelen met Vrijtekststructuur te structureren met Divisies. In de praktijk zal dat vaak wel gebeuren en zal Divisie in ten minste één niveau voorkomen. Iedere Divisie moet worden voorzien van een Kop. In de Vrijtekststructuur worden slechts beperkte eisen aan Kop gesteld: er moet ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer of Opschrift zijn. Hoe die worden ingevuld is aan de opsteller. Figuur 15 geeft een voorbeeld van een tekst met Divisies in drie niveaus waarbij in de Kop alleen gebruik wordt gemaakt van het Kop-element Opschrift.

Ambities	[Divisie van niveau 1]
Leefbare stad	[Divisie van niveau 2]
Duurzame stad	[Divisie van niveau 2]
Energie uit zon	[Divisie van niveau 3]
Energie uit wind	[Divisie van niveau 3]
Bereikbare stad	[Divisie van niveau 2]
Doelstellingen	[Divisie van niveau 1]

Figuur 15 Divisie in drie hiërarchische niveaus met een Kop die alleen bestaat uit Opschrift

In de Vrijtekststructuur is Divisietekst het element met inhoud: het element dat inhoud bevat maar niet zelf inhoud *is*. Divisietekst is het verplichte element: het moet in iedere tekst met Vrijtekststructuur voorkomen. Het element Divisietekst van de Vrijtekststructuur komt overeen met Artikel (en Lid) van de Artikelstructuur. Divisietekst kan niet genest worden en is dus niet in te delen in hiërarchische niveaus. Divisietekst is binnen de Regeling de kleinste mutatie-eenheid. Dit betekent dat het de eenheid is die, ongeacht hoeveel wijzigingen met een wijzigingsbesluit in die Divisietekst worden aangebracht, als geheel vervangen wordt bij consolidatie. Door de renvooi-weergave van de wijzigingen wordt zichtbaar wat er door het wijzigingsbesluit in de Divisietekst gewijzigd is. Het is ook de eenheid waarover in de wettechnische informatie in de regelingenbanken de juridische verantwoording wordt bijgehouden.

Divisietekst is in STOP gedefinieerd als een zelfstandig leesbaar stuk tekst met een interne inhoudelijke samenhang. De opsteller bepaalt zelf wat tot een Divisietekst behoort. Dat kunnen een of meer alinea's zijn, maar ook de volledige tekst binnen een Divisie.

Bij Divisietekst is de Kop optioneel: de opsteller kan een Divisietekst voorzien van een Kop, maar dat is niet verplicht. Als een Divisietekst een Kop heeft, geldt ook daarvoor de beperkte eis dat de Kop uit ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer of Opschrift moet bestaan. Hoe die worden ingevuld is aan de opsteller.

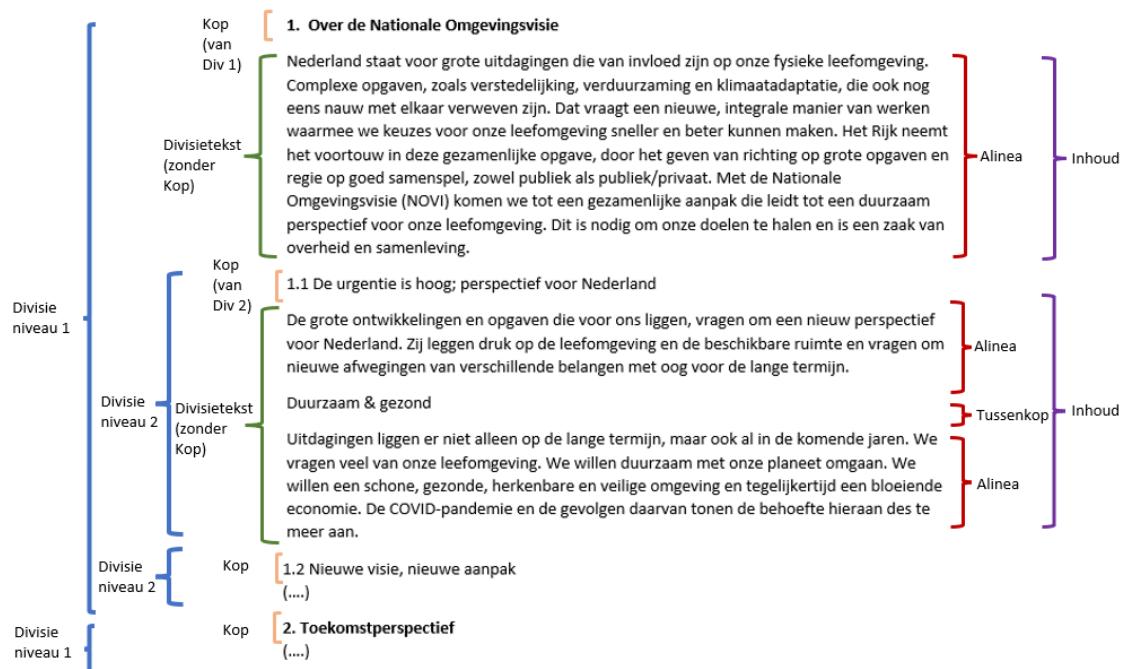
Divisie [niveau 1]
Divisie [niveau 2[]]
Divisietekst
Divisie [niveau 2]
Divisietekst
Divisie [niveau 1]
Divisie [niveau 2]
Divisietekst
Divisie [niveau 2]
Divisietekst

Figuur 16 Een structuur met Divisie in twee hiërarchische niveaus, met daaronder Divisietekst

Hoofdstuk 1	[Divisie van niveau 1]
Afdeling 1.1	[Divisie van niveau 2]
Paragraaf 1.1.1	[Divisietekst]
Afdeling 1.2	[Divisie van niveau 2]
Paragraaf 1.2.1	[Divisietekst]
Hoofdstuk 2	[Divisie van niveau 1]
Afdeling 2.1	[Divisie van niveau 2]
Paragraaf 2.1.1	[Divisietekst]
Afdeling 2.2	[Divisie van niveau 2]
Paragraaf 2.2.1	[Divisietekst]

Figuur 17 Een structuur met Divisie in twee hiërarchische niveaus met de termen hoofdstuk en afdeling als Label in de Kop, met daaronder Divisietekst met een Kop met als label paragraaf

Binnen de Divisietekst wordt Inhoud opgenomen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van alle Inhoud-elementen die STOP kent. We lichten hier de Inhoud-elementen Tussenkop en Lijst toe. Met het element Tussenkop kan een niet-structurerende ordening in de tekst worden aangebracht. Tussenkop is geen structuurelement en komt dan ook niet in een inhoudsopgave voor. Voor Lijst kent STOP twee typen: expliciet en ongemarkerd. Bij gebruik van het type expliciet levert het bevoegd gezag de opsommingstekens mee; ze staan dus hard in de tekst. Bij gebruik van het type ongemarkerd levert het bevoegd gezag niet de opsommingstekens aan. De applicaties die de tekst tonen (officieelbekendmakingen.nl, de regelingenbanken op overheid.nl en DSO-LV) tonen de lijstitems in de door het bevoegd gezag aangeleverde volgorde en bepalen zelf met welke opsommingstekens de lijstitems worden weergegeven. Voor een tekst met Vrijtekststructuur is niet voorgeschreven welk type Lijst gebruikt moet worden: het is aan het bevoegd gezag om een keuze tussen de twee types te maken. Wanneer het bevoegd gezag zelf wil bepalen met welke de opsommingstekens voor de lijstitems worden weergegeven, kiest het voor de Lijst van het type expliciet. Als het bevoegd gezag het aan de applicaties wil overlaten, kiest het voor de Lijst van type ongemarkerd.

Figuur 18 Toepassing van de Vrijtekststructuur in het Lichaam van de Regeling van een omgevingsvisie

Zowel in Divisie als in Divisietekst die voorkomen in de Regeling kunnen de elementen Gereserveerd en Vervallen geplaatst worden. Het element Gereserveerd is een leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud. Dat verklaart ook waarom het element Gereserveerd niet in Divisie en Divisietekst in het Besluit kan voorkomen. Het Besluit zelf wordt immers niet gewijzigd en daardoor zou het element Gereserveerd nooit vervangen worden door daadwerkelijke inhoud. Ook inhoudelijk zou een element Gereserveerd in een Besluit een wonderlijke keuze zijn.

Het element Vervallen is een leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl en in DSO-LV de tekst 'Vervallen' wordt gegenereerd. Het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Wanneer een Divisie of Divisietekst vervalt kan het worden vervangen door het element Vervallen. Op deze manier blijft zichtbaar dat er een Divisie of Divisietekst was en dat die later is vervallen. Het voordeel daarvan is dat in de wetstechnische informatie de historie van het element kan worden teruggevonden. Het element Vervallen kan niet in Divisie en Divisietekst in het Besluit voorkomen. Het Besluit zelf wordt immers niet gemuteerd en daardoor zijn er geen Besluit-onderdelen die vervallen. Het werken met het element Vervallen is niet verplicht: het is ook mogelijk om de betreffende Divisie of Divisietekst met een wijzigingsbesluit volledig te verwijderen. Dan is het element niet langer zichtbaar. Het nadeel hiervan is dat er van het element geen wetstechnische informatie meer is.

Opgemerkt wordt dat waar in deze paragraaf Divisie en Divisietekst worden genoemd, het gaat over de STOP-structuurelementen Divisie en Divisietekst. Het gaat niet over de OW-objecten Divisie en Divisietekst. Zoals hiervoor al gezegd komen de STOP-

structuurelementen Divisie en Divisietekst voor in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, maar ook in onderdelen van Besluit en Regeling daarbuiten, zowel in omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur als in omgevingsdocumenten met Artikelstructuur. In IMOW komen Divisie en Divisietekst voor als objecttypen, die alleen gebruikt kunnen worden in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

5.3 Specificatie van de Artikelstructuur

Zoals in paragraaf [5.1](#) is beschreven is de Artikelstructuur de tekststructuur voor het Lichaam van de Regeling⁷³ van omgevingsdocumenten met Artikelstructuur, zoals de omgevingsverordening, de waterschapsverordening en het omgevingsplan. De Artikelstructuur moet worden toegepast op de reguliere artikelen in het Lichaam van het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Deze artikelen moeten worden ingedeeld (en geannoteerd) op de manier die in het toepassingsprofiel omgevingsplan is voorgeschreven. Verwezen wordt naar hoofdstuk 5 van het toepassingsprofiel omgevingsplan. Naast de reguliere artikelen moet het tijdelijk regelingdeel ook een Conditie bevatten. Zie daarvoor de paragrafen [2.4.2](#) en [9.2](#) van het onderhavige toepassingsprofiel.

5.4 Bijlagen en op het besluit betrekking hebbende stukken

5.4.1 Onderscheid tussen bijlagen en op het besluit betrekking hebbende stukken

In paragraaf [4.1.1](#) over het besluit in de juridische context is beschreven dat het samenstel van Awb, Bekendmakingswet en Omgevingswet leidt tot onderscheid tussen het besluit en de op dat besluit betrekking hebbende stukken. Het besluit is dat wat het bestuursorgaan besluit en vaststelt. Het besluit wordt bekend gemaakt in het publicatieblad van het bevoegd gezag. Van het besluit kunnen bijlagen deel uitmaken. Deze bijlagen bevatten informatie die onderdeel is van wat het bestuursorgaan vaststelt maar om redenen van leesbaarheid en/of vormgeving niet goed in het besluit kan worden opgenomen. Bijlagen worden dus ook in het publicatieblad opgenomen.

Op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken zijn stukken die het bestuursorgaan gebruikt bij de onderbouwing van het besluit, maar niet vaststelt. Rapportages van onderzoeken die zijn uitgevoerd ter onderbouwing van het besluit zijn typische voorbeelden van op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken. De op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken moeten ter inzage gelegd worden. Die terinzagelegging vindt niet plaats in het publicatieblad.

5.4.2 Bijlagen bij Besluit en Regeling

Er is informatie die onderdeel vormt van (een besluit tot vaststelling of wijziging van) een omgevingsdocument maar niet goed direct in het lichaam van besluit of regeling is op te nemen. Deze informatie wordt dan in een bijlage opgenomen. Redenen daarvoor zijn met name leesbaarheid en vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen). Ook kan een bijlage bestaan uit verwijzingen naar de (geografische) informatieobjecten of uit niet-tekstuele informatie. Deze bijlagen worden als onderdeel van Besluit en Regeling gepubliceerd c.q. bekend gemaakt in het publicatieblad.

⁷³ Zie voor de begrippen Lichaam en Regeling ook hoofdstuk 4

Bijlagen kunnen worden gepubliceerd als:

- bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML;
- informatieobject als bijlage.

De hoofdregel is dat elke tekst die onderdeel is van een besluit of regeling, dus ook een bijlage, wordt vormgegeven als onderdeel van de tekst in STOP-XML. Op die manier is gewaarborgd dat de teksten voldoen aan alle wettelijke eisen betreffende publicatie en bekendmaking. De teksten kunnen dan juridisch rechtsgeldig gepubliceerd en geconsolideerd worden en de voorzieningen kunnen ze volgens de richtlijnen van digitale toegankelijkheid ontsluiten. Ook is het dan mogelijk om te verwijzen naar specifieke onderdelen van de tekst en om onderdelen van de tekst te muteren. Slechts in bijzondere gevallen is het toegestaan een bijlage als PDF-document aan te leveren. Dat is omdat het niet altijd mogelijk is om tekst in STOP-XML uit te wisselen zonder de tekst te moeten overtypen. Het aanleveren van een bijlage als PDF-document is alleen toegestaan in specifieke gevallen die in het betreffende toepassingsprofiel zijn vastgelegd. In dit toepassingsprofiel is dat gedaan in de normen in paragraaf 4.3. Het gebruik van een PDF-document als bijlage is alleen toegestaan als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden.

Opgemerkt wordt dat aan DSO-LV alleen tekstonderdelen worden doorgeleverd die in de Regeling zijn opgenomen. DSO-LV kan dus ook alleen die onderdelen tonen. Bijlagen die onlosmakelijk onderdeel zijn van het omgevingsdocument zelf, zoals bijlagen bij de regels of de beleidstekst, moeten dus in de Regeling zelf worden opgenomen om in DSO-LV getoond en gebruikt te kunnen worden.

5.4.2.1 *Bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML*

Een bijlage die onderdeel is van de tekst wordt gecodeerd in XML overeenkomstig het STOP-model voor Vrijtekststructuur dat is beschreven in paragraaf 5.2. Een bijlage die onderdeel is van de regeling wordt geconsolideerd, een bijlage die onderdeel is van het besluit wordt niet geconsolideerd. Een voorbeeld van een bijlage die onderdeel is van de tekst in STOP-XML is de bijlage met verwijzingen naar de GIO's.

5.4.2.2 *Informatieobject als bijlage*

Een bijlage die niet in XML via het STOP-model gecodeerd kan worden, is in STOP een informatieobject. Een informatieobject is een zelfstandige entiteit die onderdeel is van het besluit of de regeling waarin het vastgesteld wordt, maar niet is opgenomen in de (XML-)tekst van besluit of regeling.

Naast het geografisch informatieobject, dat wordt beschreven in paragraaf 6.1.2.1, kent STOP het document-informatieobject, dat wordt gebruikt voor tekstuele bijlagen. De bijlage wordt in de vorm van een PDF-document met het besluit meegegeven, gemodelleerd als document-informatieobject. Een bijlage mag alleen als PDF-document worden aangeleverd als het voor het bevoegd gezag redelijkerwijs niet mogelijk is om de bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML op te stellen én als de bijlage informatie bevat die daadwerkelijk als (te consolideren) bijlage gezien kan worden. Als de bijlage bekendgemaakt en/of geconsolideerd moet worden, moet het PDF-document onveranderlijk zijn. Daarom moet het voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of PDF/A-2a. Bij een latere wijziging van het document-informatieobject moet het gehele document worden vervangen. STOP kent namelijk geen voorziening om een document-informatieobject te muteren.

Let op dat een document-informatieobject precies hetzelfde werkt als een GIO. In een bijlage Informatieobjecten wordt de naam van de bijlage oftewel het document-informatieobject

opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de naam van de bijlage de volledige identificatie van het document-informatieobject. Aanbevolen wordt om twee verschillende bijlagen informatieobjecten te maken: een bijlage voor de GIO's en een bijlage voor de document-informatieobjecten. In de bekendmaking en de viewers op overheid.nl en in DSO-LV zijn document-informatieobjecten alleen via een omweg (mogelijk via het klikken op een link) te raadplegen. Dit is een extra reden waarom wordt aanbevolen om als dat maar enigszins mogelijk is, bijlagen als onderdeel van de tekst in STOP-XML toe te voegen.

5.4.3

Op het besluit betrekking hebbende stukken

In paragraaf [5.4.1](#) is aangegeven wat op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken zijn: dat zijn stukken die het bestuursorgaan gebruikt bij de onderbouwing van het besluit, maar niet vaststelt. Bekende voorbeelden zijn de rapportages van onderzoeken die zijn uitgevoerd ter onderbouwing van het besluit, zoals een milieueffectrapportage en rapportages van akoestisch onderzoek, archeologisch onderzoek en bodemonderzoek. Op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken zijn geen onderdeel van de publicatie of bekendmaking in het publicatieblad, maar worden ter inzage gelegd. Vanuit het besluit in het publicatieblad moet het mogelijk zijn om op eenvoudige wijze de elektronisch ter inzage gelegde stukken te raadplegen.

Voor de elektronische terinzagelegging van de op het (ontwerp)besluit betrekking hebbende stukken wordt een centrale voorziening gerealiseerd. Er wordt nog beschreven hoe de aanlevering van die stukken aan de centrale voorziening plaats moet vinden en hoe er voor gezorgd wordt dat de elektronisch ter inzage gelegde stukken vanuit het besluit in het publicatieblad en vanuit DSO-LV te raadplegen zijn.

Toekomstige functionaliteit

Er wordt een centrale voorziening gerealiseerd voor de elektronische terinzagelegging van op het besluit betrekking hebbende stukken. In een volgende versie van dit toepassingsprofiel wordt beschreven welke voorziening dat is en hoe de ter inzage te leggen stukken daaraan aangeleverd moeten worden.

De verwachting is dat dit alles tijdig voor inwerkingtreden van de Omgevingswet werkt en bekend is. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunnen de betreffende stukken als onderdeel van het BesluitCompact conform STOP aan de LVBB worden aangeleverd.

6

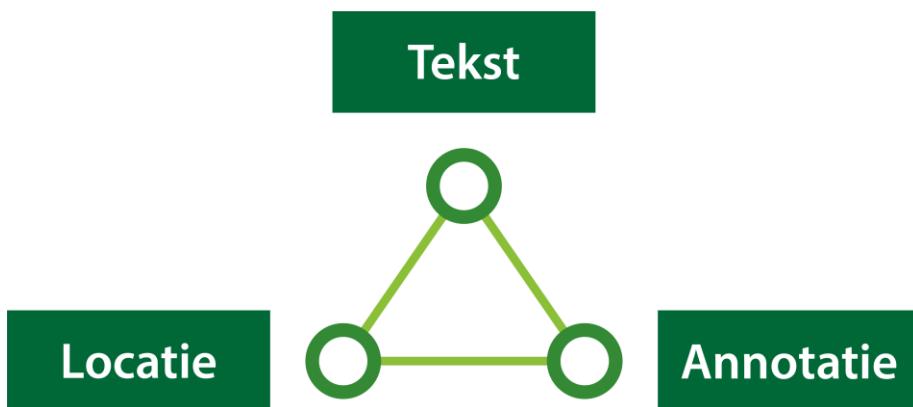
Inleiding op het Informatiemodel Omgevingswet

Het Informatiemodel Omgevingswet, verder afgekort tot IMOW, beschrijft vanuit informatiekundig én domeininhoudelijk perspectief de aspecten die van belang zijn voor het annoteren bij het opstellen van omgevingsdocumenten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

Dit hoofdstuk geeft een introductie op IMOW. Paragraaf [6.1](#) beschrijft de drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie. Voordat daar in hoofdstuk [7](#) gedetailleerd wordt ingegaan, wordt in paragraaf [6.2](#) beschreven hoe het annoteren met OW-objecten vanuit de standaard is bedoeld.

6.1

De drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie

Figuur 19 De hoofdcomponenten van IMOW

Bovenstaande figuur toont de drie hoofdcomponenten van IMOW in hun samenhang. IMOW is een model waarmee van tekst kan worden vastgelegd op welke locatie deze geldig is en aan tekst en locatie met behulp van annotaties gegevens kunnen worden toegevoegd. Die gegevens maken tekst en locatie machineleesbaar waardoor ze bekendgemaakt kunnen worden, herkenbaar in een viewer weergegeven kunnen worden en waardoor onderdelen geselecteerd en gevraagd kunnen worden. Het vervolg van deze paragraaf beschrijft deze drie componenten in grote lijnen. In hoofdstuk [7](#) worden ze in detail beschreven. Benadrukt wordt dat IMOW alleen van toepassing is op het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten, oftewel het onderdeel dat de artikelen respectievelijk de (beleids)teksten bevat.

6.1.1

Tekst

Zoals in hoofdstuk [5](#) al is beschreven kent STOP twee soorten tekststructuur: Artikelstructuur en Vrijtekststructuur. In het STOP-tekstmodel is Artikelstructuur de tekststructuur voor het Lichaam van een Regeling die is opgebouwd uit één of meer artikelen. Vrijtekststructuur is de tekststructuur die wordt gebruikt voor het Lichaam van een Regeling van juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevat én voor diverse onderdelen van Regeling en Besluit buiten het Lichaam, waaronder Bijlage en Toelichting. IMOW maakt eveneens onderscheid tussen de Artikelstructuur en de Vrijtekststructuur. Het verschil met STOP is dat IMOW alleen wordt toegepast op het lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten, oftewel het onderdeel dat de artikelen respectievelijk de (beleids)teksten bevat. IMOW wordt dus niet toegepast op de overige onderdelen van de

Regeling, zoals motivering, artikelsgewijze toelichting en bijlagen, en niet op de onderdelen van het Besluit. Twee voorbeelden: IMOW wordt wel toegepast op de artikelen met regels van de omgevingsverordening maar niet op bijlagen bij die regels en ook niet op de motivering die onderdeel vormt van het besluit, wel op de beleidsteksten in de omgevingsvisie maar niet op een eventuele bijbehorende zienswijzennota of participatieverslag.

Voor tekst met Artikelstructuur onderscheidt IMOW de objecten Regeltekst en Juridische regel (beschreven in subparagraaf [6.1.1.1](#)), voor het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur heeft IMOW de objecten Divisie, Divisietekst en Tekstdeel (de onderwerpen van subparagraaf [6.1.1.2](#)).

6.1.1.1 Regeltekst en Juridische regel

Voor het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Artikelstructuur onderscheidt IMOW de objecttypen Regeltekst en Juridische regel.

Regeltekst is de IMOW-term voor de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in een omgevingsdocument met Artikelstructuur: artikel en lid. Het OW-objecttype Regeltekst is het koppelobject naar de STOP-elementen Artikel en Lid. Artikel en Lid zijn in STOP elementen met inhoud en geen structuurelementen. De Regeltekst is in een tekst concreet aan te wijzen.

Het OW-objecttype Juridische regel staat voor een abstract concept waarmee een regel met juridische werkingskracht wordt beschreven. Juridische regel wordt gebruikt om aan verschillende onderdelen van een Regeltekst locaties en annotaties met de domeinspecifieke OW-objecten (zie daarvoor hoofdstuk [7](#)) te kunnen koppelen.

Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat gewenst is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. De individuele Juridische regels in een Regeltekst met meerdere Juridische regels zijn niet als zelfstandige eenheden te identificeren. Bij bevrage in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige Regeltekst als resultaat worden weergegeven en niet de individuele Juridische regel. Het is niet verplicht om een Regeltekst in meerdere Juridische regels onder te verdelen.

6.1.1.2 Divisie, Divisietekst en Tekstdeel

Voor het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur onderscheidt IMOW de objecttypen Divisie, Divisietekst en Tekstdeel.

De OW-objecttypen Divisie en Divisietekst zijn de koppelobjecten naar de Divisie en Divisietekst van STOP. Zoals in paragraaf [5.2](#) is beschreven is Divisie in STOP het structurerende element dat ingedeeld kan worden in verschillende hiërarchische niveaus. De STOP-Divisie is dus vergelijkbaar met Hoofdstuk, Afdeling en Paragraaf et cetera van de Artikelstructuur. In STOP is Divisietekst het element dat de inhoud bevat, het is de inhoudelijke bouwsteen van de Vrijetekststructuur. De STOP-Divisietekst is vergelijkbaar met Artikel (en Lid) van de Artikelstructuur.

Het OW-objecttype Tekstdeel staat voor een abstract concept waarmee een deel van een tekst wordt beschreven. Tekstdeel wordt gebruikt om aan verschillende onderdelen van een Divisie of Divisietekst Locaties en annotaties met de domeinspecifieke OW-objecten (zie daarvoor hoofdstuk [7](#)) te kunnen koppelen. Een Divisie of Divisietekst bevat altijd ten minste één Tekstdeel; wanneer dat gewenst is kan een Divisie of Divisietekst meerdere Tekstdelen bevatten.

Let op dat het STOP-tekstmodel de elementen Divisie en Divisietekst kent en IMOW de objecttypen Divisie en Divisietekst. Ze zijn niet hetzelfde. De STOP-elementen Divisie en Divisietekst worden gebruikt voor het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten

met Vrijtekststructuur, maar ook voor diverse andere onderdelen van Besluit en Regeling. Dat is ruimer dan de OW-objecten Divisie en Divisietekst, die alleen kunnen voorkomen in het Lichaam van de Regeling van een omgevingsdocument met Vrijtekststructuur.

6.1.2 Locatie

6.1.2.1 *Juridisch vastleggen van Locatie met geografisch informatieobject*

In regelingen kan informatie worden vastgelegd die niet op een begrijpelijke manier in tekst te beschrijven is. De geometrische begrenzing van Locatie is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (waarin de voorwaarden staan waar verwijzingen naar informatie op internet aan moeten voldoen) om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit de tekst van een regeling naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een of meer Locaties vastlegt wordt een geografisch informatieobject genoemd. (Zoals al eerder gemeld wordt de term geografisch informatieobject afgekort tot GIO.) Feitelijk is een GIO een GML-bestand met een of meer Locaties, voorzien van metadata conform de STOP-specificatie voor een GIO.

Een GIO is een technische voorziening voor het accuraat specificeren en juridisch borgen van een gebied. Het is onderdeel van het besluit als informatie die niet uit tekst bestaat als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Bekendmakingswet. Het wordt tegelijk met de tekst van het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officielebekendmakingen.nl gepubliceerd.

De tekst van de Regeling moet minimaal één keer met een tekstuele aanduiding verwijzen naar ieder GIO. Voor die tekstuele aanduiding wordt de naam van het GIO gebruikt. De vermelding van de naam van het GIO in de tekst heeft als doel dat een lezer begrijpt op welke locatie de tekst betrekking heeft. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop de tekst van de Regeling verwijst naar het informatieobject wordt verwezen zorgen ervoor dat:

- de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

STOP bevat de eisen waaraan een GIO moet voldoen. Deze eisen zorgen voor de borging van de juridische bestendigheid van de GIO's.

Voor de bekendmaking van omgevingsdocumenten is het verplicht om de Locatie of Locaties die het werkingsgebied van Juridische regel of Tekstdeel vormen, vast te leggen in een GIO. Een uitzondering daarop is een regel die geldt voor het hele ambtsgebied van het bevoegd gezag: in dat geval wordt de Locatie, oftewel het ambtsgebied, niet vastgelegd met een GIO. Zie hiervoor verder paragraaf [7.6.5](#).

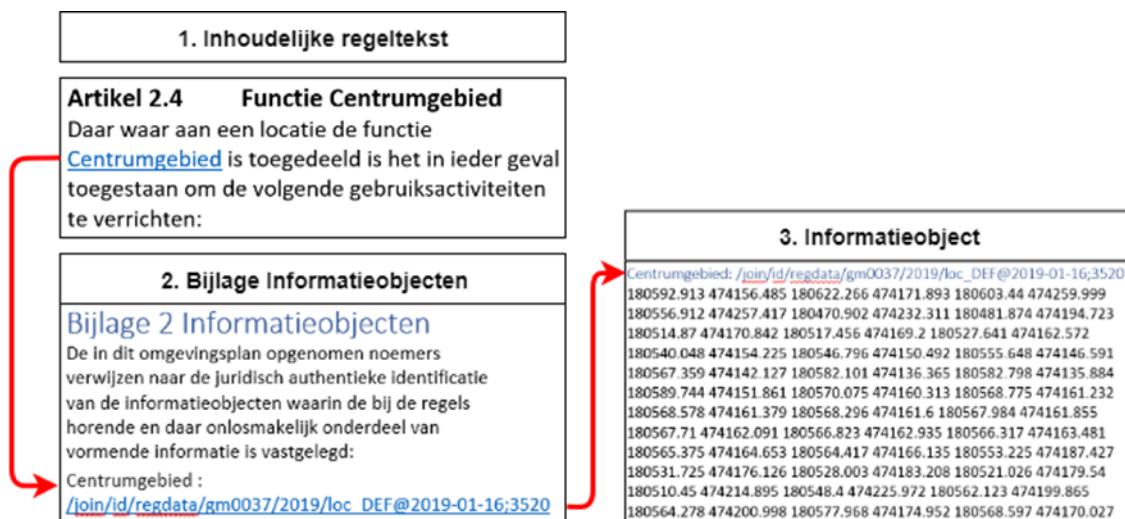
Het in omgevingsdocumenten juridisch juist werken met GIO's gebeurt als volgt:

- In de tekst van de Regeling moet de naam van ieder GIO minimaal één keer voorkomen.
- De coördinaten van iedere Locatie moeten zijn vastgelegd in een GIO.
- In de bijlage Informatieobjecten wordt de naam van het GIO opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de naam de volledige identificatie van het GIO.

De constructie met de naam van het GIO in de lopende tekst waarna in de bijlage die naam wordt gekoppeld aan de volledige identificatie van het GIO zorgt ervoor dat de lopende tekst

goed leesbaar blijft, maar dat tevens de unieke identificatie van het GIO, waarmee de inhoud van het GIO wordt ontsloten, leesbaar in de regeling te vinden is.

Figuur 20 laat een voorbeeld van deze verwijzing zien in een Juridische regel; Figuur 21 laat een voorbeeld zien van deze verwijzing in een Tekstdeel:

Figuur 20 Tekstuele aanduiding en informatieobject in omgevingsdocument met Artikelstructuur

Figuur 21 Tekstuele aanduiding en informatieobject in omgevingsdocument met Vrijtekststructuur

6.1.2.2 OW-Locatie en werkingsgebied

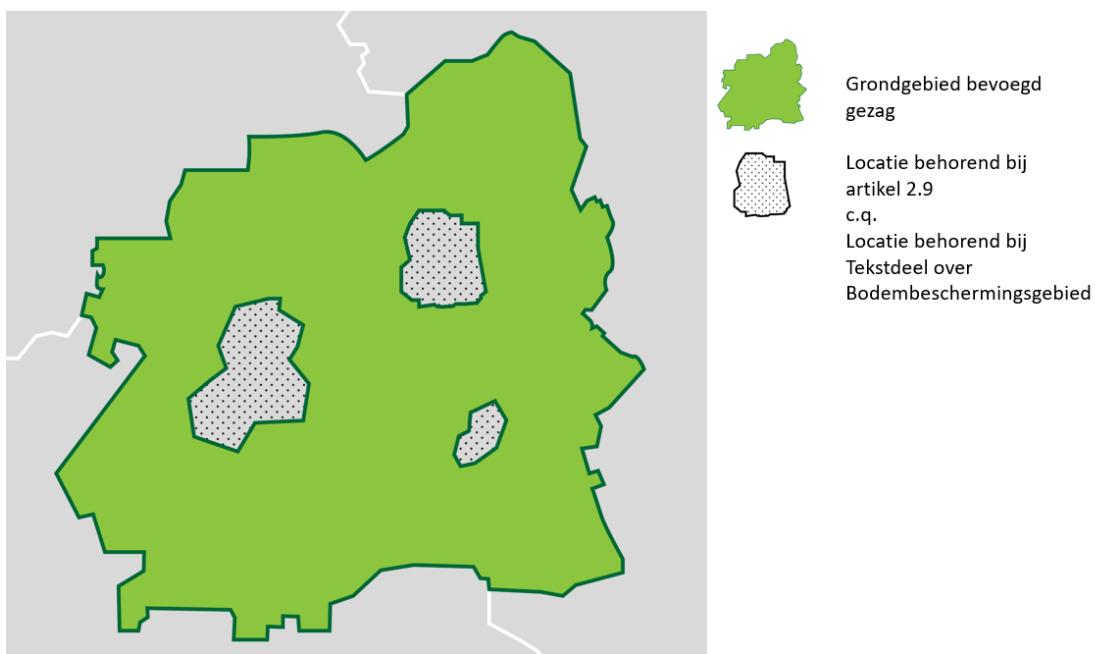
In de toelichtingen op Omgevingswet en Omgevingsbesluit wordt de term werkingsgebied gebruikt voor het gebied waar een regel zijn werking heeft. In de praktijk bestaat het werkingsgebied van een Regeltekst niet altijd uit één aaneengesloten gebied, maar vaak uit meerdere gebieden en soms ook uit punten of lijnen. IMOW gebruikt voor de afzonderlijke onderdelen van het juridische werkingsgebied van een Regeltekst het object Locatie, dat de coördinaten bevat die het gebied begrenzen. Het werkingsgebied van de Regeltekst bestaat uit de optelling van alle Locaties van de Juridische regels die samen de Regeltekst vormen. Uit het juridisch systeem volgt dat van iedere Regeltekst duidelijk moet zijn waar deze geldt. Iedere Regeltekst heeft daarom een werkingsgebied en dus ook één of meer Locaties. In IMOW is het werkingsgebied de relatie tussen de Regeltekst en de Locatie(s) van die Regeltekst, of, als de Regeltekst uit meerdere Juridische regels bestaat, alle Locaties van de Juridische regels in de Regeltekst. Deze relatie wordt in DSO-LV afgeleid, het bevoegd gezag hoeft geen afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied aan te leveren.

Het OW-object Locatie heeft twee functies. De eerste functie is het (impliciet) juridisch vastleggen van het werkingsgebied van de Regeltekst. Dit maakt de 'klik op de kaart' mogelijk: door een klik op de kaart worden de op die plek geldende regels (of het geldende beleid) getoond. Het maakt ook het omgekeerde mogelijk: vanuit de tekst laten zien waar die tekst geldt. De tweede functie van Locatie is dat het vastlegt waar de domeinspecifieke objecttypen Activiteit (via ActiviteitLocatieaanduiding), Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing van toepassing zijn.

Gebieden, punten en lijnen kunnen worden gegroepeerd tot respectievelijk gebiedengroep, puntengroep of lijnengroep, in welk geval de groep een Locatie vormt. Soms komt de groep overeen met het GIO en soms de losse Locatie. Het OW-object Locatie heeft het optionele attribuut *noemer*. Dit maakt het mogelijk om een mensleesbare relatie te leggen tussen de OW-Locatie en de naam van het GIO die in de tekst van de regel voorkomt (zie hiervoor verder paragraaf [6.1.2.1](#)).

Locatie komt ook voor in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur. Het wordt gebruikt om het gebied vast te leggen waarover een Tekstdeel iets zegt. Net als bij de Regeltekst wordt de optelling van alle Locaties van de Tekstdelen die samen de Divisie of de Divisietekst vormen werkingsgebied genoemd. Ook hier geldt dat de relatie door LVBB en in DSO-LV wordt afgeleid en het bevoegd gezag geen afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied hoeft aan te leveren. Anders dan bij Juridische regel is het niet verplicht om aan ieder Tekstdel een Locatie te koppelen.

Figuur 22 laat een voorbeeld zien: een artikel uit een omgevingsdocument met Artikelstructuur respectievelijk een Divisie of Divisietekst uit een omgevingsdocument met Vrijtekststructuur heeft drie Locaties die samen het werkingsgebied van dat artikel of Divisie c.q. Divisietekst vormen.

Figuur 22 Drie Locaties die samen een werkingsgebied vormen

In paragraaf [6.1.2.1](#) is al beschreven dat de naam van ieder GIO minimaal één keer in de tekst van de Regeling moet voorkomen. Meer algemeen geldt dat uit de tekst duidelijk moet blijken waar een Juridische regel of Tekstdeel geldt. Voorbeelden daarvan zijn (de term waaruit blijkt waar de tekst geldt is cursief weergegeven): "In het '*Stiltegebied*' is het verboden om een toestel te gebruiken dat het ervaren van de natuurlijke geluiden kan verstören." "Ter plaatse van het werkingsgebied van de omgevingswaarde '*Duurzame energie*' wordt ernaar gestreefd om in 2025 18 hectare zonnepanelen gerealiseerd te hebben." Als de locatie steeds hetzelfde is, is het niet nodig om zo'n verwijzing in ieder artikel of lid op te nemen. Een oplossing kan zijn om in het begin van bij voorbeeld een afdeling of paragraaf een artikel op te nemen dat aangeeft wat het werkingsgebied van de artikelen in die afdeling of paragraaf is.

Met het OW-objecttype Locatie wordt de begrenzing vastgelegd van het gebied waarover een Juridische regel of een Tekstdeel gaat. Het kan wenselijk zijn om in de tekst een onderdeel van zo'n gebied in woorden te beschrijven, bijvoorbeeld met een geografische of vergelijkbare term (in het Stadspark, op de Veluwe, in ieder hoekpand), zonder de begrenzing van zo'n onderdeel vast te leggen. LVBB en DSO-LV kunnen de ligging van zo'n in woorden beschreven gebied niet afleiden en ook niet tonen. Zij weten immers niet waar het Stadspark is of waar de hoekpanden zijn. 'In zo'n geval worden de Locaties getoond die het werkingsgebied vormen van de Regeltekst of de Divisie of Divisietekst waarin die Juridische regel of dat Tekstdeel voorkomt. Het wordt dan aan de lezer overgelaten om te interpreteren waar de regel wel en niet werking heeft.

Locatie en de toepassing ervan worden in detail beschreven in paragraaf [7.6](#).

6.1.3

Annotatie

De STOP/TPOD-standaard maakt het voor bevoegde gezagen mogelijk om zich te beperken tot het verbinden van Juridische regels of Tekstdelen met Locaties. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan de Locaties ook niet op een voor de mens herkenbare manier op een kaart weergeven.

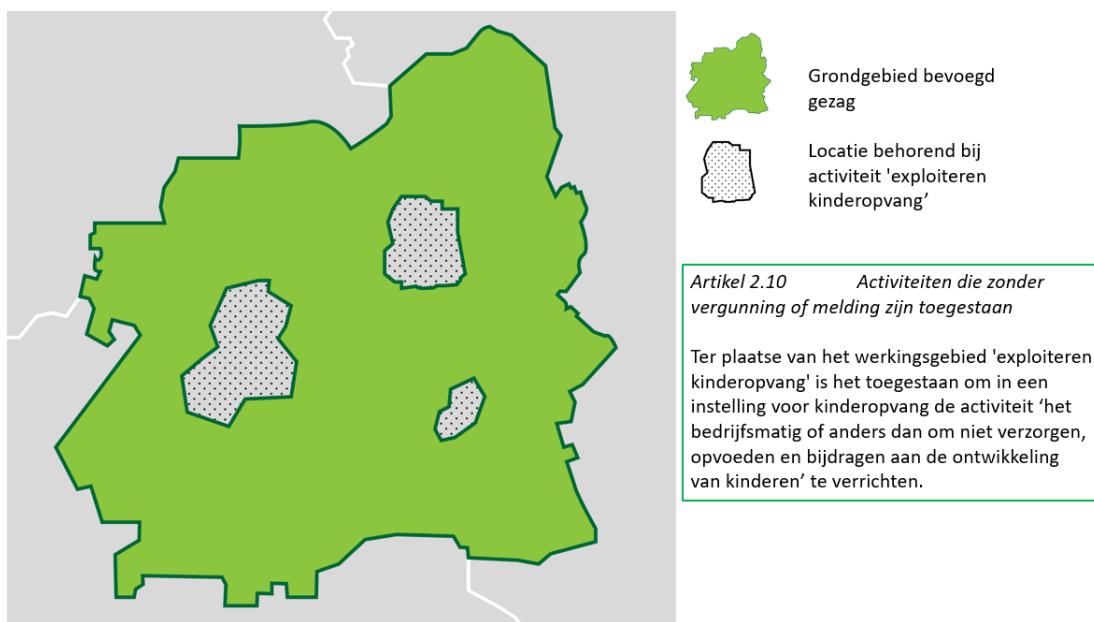
Dat kan wel met het in paragraaf 3.4 al kort beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan Regelingen of onderdelen daarvan die de Regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt ervoor dat de Regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat Locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren kan, in omgevingsdocumenten met artikelstructuur waarin regels over activiteiten worden gesteld, ook helpen bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels en Locaties. In paragraaf 6.2 wordt de bedoeling van het annoteren van omgevingsdocumenten met OW-objecten toegelicht. In hoofdstuk 7 worden de OW-objecten in detail gespecificeerd en toegelicht.

6.2

De bedoeling van het annoteren met OW-objecten

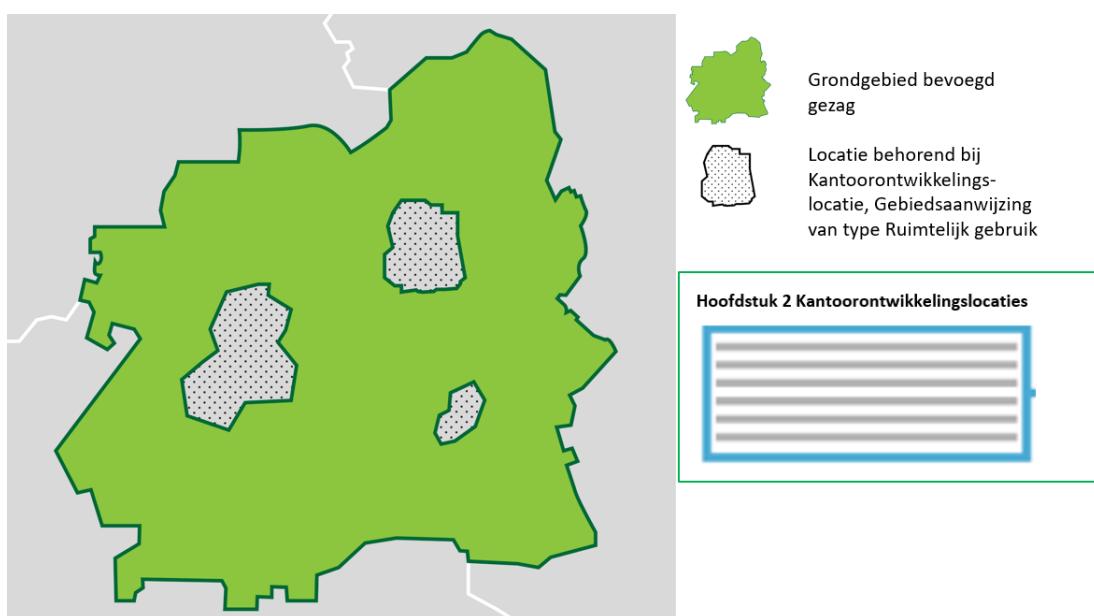
Zoals hiervoor al is beschreven maakt IMOW het mogelijk om vast te leggen op welke Locatie een bepaalde tekst geldig is en om daar nadere gegevens aan toe te voegen. Het doel daarvan is om die Locaties herkenbaar op een kaart weer te geven en om de informatie in het omgevingsdocument raadpleegbaar te maken: met behulp van die informatie kunnen bepaalde onderdelen geselecteerd worden. Een voorbeeld daarvan is het annoteren met de activiteit zwemmen. Door in een zoekscherf de activiteit zwemmen te selecteren, worden in DSO-LV alle artikelen getoond waarin Juridische regels zijn geannoteerd met die activiteit. Ook worden in het bijbehorende kaartbeeld alle Locaties getoond die bij die artikelen en die Activiteit-annotatie horen.

De bedoeling van het annoteren met IMOW is dat de Locaties en de nadere gegevens een letterlijke vertaling of vastlegging van de regels respectievelijk de beleidstekst zijn. IMOW is niet bedoeld voor interpretaties, nadere afleidingen of het toevoegen van niet door regels of beleidsteksten vastgelegde gebieden. Ook is IMOW niet bedoeld voor a contrario-redeneringen, bijvoorbeeld dat het gebruik van een annotatie op de ene plek een betekenis geeft aan het ontbreken van die annotatie (of juist zijn tegenhanger) op een andere plek. Dit wordt toegelicht aan de hand van twee voorbeelden, het eerste voor een omgevingsdocument met Artikelstructuur en het tweede voor een omgevingsdocument met Vrijtekststructuur. De afbeeldingen in de voorbeelden zijn bedoeld om het principe uit te leggen, niet om de werking van een specifiek instrument te tonen. De weergave is willekeurig gekozen, het Presentatiemodel is niet toegepast.

Figuur 23 Voorbeeld bedoeling van IMOW, activiteit in omgevingsplan

Bovenstaande afbeelding toont het grondgebied van een gemeente en de Locatie, bestaande uit drie Gebieden (eventueel gegroepeerd in één Gebiedengroep), die hoort bij de Juridische regel van artikel 2.10. Ter plaatse van deze Locaties is het -kort gezegd- toegestaan om zonder vergunning of melding een kinderopvanginstelling te exploiteren. De OW-objecten zijn niet bedoeld om vervolgens af te leiden dat in de rest van het grondgebied van deze gemeente het exploiteren van een kinderopvanginstelling verboden is, of dat daar voor die activiteit een vergunningsplicht of meldingsplicht geldt. Dat is alleen zo wanneer het bevoegd gezag dat expliciet heeft bepaald, bijvoorbeeld door een Locatie voor de rest van het grondgebied op te nemen en daaraan een Juridische regel met een verbod, vergunningsplicht of meldingsplicht te koppelen, met de bijbehorende annotatie.

Figuur 24 Voorbeeld bedoeling van IMOW, omgevingsvisie

Bovenstaande afbeelding toont het grondgebied van een provincie en de Locatie, bestaande uit drie Gebieden (eventueel gegroepeerd in één Gebiedengroep), die hoort bij een hoofdstuk in de omgevingsvisie over kantoorontwikkelingslocaties. In haar omgevingsvisie legt de provincie vast dat zij de haar ter beschikking staande middelen wil inzetten om deze gebieden te ontwikkelen tot kantoorlocaties. De OW-objecten zijn niet bedoeld om vervolgens af te leiden dat er in de rest van het grondgebied van deze provincie geen kantoren aanwezig zijn of geen nieuwe kantoren kunnen komen. Dat is alleen zo wanneer het bevoegd gezag dat expliciet heeft bepaald, bijvoorbeeld door een Locatie voor de rest van het grondgebied op te nemen en daarvoor als beleidsvoornemen te formuleren dat bestaande leegstaande kantoorruimte wordt omgevormd tot woonruimte en dat nieuwe kantoorgebouwen worden toegestaan.

7 Annoteren van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit met OW-objecten: productmodel, objecten en attributen

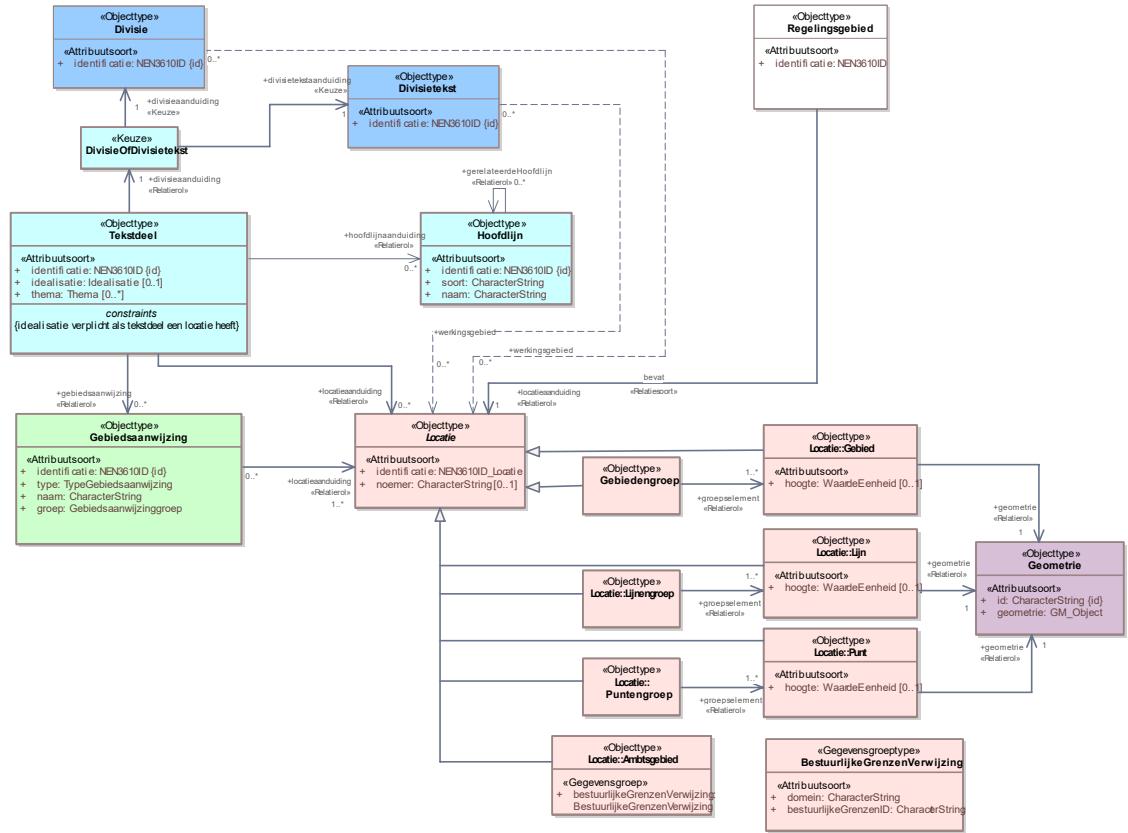
Dit hoofdstuk beschrijft de toepassing van het annoteren met OW-objecten op het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit waarmee het project wordt beschreven. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht. Paragraaf 7.1 bevat het productmodel voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit in de vorm van een IMOW-UML-klassediagram, met een korte toelichting op het diagram. In de paragrafen 7.2 tot en met 7.12 worden in detail de OW-objecten en hun attributen en de toepassing van die objecten op het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit beschreven. Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut in de praktijk gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. In de volgende subparagraaf wordt aangegeven wat het doel van het objecttype is, met andere woorden: wat is het resultaat, wat levert de extra inspanning van het annoteren met dit object op? Vervolgens wordt de norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt de attributen op die horen bij dit OW-object, waarbij wordt aangegeven of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen, of er een waardelijst voor het attribuut bestaat en of er constraints, oftewel voorwaarden voor de toepassing, gelden. De daaropvolgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen, de waardelijsten en de eventuele constraints die samen de norm vormen.

In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk wordt beschreven op welk niveau annotaties worden geplaatst en wordt aangegeven hoe het annoteren wordt toegepast wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat.

Daar waar in dit hoofdstuk de naam van een OW-object gebruikt wordt, wordt die naam met een hoofdletter geschreven. De namen van attributen van objecten worden cursief gedrukt.

7.1 Productmodel: het IMOW-UML-diagram voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit

Figuur 25 toont het volledige IMOW-diagram in UML voor het Lichaam van de RegelingVrijtekst, oftewel het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit. Dit is het deel dat de onderdelen van het projectbesluit bevat die in paragraaf 2.3.2 zijn opgesomd onder de nummers 1 en 2 van de beschrijving van de inhoud van het projectbesluit.

Figuur 25 IMOW-UML-klassendiagram voor het projectbesluit

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven: Divisie, Divisietekst en Tekstdeel. Divisie en Divisietekst (in de donkerblauwe blokjes) zijn de koppelementen naar STOP. In roze is Locatie met zijn verschijningsvormen weergegeven. Het groene blokje staat voor het domeinspecifieke annotatie-object Gebiedsaanwijzing. Tekst, Locatie en Annotatie zijn de hoofdcomponenten van IMOW die in paragraaf 6.1 al zijn beschreven. Het witte blokje is het Regelingsgebied. In het model is aangegeven welke waardelijsten van toepassing zijn. Het model bevat ook de attributen die nodig zijn om domeinspecifieke annotaties te kunnen presenteren op een kaart. In de navolgende paragrafen worden de objecten in detail beschreven.

7.2 Objecttype Divisie

7.2.1 Toelichting op de toepassing

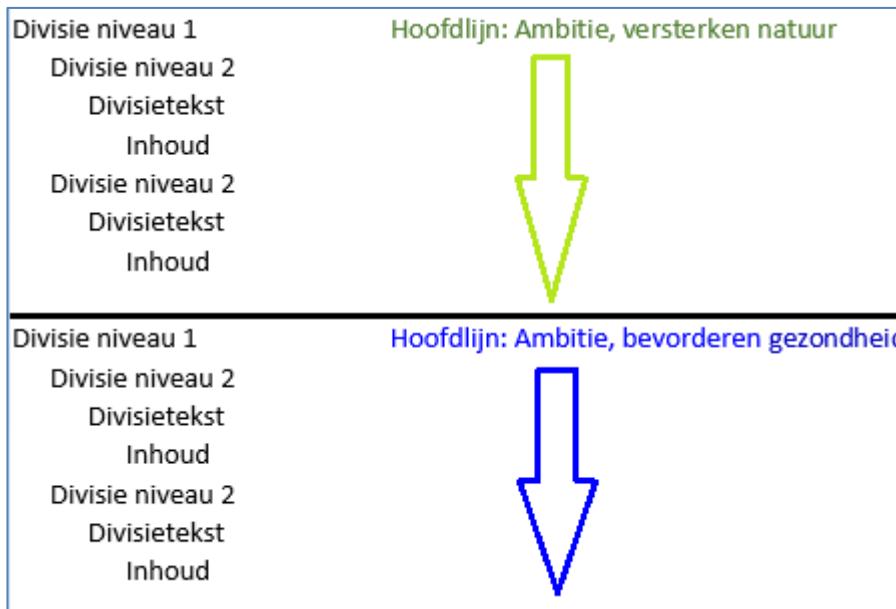
In het STOP-tekstmodel is Divisie het structurerende hiërarchische element voor alle elementen die zijn opgebouwd volgens de Vrijtekststructuur: het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur maar ook diverse onderdelen van Besluit en Regeling buiten het Lichaam, zoals Bijlage en Toelichting.. Divisie is in STOP een structuurelement: het structureert de tekst maar bevat zelf geen inhoud. In STOP kan Divisie een verzameling van (lagergelegen) Divisie-, Divisietekst- en/of Tekstdeel-objecten bevatten.

In IMOW komt het objecttype Divisie alleen voor in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur: het deel dat de (beleids)tekst met de inhoud

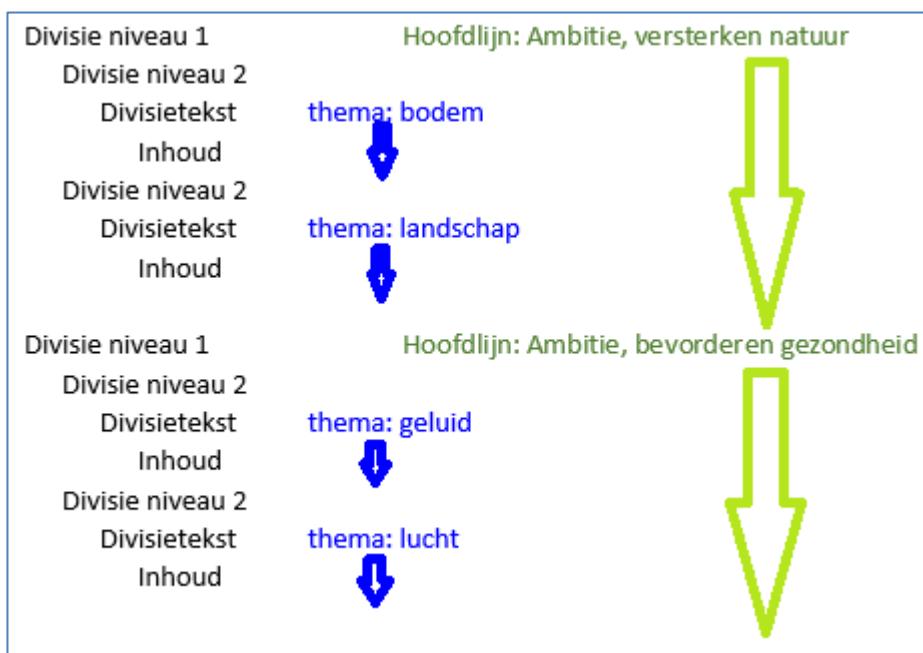
van het projectbesluit bevat. Divisie en de in paragraaf [7.3](#) besproken Divisietekst zijn in IMOW de koppelobjecten naar STOP.

Opgemerkt wordt dat het OW-object Tekstdeel, het objecttype dat geannoteerd wordt met de overige OW-objecten, via de koppelobjecten Divisie of Divisietekst wordt gekoppeld aan de STOP-elementen Divisie respectievelijk Divisietekst. In STOP is Divisie een structuurelement en is Divisietekst een element dat inhoud bevat. In omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur is het daardoor mogelijk om te annoteren op het niveau van het element dat inhoud bevat én op het niveau van structuurelementen. Dat is anders dan bij omgevingsdocumenten met Artikelstructuur, waar alleen geannoteerd kan worden op het niveau van het element dat inhoud bevat, te weten Regeltekst. Wanneer het bevoegd gezag het omgevingsdocument met Vrijtekststructuur wil annoteren op het niveau van structuurelementen (bijvoorbeeld op de Divisie van het niveau dat vergelijkbaar is met een heel hoofdstuk of paragraaf), moet het de tekst structureren met het STOP-element Divisie en uiteraard het te annoteren Tekstdeel koppelen aan het OW-objecttype Divisie. Als het bevoegd gezag het omgevingsdocument met Vrijtekststructuur wil annoteren op het niveau van het element dat inhoud bevat, moet het het te annoteren Tekstdeel koppelen aan het OW-objecttype Divisietekst. Annoteren op het niveau van structuurelementen (Divisie) ligt het meest voor de hand bij annotaties met het objecttype Hoofdlijn en eventueel met het attribuut thema. Het ligt niet voor de hand om dat te doen bij annotaties met het objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is sterk verbonden aan de tekst waarin het gebied wordt aangewezen en benoemd. Daarom ligt het annoteren met het objecttype Gebiedsaanwijzing het meest voor de hand op het niveau van het element dat inhoud bevat: Divisietekst. Divisietekst kan ook goed geannoteerd worden met het attribuut thema en met het objecttype Hoofdlijn.

Een annotatie op een Divisie geldt voor alle onderliggende Divisies, Divisieteksten en Tekstdelen. Als voorbeeld: een annotatie met een Hoofdlijn op een Divisie van het hoogste niveau, bijvoorbeeld het hoofdstuk, geldt ook voor de onderliggende afdelingen, paragrafen en de tekst in die paragrafen. Als dat niet de bedoeling is, moet de annotatie worden toegevoegd op het niveau waar deze van toepassing is. [Figuur 26](#) en [Figuur 27](#) laten schematische voorbeelden zien van deze doorwerking.

Figuur 26 Doorwerking van een annotatie op onderliggende Divisies.
Divisieteksten en inhoud

Figuur 27 Doorwerking annotaties op verschillende niveaus

Door dit principe zal een viewer als de DSO-viewer bij het filteren op bijvoorbeeld een Hoofdlijn, de Divisie die met die specifieke Hoofdlijn is geannoteerd én alle onderliggende Divisies, Divisieteksten en Tekstdelen als resultaat geven.

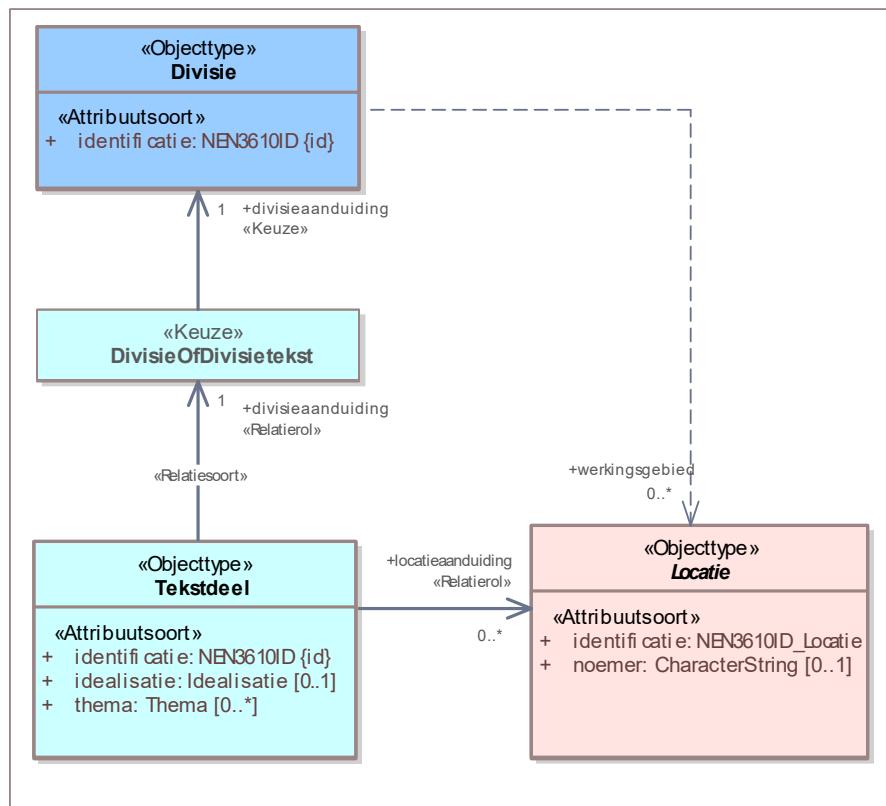
7.2.2 Definitie

Het OW-objecttype Divisie is een zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende beleidsteksten waarnaar kan worden verwezen in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur.

7.2.3 Doel

Doel van het objecttype Divisie is het leggen van de verbinding tussen het Tekstdeel uit het OW-domein en de Divisie uit STOP.

7.2.4 Norm

Figuur 28 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Divisie

Divisie kent het volgende attribuut:

identificatie: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Divisie kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.2.5 Toelichting op de norm

Het attribuut *identificatie* behoeft geen toelichting.

In de uitsnede van het diagram is ook het attribuut *werkingsgebied* te zien. Dit attribuut is de verwijzing van een specifieke Divisie naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s). De relatie is in een onderbroken lijn weergegeven omdat het een conceptuele relatie is. De relatie is impliciet inbegrepen in de relatie tussen Divisie, Tekstdeel en Locatie en geeft aan wat het werkingsgebied van de Divisie is: het gebied waar het Tekstdeel zijn werking heeft. De *relatie* wordt afgeleid door LVBB en in DSO-LV waarbij de som van de locaties van de onderliggende Tekstdelen wordt gebruikt. Het is dus niet zo dat het bevoegd gezag ook nog een afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied moet aanleveren.

7.3 Objecttype Divisietekst

7.3.1 Toelichting op de toepassing

In het STOP-model voor de Vrijetekststructuur is Divisietekst het element dat inhoud bevat maar niet zelf inhoud *is*. Het is de inhoudelijke bouwsteen voor alle elementen die zijn opgebouwd volgens de Vrijetekststructuur: het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur maar ook diverse onderdelen van Besluit en Regeling buiten het Lichaam, zoals Bijlage en Toelichting.

In IMOW komt het objecttype Divisietekst alleen voor in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur: het deel dat de (beleids)tekst met de inhoud van het projectbesluit bevat. Divisietekst en de in paragraaf [7.2](#) besproken Divisie zijn in IMOW de koppelobjecten naar STOP. Divisietekst kan een verzameling van Tekstdeel-objecten bevatten.

Opgemerkt wordt dat het OW-object Tekstdeel, het objecttype dat geannoteerd wordt met de overige OW-objecten, via de koppelobjecten Divisie of Divisietekst wordt gekoppeld aan de STOP-elementen Divisie respectievelijk Divisietekst. In STOP is Divisie een structuurelement en is Divisietekst een element dat inhoud bevat. In omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur is het daardoor mogelijk om te annoteren op het niveau van het element dat inhoud bevat én op het niveau van structuurelementen. Dat is anders dan bij omgevingsdocumenten met Artikelstructuur, waar alleen geannoteerd kan worden op het niveau van het element dat inhoud bevat, te weten Regeltekst. Wanneer het bevoegd gezag het omgevingsdocument met Vrijetekststructuur wil annoteren op het niveau van structuurelementen (bijvoorbeeld op de Divisie van het niveau dat vergelijkbaar is met een heel hoofdstuk of paragraaf), moet het de tekst structureren met het STOP-element Divisie en uiteraard het te annoteren Tekstdeel koppelen aan het OW-objecttype Divisie. Als het bevoegd gezag het omgevingsdocument met Vrijetekststructuur wil annoteren op het niveau van het element dat inhoud bevat, moet het het te annoteren Tekstdeel koppelen aan het OW-objecttype Divisietekst. Annoteren op het niveau van structuurelementen (Divisie) ligt het meest voor de hand bij annotaties met het objecttype Hoofdlijn en eventueel met het attribuut thema. Het ligt niet voor de hand om dat te doen bij annotaties met het objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is sterk verbonden aan de tekst waarin het gebied wordt aangewezen en benoemd. Daarom ligt het annoteren met het objecttype Gebiedsaanwijzing het meest voor de hand op het niveau van het element dat inhoud bevat: Divisietekst. Divisietekst kan ook goed geannoteerd worden met het attribuut thema en met het objecttype Hoofdlijn. Een annotatie op een Divisietekst geldt voor alle Tekstdelen, oftewel alle tekst, in die Divisietekst.

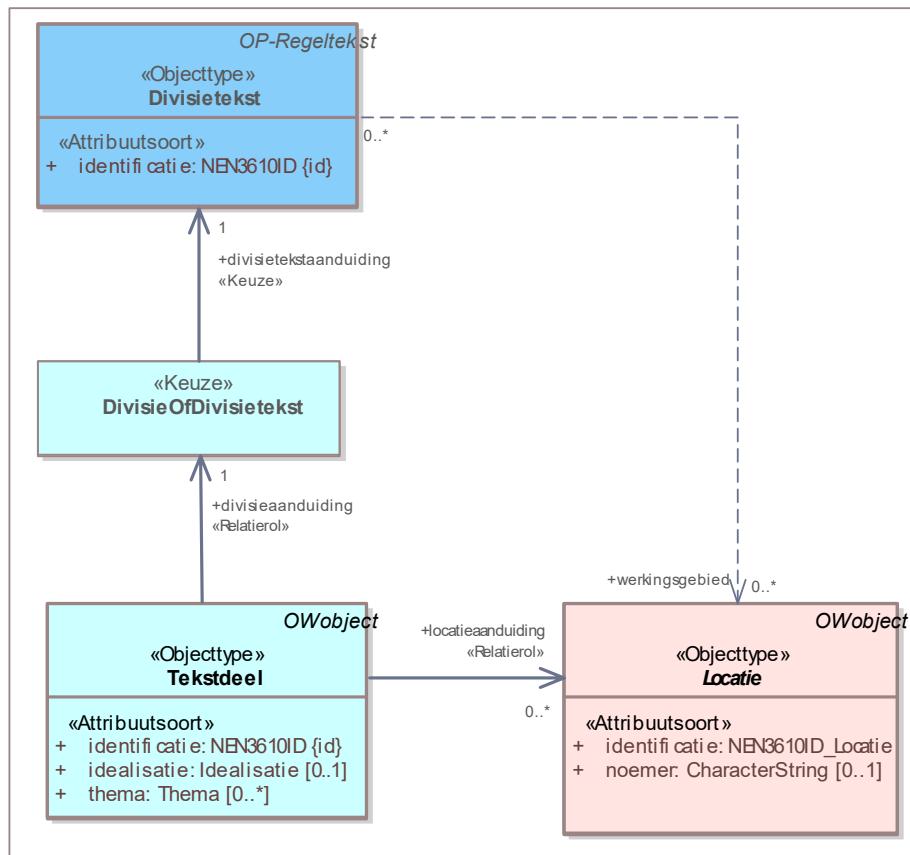
7.3.2 Definitie

Het OW-objecttype Divisietekst is de diepste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende beleidsteksten waarnaar kan worden verwezen in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

7.3.3 Doel

Doel van het objecttype Divisietekst is het leggen van de verbinding tussen het Tekstdeel uit het OW-domein en de Divisietekst uit STOP.

7.3.4 Norm

Figuur 29 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Divisietekst

Divisietekst kent het volgende attribuut:

identificatie: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Divisietekst kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.3.5 Toelichting op de norm

Het attribuut *identificatie* behoeft geen toelichting.

In de uitsnede van het diagram is ook het attribuut *werkingsgebied* te zien. Dit attribuut is de verwijzing van een specifieke Divisietekst naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s). De relatie is in een onderbroken lijn weergegeven omdat het een conceptuele relatie is. De relatie is impliciet inbegrepen in de relatie tussen Divisietekst, Tekstdelen en Locatie en geeft aan wat het werkingsgebied van de Divisietekst is: het gebied waar het Tekstdelen zijn werking heeft. De *relatie* wordt afgeleid door LVBB en in DSO-LV waarbij de som van de locaties van de onderliggende Tekstdelen wordt gebruikt. Het is dus niet zo dat het bevoegd gezag ook nog een afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied moet aanleveren.

7.4 Objecttype Tekstdeel

7.4.1 Toelichting op de toepassing

Tekstdeel is een conceptuele constructie, die in IMOW wordt gebruikt om verschillende onderdelen van een Divisie of Divisietekst in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur een eigen Locatie te kunnen geven. Ook maakt Tekstdeel het mogelijk om verschillende onderdelen van een Divisie of Divisietekst een eigen thema te geven en/of te annoteren met verschillende domeinspecifieke annotaties van het objecttype Gebiedsaanwijzing. Tekstdeel is altijd onderdeel van een Divisie of Divisietekst. Divisie en Divisietekst kunnen meerdere Tekstdelen bevatten. Voor Tekstdeel geldt, net als voor Divisie en Divisietekst, dat het alleen gebruikt kan worden in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

7.4.2 Definitie

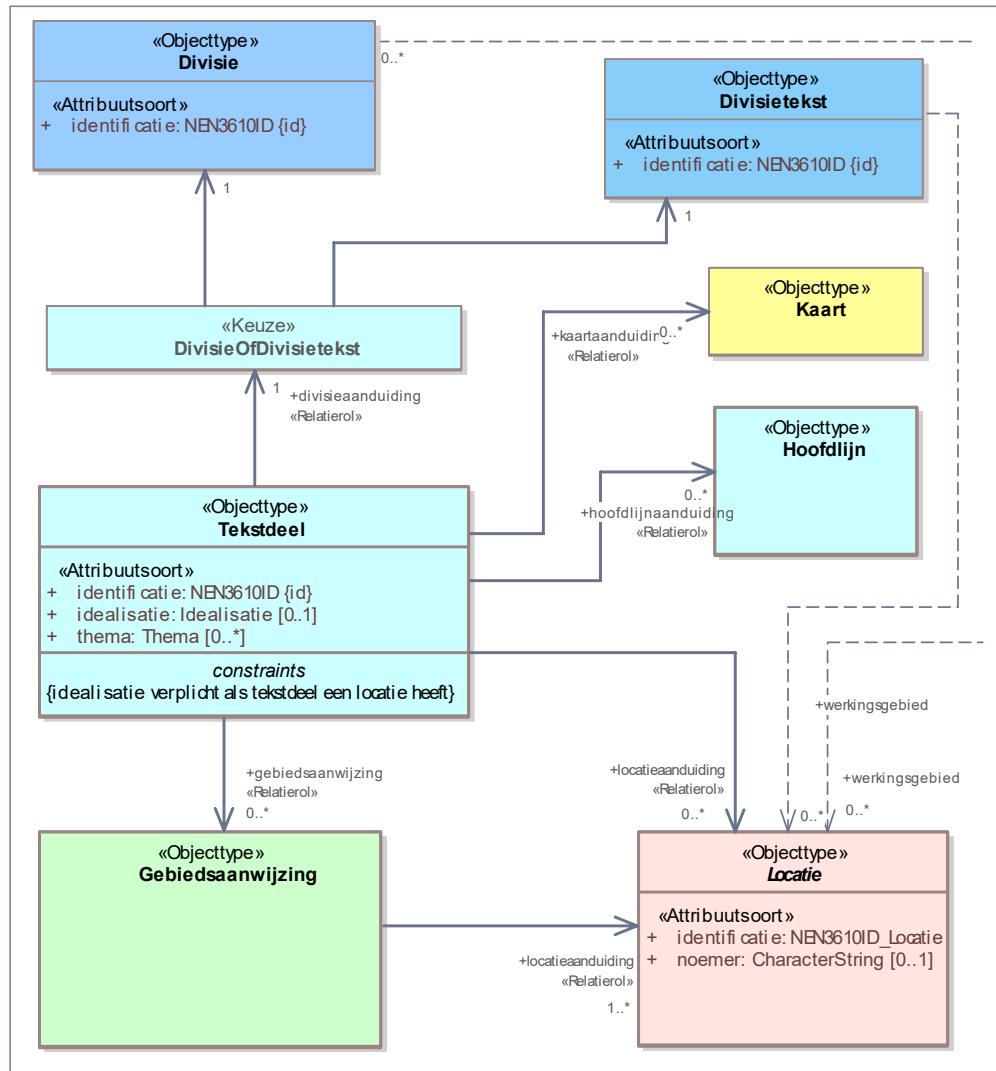
Tekstdeel is het objecttype, te gebruiken in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, dat de relatie vormt tussen een beleids- of realisatietekst en de daarmee samenhangende annotaties.

7.4.3 Doel

Doel van het objecttype Tekstdeel is:

- het kunnen verbinden van verschillende onderdelen van een Divisie of Divisietekst met eigen Locaties;
- het kunnen annoteren van verschillende onderdelen van een Divisie of Divisietekst met thema, Hoofdlijn en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing;
- het kunnen leggen van de relaties tussen de domeinspecifieke annotaties, waardoor het Tekstdeel als geheel machineleesbaar wordt;
- het, door middel van het attribuut *thema*, in samenhang kunnen tonen van verschillende Tekstdelen;
- het kunnen leggen van verbindingen tussen onderdelen van verschillende omgevingsdocumenten, bijvoorbeeld een omgevingsvisie en een omgevingsverordening, die met hetzelfde thema zijn geannoteerd.

7.4.4 Norm

Figuur 30 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Tekstdeel

Tekstdeel kent de volgende attributen:

- **identificatie**: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **idealisatie**: attribuut dat vastlegt op welke manier de begrenzing van Locatie voor dit Tekstdeel geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Idealisatie'. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer Tekstdeel Locatie of Locaties heeft; dan verplicht. Komt dan 1 keer voor.
- **thema**: de naam van het thema van het Tekstdeel, te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- **divisieaanduiding**: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar de Divisie of de Divisietekst waar het Tekstdeel onderdeel van is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. De keuze tussen Divisie en Divisietekst wordt aangegeven met het keuze-element **DivisieOfDivisietekst**.

- *hoofdlijnaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de bijbehorende Hoofdlijn(en). Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar dit Tekstdeel van toepassing is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *gebiedsaanwijzing*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing. Attribuut dat vastlegt dat het Tekstdeel met (één van de typen van) het object Gebiedsaanwijzing geannoteerd is. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- *kaartaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de Kaart waarop de Locaties en OW-objecten worden weergegeven die horen bij het betreffende Tekstdeel. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Tekstdeel kent de volgende constraint:

- idealisatie verplicht als Tekstdeel een Locatie heeft

7.4.5 Toelichting op de norm

Attributen

- *idealisatie*: attribuut dat aangeeft op welke manier de begrenzing van Locatie voor een Tekstdeel door het bevoegd gezag bedoeld is: is het een exacte of een indicatieve afbakening? Het attribuut *idealisatie* is in IMOW gepositioneerd als attribuut van Tekstdeel. Dat lijkt misschien vreemd omdat het informatie geeft over de gewenste interpretatie van Locatie. Toch hoort idealisatie bij Tekstdeel omdat het vertelt hoe de Locatie voor dit Tekstdeel geïnterpreteerd moet worden. Op deze manier is het mogelijk om dezelfde Locatie ook voor een ander Tekstdeel te (her)gebruiken en voor dat Tekstdeel een andere idealisatie te geven. De waardelijst 'Idealisatie' kent twee waarden: exact en indicatief. Hiermee kan worden aangegeven of de begrenzing van Locatie voor dit Tekstdeel exact of indicatief bedoeld is. Wanneer wordt gekozen voor de waarde indicatief geeft dat alleen aan dat de begrenzing indicatief bedoeld is. Met idealisatie wordt niet vastgelegd met welke marge de indicatieve begrenzing bedoeld is. Bij Tekstdeel is het attribuut *idealisatie* alleen verplicht wanneer het Tekstdeel een Locatie heeft. Zie verder de constraint die hierna wordt besproken.
- *thema*: attribuut dat kernachtig de grondgedachte van het Tekstdeel weergeeft. Het thema is een aanduiding van het aspect van de fysieke leefomgeving waar de Juridische regel over gaat. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een waardelijst voor *thema*. Het overgrote deel van de waarden van deze waardelijst is rechtstreeks ontleend aan artikel 1.2 Ow, waarin is aangegeven welke aspecten de fysieke leefomgeving omvat. In bijlage 1 wordt de relatie tussen artikel 1.2 Ow en de waarden van de waardelijst gelegd.

Per Tekstdeel kunnen net zoveel thema's worden toegevoegd als gewenst is. *thema* is een attribuut en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.

Met het attribuut *thema* kan het thema van een Tekstdeel worden aangegeven. *thema* kan bijvoorbeeld worden gebruikt om alle Tekstdelen over een bepaald thema in eenzelfde omgevingsdocument te selecteren, of om van verschillende omgevingsdocumenten de Tekstdelen en/of Juridische regels met hetzelfde thema te selecteren. Afhankelijk van de functionaliteit die een viewer biedt is het vervolgens ook mogelijk om de Locaties van alle Tekstdelen en/of Juridische regels met hetzelfde thema op een kaartbeeld weer te geven.

Overwogen wordt om aan het objecttype Tekstdeel een attribuut *subthema* toe te voegen

waarmee het bevoegde gezag desgewenst binnen een thema een nadere specialisatie kan aanbrengen.

- *divisieaanduiding*: attribuut voor de verwijzing van een Tekstdeel naar de identificatie van de Divisie of Divisietekst waarin het Tekstdeel voorkomt. Tekstdeel wordt via de koppelobjecten Divisie respectievelijk Divisietekst gekoppeld aan de STOP-elementen Divisie of Divisietekst. Bij ieder Tekstdeel moet bepaald worden of het hoort bij een Divisie of een Divisietekst. Deze keuze wordt gemaakt met het keuze-element DivisieOfDivisietekst. Het STOP-element Divisie is een structuurelement en het STOP-element Divisietekst is een element dat inhoud bevat. In omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur is het daardoor mogelijk om te annoteren op het niveau van het element dat inhoud bevat én op het niveau van structuurelementen. In het geval van een annotatie op het niveau van structuurelementen (bijvoorbeeld op de Divisie van het niveau dat vergelijkbaar is met een heel hoofdstuk of paragraaf), wordt bij het keuze-element DivisieOfDivisietekst gekozen voor het OW-objecttype Divisie. Bij een annotatie op het niveau van het element dat inhoud bevat, wordt bij het keuze-element DivisieOfDivisietekst gekozen voor het OW-objecttype Divisietekst. Annoteren op het niveau van structuurelementen (Divisie) ligt het meeste voor de hand bij annotaties met het attribuut thema en met het objecttype Hoofdlijn. Het ligt niet voor de hand om dat te doen bij annotaties met het objecttype Gebiedsaanwijzing. Het annoteren met het objecttype Gebiedsaanwijzing ligt het meeste voor de hand op het niveau van het element dat inhoud bevat: Divisietekst. Divisietekst kan ook goed geannoteerd worden met het attribuut thema en met het objecttype Hoofdlijn.
- *hoofdlijnaanduiding*: attribuut dat de verwijzing bevat van Tekstdeel naar de identificatie(s) van het daarbij behorende object Hoofdlijn. Het object Hoofdlijn wordt beschreven in paragraaf [7.5](#). Dit attribuut geeft aan dat het Tekstdeel hoort bij een bepaalde Hoofdlijn.
- *locatieaanduiding*: attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de Locatie(s) die bij het Tekstdeel horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Tekstdeel. Wanneer bij een Tekstdeel Locatie wordt gebruikt legt dit attribuut dus vast dat deze Locatie(s) de locatie(s) is (zijn) waar dit Tekstdeel van toepassing is.
Het annoteren van Locatie bij een Tekstdeel is optioneel. Let op dat het niet annoteren van Locatie bij een Tekstdeel tot gevolg heeft dat het niet mogelijk is om in een viewer met een klik op de kaart de daar relevante onderdelen van de tekst te vinden.
- *gebiedsaanwijzing*: attribuut dat de verwijzing bevat van Tekstdeel naar de identificatie van het specifieke voorkomen van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Samen met die domeinspecifieke annotatie duidt dit attribuut aan dat het Tekstdeel gaat over een van de typen gebiedsaanwijzing.
- *kaartaanduiding*: attribuut dat de verwijzing bevat van het Tekstdeel naar de identificatie van een specifiek Kaartobject. Met het objecttype Kaart kan bij een Tekstdeel een specifieke kaart worden gegenereerd waarop alle bij dat Tekstdeel behorende Locaties en OW-objecten worden weergegeven. Het is ook mogelijk om vanuit meerdere Tekstdelen te verwijzen naar dezelfde Kaart. Daardoor ontstaat een gecombineerd kaartbeeld met alle kaartgerelateerde informatie uit alle Tekstdelen die naar dezelfde Kaart verwijzen. Zie voor het objecttype Kaart paragraaf [7.10](#).

Constraints

idealisaatie verplicht als Tekstdeel een Locatie heeft: deze constraint betekent dat áls Tekstdeel een Locatie heeft, het verplicht is om *idealisaatie* te gebruiken. Bij Tekstdeel is, anders dan bij Juridische regel, het attribuut *idealisaatie* slechts onder voorwaarde verplicht.

Het moet gebruikt worden wanneer het Tekstdeel een Locatie heeft. Dat is namelijk niet verplicht.

7.5 Objecttype Hoofdlijn

7.5.1 Toelichting op toepassing

Hoofdlijn biedt aan de hand van de attributen *soort* en *naam* de mogelijkheid Tekstdeel extra informatie mee te geven waardoor informatie in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur volgens een door het bevoegd gezag gekozen indeling te structureren is. Voor het attribuut *soort* kan het bevoegd gezag een herkenbare term kiezen die in het document terugkomt, zoals 'ambitie', 'doelstelling' of 'pijler'. Met het attribuut *naam* kan vervolgens een meer specifieke naam opgenomen worden die correspondeert met de inhoud of het opschrift van het gekozen deel van de tekst. Omdat er geen gebruik gemaakt wordt van waardelijsten biedt dit de grootst mogelijk flexibiliteit voor het naar eigen inzicht inrichten van visie-achtige omgevingsdocumenten.

Bij de Hoofdlijn kan als extra informatie worden aangegeven of de Hoofdlijn een relatie met een andere Hoofdlijn heeft. Dat kan een Hoofdlijn in hetzelfde omgevingsdocument zijn, maar ook een Hoofdlijn in een ander omgevingsdocument.

In de paragrafen [7.2](#), [7.3](#) en [7.4](#) over de objecttypen Divisie, Divisietekst en Tekstdeel is al aangegeven dat het in omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur mogelijk is om te annoteren op het niveau van het (STOP-)element dat inhoud bevat (Divisietekst) én op het niveau van het (STOP-)structuurelement (Divisie). Daar is ook aangegeven dat het annoteren op het niveau van het structuurelement Divisie het meest voor de hand ligt bij annotaties met het objecttype Hoofdlijn (en met het attribuut thema). Dat laat onverlet dat het annoteren met Hoofdlijn ook goed toe te passen is op het niveau van Divisietekst.

7.5.2 Definitie

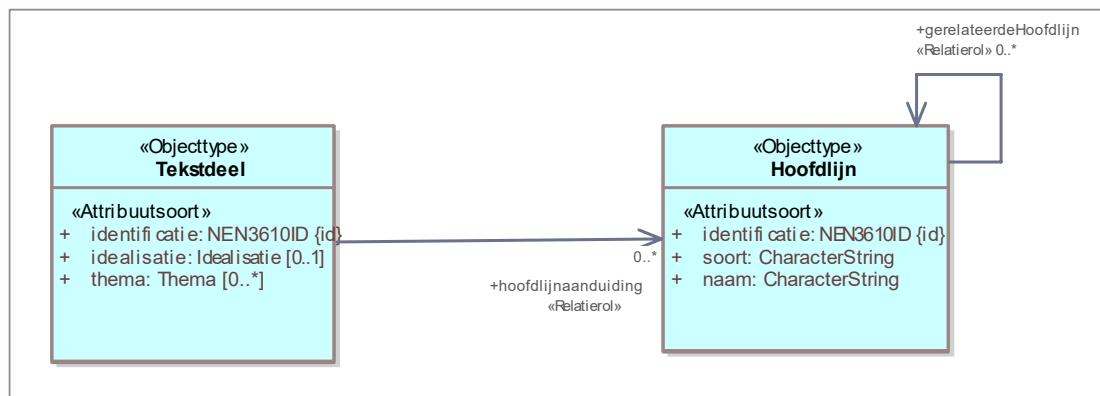
Hoofdlijn is het objecttype, te gebruiken in het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur, dat machineleesbaar maakt dat in een bepaald Tekstdeel een hoofdlijn van de kwaliteit, ontwikkeling of staat van of het beleid voor de fysieke leefomgeving is vastgelegd.

7.5.3 Doel

Doel van het objecttype Hoofdlijn is het mogelijk maken om:

- in een omgevingsdocument met Vrijtekststructuur verschillende onderdelen met eenzelfde Hoofdlijn te selecteren;
- in verschillende omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur onderdelen met eenzelfde Hoofdlijn te selecteren.

7.5.4 Norm

Figuur 31 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Hoofdlijn

Hoofdlijn kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van deze specifieke Hoofdlijn. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van de Hoofdlijn. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.
- *soort*: de soort waartoe deze Hoofdlijn behoort. Het bevoegd gezag is vrij in het kiezen van een benaming voor *soort*. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.
- *gerelateerdeHoofdlijn*: de verwijzing van een specifieke Hoofdlijn naar een andere Hoofdlijn die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee Hoofdlijnen. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Hoofdlijn kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.5.5 Toelichting op de norm

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de Hoofdlijn. Voorbeelden zijn: 'Een klimaatbestendige delta', 'Duurzaam, concurrerend en circulair'.
- *soort*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de soort van de Hoofdlijn. Het attribuut *soort* maakt het mogelijk om Hoofdlijnen te groeperen. Voorbeelden zijn: ambitie, doel, opgave, toekomstperspectief, prioriteit, beleidskeuze.
- *gerelateerdeHoofdlijn*: een Hoofdlijn kan in een bijzondere relatie tot een andere Hoofdlijn staan waardoor het van belang is dat de gebruiker ook op de andere Hoofdlijn wordt geattendeerd. Dat kan worden aangegeven met het attribuut *gerelateerdeHoofdlijn*. Ook kan met het attribuut *gerelateerdeHoofdlijn* een relatie worden gelegd tussen Hoofdlijnen in verschillende omgevingsdocumenten. Een voorbeeld daarvan is de relatie tussen een Hoofdlijn die een beleidsdoel in een omgevingsvisie aangeeft en een Hoofdlijn in een programma dat de uitwerking van dat beleidsdoel bevat.

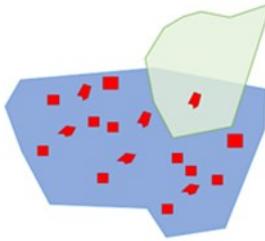
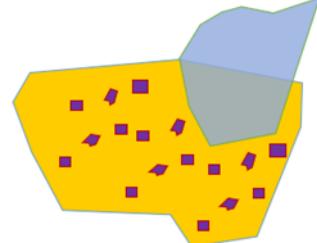
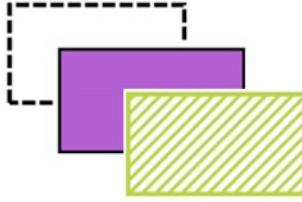
7.6 Objecttype Locatie

7.6.1 Toelichting op de toepassing

Het OW-object Locatie geeft aan waar een Juridische regel of Tekstdeel en de domeinspecifieke annotaties Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, de verschillende typen Gebiedsaanwijzing en de bijbehorende waarden van toepassing zijn. De optelling van alle Locaties van alle Juridische regels in een Regeltekst vormt het werkingsgebied van de Regeltekst; de optelling van alle Locaties van alle Tekstdelen in een Divisie of Divisietekst vormt het werkingsgebied van de Divisie of Divisietekst. Locatie wordt altijd vastgelegd in een GIO.

Locatie heeft zes verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Optioneel kan de hoogteligging van het Gebied, de Lijn of de Punt worden vastgelegd. Toegestane geometrieën bij een Gebied zijn Surface en MultiSurface (de termen die de GML-standaard gebruikt voor Vlak en Multivlak); bij een Lijn zijn dat Curve en MultiCurve (GML-termen voor Lijn en Multilijn) en bij Punt tenslotte zijn toegestaan Point en MultiPoint (de GML-termen voor Punt en Multipunt). Bij MultiSurface worden meerdere vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van de hele MultiSurface. Datzelfde geldt voor MultiCurve en MultiPoint. Aanbevolen wordt om MultiSurface, MultiCurve en MultiPoint alleen te gebruiken wanneer het daadwerkelijk de bedoeling is dat er één onlosmakelijk geheel ontstaat. Een voorbeeld van een geval waarin zo'n onlosmakelijk geheel de bedoeling is, is een Omgevingswaarde of Omgevingsnorm die een gezamenlijke waarde voor een aantal vlakken stelt. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen. Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Lijn wordt onder andere in het omgevingsplan gebruikt voor het aangeven van rooilijnen bij het stellen van regels over het situeren van bouwwerken. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen in een viewer een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties met eenzelfde annotatie oftewel OW-object als voor Locaties met verschillende annotaties c.q. OW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Juridische regels of Tekstdelen, van een aantal Activiteiten, van een Omgevingswaarde, van een aantal Omgevingsnormen en diverse typen Gebiedsaanwijzing neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren laten daarvan voorbeelden zien. De figuren laten mogelijke toepassingen in het omgevingsplan zien, maar zijn bedoeld om generiek voor omgevingsdocumenten het principe te illustreren.

 <ul style="list-style-type: none"> █ functie: Herstructureringsgebied █ functie: Centrumgebied █ functie: Beschermd monument 	 <ul style="list-style-type: none"> █ functie: Groen █ functie: Woongebied █ functie: Bedrijf
Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde OW-object: de Locaties van 3 verschillende Gebiedsaanwijzingen van het type Functie die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen	Volledige stapeling van locaties van hetzelfde OW-object: de Locaties van 3 verschillende Gebiedsaanwijzingen van het type Functie die op precies dezelfde plek liggen
 <ul style="list-style-type: none"> █ omgevingswaarde: luchtkwaliteit █ functie: woongebied █ activiteit: bouwactiviteit 	 <ul style="list-style-type: none"> █ omgevingswaarde: fijnstof █ functie: Bedrijf █ activiteit: slopen
Gedeeltelijke stapeling van Locaties van verschillende OW-objecten: de locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen	Volledige stapeling van Locaties van verschillende OW-objecten: de Locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die precies op dezelfde plek liggen

Figuur 32 Voorbeelden van stapeling van Locaties

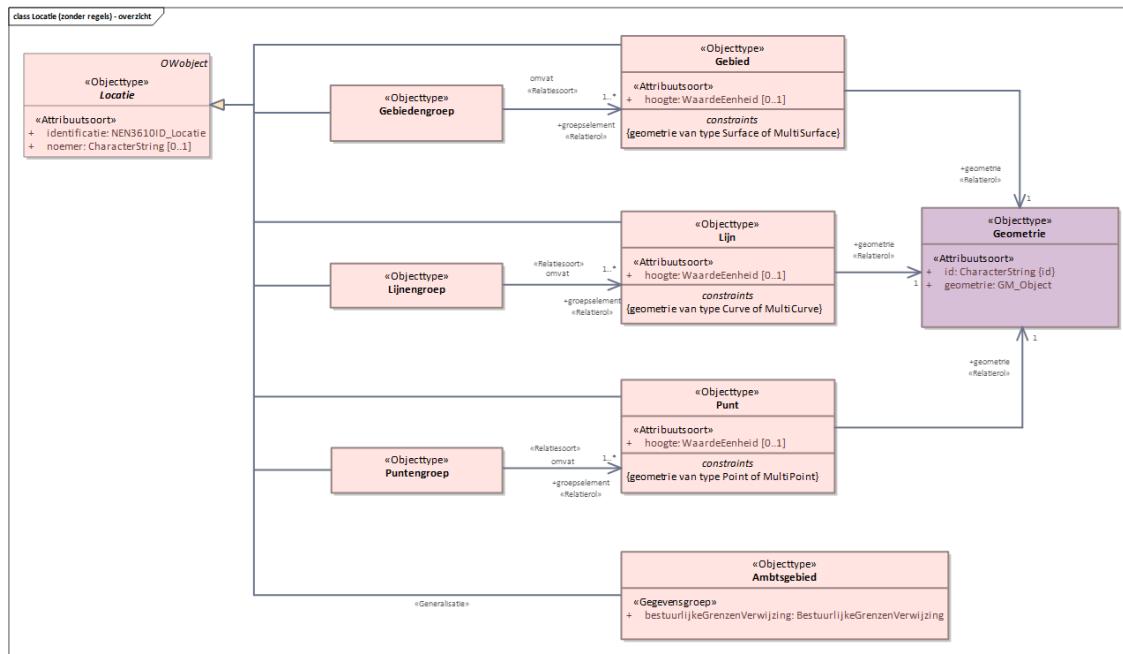
7.6.2 Definitie

Locatie is het objecttype dat machineleesbaar vastlegt waar een Juridische regel, Tekstdeel en/of de domeinspecifieke objecttypen van toepassing zijn.

7.6.3 Doel

Doel van het objecttype Locatie is het met coördinaten vastleggen waar een Juridische regel, Tekstdeel, Activiteit, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde, type Gebiedsaanwijzing en bij Omgevingsnorm en Omgevingswaarde behorende waarden van toepassing zijn.

7.6.4 Norm

Figuur 33 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Locatie

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *noemer*: de mensleesbare term of frase waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zeven verschijningsvormen:

- Gebied: op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop het Gebied ligt of de hoogte binnen het Gebied waarop de Juridische regel of het Tekstdeel van toepassing is. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifiek Gebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Gebiedengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de Locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselment*: de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

- Lijn: op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Lijn heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop de Lijn ligt. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Lijn naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Lijnengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de Locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Punt: op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Punt heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop de Punt ligt. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Punt naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Puntengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de Locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Ambtsgebied: bijzondere vorm van Gebied, zijnde een op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving, die samenvalt met het ambtsgebied van een bepaald bevoegd gezag: het gebied waarover dat bevoegd gezag de bevoegdheid tot regeling en bestuur heeft. Ambtsgebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *bestuurlijkeGrenzenVerwijzing*: attribuut dat de gegevens voor het doen van een verwijzing naar de bestuurlijkeGrenzen-voorziening bevat.
bestuurlijkeGrenzenVerwijzing wordt ingevuld met de gegevensgroep BestuurlijkeGrenzenVerwijzing die de volgende attributen kent:
 - *bestuurlijkeGrenzenID*: de identificatie van het gebied in de bestuurlijkgrenzenvoorziening: de CBS-code respectievelijk de RVIG-code van het bevoegd gezag, inclusief de letteraanduiding in hoofdletters van de bestuurslaag;
 - *domein*: het onderdeel van de bestuurlijkeGrenzen-voorziening waarin de ambtsgebieden worden bijgehouden. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Wordt ingevuld met de verplichte waarde 'NL.BI.BestuurlijkGebied'.
 - *geldigOp*: de datum waarop Ambtsgebied geldig is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. De verwijzing is altijd statisch: met de Locatie Ambtsgebied wordt bedoeld het ambtsgebied zoals dat gold op de ingevulde datum.

Locatie kent geen waardelijsten.

Locatie kent de volgende constraints:

- (bij Gebied): geometrie is van type Surface of MultiSurface;
- (bij Lijn): geometrie is van type Curve of MultiCurve;
- (bij Punt): geometrie is van type Point of MultiPoint.

7.6.5

Toelichting op de norm

- *noemer*: de mensleesbare term of frase waarmee de Locatie wordt aangeduid en beschreven, waardoor er, indien relevant, naar de Locatie kan worden verwezen. Let op: de *noemer* is niet altijd gelijk aan de naam van het GIO. Het gebruik van *noemer* is optioneel omdat dat niet altijd zinvol is en omdat er Locaties zijn die niet met een term of frase te benoemen zijn. Dat geldt voor de Locatie bij Pons (objecttype dat alleen voor het omgevingsplan beschikbaar is). Het geldt ook voor de Locaties bij specifieke normwaarden (voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur). Het is immers niet zinvol om bijvoorbeeld alle Locaties met de normwaarde 5 meter een noemer te geven en alle Locaties met de normwaarde 7 meter een andere noemer. Voorbeelden van noemer voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn: Ter plaatse van de functie *Levendig stadscentrum* zijn de volgende activiteiten toegestaan. Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een *stiltegebied* verboden.
- Locatie kan de locatie zijn van een Juridische regel (en daarmee, al dan niet samen met andere Locaties, het werkingsgebied van de Regeltekst oftewel het Artikel of Lid), en/of de Locatie van een van de domeinspecifieke annotaties Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingsnorm en Omgevingswaarde. Het hangt af van het objecttype waarmee de Locatie wordt gecombineerd of het gebruik van het attribuut noemer zinvol is of niet. Bij de beschrijving van die objecttypen wordt dit aangegeven.
- *hoogte*: optioneel attribuut waarmee voor Gebied, Lijn en Punt de hoogteligging kan worden vastgelegd. *hoogte* wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de elementen waarde en eenheid. waarde legt de hoogte in een getal vast, eenheid geeft aan in welke grootheid de hoogte moet worden gemeten. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Zie voor de -vooral nog beperkte- betekenis van uitbreidbare waardelijsten paragraaf [3.5](#). Het gebruik van het attribuut *hoogte* maakt een (zeer beperkte) benadering van 3D mogelijk. *hoogte* kan bijvoorbeeld worden gebruikt om van (de omgevingswaarde) geluidproductieplafonds aan te geven op welke hoogte ze gelden; in dat geval wordt de eenheid meter gekozen.
- *geometrie*: attribuut dat de verwijzing bevat van een specifiek Gebied, Lijn of Punt naar de identificatie van de bijbehorende Geometrie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Geometrie bij het betreffende Gebied, Lijn of Punt hoort. Bij Ambtsgebied kan er geen geometrie worden meegeleverd.
- *bestuurlijkeGrenzenVerwijzing*: attribuut waardoor DSO-LV weet dat de inhoud van dit object te vinden is in een andere voorziening, alleen te gebruiken bij Ambtsgebied. Het bishouden van het Ambtsgebied gebeurt in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Het attribuut *bestuurlijkeGrenzenVerwijzing* maakt gebruik van de gegevensgroep BestuurlijkeGrenzenVerwijzing. In het navolgende worden de attributen van BestuurlijkeGrenzenVerwijzing toegelicht.
 - *bestuurlijkeGrenzenID*: de identificatie van het Ambtsgebied. Deze is gelijk aan de bevoegd-gezag-code. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is dat de CBS-

- code, inclusief de letteraanduiding van de bestuurslaag. Een voorbeeld daarvan is GM0297 voor de gemeente Zaltbommel. Voor het Rijk wordt de RVIG-code gehanteerd. Aan de hand van deze code weet DSO-LV van welk bevoegd gezag het ambtsgebied uit de bestuurlijkeGrenzen-voorziening getoond moet worden
- *domein*: attribuut dat aangeeft welke van de onderdelen van de bestuurlijkeGrenzen-voorziening moet worden gevraagd: het bestuurlijk gebied;
 - *geldigOp*: attribuut waardoor DSO-LV weet welke versie van het ambtsgebied getoond moet worden: het Ambtsgebied zoals dat geldig was op de ingevulde datum.

Met uitzondering van Locatie in de verschijningsvorm van Ambtsgebied wordt Locatie altijd vastgelegd in een GIO.

Ambtsgebied

Het Ambtsgebied-object wordt alleen aangeleverd als dat noodzakelijk is: de eerste keer dat in een Regeling het Ambtsgebied de Locatie is van een regel én wanneer naar aanleiding van een bestuurlijke herindeling of andere grenscorrectie in een wijzigingsbesluit het Ambtsgebied wordt gewijzigd naar een nieuwe versie van dat Ambtsgebied.

Uitgangspunt van regelgeving over de bekendmaking van besluiten is dat informatie die niet op een begrijpelijke manier in tekst te beschrijven is, wordt vastgelegd in een informatieobject. Daarom wordt de locatie waar een regel (of beleid) geldig is, vastgelegd met een GIO. Op deze manier is de locatie permanent terug te vinden en is de onveranderlijkheid van de locatie gewaarborgd (zie ook paragraaf [6.1.2.1](#)). Door het nemen van het besluit stelt het bevoegd gezag het GIO vast en 'ontstaat' de locatie. Wanneer een regel geldt voor het hele ambtsgebied van het bevoegd gezag wordt het niet passend geacht als het bevoegd gezag dat ambtsgebied in de vorm van een GIO vast zou stellen.

Ambtsgebieden worden immers door andere wetgeving (en in de meeste gevallen door een ander bevoegd gezag) vastgesteld. Daarom wordt Ambtsgebied als verschijningsvorm van Locatie niet vastgelegd met het object Geometrie en niet vastgesteld in de vorm van een GIO, maar neemt het bevoegd gezag een verwijzing op naar het eigen ambtsgebied in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Dit is de voorziening waarin de door die andere wetgeving vastgestelde bestuurlijke grenzen worden vastgelegd en beheerd. Aangezien Ambtsgebied niet wordt vastgelegd met het object Geometrie en niet door het bevoegd gezag wordt vastgesteld, kent het niet de attributen *geometrie* en *hoogte*.

Bij het gebruik van Ambtsgebied als Locatie van een regel of beleid wordt altijd statisch verwezen naar het Ambtsgebied. Dat is nodig om bij een eventuele toekomstige bestuurlijke herindeling de overgang naar de nieuwe indeling te kunnen maken.

Aanbevolen wordt om, als het de bedoeling is dat een regel of (beleids)tekst geldt voor het hele ambtsgebied, vanuit de Juridische regel of het Tekstdeel te verwijzen naar (de identificatie van) het ambtsgebied in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Het is echter mogelijk om in zo'n geval gebruik te maken van een zelf gecreëerde Locatie. Het is dan aan het bevoegd gezag om er voor te zorgen dat de geometrie van die zelf gecreëerde Locatie exact samenvalt met de geometrie van het ambtsgebied in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Dat kan door een kopie te maken van de geometrie van het ambtsgebied in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Het aanleveren van een onjuiste geometrie heeft gevolgen voor de vindbaarheid van regels op locatie in DSO-LV.

Locatie kent geen waardelijsten.

Constraints

- (bij Gebied): *geometrie is van type Surface of MultiSurface*;

- (bij Lijn): *geometrie is van type Curve of MultiCurve*;
- (bij Punt): *geometrie is van type Point of MultiPoint*.

Deze constraints betekenen enerzijds -tamelijk voor de hand liggend- dat de Locatieverschijningsvorm Gebied alleen mag verwijzen naar vlak-geometrieën en niet naar punt- of lijn-geometrieën, dat de Locatieverschijningsvorm Lijn alleen mag verwijzen naar lijn-geometrieën en niet naar punt- of vlak-geometrieën en dat de Locatieverschijningsvorm Punt alleen mag verwijzen naar punt-geometrieën en niet naar vlak- of lijn-geometrieën. Anderzijds betekenen de constraints dat gekozen moet worden tussen de enkelvoudige en de multivariant van de geometrietypen. Zoals in paragraaf [7.6.1](#) al is beschreven, worden bij de multivarianten meerdere vlakken (of lijnen of punten) samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel en moeten de multivarianten alleen gekozen worden als het daadwerkelijk de bedoeling is dat er één onlosmakelijk geheel ontstaat.

7.7 Objecttype Geometrie

7.7.1 Toelichting op de toepassing

Met uitzondering van Ambtsgebied worden de in de vorige paragraaf besproken typen van Locatie vastgelegd met Geometrie. Het object Geometrie legt de positie en vorm van een Gebied, Lijn of Punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart op de juiste positie te kunnen weergeven. Geometrie wordt door zowel IMOW als STOP gebruikt. Geometrie wordt vastgelegd in de vorm van een GML-bestand dat in het GIO wordt opgenomen.

7.7.2 Definitie

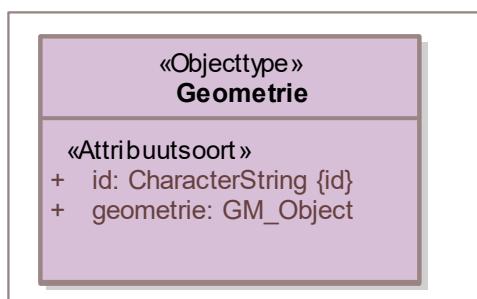
Geometrie is het object dat de geometrische bepaling van een Gebied, Lijn of Punt door middel van coördinaten bevat.

7.7.3 Doel

Doel van het objecttype Geometrie is:

- het vastleggen en begrenzen van Locatie door middel van coördinaten ten behoeve van het publiceren van geo-informatieobjecten;
- het op een kaart of in een viewer op de juiste positie weergeven van Locaties.

7.7.4 Norm

Figuur 34 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Geometrie

Geometrie kent de volgende attributen:

- *id*: het identificerend attribuut dat gebruikt wordt om naar de Geometrie te verwijzen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *geometrie*: het attribuut dat de coördinaten van de Geometrie bevat. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Geometrie kent geen waardelijsten en constraints.

7.7.5 Toelichting op de norm

geometrie: dit attribuut bevat de coördinaten van de Geometrie. De geometrische typen die gebruikt worden binnen dit attribuut dienen overeen te komen met de gekozen verschijningsvorm van Locatie. Zie hiervoor de constraints bij het objecttype Locatie. Deze constraints zijn beschreven in paragraaf [7.6.4](#) en toegelicht in paragraaf [7.6.5](#).

7.8 Objecttype Gebiedsaanwijzing

7.8.1 Toelichting op de toepassing

In omgevingsdocumenten worden gebieden benoemd waarover regels worden gesteld respectievelijk beleids- of uitvoeringsaspecten worden vastgelegd. Met het objecttype Gebiedsaanwijzing kunnen die gebieden op een kaart worden weergegeven, op een zodanige manier dat duidelijk is waar de regel of het beleids- of uitvoeringsaspect over gaat. Ook maakt Gebiedsaanwijzing het mogelijk om in een viewer een selectie te maken van bepaalde gebieden.

Het objecttype Gebiedsaanwijzing is een generiek objecttype. Het is generiek gemodelleerd om voldoende flexibiliteit te bieden voor toekomstige ontwikkelingen. Het wordt specifiek gemaakt door het attribuut *type*, dat gekozen wordt uit een limitatieve waardelijst. Nieuwe typen gebieden kunnen worden aangewezen doordat (na een wijzigingsproces) nieuwe waarden aan de waardelijst voor *type* worden toegevoegd; het is dus niet nodig om extra objecttypen aan het informatiemodel toe te voegen.

De waardelijst voor de Gebiedsaanwijzingtypen bevat nu 19 waarden. Ze zijn onder te verdelen in sectorale en niet-sectorale typen, zoals is aangegeven in [Tabel 4](#).

Tabel 4 De Gebiedsaanwijzingtypen, onderverdeeld in sectoraal en niet-sectoraal

Sectorale Gebiedsaanwijzingtypen	Niet-sectorale Gebiedsaanwijzingtypen
Bodem	Landschap
Bouw	Leiding
Defensie	Lucht
Energievoorziening	Mijnbouw
Erfgoed	Natuur
Externe veiligheid	Recreatie
Geluid	Verkeer
Geur	Water en watersysteem

7.8.1.1 Onderscheid tussen sectorale en niet-sectorale Gebiedsaanwijzingtypen

Met de sectorale Gebiedsaanwijzingtypen wordt aangegeven voor welk aspect van de fysieke leefomgeving een gebied wordt aangewezen. Ze zijn bedoeld om gebieden waarover regels

respectievelijk beleidsuitspraken met een sterk sectoraal karakter worden gesteld c.q. gedaan, in een viewer op een kaartbeeld weer te kunnen geven en er zoek- en selecteeracties mee te kunnen doen.

De drie typen Functie, Beperkingengebied en Ruimtelijk gebruik zijn niet bedoeld om een gebied voor een aspect van de fysieke leefomgeving aan te wijzen, maar hebben een ander karakter. De Gebiedsaanwijzing van het type Functie is bedoeld voor de situatie waarin het bevoegd gezag ervoor kiest om de evenwichtige toedeling van functies aan locaties niet alleen als abstract criterium te hanteren maar om het resultaat daarvan ook (geheel of gedeeltelijk) op een kaart weer te geven, vergelijkbaar met het in het bestemmingsplan aanwijzen van de bestemming van gronden op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Dit type kan alleen in het omgevingsplan en de omgevingsverordening toegepast worden. Het Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied is specifiek bedoeld voor het aanwijzen van beperkingengebieden: gebieden waar regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor een bepaald, in dat gebied aanwezig, werk of object. Dit type kan alleen toegepast worden in omgevingsdocumenten waarvan in de Omgevingswet is bepaald dat ze beperkingengebieden kunnen aanwijzen en/of regels over beperkingengebiedactiviteiten kunnen bevatten. Het Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik is enerzijds bedoeld om provincies in staat te stellen om hun niet-sectorale regels in een viewer op een kaartbeeld weer te geven. Anderzijds sluit het aan bij de door de VNG ontwikkelde staalkaarten voor het omgevingsplan en stelt het gemeenten in staat om tot een ordening van (combinaties van) activiteiten te komen, als alternatief voor het werken met functies.

7.8.1.2 *Gebruik van Gebiedsaanwijzingtypen per omgevingsdocument*

Niet ieder type Gebiedsaanwijzing kan in ieder omgevingsdocument worden gebruikt, zie bijvoorbeeld wat hiervoor al is aangegeven over het type Beperkingengebied. Daarnaast zijn er Gebiedsaanwijzingtypen waarvan het gebruik in het ene omgevingsdocument meer voor de hand ligt dan in het andere. Provincies worden geacht terughoudend te zijn met het toedelen van functies. Wanneer Rijk en provincies zelf gebiedsgerichte regels stellen, gebruiken ze daarvoor primair de sectorale Gebiedsaanwijzingtypen. Dat geldt ook voor de waterschappen. Omgekeerd ligt het in de rede dat gemeenten in het omgevingsplan terughoudend zijn bij het gebruik van de sectorale Gebiedsaanwijzingtypen. Hen wordt aangeraden voor dat instrument primair gebruik te maken van de Gebiedsaanwijzingtypen Functie en Ruimtelijk gebruik. Tabel 5 geeft inzicht in het beoogde gebruik van de Gebiedsaanwijzingtypen.

Tabel 5 Gebruik van de Gebiedsaanwijzingtypen in de verschillende omgevingsdocumenten c.q. regelingen

Omgevingsdocument / Regeling →	Gebiedsaanwijzingtype ↓	Natura 2000-besluiten: Aanwijzingbesluit entoegeboekningsbesluit									
		Programma	Voorbeschermingsregels omgevingsplan	Voorbeschermingsregels omgevingsverordening	Omgevingsplanregels uit projectbesluit ⁷⁴	Projectbesluit vrijtekstdeel	Omgevingsvisie	Omgevingsplan	Waterschapsverordening	Omgevingsverordening	AMvB/ MR
Beperkingengebied	✓	✓	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	X	X
Bodem	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Bouw	X	X	X	✓	X	X	✓	X	X	X	X
Defensie	✓	✓	X	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Energievoorziening	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Erfgoed	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Externe veiligheid	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
Functie	X	T	X	✓	X	X	✓	T	✓	X	X
Geluid	✓	✓	T	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
Geur	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
Landschap	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Leiding	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Lucht	✓	✓	X	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Mijnbouw	✓	✓	X	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Natuur	✓	✓	T	✓	✓	✓	✓	✓	T	✓	✓
Recreatie	✓	✓	X	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Ruimtelijk gebruik	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X
Verkeer	✓	✓	T	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X
Water en watersysteem	✓	✓	✓	T	✓	✓	T	✓	T	✓	X

✓	Kan gebruikt worden in dit omgevingsdocument
T	Terughoudend gebruik
X	Kan niet gebruikt worden in dit omgevingsdocument

7.8.1.3 Combinatie van Gebiedsaanwijzing met objecttypen voor tekst

Het objecttype Gebiedsaanwijzing wordt altijd toegepast in combinatie met een locatie en tekst. In het geval van omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur wordt de Gebiedsaanwijzing gecombineerd met het tekst-object Tekstdeel. In omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur kan geannoteerd worden op het niveau van het element dat inhoud bevat (Divisietekst) én op het niveau van het structuurelement (Divisie). Het annoteren met het objecttype Gebiedsaanwijzing ligt het meeste voor de hand op het niveau van het

⁷⁴ Dit zijn de regels in het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit een omgevingsplan wijzigt

element dat inhoud bevat: Divisietekst. Het annoteren van Locatie bij een Tekstdeel is optioneel. Let op dat het niet annoteren van Locatie bij een Tekstdeel tot gevolg heeft dat het ook niet mogelijk is om dat Tekstdeel te annoteren met Gebiedsaanwijzing. Bij omgevingsdocumenten met Artikelstructuur wordt de Gebiedsaanwijzing gecombineerd met het tekst-object Juridische regel. De Gebiedsaanwijzing kan gecombineerd worden met alle typen Juridische regel. Dat maakt het mogelijk om met een Gebiedsaanwijzing een gebied aan te wijzen waarvoor een rechtstreeks werkende regel (dus een Juridische regel van het type Regel voor iedereen) wordt gesteld. Ook kan Gebiedsaanwijzing worden gebruikt om duidelijk te maken dat een instructieregel over een bepaald type gebied gaat waarbij dat gebied ook in de Juridische regel van de instructieregel wordt benoemd. Tot slot is het ook mogelijk om een omgevingswaarderegel, naast de annotatie met Omgevingswaarde, ook te annoteren met een Gebiedsaanwijzing.

7.8.1.4 Presentatie

Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van een bepaald Gebiedsaanwijzingtype in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) vorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van een type kan weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is. Daarom heeft niet iedere individuele Gebiedsaanwijzing een eigen symbolisatie, maar is er een (standaard)symbolisatie per groep bij elkaar horende Gebiedsaanwijzingen van een bepaald type. Daarvoor heeft Gebiedsaanwijzing het attribuut *groep* en is er voor ieder Gebiedsaanwijzingtype een (limitatieve) waardelijst voor de groep. Het bevoegd gezag kiest een eigen naam voor de individuele Gebiedsaanwijzing van een bepaald type en kiest voor het attribuut *groep* uit de waardelijst de waarde die het meest overeenkomt met de bedoeling van die Gebiedsaanwijzing. Hierdoor kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van dat type Gebiedsaanwijzing in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Een voorbeeld van het Gebiedsaanwijzingtype Functie om het gebruik van Gebiedsaanwijzing te verduidelijken: De functie supermarkt (*naam*) hoort tot de functiegroep detailhandel (*groep*) van het Gebiedsaanwijzingtype Functie (*type*).

7.8.2 Definitie

Gebiedsaanwijzing is het objecttype het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een specifiek type gebied aanwijzen.

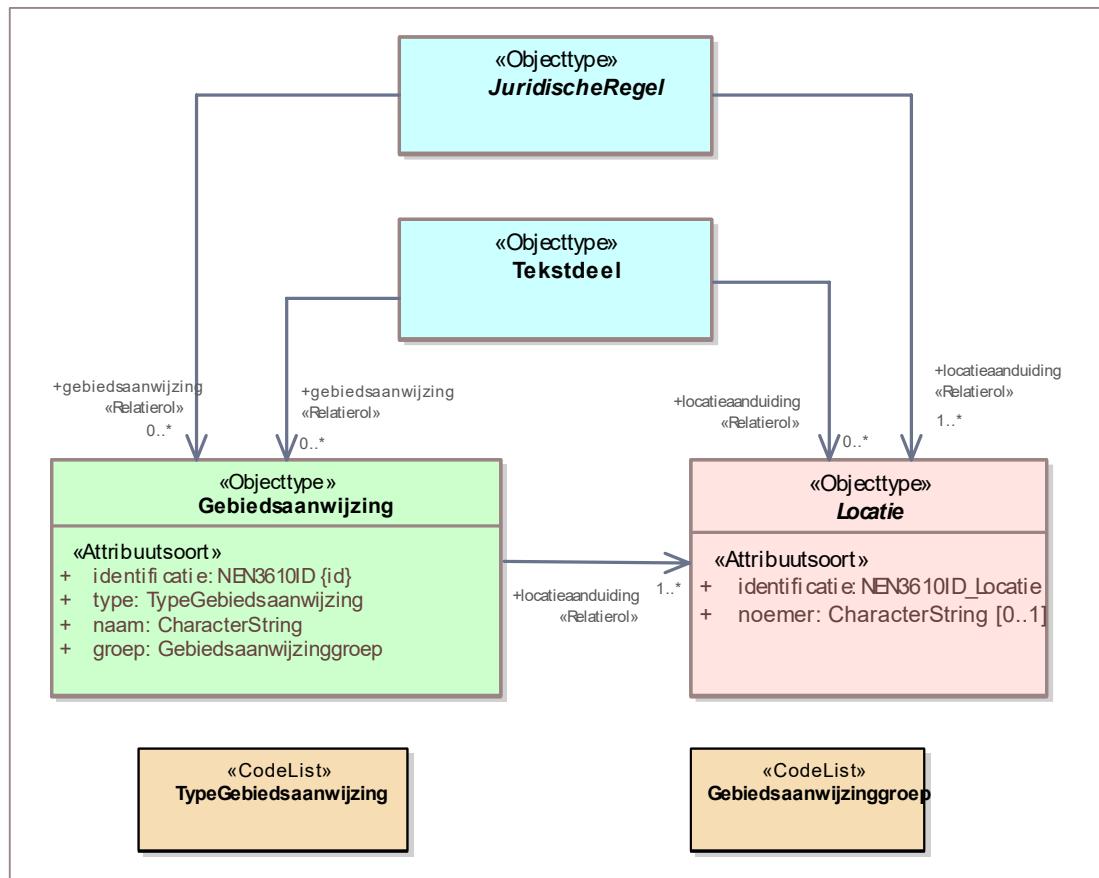
7.8.3 Doel

Doel van het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing is het bieden van modelmatige flexibiliteit waardoor het toevoegen van nieuwe typen mogelijk is zonder modelwijziging.

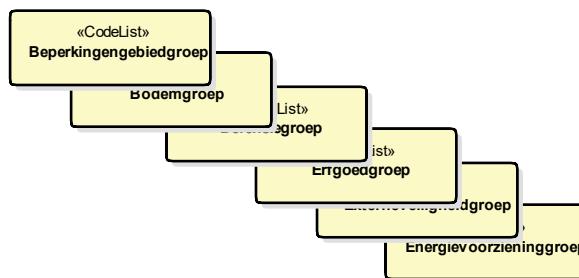
Doel van de verschillende typen Gebiedsaanwijzing is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een specifiek type gebied;
- zodanig presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over dat type gebied gelden, dat herkenbaar is over welk aspect ze gaan en er een legenda gemaakt kan worden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

7.8.4 Norm

Figuur 35 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Gebiedsaanwijzing

Figuur 36 Groepen bij een aantal van de verschillende typen Gebiedsaanwijzing

Gebiedsaanwijzing kent de volgende attributen:

- identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- naam*: de naam van de specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing behoort; attribuut dat de koppeling legt naar de standaardsymbolisatie van die categorie

van de Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de voor het betreffende type Gebiedsaanwijzing van toepassing zijnde limitatieve waardelijst '[TypeGebiedsaanwijzing]groep' (waarbij op de plaats van [TypeGebiedsaanwijzing] het betreffende type Gebiedsaanwijzing wordt ingevuld). Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing naar de bijbehorende Locatie door middel van de identificatie van; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Gebiedsaanwijzing van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor. Gebiedsaanwijzing heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie.

Gebiedsaanwijzing kent geen constraints.

7.8.5

Toelichting op de norm

- *type*: Gebiedsaanwijzing is een generiek objecttype dat gespecificeerd wordt naar type. Het type wordt vastgelegd met het attribuut *type*. De typen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Voorbeelden zijn: Beperkingengebied, Externe veiligheid en Functie.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de gebiedsaanwijzingen. Het gaat hier om de naam van een specifiek voorkomen van een bepaald type gebiedsaanwijzing, bijvoorbeeld 'Centrumgebied' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Functie of 'Kantoorlocatie' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik.
- *groep*: om een groot aantal verschillende gebiedsaanwijzingen van een bepaald type op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, wordt ieder type Gebiedsaanwijzing gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. Ieder type Gebiedsaanwijzing heeft een eigen, limitatieve, waardelijst voor de groepen. Afhankelijk van het type wordt de bijbehorende waardelijst gekozen. Zie hiervoor ook de uitgebreidere toelichting in paragraaf [7.8.1](#), onder het kopje Presentatie.
- *locatieaanduiding*: attribuut dat vastlegt dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing van toepassing is. Bij een specifieke vorm van een bepaald Gebiedsaanwijzingtype horen één of meer Locaties; per Locatie is er een *locatieaanduiding*.

7.8.6

Aanbevelingen voor Locatie, noemer en naam GIO bij annoteren met Gebiedsaanwijzing

Een Gebiedsaanwijzing wordt aan de bijbehorende Locatie gekoppeld. De locaties verwijzen steeds naar één Geometrie, dit kan een Surface (vlak) maar ook een MultiSurface (multivlak) zijn. Aanbevelingen voor het gebruik van Locatie, noemer en naam GIO:

- de Locatie is een Gebiedengroep;
- de Locatie heeft een noemer;
- de naam van de Gebiedsaanwijzing is hetzelfde als de naam van het GIO;
- de naam van de Gebiedsaanwijzing (en daarmee ook van het GIO) moet in de tekst van de regel voorkomen;
- de noemer van de Locatie is hetzelfde als de naam van de Gebiedsaanwijzing.

7.8.7 De typen Gebiedsaanwijzing

7.8.7.1 Bodem

7.8.7.1.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Bodem wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels met het oog op de bescherming van de bodemkwaliteit gelden, zoals bodembeheergebieden en stortplaatsen. De Gebiedsaanwijzing van het type Bodem kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de kwaliteit van de bodem, inclusief bodemdaling.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Bodem onder andere gebruiken voor bodembeheergebieden, veenkoloniaal gebied, gesloten of voormalige stortplaatsen, bodemdalingsgebieden en zones die vrij moeten blijven van boringen en/of warmte-koude-opslag. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten regels en beleid over bodemaspecten opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Bodem. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.1.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Bodem is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van de bodemkwaliteit.

7.8.7.2 Defensie

7.8.7.2.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Defensie wordt gebruikt voor militaire gebieden, militaire objecten, (de omgeving van) schietterreinen en voor gebieden waar verstoring van radarapparatuur en zend- en ontvangstinstallaties moet worden voorkomen. Voor deze locaties worden bijzondere regels gesteld, onder andere door het Rijk. De Gebiedsaanwijzing van het type Defensie kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor defensie. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten beleid en regels over defensie opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Defensie. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.2.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Defensie is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de effecten, de bescherming en het tegengaan van verstoring van militaire gebieden en objecten.

7.8.7.3 *Energievoorziening*

7.8.7.3.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Energievoorziening wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels gelden met het oog op de energievoorziening, bijvoorbeeld locaties voor kernenergie of hoogspanningsverbindingen. De Gebiedsaanwijzing Energievoorziening kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de energievoorziening, zoals zoeklocaties voor windenergie.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening onder andere gebruiken voor gebieden voor bodemenergie, windturbines, zonne-energie en duurzame energie. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten beleid en regels over de energievoorziening opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Energievoorziening. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.3.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Energievoorziening is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming en bevordering van de energievoorziening.

7.8.7.4 *Erfgoed*

7.8.7.4.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed wordt gebruikt voor het weergeven van gebieden en objecten waar specifieke regels gelden met het oog op de bescherming van (cultureel) erfgoed. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om werelderfgoederen, beschermd stads- en dorpsgezichten, monumenten en waardevolle cultuurlandschappen. De Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor het erfgoed.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Erfgoed onder andere gebruiken voor archeologie, buitenplaatsen, cultuurhistorie, werelderfgoed en cultuurhistorisch waardevol gebied. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten beleid en regels over erfgoed opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen). Dat geldt in het bijzonder voor beschermd stads- en dorpsgezichten en voor (al dan niet voorbeschermd) gemeentelijke en provinciale monumenten. Die moeten worden geannoteerd met de Gebiedsaanwijzing van het type Functie, omdat uit Omgevingswet en Bbl blijkt dat de wetgever er van uitgaat dat daarvoor de systematiek van functie-aanduiding in het omgevingsplan wordt toegepast.

7.8.7.4.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van cultureel erfgoed.

7.8.7.5 *Externe veiligheid*

7.8.7.5.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Externe veiligheid wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het waarborgen van de veiligheid specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de aandachtsgebieden externe veiligheid (groepsrisico) en de afstanden voor het plaatsgebonden risico. Dit zijn gebieden rond risicotvolle activiteiten waarvoor het rijk instructieregels heeft gesteld. De Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de externe veiligheid.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid vooral gebruiken voor belemmeringengebieden en risicogegebieden. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over de externe veiligheid opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid, bijvoorbeeld voor het in het omgevingsplan opnemen van bouwvoorschriftengebieden en aandachtsgebieden externe veiligheid. Voor het overige is uitgangspunt dat zij in het omgevingsplan bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.5.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Externe veiligheid is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het waarborgen van de veiligheid.

7.8.7.6 *Geluid*

7.8.7.6.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Geluid wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het tegengaan van geluidshinder specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de geluidaandachtsgebieden rond wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de agglomeraties die vallen onder het bereik van de richtlijn Omgevingslawaai. Daarnaast kan het ook gaan om provinciale stiltegebieden. De Gebiedsaanwijzing van het type Geluid kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor geluid.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Geluid vooral gebruiken voor geluidaandachtsgebieden, geluidscontouren en stiltegebieden. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over geluid opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Geluid. Dat geldt in ieder geval voor het in het omgevingsplan opnemen van geluidaandachtsgebieden. Wanneer alle bestuurslagen voor het reguleren van geluidaandachtsgebieden gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Geluid en de groep 'geluidaandachtsgebied' bevordert dat de vindbaarheid van geluidaandachtsgebieden. Voor het overige is uitgangspunt dat in het omgevingsplan bij voorkeur gebruik gemaakt wordt van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.6.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Geluid is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het tegengaan van geluidshinder.

7.8.7.7 *Geur*

7.8.7.7.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Geur wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het tegengaan van geurhinder specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour geur en om de reconstructiegebieden voor veehouderijen. De Gebiedsaanwijzing van het type Geur kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor geur.

Gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidsmatige instrumenten regels en beleid over geur opnemen. Voor de beleidsmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Geur. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.7.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Geur is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het tegengaan van geurhinder.

7.8.7.8 *Landschap*

7.8.7.8.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Landschap wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op de bescherming en de ontwikkeling van het landschap specifieke regels gelden. De Gebiedsaanwijzing van het type Landschap kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor het landschap. Daar waar Landschap beschouwd en beschermd moet worden als Erfgoed wordt gebruik gemaakt van de Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed.

Gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidsmatige instrumenten regels en beleid over landschappen opnemen. Voor de beleidsmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Landschap. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.8.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Landschap is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming en de ontwikkeling van het landschap vanuit ander perspectief dan natuur en erfgoed.

7.8.7.9 *Leiding*

7.8.7.9.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Leiding wordt gebruikt voor het weergeven van gebieden waar met het oog op het waarborgen van de goede staat en instandhouding van hoogspanningsverbindingen en (buis)leidingen specifieke regels gelden. Het kan ook gaan om het behouden van ruimte voor toekomstige verbindingen. De Gebiedsaanwijzing van het type Leiding kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de leiding, bijvoorbeeld als zoekgebied voor toekomstige tracés. Gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten regels en beleid over kabels en leidingen opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Leiding. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.9.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Leiding is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het waarborgen van de goede staat en instandhouding van leidingen.

7.8.7.10 *Lucht*

7.8.7.10.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Lucht wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het beschermen van de kwaliteit van de buitenlucht specifieke regels gelden. Het gaat hierbij in elk geval om de gebieden die in het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn aangewezen als gebieden waar niet kan worden uitgesloten dat er sprake is van dreigende overschrijding van de riksomgevingswaarden voor de kwaliteit van de buitenlucht. De Gebiedsaanwijzing van het type Lucht kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de kwaliteit van de buitenlucht.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Lucht vooral gebruiken bij het stellen van regels over varend ontgassen. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten regels en beleid en regels over (de kwaliteit van) lucht opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Lucht. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.10.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Lucht is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van de kwaliteit van de buitenlucht.

7.8.7.11 *Mijnbouw*

7.8.7.11.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het kunnen uitvoeren van mijnbouwactiviteiten specifieke regels gelden. De Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor de mijnbouw. Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw onder andere gebruiken voor beleid en het stellen van regels over de winning van schaliegas. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidsmatige instrumenten regels en beleid over de mijnbouw opnemen. Voor de beleidsmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.11.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het kunnen verrichten van mijnbouwactiviteiten.

7.8.7.12 *Natuur*

7.8.7.12.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Natuur wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels respectievelijk beleid voor de bescherming van de natuur gelden. De Omgevingswet verplicht ertoe om bepaalde gebieden en landschappen aan te wijzen. Het gaat dan bijvoorbeeld om Natura 2000-gebieden, gebieden behorend tot het natuurnetwerk Nederland, nationale parken en bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden. Doelen van die aanwijzingen zijn het behoud of herstel van dier- en plantensoorten, van hun biotopen en (natuurlijke) habitats en de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Deze gebieden zullen worden aangewezen bij specifieke aanwijzingsbesluiten respectievelijk bij omgevingsverordening. In de omgevingsvisies en programma's van het Rijk en de provincies zullen de beleidsuitgangspunten en doelstellingen voor de aanwijzing van die gebieden beschreven worden. Ook voor andere gebieden zal, ter bescherming van de natuur, beleid geformuleerd worden en regels gesteld worden. Dat doen in ieder geval Rijk en provincie. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidsmatige instrumenten regels en beleid over natuur opnemen. Voor de beleidsmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Natuur. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.12.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Natuur is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van natuur en landschap.

7.8.7.13 Recreatie

7.8.7.13.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels gelden met het oog op recreatie, bijvoorbeeld locaties waar verblijfsrecreatie wel of juist niet is toegestaan. De Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor recreatie.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie onder andere gebruiken voor beleid en regels over verblijfsrecreatie en kleinschalige vormen van recreatie. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidsmatige instrumenten regels en beleid over recreatie opnemen. Voor de beleidsmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.13.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de beheersing en ontwikkeling van recreatie.

7.8.7.14 Ruimtelijk gebruik

7.8.7.14.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik wordt gebruikt voor gebieden waarvoor beleid en regels gesteld worden over die vormen van ruimtelijk gebruik die niet onder een van de andere Gebiedsaanwijzingtypen te vatten zijn. Het gaat hierbij niet om specifieke stedelijke, landelijke, en recreatieve gebieden waar beperkingen gelden, maar eventueel ook ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is. De Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden waarvoor het ruimtelijk gebruik bijzondere aandacht vereist.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik met name benutten voor het aangeven van specifieke vormen van ruimtelijk gebruik, zoals bebouwingscontouren, bedrijfenterreinen, detailhandel, kantoorlocaties, landbouw en veehouderij. Voor gemeenten biedt de Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik de mogelijkheid om een generalisatie van het feitelijke ruimtelijke gebruik weer te geven voor het gemeentelijke grondgebied of delen daarvan. Dit type Gebiedsaanwijzing geeft ook aansluiting bij de door de VNG ontwikkelde staalkaarten voor het omgevingsplan. Een voorbeeld daarvan is 'stedelijk gebied-buiten centrum'.

7.8.7.14.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op die vormen van ruimtelijk gebruik die niet onder een van de andere Gebiedsaanwijzingtypen te vatten zijn.

7.8.7.15 Verkeer

7.8.7.15.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer wordt gebruikt voor gebieden waar mobiliteit een belangrijk aspect is. Het kan hier bij gaan om spoorwegen, wegen en luchthavens en de gebieden daaromheen waar specifieke regels gelden over beheer, onderhoud en ontwikkeling van deze gebieden, maar ook bijvoorbeeld over het plaatsen van reclame-uitingen. De Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor verkeer.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer onder andere gebruiken voor luchtvaart, wegen en spoorwegen. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten regels en beleid over verkeersaspecten opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.15.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op beheer, onderhoud en ontwikkeling van verkeer en mobiliteit.

7.8.7.16 Water en watersysteem

7.8.7.16.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem wordt gebruikt voor gebieden en waterstaatswerken die van belang zijn voor het beheer van water en watersystemen. Voorbeelden zijn de ligging van oppervlaktewateren en waterstaatswerken en de begrenzing van het kustfundament, zwemlocaties, grondwaterbeschermingsgebieden en voor de reserveringsgebieden van grote rivieren. De Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem kan ook worden gebruikt in omgevingsdocumenten zoals omgevingsvisie, programma en projectbesluit voor het aangeven van gebieden en objecten waar bijzondere aandacht is voor water en watersysteem.

Provincies en waterschappen zullen de Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem vooral gebruiken voor waterbergingsgebieden, grondwater en grondwaterbeschermingsgebieden, oppervlaktewateren en (primaire en regionale) keringen. Voor de waterschapsverordening zal het Gebiedsaanwijzingtype Water en watersystemen het belangrijkste objecttype zijn. Ook gemeenten zullen in omgevingsplan, omgevingsvisie en andere beleidmatige instrumenten regels en beleid over water en watersystemen opnemen. Voor de beleidmatige instrumenten kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem. Voor het omgevingsplan is het uitgangspunt dat zij bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie (en daarvan de relevante groep kiezen).

7.8.7.16.2 *Definitie*

De Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende

Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het beheer van water en watersystemen.

7.9 Objecttype SymbolisatieItem

7.9.1 Toelichting op de toepassing

Zoals in paragraaf 3.6 is beschreven, heeft het bevoegd gezag twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De eerste methode bestaat uit het kiezen van een eigen, specifieke symbolisatie voor een aantal objecttypen. Het bevoegd gezag kan de symbolisatie zelf kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symbolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Daarvoor wordt het objecttype SymbolisatieItem gebruikt.

Met SymbolisatieItem kan het bevoegd gezag een eigen, specifieke symbolisatie geven aan ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en (de verschillende typen) Gebiedsaanwijzing. De tweede methode, het zelf samenstellen van kaarten en kaartlagen, is beschreven in de paragrafen 7.10 en 7.11.

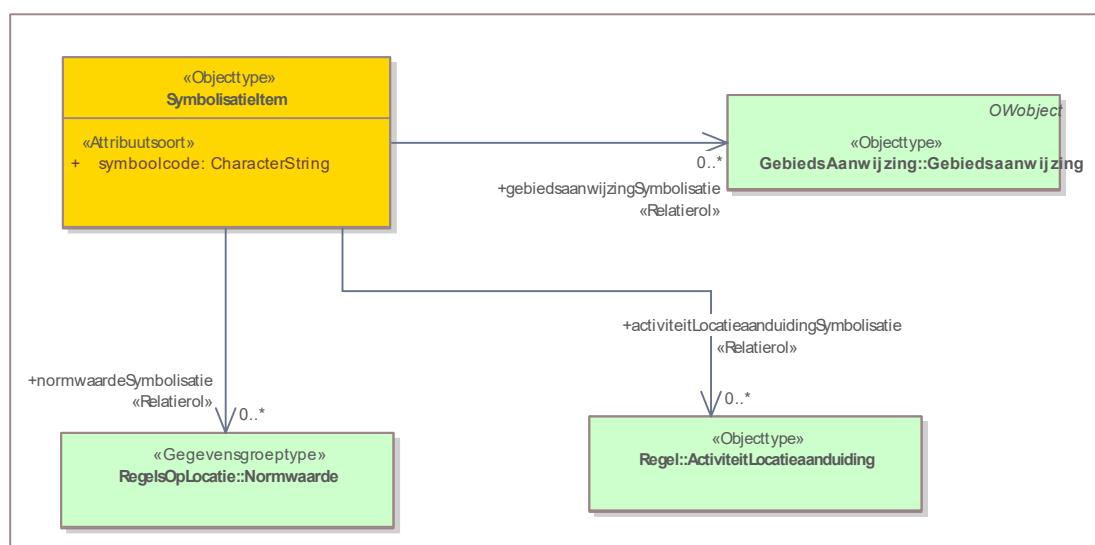
7.9.2 Definitie

SymbolisatieItem is het objecttype waarmee een bevoegd gezag zelf de symbolisatie van domeinspecifieke objecten kan bepalen, die daarmee voorrang krijgt boven de standaardsymbolisatie.

7.9.3 Doel

Doel van het objecttype SymbolisatieItem is om het bevoegd gezag de mogelijkheid te bieden om zelf de symbolisatie van objecten te bepalen.

7.9.4 Norm

Figuur 37 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype SymbolisatieItem

SymbolisatieItem kent de volgende attributen:

- *symbolcode*: een waarde uit de lijst van gestandaardiseerde symbolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie*: de Activiteitlocatieaanduiding die weergegeven dient te worden met de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *gebiedsaanwijzingSymbolisatie*: de Gebiedsaanwijzing die weergegeven dient te worden met de stijl behorende bij de symbolcode. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *normwaardeSymbolisatie*: de normwaarde die weergegeven dient te worden met de stijl behorende bij de symbolcode. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

SymbolisatieItem kent geen constraints.

7.9.5 Toelichting op de norm

- *symbolcode*: het attribuut waarmee de gekozen symbolcode wordt vastgelegd. Het bevoegd gezag kiest de symbolcode uit de symbolenbibliotheek die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de objecten wil weergeven. Wanneer het object SymbolisatieItem wordt gebruikt, is dat het object dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut groep.
- *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie, gebiedsaanwijzingSymbolisatie, normwaardeSymbolisatie*: de attributen die de verwijzing bevatten van het SymbolisatieItem naar de identificatie van een specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing of Normwaarde. Dit attribuut geeft aan welke van die objecten weergegeven wordt met de symbolcode uit het SymbolisatieItem. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de ActiviteitLocatieaanduidingen, Gebiedsaanwijzingen Normwaarden waarnaar niet verwezen wordt met SymbolisatieItem, worden weergegeven met de standaardweergave van de groep die bij die objecten hoort.
Met *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie* is het mogelijk om de activiteiten 'het exploiteren van een discotheek' en 'het exploiteren van daghoreca' ieder op een eigen manier weer te geven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de Activiteitengroep 'exploitatieactiviteit horeca'. Ook is het hiermee mogelijk om de symbolisatie af te stemmen op de 'instantie' van de activiteit, oftewel de activiteitregelkwalificatie. De Locaties waar voor een bepaalde activiteit een vergunningplicht geldt worden dan bijvoorbeeld in een rode kleur weergegeven en de locaties waar die activiteit zonder vergunning of melding is toegestaan worden in een groene kleur weergegeven. Met *gebiedsaanwijzingSymbolisatie* kunnen specifieke voorkomens van een type Gebiedsaanwijzing die tot dezelfde groep behoren, ieder op een manier worden weergegeven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de betreffende groep.
Met *normwaardeSymbolisatie* is het bijvoorbeeld mogelijk om van een omgevingsnorm of omgevingswaarde alle waarden die liggen tussen 0 en 5 met een rode kleur weer te geven en alle waarden die liggen tussen 6 en 10 met een blauwe kleur.

7.10 Objecttype Kaart

7.10.1 Toelichting op de toepassing

Zoals in paragraaf 3.6 is beschreven, heeft het bevoegd gezag twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De

eerste methode, die bestaat uit het kiezen van een eigen symbolisatie met behulp van het objecttype SymbolisatieItem, is beschreven in paragraaf [7.9](#).

De tweede methode die bevoegde gezagen ter beschikking staat, is het zelf samenstellen van kaarten en kaartlagen. Met deze methode kan het bevoegd gezag zelf aangeven dat bepaalde informatie, of een set van informatie, op een afzonderlijke kaart of kaartlaag moet worden weergegeven. Die tweede methode wordt beschreven in deze en in de volgende paragraaf.

Het objecttype Kaart kan gebruikt worden om vast te leggen dat een Juridische regel of een Tekstdeel wordt weergegeven op een specifieke kaart. Daarmee is het mogelijk om een kaart te genereren waarop alle Locaties en OW-objecten worden weergegeven die horen bij Juridische regels respectievelijk Tekstdelen die met het objecttype Kaart zijn geannoteerd. Deze eigen weergavemogelijkheden gelden alleen voor DSO-LV en een eventuele eigen viewer van het bevoegd gezag, niet op overheid.nl.

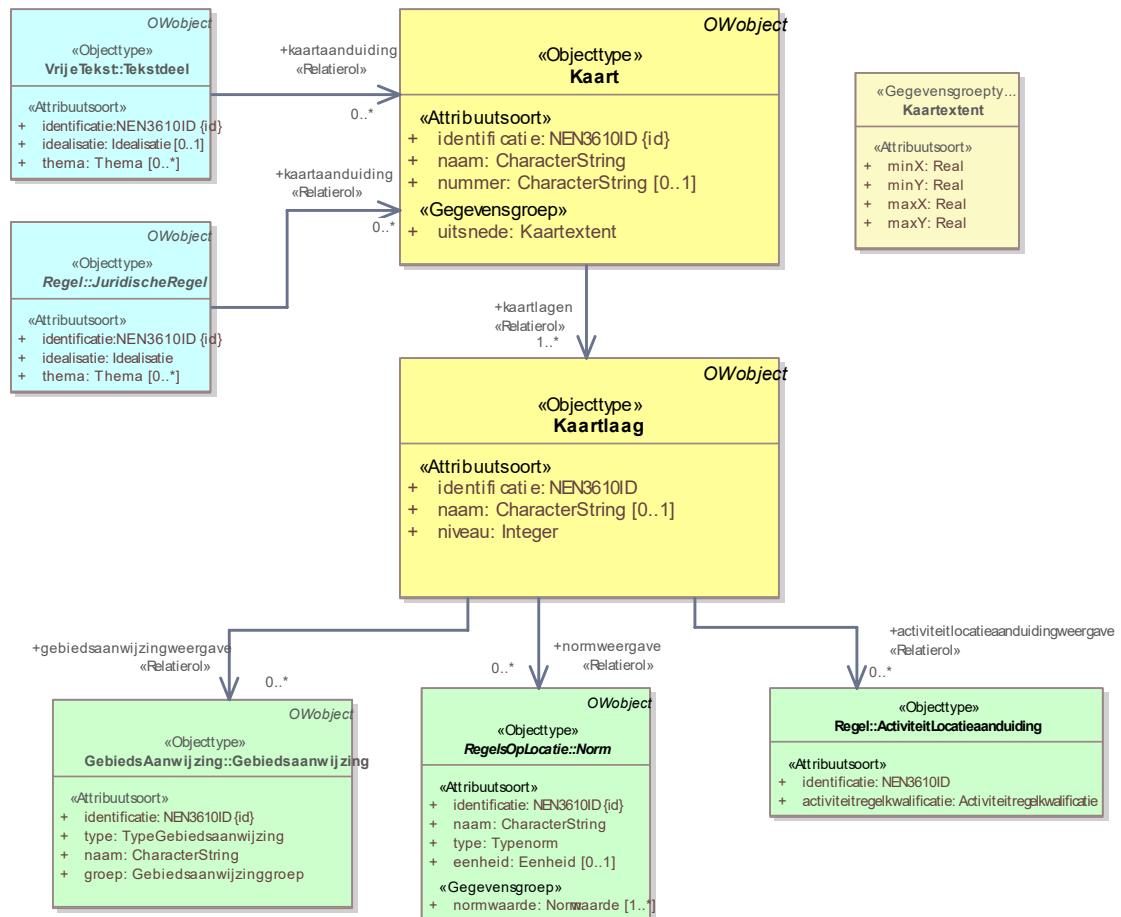
7.10.2 Definitie

Het objecttype Kaart is het objecttype waarmee een bevoegd gezag aan kan geven dat bij een specifieke Juridische regel respectievelijk een specifiek Tekstdeel de domeinspecifieke OW-objecten moeten worden weergegeven op een afzonderlijke kaart.

7.10.3 Doel

Doel van het objecttype Kaart is het kunnen genereren van een kaart waarop de Locaties en OW-objecten worden weergegeven die horen bij één of meer bepaalde Juridische regels of Tekstdelen zodat die in samenhang kunnen worden getoond.

7.10.4 Norm

Figuur 38 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Kaart

Kaart kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de kaart. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *nummer*: het nummer van de kaart. Door het bevoegd gezag te kiezen. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- *uitsnede*: de ligging van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Het attribuut *uitsnede* wordt ingevuld met de gegevensgroep Kaartextent die de volgende attributen kent:
 - *minX*: de laagste X-coördinaat, bepaalt de linkergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *minY*: de laagste Y-coördinaat, bepaalt de ondergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *maxX*: de hoogste X-coördinaat, bepaalt de rechtergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *maxY*: de hoogste Y-coördinaat, bepaalt de bovengrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *kaartlagen*: de verwijzing van een specifieke Kaart naar (de identificatie van) de kaartlagen die deze kaart vormen. Verplicht attribuut. Komt 1 of meerdere keren voor.

Wanneer Kaart wordt gebruikt, moet aan de bijbehorende Juridische regel dan wel het bijbehorende Tekstdeel het attribuut *kaartaanduiding* worden toegevoegd, dat aangeeft op welke Kaart de Juridische regel dan wel het Tekstdeel wordt weergegeven.

Kaart kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.10.5 Toelichting op de norm

kaartuitsnede: met het attribuut *kaartuitsnede* kan het bevoegd gezag de exacte grenzen van een specifieke kaart aangeven. DSO-LV kan dit gebruiken in de weergave.
kaartlagen: het attribuut dat de verwijzing bevat van een specifieke kaart naar de identificatie van de afzonderlijke kaartlagen die de kaart opbouwen. De volgorde waarmee verwezen wordt naar de afzonderlijke kaartlagen heeft geen invloed aangezien de opbouw van de kaart bepaald wordt door het attribuut *niveau* van het object Kaartlaag.

7.11 Objecttype Kaartlaag

7.11.1 Toelichting op de toepassing

Op een kaart kan veel informatie voorkomen. Wanneer die informatie in verschillende kaartlagen wordt vastgelegd is het mogelijk om alle informatie van de kaart tegelijk weer te geven, om de informatie van één van de kaartlagen weer te geven en om de informatie van een deel van de kaartlagen in samenhang weer te geven.

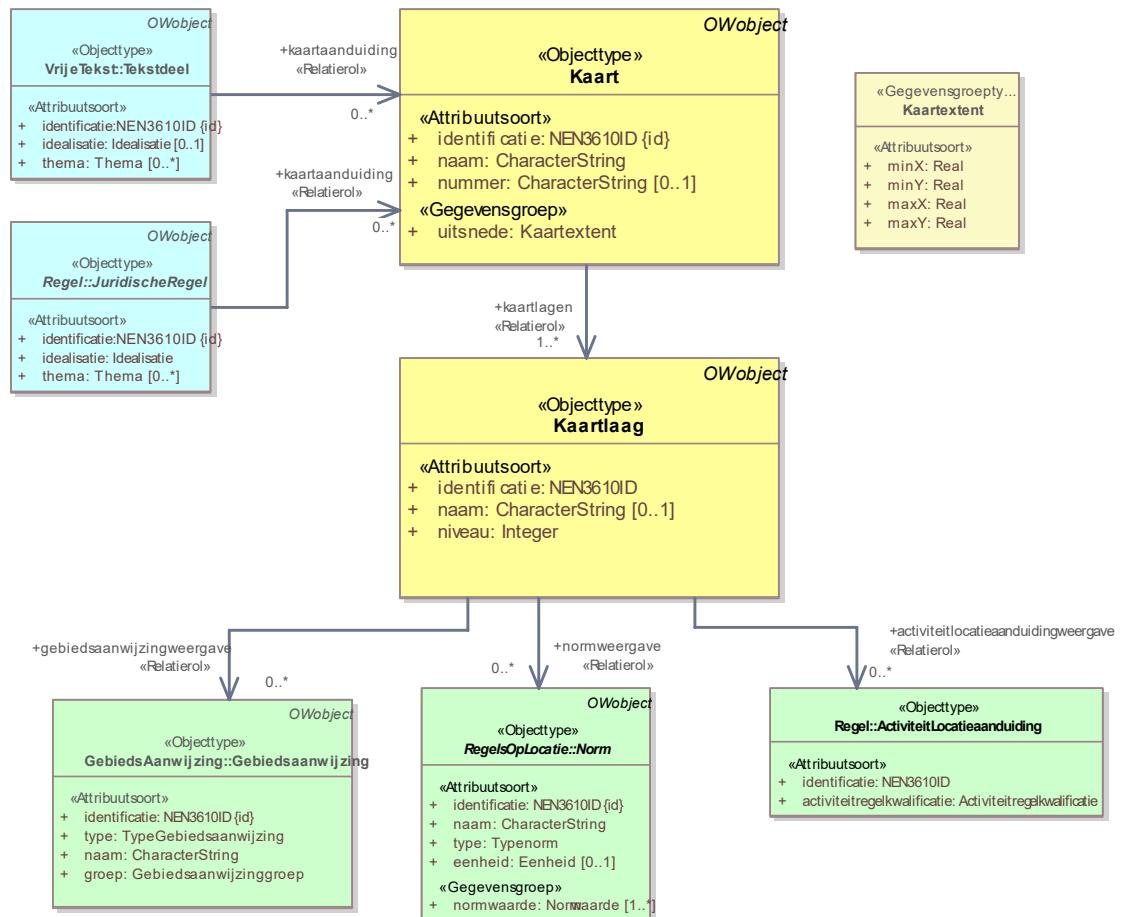
7.11.2 Definitie

Kaartlaag is het objecttype waarmee de lagen worden gedefinieerd waaruit een kaart wordt opgebouwd.

7.11.3 Doel

Doel van het objecttype Kaartlaag is om het mogelijk te maken dat een kaart kan worden opgebouwd uit verschillende, door het bevoegd gezag te bepalen lagen en dat geselecteerd kan worden welke informatie van een kaart op die kaartlaag wordt weergegeven.

7.11.4 Norm

Figuur 39 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Kaartlaag

Kaartlaag kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de Kaartlaag. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- *niveau*: de plaats van een specifieke Kaartlaag in de volgorde van Kaartlagen waarmee een Kaart moet worden opgebouwd. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Wordt vastgelegd door middel van een positief geheel getal.
- *gebiedsaanwijzingweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *normweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een Omgevingsnorm of Omgevingswaarde die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *activiteitlocatieaanduidingweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een ActiviteitLocatieaanduiding die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Kaartlaag kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.11.5 Toelichting op de norm

- *niveau*: het niveau bepaalt de volgorde waarin de kaartlagen worden opgebouwd. Niveau 1 is de onderste Kaartlaag, de hier op volgende kaartlagen worden daarboven geprojecteerd.
- *activiteitlocatieweergave, gebiedsaanwijzingweergave, normweergave*: de attributen die de verwijzing bevatten van de Kaartlaag naar de identificatie van een specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde of Omgevingsnorm. Dit attribuut geeft aan welke van die objecten moet worden weergegeven op een bepaalde kaartlaag.
Wanneer aan de specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde of Omgevingsnorm het object SymbolisatieItem is gekoppeld, wordt het object op de kaartlaag weergegeven met de door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie. Wanneer er geen object SymbolisatieItem is gekoppeld, wordt het object op de kaartlaag weergegeven met de standaardweergave van de groep die bij het specifieke object is aangegeven.

7.12 Objecttype Regelingsgebied

7.12.1 Toelichting op de toepassing

Het objecttype Regelingsgebied is bedoeld om het volledige gebied waar de Regeling over gaat aan te geven. Dat volledige gebied wordt gevormd door de optelling van alle Locaties van de Juridische regels of Tekstdelen die in de Regeling voorkomen. Het object Regelingsgebied bestaat uit één Locatie die de buitengrens of buitengrenzen van de optelling van alle Locaties vormt. Wanneer het Regelingsgebied niet één aaneengesloten geheel vormt, kan de Locatie uiteraard bestaan uit de samenvoeging van twee of meer Gebieden tot een Gebiedengroep. Aan de hand van dit object, samen met de STOP-metadata die over de Regeling aangeven van welk bevoegd gezag de Regeling is (STOP-metadata-element 'Eindverantwoordelijke') en het type omgevingsdocument (STOP-metadata-element 'Soort regeling') kan DSO-LV bepalen welke regelingen op welke gebieden van toepassing zijn. Het objecttype Regelingsgebied is noodzakelijk voor DSO-LV om het omgevingsdocument te kunnen tonen.

Het bevoegd gezag dient eenmalig per Regeling het Regelingsgebied aan te leveren. In veel gevallen zal het Regelingsgebied samenvallen met het grondgebied van het bevoegd gezag, bijvoorbeeld bij omgevingsverordening, waterschapsverordening, omgevingsplan en omgevingsvisie. Bij een projectbesluit en programma zal c.q. kan dat anders zijn. Voor omgevingsplan en waterschapsverordening zal het Regelingsgebied samen met de bruidsschat door het Rijk worden aangeleverd en hoeven gemeenten en waterschappen dat niet zelf te doen.

Regelingsgebied is een objecttype dat hoort bij de Regeling. Het wordt niet gekoppeld aan een Juridische regel of Tekstdeel. Het is dus niet nodig (en ook niet de bedoeling) om in het omgevingsdocument een artikel of stuk tekst op te nemen dat een Regelingsgebied instelt of beschrijft.

Het Regelingsgebied dat in deze paragraaf wordt beschreven, is het Regelingsgebied van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit, het gedeelte dat het project beschrijft. In het geval van een projectbesluit is het Regelingsgebied het hele gebied waar het project wordt gerealiseerd, inclusief de gebieden voor permanente of tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren en de maatregelen gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van het project of van het in werking hebben of in stand houden daarvan voor de fysieke leefomgeving.

Als het projectbesluit een of meer omgevingsplannen wijzigt, bevat het een of meer tijdelijk regelingdelen. Ieder tijdelijk regelingdeel heeft ook een Regelingsgebied. Dat Regelingsgebied wordt beschreven in paragraaf [8.2](#).

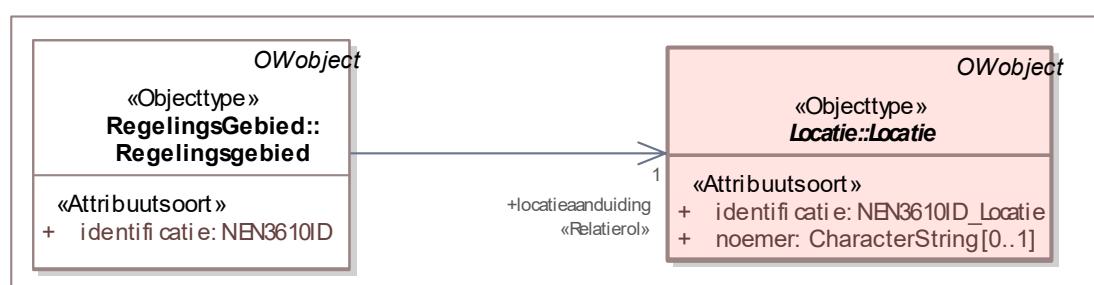
7.12.2 Definitie

Regelingsgebied is het objecttype dat machineleesbaar vastlegt waar de volledige Regeling van toepassing is.

7.12.3 Doel

Doel van het objecttype Regelingsgebied is het geheel van Locaties aan te geven waarover in een bepaalde Regeling regels dan wel beleid zijn vastgesteld.

7.12.4 Norm

Figuur 40 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Regelingsgebied

Regelingsgebied kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een Regelingsgebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar dit Regelingsgebied van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Regelingsgebied kent geen waardelijsten en geen constraints.

7.12.5 Toelichting op de norm

locatieaanduiding: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij het Regelingsgebied hoort. Voor Regelingsgebied bevat Locatie de geometrie(ën) die de buitengrens of buitengrenzen van de regeling vormen.

7.13 Het niveau van annoteren

Een annotatie met een OW-object kan -in inhoudelijke zin- betrekking hebben op een hele Regeltekst respectievelijk een hele Divisie of Divisietekst, of alleen op een Juridische regel of een Tekstdeel, en indien gewenst zelfs op een onderdeel daarvan. In de technische uitwerking worden annotaties gepositioneerd op het niveau van Regeltekst respectievelijk Divisie of Divisietekst: iedere annotatie verwijst naar de identificatie van de Regeltekst dan wel de Divisie of Divisietekst. De annotatie die inhoudelijk gaat over een onderdeel van een Regeltekst, Divisie of Divisietekst verwijst dus niet exact naar het opsommingsonderdeel of

het stukje tekst waarop de annotatie van toepassing is, maar naar (de identificatie van) de Regeltekst (oftewel het artikel of lid) of de Divisie of Divisietekst waarin de annotatie voorkomt. Gevolg daarvan is dat DSO-LV bij een bevraging het hele Artikel of het hele Lid c.q. de hele Divisie of Divisietekst toont en niet alleen de Juridische regel, Tekstdeel of het stukje tekst waar de annotatie inhoudelijk betrekking op heeft. Dat is ook wenselijk omdat op die manier de volledige context wordt getoond.

7.14 Annoteren wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat

Zoals hiervoor al een aantal keren is opgemerkt wordt het annoteren met OW-objecten alleen toegepast op het Lichaam van de Regeling van omgevingsdocumenten, oftewel het onderdeel dat de artikelen respectievelijk de inhoudelijke (beleids)teksten bevat. Bij dat inhoudelijke deel kunnen bijlagen worden gevoegd. Aan (onderdelen van) bijlagen kunnen geen annotaties worden toegevoegd. In omgevingsdocumenten met Artikelstructuur kunnen de domeinspecifieke annotaties (Activiteit, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde en Gebiedsaanwijzing) immers alleen gekoppeld worden aan het OW-object Juridische regel. Het object Juridische regel kan alleen in een artikel of een lid voorkomen en niet in een bijlage. Datzelfde geldt voor omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur: daar kan de domeinspecifieke annotatie (i.c. Gebiedsaanwijzing) alleen gekoppeld worden aan het OW-object Tekstdeel. Het object Tekstdeel kan voorkomen in de (beleids)tekst van het omgevingsdocument en niet in de bijlagen.

Er zijn situaties waarin het, bijvoorbeeld om redenen van leesbaarheid of vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen), wenselijk is om onderdelen van een norm niet in het artikel van de norm maar in een bijlage te plaatsen. Voorbeelden van die onderdelen zijn de waarden van een omgevingsnorm of omgevingswaarde en de locaties waar een norm geldt. Ook in zo'n geval wordt een bijlage niet geannoteerd, maar worden de annotaties aan het artikel (of lid) toegevoegd. De mensleesbare informatie staat dan in de bijlage; de machineleesbare informatie is gekoppeld aan het artikel of lid. Een gebruiker merkt dat niet. Deze systematiek kan worden toegepast bij het annoteren met Activiteit. Een voorbeeld is een artikel in een omgevingsplan waarin staat dat het ter plaatse van de functie Bedrijventerrein toegestaan is om de activiteiten te verrichten die in de bijlage zijn opgesomd. Ook bij het annoteren met de OW-objecten Omgevingsnorm en Omgevingswaarde kan dit principe worden toegepast. Er moet dan echter wel rekening mee gehouden worden dat de STOP/TPOD-standaard niet toestaat dat kwantitatieve respectievelijk kwalitatieve waarden die bij een norm horen zowel in de tekst als in GIO's en het normwaarde-attribuut van Omgevingsnorm of Omgevingswaarde voorkomen. Wanneer de waarden in de tekst van de bijlage zijn geplaatst moet bij het annoteren van het artikel met Omgevingsnorm of Omgevingswaarde gekozen worden voor het normwaarde-attribuut 'waardeInRegeltekst'. Daarmee wordt een verwijzing gemaakt naar de tekst van het artikel dat de norm bevat; het artikel bevat dan weer de verwijzing naar de bijlage. Het GIO bevat in zo'n geval alleen de geometrie en geen waarden (en ook geen verwijzing naar de tekst, die kent alleen de TPOD-standaard). Dit geldt overigens ook wanneer kwantitatieve of kwalitatieve waarden in de tekst van het artikel staan; ook dan moet bij het annoteren met Omgevingsnorm of Omgevingswaarde gekozen worden voor het normwaarde-attribuut 'waardeInRegeltekst'.

Hier kan nog worden opgemerkt dat het vanuit de standaard niet nodig is om te werken met waarden en locaties in een bijlage. De kenbaarheid is afdoende juridisch geborgd wanneer die informatie in het GIO is opgenomen. Vanuit dat principe volstaat het om de norm in het

artikel op te nemen en de geometrie en de waarden in het GIO (en in het normwaarde-attribuut van Omgevingsnorm of Omgevingswaarde) vast te leggen.

8 Annoteren van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit met OW-objecten

Het annoteren van de regels in het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit een omgevingsplan wijzigt, gaat grotendeels op de manier die is voorgeschreven voor het annoteren van regels in de hoofdregeling van het omgevingsplan. Daarom bevat dit hoofdstuk een verwijzing naar het betreffende toepassingsprofiel. Het afwijkend toegepaste objecttype Regelingsgebied wordt beschreven in paragraaf [8.2](#).

8.1 Verwijzing naar toepasselijk toepassingsprofiel

De regels in het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit een omgevingsplan wijzigt, worden op dezelfde wijze geannoteerd als de regels in de hoofdregeling van het omgevingsplan. Op de regels in het tijdelijk regelingdeel zijn de bepalingen over het annoteren met OW-objecten van de hoofdstukken 6 en 7 van het toepassingsprofiel omgevingsplan van toepassing. Voor de beschrijving van de toepassing van het Informatiemodel Omgevingswet wordt dan ook verwezen naar de genoemde hoofdstukken in toepassingsprofiel omgevingsplan.

8.2 Objecttype Regelingsgebied

8.2.1 Toelichting op de toepassing

Het objecttype Regelingsgebied is bedoeld om het volledige gebied waar het tijdelijk regelingdeel over gaat aan te geven. Dat volledige gebied bestaat uit een Locatie die het bevoegd gezag vormt uit de optelling van alle Locaties van de Juridische regels die in het tijdelijk regelingdeel voorkomen. Het object Regelingsgebied bestaat uit één Locatie die de buitengrens of buitengrenzen van de optelling van alle Locaties van het tijdelijk regelingdeel vormt. Wanneer het Regelingsgebied van een tijdelijk regelingdeel niet één aaneengesloten geheel vormt, kan de Locatie uiteraard bestaan uit de samenvoeging van twee of meer Gebieden tot een Gebiedengroep. Bij een projectbesluit dat meerdere omgevingsplannen wijzigt en dus meerdere tijdelijk regelingdelen instelt, levert het bevoegd gezag per tijdelijk regelingdeel een Regelingsgebied aan.

Aan de hand van het object Regelingsgebied, samen met de STOP-metadata die over de Regeling aangeven van welk bevoegd gezag de Regeling is (STOP-metadata-element 'Eindverantwoordelijke'), het type omgevingsdocument (STOP-metadata-element 'Soort regeling') en het omgevingsplan waarvan het tijdelijk regelingdeel deel gaat uitmaken (`isTijdelijkDeelVan`) kan DSO-LV bepalen welke regelingen op welke gebieden van toepassing zijn. Het objecttype Regelingsgebied is noodzakelijk voor DSO-LV om het tijdelijk regelingdeel te kunnen tonen.

Regelingsgebied is een objecttype dat hoort bij de Regeling. Het wordt niet gekoppeld aan een Juridische regel. Het is dus niet nodig (en ook niet de bedoeling) om in het tijdelijk regelingdeel een artikel op te nemen dat een Regelingsgebied instelt.

Het Regelingsgebied dat in deze paragraaf wordt beschreven, is het Regelingsgebied van een tijdelijk regelingdeel: het volledige gebied waar het projectbesluit het betreffende omgevingsplan wijzigt. Dit Regelingsgebied kan hetzelfde zijn als het Regelingsgebied van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit dat in paragraaf [7.12](#) is beschreven, maar kan ook (veel) kleiner zijn.

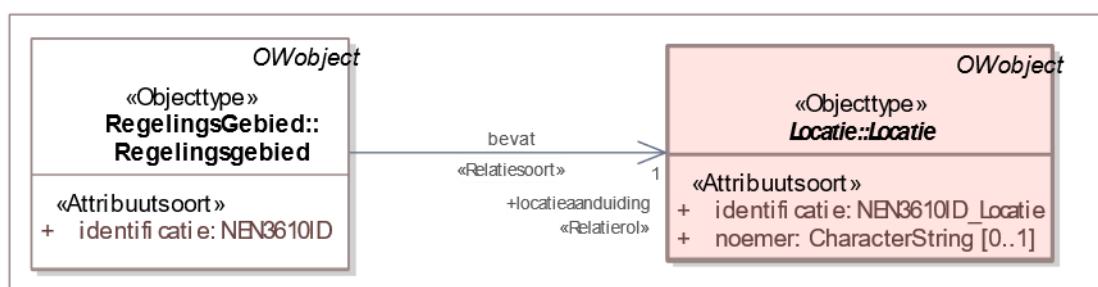
8.2.2 Definitie

Regelingsgebied is het objecttype dat machineleesbaar vastlegt waar het tijdelijk regelingdeel bij een projectbesluit van toepassing is.

8.2.3 Doel

Doel van het objecttype Regelingsgebied bij het tijdelijk regelingdeel bij een projectbesluit is de Locatie aan te geven waarvoor in het tijdelijk regelingdeel de regels zijn vastgesteld waarmee een omgevingsplan wordt gewijzigd.

8.2.4 Norm

Figuur 41 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Regelingsgebied

Regelingsgebied kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een Regelingsgebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar dit Regelingsgebied van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Regelingsgebied kent geen waardelijsten en constraints.

8.2.5 Toelichting op de norm

locatieaanduiding: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij het Regelingsgebied hoort. Voor Regelingsgebied bevat Locatie de geometrie(ën) die de buitengrens of buitengrenzen van het tijdelijk regelingdeel vormen.

9 Overige modelleringsaspecten van het projectbesluit

9.1 Standaardindeling vrijtekstgedeelte van het projectbesluit

9.1.1 Toelichting

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden het projectbesluit zoveel mogelijk naar eigen inzicht in te delen, stelt dit toepassingsprofiel ten aanzien van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit slechts één (technische) indelingseis. Die betreft de bijlage met namen en identificatiecodes van de geografische informatieobjecten.

9.1.2 Norm

De Regeling van het projectbesluit moet een bijlage met namen en identificatiecodes van de geografische informatieobjecten bevatten.

9.2 Standaardindeling tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit

Ten behoeve van een goede werking zijn er enige voorschriften voor de indeling van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

9.2.1 Toelichting

Om het concept tijdelijk regelingdeel, als technische invulling van het meervoudig bronhouderschap, te laten werken stelt dit toepassingsprofiel enkele voorschriften voor de indeling van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit. Er gelden alleen specifieke voorschriften voor het Lichaam van de Regeling.

In paragraaf [4.3](#) is de toepassing van de STOP-modellen voor Besluit en Regeling op het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit vastgelegd en toegelicht. Een aantal onderdelen daarvan wordt hier nader toegelicht.

Het Lichaam van de Regeling, oftewel het tijdelijk regelingdeel, begint met de Conditie met daarin een artikel dat beschrijft wat de verhouding is tussen dit tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling van het omgevingsplan. Het beschrijft feitelijk dat het tijdelijk regelingdeel voortgaat op de hoofdregeling. De Kop van dit artikel heeft alleen een Opschrift, het heeft geen Label en geen Nummer. Het is aan te bevelen om dit artikel het Opschrift 'Voorrangsbeleid' te geven. Dit artikel wordt niet in een hoofdstuk ondergebracht.

Vervolgens bevat het Lichaam van het tijdelijk regelingdeel de regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. Deze regels zijn ondergebracht in een of meer hoofdstukken. In een bijlage zijn de namen en identificatiecodes opgenomen van de informatieobjecten (waarin de Locaties en normwaarden zijn vastgelegd) die bij de regels in het tijdelijk regelingdeel horen. In een bijlage zijn de namen en identificatiecodes opgenomen van de geografische informatieobjecten die bij de voorbeschermingsregels horen.

[Figuur 42](#) toont de verschillende onderdelen van het projectbesluit, met voorbeeldteksten voor het WijzigArtikel en de Conditie in het tijdelijk regelingdeel. In het tijdelijk regelingdeel is te zien dat het tijdelijk regelingdeel de Artikelstructuur heeft.

Provinciale staten van Provincieland

Gelet op artikel 5.44 Omgevingswet;
Overwegende dat Gemeentestad vervuld raakt door het doorgaand verkeer; (...)

Besluiten:

Artikel I

Projectbesluit Rondweg Gemeentestad vast te stellen zoals vastgelegd in Bijlage A.

Artikel II

Bijlage B bevat de wijziging van het omgevingsplan van de gemeente Gemeentestad.

WijzigArtikel

Artikel III

Dit besluit treedt in werking 4 weken na de dag van bekendmaking ervan.

Aldus besloten in de vergadering d.d. 1 juli 2022

De griffier, De voorzitter,

Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Bijlage B: Bijlage bij Artikel II

Wijziging omgevingsplan Gemeentestad vanwege Projectbesluit Rondweg Gemeentestad

Voorrangsbeleid

Voor zover de regels van het omgevingsplan afwijken van de regels waarmee projectbesluit Rondweg Gemeentestad het omgevingsplan wijzigt, gelden alleen de regels die door het projectbesluit zijn toegevoegd.

Conditie

Hoofdstuk 1 Regels ter bescherming van de rondweg

Artikel 1.1 Vergunningplicht uitritactiviteit

In het Beperkingengebied provinciale weg is het verboden om zonder omgevingsvergunning een uitrit aan te leggen.

Regels waarmee projectbesluit omgevingsplan wijzigt

Bijlage I Overzicht Informatieobjecten

Rondweg Gemeentestad:

/join/id/regdata/pv26/2022/RondwegGemeentestad/nld@2022-02-03;022

Beperkingengebied provinciale weg:

/join/id/regdata/pv26/2022/Beperkingengebiedprovincialeweg /nld@2022-02-03;022

Figuur 42 Schematische weergave van Besluit en tijdelijk regelingdeel met voorbeeldteksten

9.2.2 Norm

Het Lichaam van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit bevat de volgende onderdelen:

- de Conditie: verplicht onderdeel dat de verhouding tussen dit tijdelijk regelingdeel en de hoofdregeling van het omgevingsplan beschrijft; altijd in de vorm van een artikel met een Opschrift maar zonder Label en Nummer; dit artikel wordt niet in een hoofdstuk ondergebracht;
- een of meer Artikelen met de regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt, ondergebracht in een of meer hoofdstukken.
- een bijlage met de namen en identificatiecodes van de geografische informatieobjecten die bij de regels in het tijdelijk regelingdeel horen.

9.3 Tekstverwijzing

9.3.1 Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een beleidsregel over de toepassing van een open norm naar de regel waarin de open norm is vastgelegd;
- de verwijzing vanuit een artikel naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling;
- de verwijzing vanuit een tekstelement in een omgevingsdocument met Vrijtekststructuur naar een ander tekstelement in datzelfde of een ander omgevingsdocument of in een ander besluit of regeling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een Juridische regel, Divisie, Divisietekst of Tekstdeel naar een Locatie of een OW-object bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de STOP-XML-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een omgevingsdocument) en ExtRef (voor verwijzingen vanuit een omgevingsdocument naar tekstelementen in) andere documenten; dat kunnen omgevingsdocumenten maar ook andere typen documenten zijn). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in het projectbesluit zelf, maar ook naar (een tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van het projectbesluit zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document doorwerkt in het projectbesluit kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van het projectbesluit wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

9.3.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke XML-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

9.4

Hergebruik van en verwijzen naar GIO's en OW-objecten in een ander omgevingsdocument

In het kader van enkelvoudige opslag, meervoudig gebruik kan de wens bestaan om in een omgevingsdocument gebruik te maken van een GIO of OW-object uit een ander omgevingsdocument. Dat kan op twee manieren:

- 1 door een kopie van een GIO of OW-object te maken en die in een ander omgevingsdocument te gebruiken;
- 2 door te verwijzen naar een GIO of OW-object in een ander omgevingsdocument.

Deze methoden worden in de volgende paragrafen beschreven, met een advies over de toepassing.

9.4.1

Hergebruik door het kopiëren van GIO's en OW-objecten

Bij deze methode wordt een kopie gemaakt van een GIO of OW-object in omgevingsdocument A en wordt die kopie in omgevingsdocument B gebruikt. Dit kan als omgevingsdocumenten A en B van hetzelfde bevoegd gezag zijn, maar ook als ze van verschillende bevoegde gezagen zijn. De kopie moet een andere identificatie krijgen dan het origineel. Dat is omdat iedere identificatie uniek moet zijn en (relevant bij een kopie van een GIO of OW-object van een ander bevoegd gezag) omdat in zowel de GIO- als in de OW-object-identificatie de bevoegd gezag-code verweven is.

9.4.2

Hergebruik door te verwijzen naar een GIO of OW-object in een ander omgevingsdocument

In de tekst van omgevingsdocumenten en bij het annoteren ervan wordt verwezen naar (de identificatie van) GIO's en OW-objecten. Bij deze methode van hergebruik wordt in omgevingsdocument B niet verwezen naar een GIO of OW-object dat hoort bij dat omgevingsdocument, maar wordt verwezen naar (de identificatie van) een GIO of OW-object dat hoort bij omgevingsdocument A. Er kan worden verwezen naar een GIO of OW-object behorend bij een omgevingsdocument van het eigen bevoegd gezag, maar er kan ook worden verwezen naar een GIO of OW-object behorend bij een omgevingsdocument van een ander bevoegd gezag.

Er kan op twee manieren worden verwezen:

- statisch: er wordt verwezen naar één bepaalde versie van het GIO;
- dynamisch: er wordt verwezen naar de actuele versie van het GIO.

Naar een OW-object kan alleen dynamisch worden verwezen.

Technisch is het goed mogelijk om in omgevingsdocument B te verwijzen naar (de identificatie van) een GIO of OW-object in omgevingsdocument A. Bij de aanlevering van het besluit over omgevingsdocument B wordt het GIO of het OW-object niet meegeleverd in de bestandset behorend bij dat besluit, maar door de verwijzing wordt het juridisch wel onderdeel van het besluit.

Juridisch zijn er kanttekeningen te plaatsen bij deze methode. In het geval dat in omgevingsdocument B statisch wordt verwezen naar een GIO in omgevingsdocument A, verandert omgevingsdocument B niet wanneer het GIO in omgevingsdocument A wordt gewijzigd; er wordt immers verwezen naar een specifieke, eerdere versie van dat GIO. Maar let goed op dat er naar een OW-object alleen dynamisch kan worden verwezen en dat er vaak verwevenheid zal zijn tussen GIO en OW-object; statisch verwijzen zal dan vaak niet mogelijk zijn. Als in omgevingsdocument B dynamisch wordt verwezen naar een GIO in omgevingsdocument A of wordt verwezen naar een OW-object in omgevingsdocument A, wordt bij een wijziging van dat GIO of OW-object in omgevingsdocument A ook

omgevingsdocument B gewijzigd. Dat verwijst immers naar de actuele versie van dat GIO of OW-object, dat nu gewijzigd is. De wijziging van omgevingsdocument B vindt dan plaats zonder dat het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor omgevingsdocument B daarover een besluit heeft genomen. Dat is uiteraard niet de bedoeling. Dat geldt des te meer wanneer op deze manier onbedoeld een GIO of OW-object in een omgevingsplan is gewijzigd zonder dat de gemeente daarover een besluit heeft genomen. Dan is voor die wijziging niet de juiste procedure van ter inzage leggen van ontwerpbesluit en van definitief besluit gevuld, met de bijbehorende mogelijkheden van zienswijzen en beroep. Als de wijziging van omgevingsdocument A er uit bestaat dat het betreffende GIO of OW-object wordt verwijderd, is er in omgevingsdocument B een verwijzing naar een GIO of OW-object dat niet meer bestaat; technisch bekeken is er dan een dode link, juridisch gezien heeft een onderdeel van omgevingsdocument B geen werkingsgebied meer. Let ook op dat de voorzieningen geen melding geven van zo'n dode link; het bevoegd gezag moet dit dus zelf in de gaten houden. Er zijn gevallen waarin het de bedoeling is dat omgevingsdocument B mee wijzigt met wijzigingen van omgevingsdocument A. Een voorbeeld is dat in een omgevingsverordening de begrenzing van grondwaterbeschermingsgebieden wordt vastgesteld en omgevingsvisie en waterprogramma die begrenzing volgen. Toekomstige wijzigingen kunnen dan in omgevingsdocument B juridisch worden geborgd door de formulering daarop af te stemmen. Als in een omgevingsdocument wordt verwezen naar een GIO of OW-object in een ander omgevingsdocument van hetzelfde bevoegd gezag, bijvoorbeeld vanuit een omgevingsvisie naar een omgevingsverordening, ligt het beheer in eigen hand van dat bevoegd gezag en is de kans op onbedoelde wijzigingen en dode links kleiner. Wanneer echter wordt verwezen naar een GIO of OW-object in een omgevingsdocument van een ander bevoegd gezag, bijvoorbeeld een verwijzing in een omgevingsplan naar de omgevingsverordening van de provincie, is het beheer niet in eigen hand en is de kans op problemen uiteraard veel groter. Geadviseerd wordt alleen te verwijzen naar GIO's en/of OW-objecten in een ander omgevingsdocument als dat juridisch verantwoord is.

9.5

Muteren van OW-objecten

Een wijzigingsbesluit kan ook gevolgen hebben voor de OW-objecten in de geconsolideerde regeling. Het bevoegd gezag kan het omgevingsdocument zo wijzigen dat de OW-objecten wijzigen of dat er andere OW-objecten nodig zijn. Ook is het mogelijk dat een bevoegd gezag overgaat op een rijkere vorm van annoteren dan het in een eerder stadium heeft gedaan. Voor het wijzigen van OW-objecten zijn er in grove lijnen drie scenario's: het wijzigen van een bestaand OW-object, het laten vervallen van een bestaand OW-object en het toevoegen van een nieuw OW-object.

Wanneer door of samen met het wijzigingsbesluit een bestaand OW-object wijzigt, voegt het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit de gewijzigde attributen met de bestaande identificatie van een al bestaand OW-object toe. DSO-LV herkent het OW-object op basis van de identificatie en verwerkt de attributen.

In het geval dat door of samen met het wijzigingsbesluit een bestaand OW-object moet vervallen (in mutatietermen: het object wordt beëindigd), voegt het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit het OW-object met een bestaande identificatie toe met de status 'beëindigen'. DSO-LV herkent de identificatie van het OW-object en verwerkt het op basis van de status 'beëindigen': (het effect van) het OW-object wordt niet meer getoond.

Wanneer door of samen met het wijzigingsbesluit een nieuw OW-object ontstaat, levert het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit het nieuwe OW-object

aan. Er wordt dan een OW-object meegeleverd met een identificatie die in DSO-LV nog niet bekend is. DSO-LV beschouwt het als een nieuw OW-object en voegt het toe op dezelfde manier als bij de aanlevering van een initieel besluit.

9.6 Onderdelen van de standaard die voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn

Een besluit kan pas in werking treden als het is bekendgemaakt, aldus artikel 3:40 Awb. De Bekendmakingswet stelt algemene regels over de bekendmaking. Voor omgevingsdocumenten⁷⁵ gelden specifieke regels⁷⁶. Omgevingsdocumenten, en ontwerpen daarvan, moeten door het betrokken bestuursorgaan elektronisch worden vormgegeven overeenkomstig STOP, IMOW en het betreffende toepassingsprofiel en moeten voor publicatie worden aangeleverd aan het bronhouderkoppelvlak van de LVBB. Daarnaast is in de Omgevingswet bepaald dat omgevingsdocumenten worden ontsloten via DSO-LV.

9.6.1 Juridische verplichtingen voor de bekendmaking

Door de hiervoor genoemde bepalingen geldt een aantal verplichtingen voor het publiceren van ontwerpen en het juridisch rechtsgeldig bekendmaken van besluiten. Een besluit tot vaststelling of wijziging van het projectbesluit, met inbegrip van het vrijtekstgedeelte waarin het project is beschreven en, indien van toepassing, het tijdelijk regelingdeel, moet worden vormgegeven overeenkomstig de in paragraaf [4.3](#) voorgescreven en op het projectbesluit toegespitste STOP-modellen voor Besluit en Regeling. De tekst van de projectbeschrijving in het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit moet worden gestructureerd overeenkomstig de in paragraaf [5.2](#) voorgescreven specificaties van de Vrijtekststructuur. Van de tekst kan worden vastgelegd op welke Locatie of Locaties deze van toepassing is. Bij elkaar horende collecties van Locaties moeten worden vastgesteld in de vorm van een GIO, waarmee de identiteit en onveranderlijkheid van de geometrie wordt geborgd. De GIO's worden als zijn onderdeel van het besluit aangeleverd. Als er een Locatie bij de tekst hoort, moet in de tekst een verwijzing naar het GIO gemaakt worden (zie [Figuur 21](#) voor een illustratie).

9.6.2 Annotaties voor de dienstverlening in DSO-LV

Belangrijke resultaten van het annoteren met OW-objecten zijn het herkenbaar op de kaart weergegeven van de werkingsgebieden van (beleids- of realisatie)tekst en het mogelijk maken van selecteren en filteren. Annoteren met OW-objecten verhoogt het niveau van dienstverlening in het Omgevingsloket van DSO-LV. Er is niet wettelijk bepaald dat en in welke mate geannoteerd moet worden, wel dat daarbij IMOW en het betreffende toepassingsprofiel moeten worden toegepast. Om het afgesproken dienstverleningsniveau van DSO-LV te bereiken is het annoteren wel noodzakelijk.

Om het omgevingsdocument met alles wat daar bij hoort in DSO-LV te kunnen tonen, is het verplicht om, eenmalig per omgevingsdocument, het Regelingsgebied aan te leveren. Het annoteren met de overige OW-objecten is alleen mogelijk als die tekst is geannoteerd met Divisie respectievelijk Divisietekst en Teksdeel. Door een Teksdeel aan een of meer Locaties te koppelen, wordt inzichtelijk waar het tekstonderdeel van toepassing is. Dat is bij omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur echter niet verplicht. Als gebruik gemaakt

⁷⁵ Omgevingsdocumenten zijn besluiten en andere rechtsfiguren die in de Omgevingsregeling (de ministeriële regeling bij de Omgevingswet) als zodanig zijn aangewezen

⁷⁶ Deze regels zijn vastgelegd in de Regeling standaarden publicaties Omgevingswet, een ministeriële regeling bij de Bekendmakingswet

wordt van Locaties moeten ze voldoen aan de specificaties voor Locatie. Het niet of zeer beperkt gebruik maken van Locaties geeft een heel beperkt kaartbeeld en zorgt er voor dat niet inzichtelijk is waar het bevoegd gezag heeft bedoeld dat een bepaalde (beleids)tekst van toepassing is.

Het aanwijzen van specifieke gebieden in omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur gebeurt door het annoteren met een van de typen Gebiedsaanwijzing. Dat zorgt er voor dat die gebieden herkenbaar op de kaart worden weergegeven en dat er kan worden gefilterd op alle teksten die over een bepaald type gebied gaan. De annotatie met Gebiedsaanwijzing kan tevens worden gebruikt om de relatie met een ander omgevingsdocument te versterken, wanneer daarin dezelfde Gebiedsaanwijzing voor dezelfde Locatie is geannoteerd.

Het attribuut thema zal voor omgevingsdocumenten met Vrijtekststructuur een belangrijke rol spelen. Daarmee kan worden aangegeven over welk aspect van de fysieke leefomgeving de tekst gaat. Ook met thema kan de relatie met een ander omgevingsdocument worden versterkt, als daarin hetzelfde thema is geannoteerd.

Het object Hoofdlijn tenslotte kan worden gebruikt om de informatie inzichtelijk gestructureerd aan eindgebruikers aan te bieden en een extra filtermogelijkheid te bieden waardoor bij elkaar horende onderdelen in samenhang getoond kunnen worden.

9.7 Onderdelen van de standaard die voor het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit verplicht of noodzakelijk zijn

De tekst van het tijdelijk regelingdeel bij het projectbesluit moet worden gestructureerd overeenkomstig de in paragraaf 5.3 voorgeschreven specificaties van de Artikelstructuur. Voor ieder tijdelijk regelingdeel moet een Regelingsgebied worden aangeleverd. Voor het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit een omgevingsplan wijzigt, gelden dezelfde bepalingen omtrent verplichte dan wel noodzakelijke onderdelen als voor de hoofdregeling van het omgevingsplan. Voor de beschrijving van de verplichte en noodzakelijke onderdelen wordt dan ook verwezen naar paragraaf 8.8 van het toepassingsprofiel omgevingsplan.

C **Aspecten van de aanlevering**

In dit deel wordt een aantal aanleveringsaspecten beschreven. Hoofdstuk [10](#) beschrijft de procedure van het projectbesluit en de aan te leveren producten en gegevens. Na een inleiding in paragraaf [10.1](#) worden de identificatie van een Regelingversie door middel van Doel (paragraaf [10.2](#)), de modellering van de kennisgeving (paragraaf [10.3](#)) en van de mededeling van een rechterlijke uitspraak (paragraaf [10.4](#)) beschreven. De werking van procedure-informatie en consolidatie is het onderwerp van paragraaf [10.5](#). Vervolgens wordt in paragraaf [10.6](#) gedetailleerd aan de hand van de projectprocedure beschreven welke producten en gegevens het bevoegd gezag per stap en fase in die procedure moet aanleveren. In hoofdstuk [11](#) is het mutatiescenario Integrale tekstvervanging beschreven en is vastgelegd in welke gevallen en wanneer dit mutatiescenario mag worden toegepast.

10 Procedure, aan te leveren producten en gegevens

10.1 Inleiding

Een (voorgenomen) besluit tot het vaststellen of wijzigen van een omgevingsdocument doorloopt een procedure. Die procedure begint met een voorbereidende fase. Tijdens deze fase vinden overleg met eventuele initiatiefnemers, medeoverheden en adviseurs en participatie door belanghebbenden plaats.

Nadat een bevoegd gezag is gestart met het opstellen van het omgevingsdocument, of wijziging daarvan, doorloopt het de bij dat instrument behorende formele procedure, waarvoor diverse wettelijke bepalingen gelden. In de loop van die procedure worden een of meer versies van het besluit (inclusief de initiële regeling of de wijzigingsinstructies voor de geconsolideerde regeling) aan de LVBB aangeleverd. Ook kan er een wettelijke verplichting bestaan om een kennisgeving te doen, die ook aan de LVBB moet worden aangeleverd.

Nadat het bevoegd gezag het besluit heeft genomen en het besluit bekend is gemaakt en in werking is getreden, is voor een aantal instrumenten de procedure afgelopen. In het geval van een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld, volgt nog een proceduregedeelte dat kan leiden tot wijzigingen in de geldigheid en zelfs tot wijzigingen in de inhoud van het besluit. Een wijziging in de geldigheid kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een besluit naar aanleiding van een verzoek om voorlopige voorziening door de rechter wordt geschorst. Een wijziging in de geldigheid én de inhoud is mogelijk wanneer de rechter een besluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, dan wel zelf in de zaak voorziend het besluit wijzigt. Deze wijzigingen moeten worden doorvertaald naar de geconsolideerde Regeling van het omgevingsdocument. Om dit hele proces te kunnen verwerken en het resultaat en bijbehorende informatie correct aan DSO-LV door te kunnen leveren, heeft de LVBB informatie nodig over de procedure en informatie voor de consolidatie. Het bevoegd gezag levert die informatie deels aan samen met de aanlevering van de besluitversie; deels moet het die informatie in een later stadium aanleveren.

10.2 Identificatie van een Regelingversie met Doel

Voor het bereiken van bepaalde doelen of het voldoen aan bepaalde verplichtingen met betrekking tot de fysieke leefomgeving is het nodig om een van de juridische instrumenten van de Omgevingswet in te zetten. Wanneer zo'n doel of verplichting voldoende concreet is, start het bevoegd gezag met het opstellen van een bij het betreffende instrument behorend omgevingsdocument. Dit omgevingsdocument doorloopt de wettelijk voorgeschreven procedure. In de loop van die procedure worden een of meer versies van het besluit (inclusief de initiële regeling of de wijzigingsinstructies voor de geconsolideerde regeling) en gegevens over dat besluit aan de LVBB aangeleverd. Het uiteindelijke resultaat van het hele proces is dat er een nieuwe Regeling ontstaat, of een nieuwe versie van een bestaande Regeling.

Om van een omgevingsdocument vast te leggen dat tekst, informatieobjecten en OW-informatie bij elkaar horen, gedurende alle stadia van het proces van concipiëren, voorbereidingsprocedure, besluitvorming, bekendmaken en consolideren, is een unieke identificatie nodig. De STOP/TPOD-standaard noemt die identificatie Doel. De term Doel is afgeleid van het doel dat het bevoegd gezag voor ogen heeft als aanleiding voor de introductie van een specifiek nieuw omgevingsdocument of wijziging daarvan op één

moment in de tijd. Voor degenen die met de RO-Standaarden en IMRO bekend zijn is Doel enigszins vergelijkbaar met het dossiernummer oftewel de IMRO-code van een plan of besluit op grond van de Wet ruimtelijke ordening.

Doel is in de STOP/TPOD-standaard gedefinieerd als de identificatie van een nieuw omgevingsdocument of de wijziging daarvan met één moment van inwerkingtreding, één (beoogd) moment waarop het omgevingsdocument geldig wordt en eventueel één moment waarop de geldigheid van het omgevingsdocument eindigt.

Wanneer het bevoegd gezag constateert dat er een nieuw omgevingsdocument nodig is, of dat een bestaand omgevingsdocument gewijzigd moet worden, en de ideeën daarover zodanig concreet zijn dat gestart kan worden met het opstellen ervan, maakt het een nieuwe Regelingversie met een nieuw Doel oftewel identificatie aan. Afhankelijk van de gebruikte software kan het bevoegd gezag het aanmaken van de identificatie aan de software overlaten. Alles wat nodig is om de versie van de Regeling van het omgevingsdocument vast te leggen en te beschrijven wordt aan een Doel gekoppeld:

- één versie van de tekst (inclusief afbeeldingen en dergelijke) voor het omgevingsdocument dat moet ontstaan of wordt gewijzigd (of eventueel één versie van de tekst voor elke regeling die moet ontstaan of wordt gewijzigd in het geval het besluit meerdere regelingen instelt en/of wijzigt);
- één versie van elk informatieobject dat onderdeel is van het nieuwe of gewijzigde omgevingsdocument;
- één versie van de OW-informatie die hoort bij het nieuwe of gewijzigde omgevingsdocument⁷⁷.

Ten behoeve van de publicatie of bekendmaking genereert de software van het bevoegd gezag een besluitversie die wordt aangeleverd aan de LVBB. Bij een Doel oftewel identificatie van een versie van regelgeving kunnen dus in de loop van de procedure meerdere besluitversies worden aangeleverd.

Zoals gezegd is Doel de identificatie van een nieuw omgevingsdocument of de wijziging daarvan met één moment van inwerkingtreding. De LVBB gebruikt Doel om de consolidatie van omgevingsdocumenten te sturen: per inwerkingtredingsdatum (of geldigheidsdatum in geval van terugwerkende kracht) kan op deze manier een Toestand van de Regeling gemaakt worden. Wanneer met één besluit verschillende onderdelen van een Regeling worden vastgesteld die op verschillende momenten in werking treden, krijgt iedere inwerkingtredingsmoment-onderdelencombinatie een eigen Doel. Ieder Doel hoort bij een instrumentversie van de regeling en de bijbehorende GIO's. Een voorbeeld: Provinciale staten stellen bij besluit van 28 januari 2024 een wijziging van de omgevingsverordening vast. Hiervan treden 10 onderdelen op 12 februari in werking, de resterende onderdelen treden op 24 maart in werking. De onderdelen die op 12 februari in werking treden, worden in één RegelingVersie ondergebracht en krijgen Doel X, de onderdelen die op 24 maart in werking treden worden in een andere RegelingVersie ondergebracht en krijgen Doel Y. Een besluit met verschillende inwerkingtredingsmomenten voor verschillende onderdelen zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen wanneer het dagelijks bestuur een besluit heeft voorbereid en vervolgens aan het algemeen bestuur voorlegt, waarna dat algemeen bestuur besluit niet alle onderdelen tegelijkertijd in werking te laten treden. Zoals hiervoor beschreven noodzaakt dat er toe om verschillende RegelingVersies te maken. Uiteraard kunnen zich dit soort uitzonderingen voordoen, maar in zijn algemeenheid wordt aanbevolen om in één

⁷⁷ NB: In het geval van een directe mutatie van OW-objecten wordt verwezen naar het Doel van een vorige aanlevering. Er kunnen dan meerdere versies van OW-objecten hetzelfde Doel hebben.

besluit alleen onderdelen met eenzelfde inwerkintredingsdatum op te nemen. Om diezelfde reden wordt ook aanbevolen om bijtijds na te denken over welke wijzigingen gecombineerd kunnen worden en welke wijzigingen juist niet gecombineerd moeten worden. Redenen voor het niet combineren van wijzigingen zijn bijvoorbeeld dat de wijzigingen door verschillende bestuursorganen zullen worden vastgesteld en de verschillende mate van gevoeligheid van wijzigingen. Wijzigingen die te combineren zijn kunnen direct in één RegelingVersie met één Doel samengebracht worden. Voor wijzigingen die niet gecombineerd kunnen worden moeten verschillende RegelingVersies met verschillende Doelen worden aangemaakt.

De mogelijkheid bestaat dat er twee besluiten zijn voorbereid met ieder een eigen Doel omdat de verwachting was dat ze niet gelijktijdig in werking zouden treden, waarover toch gelijktijdig besluitvorming plaatsvindt. Het is dan niet nodig om de Doelen samen te voegen tot één Doel.

In paragraaf [10.6.2](#) zijn de specificaties voor Doel en een voorbeeld opgenomen.

10.3 De modellering van de kennisgeving

In een aantal gevallen, die in de rest van dit hoofdstuk worden beschreven, moet een kennisgeving worden gedaan, oftewel in een van de officiële publicatiebladen geplaatst worden. De kennisgeving is een zakelijke weergave van de inhoud, vaak van een besluit. De kennisgeving wordt conform STOP gemodelleerd. De kennisgeving is een zelfstandige eenheid. Dat betekent dat een kennisgeving die over een besluit gaat, als een afzonderlijke bestandset wordt aangeleverd. De kennisgeving behorend bij een besluit moet worden aangeleverd nadat de bestandset van het besluit is aangeleverd.

De kennisgeving heeft de Vrijtekststructuur. De vormgeving en elementen van de kennisgeving zijn als volgt:

- **RegelingOpschrift:** verplicht element, komt 1 keer voor.
- **Lichaam:** verplicht element, komt 1 keer voor.
 - *Divisietekst:* verplicht element, komt zo vaak voor als gewenst. Bevat de volgende elementen:
 - Kop: STOP-element dat de Kop bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor. Indien Kop voorkomt bevat het ten minste één van de Kopelementen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor. Optioneel kan het element Subtitel worden toegevoegd.
 - Inhoud: STOP-element dat de inhoud van de kennisgeving bevat. Verplicht element. Komt (per DivisieTekst) 1 keer voor. Het element Inhoud bevat ten minste één van de tekstelementen die STOP daarvoor kent; alle tekstelementen voor Inhoud zijn toegestaan.

10.4 De modellering van de mededeling van een rechterlijke uitspraak

Als beroep is ingesteld tegen een besluit en de bestuursrechter het projectbesluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, moet het bestuursorgaan mededeling doen van de uitspraak op de manier die voor de bekendmaking van het projectbesluit is voorgeschreven. Dat betekent dat de volledige inhoud van de uitspraak in publicatieblad van het bevoegd gezag moet worden geplaatst.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal het doen van de mededeling van de uitspraak van de rechter naar verwachting met toepassing van de STOP/TPOD-standaard worden opgesteld en aan de LVBB worden aangeleverd voor de publicatie in het publicatieblad.

Naar verwachting zal de modellering van de mededeling vergelijkbaar zijn met die van de kennisgeving.

10.5

Procedure-informatie en consolidatie

Bij de aanlevering van een besluitversie moet de soort procedure worden gekozen: aangegeven moet worden of een ontwerpbesluit of een definitief besluit wordt aangeleverd. De procedure-informatie wordt verder ingevuld met de module Procedureverloop. Dit is de verzameling van stappen in de procedure die het bevoegd gezag doorloopt in het opstellen van een BesluitVersie teneinde een bepaalde mijlpaal (eind van een Procedure) te bereiken. De module Procedureverloop kan dus meerdere stappen bevatten, en ook in de loop van de tijd aan de hand van het verloop van de procedure worden aangevuld. De Procedurestappen die als metadata kunnen worden aangeleverd betreffen alleen het formele en door DSO-LV ondersteunde deel van de procedure, dus vanaf de terinzagelegging van een ontwerpbesluit. Daaraan voorafgaande stappen, zoals participatie, conceptversies voor overleg en voorbereiding van de besluitvorming door het bestuursorgaan, worden niet door de LVBB verwerkt maar kunnen uiteraard wel door het bevoegd gezag in de eigen software worden bijgehouden.

De STOP/TPOD-standaard ziet het ontwerpbesluit en het definitieve besluit als afzonderlijke procedures. Per procedure is er een afzonderlijke module Procedureverloop: een bij het ontwerpbesluit en een bij het definitieve besluit. Indien van toepassing op het betreffende omgevingsdocument wordt in die laatste ook de op het besluit volgende beroepsfase en de uitkomst daarvan bijgehouden. De initiële aanlevering van het Procedureverloop vindt doorgaans plaats bij het ontwerp- of definitieve besluit. Vervolgens wordt het Procedureverloop gemuteerd met een Procedureverloopmutatie bij de kennisgeving of met een directe mutatie. Een voorbeeld in het geval van een ontwerpbesluit: Als onderdeel van het ontwerpbesluit wordt het Procedureverloop aangeleverd met de Procedurestap Ondertekening. Vervolgens wordt met de bijbehorende kennisgeving het Procedureverloop met een Procedureverloopmutatie gemuteerd door daaraan de stappen Begin inzagetermijn en Einde inzagetermijn toe te voegen. Bij ontwerpbesluiten komt het soms voor dat het Procedureverloop bij de kennisgeving wordt aangeleverd en niet bij het ontwerpbesluit. Bij een besluit waartegen beroep openstaat wordt tijdens de beroepsfase van het definitieve besluit het Procedureverloop gemuteerd met directe Procedureverloopmutaties, dus zonder dat een besluit of kennisgeving wordt aangeleverd. Een voorbeeld: als het besluit is geschorst wordt de Procedurestap Schorsing met een directe Procedureverloopmutatie aan het Procedureverloop toegevoegd.

Hiervoor zijn Procedureverloopmutaties beschreven waarmee een Procedurestap aan het Procedureverloop wordt toegevoegd (voegStappenToe). Er zijn ook mutaties voor het vervangen (vervangStappen) en voor het verwijderen van Procedurestappen (verwijderStappen). Het vervangen van Procedurestappen gebeurt bijvoorbeeld wanneer een al gestarte terinzagelegging van een ontwerpbesluit opnieuw moet beginnen vanwege het ontbreken van een cruciaal onderzoeksrapport. Met de Procedureverloopmutatie vervangStappen worden dan de Procedurestappen Begin inzagetermijn en Einde inzagetermijn met de oorspronkelijke data die bij de kennisgeving waren aangeleverd,

vervangen door de Procedurestappen Begin inzagetermijn en Einde inzagetermijn met de nieuwe data. Het verwijderen van een Procedurestap zou kunnen voorkomen als in de beroepsfase ten onrechte de Procedurestap Beroep ingesteld was aangeleverd. Met de Procedureverloopmutatie verwijderStappen wordt dan die Procedurestap uit het Procedureverloop verwijderd.

Aan de hand van de soort procedure bepaalt de LVBB wat er met het besluit wordt gedaan. Uiteraard moet DSO-LV weten of de aangeleverde OW-objecten horen bij een ontwerpbesluit of een definitief besluit. Daarvoor kent ook IMOW proceduregegevens.

Indien sprake is van een ontwerpbesluit levert het bevoegd gezag het ontwerpbesluit aan bij de LVBB met als soortProcedure 'ontwerpbesluit' en het Procedureverloop met de relevante Procedurestappen horend bij een ontwerpbesluit. Na ontvangst van een ontwerpbesluit genereert de LVBB daaruit een proefversie: bij een initieel ontwerpbesluit de eerste (ontwerp)versie van de regeling en bij een ontwerp-wijzigingsbesluit de verwerking van het ontwerpbesluit in de regelingversie waarop het bevoegd gezag het ontwerpbesluit heeft gebaseerd. De LVBB stelt de proefversie beschikbaar voor DSO-LV en levert de OW-objecten door aan DSO-LV. DSO-LV weet dat het gaat om OW-objecten behorend bij een ontwerpregeling omdat in dat geval bij de OW-objecten als procedurestatus 'ontwerp' is aangegeven.

Nadat het bestuursorgaan een besluit over een omgevingsdocument heeft genomen, levert het dat besluit aan bij de LVBB met als soortProcedure 'definitief besluit' en het Procedureverloop met de relevante stappen horend bij een definitief besluit. Na ontvangst van een initieel besluit destilleert de LVBB daaruit de Regelingversie. Na ontvangst van een wijzigingsbesluit voert de LVBB de consolidatie uit met als resultaat een nieuwe toestand van de Regeling. De LVBB doet dat wanneer de inwerkintredingsdatum van het (wijzigings)besluit -en daarmee ook van de nieuwe RegelingVersie- bekend is. De LVBB haalt die datum op uit de meegeleverde ConsolidatieInformatie. Diverse omgevingsdocumenten treden direct na de bekendmaking van het besluit in werking en zijn dan ook direct onherroepelijk. Wijzigingsbesluiten waartegen beroep kan worden ingesteld worden geconsolideerd terwijl nog niet zeker is of ze (geheel of gedeeltelijk) blijvend onderdeel van het omgevingsdocument uitmaken. Voor een raadpleger van de geconsolideerde regeling is het van belang om van ieder onderdeel van de regeling te weten wat de status daarvan is om te kunnen bepalen welke rechten en verplichtingen zij/hij daaraan kan ontlenen. Dat geldt voor alle tekstonderdelen, GIO's en OW-objecten. Daarom moeten bij besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld, na de aanlevering van het definitieve besluit, nieuwe Procedurestappen aan het Procedureverloop worden toegevoegd. Dit maakt het mogelijk om in de geconsolideerde regelingen op overheid.nl en in DSO-LV de status aan te geven van de onderdelen van die regeling die door het betreffende besluit zijn gewijzigd.

Toekomstige functionaliteit

Het tonen van een toestand van een regeling vóór de inwerkintredingsdatum is nog niet geïmplementeerd in de DSO-keten.

Het tonen van de procedurestatus van onderdelen van een regeling in de regelingenbank en DSO-LV is nog niet geïmplementeerd.

Het doorgeven van wijzigingen in de status van een besluit in de beroepsfase is nog niet geïmplementeerd in de DSO-keten; naar huidige verwachting zal dat na inwerkintreden van de Omgevingswet gebeuren.

10.6 Projectprocedure en aan te leveren producten en gegevens

In deze paragraaf wordt de projectprocedure beschreven, met de nadruk op het projectbesluit. Van iedere stap in de projectprocedure wordt aangegeven of deze door de STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten wordt ondersteund en zo ja, welke producten en welke gegevens en metadata moeten worden aangeleverd.

10.6.1 Voorbereidende fase

10.6.1.1 Kennis geven van voornemen uitvoeren verkenning en vaststellen projectbesluit

10.6.1.1.1 Inhoud en aanlevering kennisgeving

Waterschap, provincie of Rijk moet kennis geven van het voornemen om een verkenning uit te voeren naar een mogelijk bestaande of toekomstige opgave in de fysieke leefomgeving en om een projectbesluit vast te stellen met of zonder voorafgaande voorkeursbeslissing⁷⁸. Van het voornemen moet op de in artikel 12 Bekendmakingswet bepaalde wijze worden kennisgegeven⁷⁹. Dat wil zeggen dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant moet worden geplaatst⁸⁰. Het voornemen vermeldt in ieder geval⁸¹:

- het bieden van gelegenheid aan eenieder om oplossingen voor de opgave voor te dragen en het stellen van een termijn waarbinnen die oplossingen voorgedragen kunnen worden;
- uitgangspunten voor het redelijkerwijs in beschouwing nemen van die oplossingen;
- een beschrijving van de opgave;
- een beschrijving van de wijze waarop de verkenning zal worden uitgevoerd;
- de termijn waarbinnen de verkenning zal worden uitgevoerd; en
- een vermelding van het bevoegd gezag.

Blijkens de bewoording lijkt de wetgever er van uit te gaan dat het voornemen een afzonderlijk document is. Dat document zal dan zowel op elektronische wijze als op een door het bestuursorgaan aan te wijzen locatie ter inzage gelegd moeten worden⁸². In het geval van terinzagelegging van het voornemen-document moet de kennisgeving in ieder geval vermelden⁸³:

- een zakelijke weergave van de inhoud van het voornemen;
- de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen.

Als de informatie die het voornemen moet vermelden niet al te omvangrijk is, dan lijkt er niets op tegen om die informatie in de kennisgeving te zetten en niet een afzonderlijk voornemen-document ter inzage te leggen.

De kennisgeving moet conform STOP worden vormgegeven en aan de LVBB worden aangeleverd. De specificaties voor de vormgeving van de kennisgeving conform STOP staan in paragraaf [10.3](#). Bij de kennisgeving moeten Kennisgevingmetadata worden aangeleverd, zie daarvoor paragraaf [10.6.1.1.2](#). Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden. NB: bij dit type kennisgeving wordt geen module Procedureverloop aangeleverd.

⁷⁸ Artikel 5.47 lid 1 Ow

⁷⁹ Artikel 5.2 lid 2 Ob, zoals gewijzigd door de Verzamel-wijzigings-AMvB

⁸⁰ Artikel 12 en artikelen 1 en 2 Bekendmakingswet

⁸¹ Artikel 5.47 lid 3 Ow en artikel 5.2 lid 1 Ob

⁸² Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

⁸³ Artikel 12 Bekendmakingswet

Indien gewenst kan deze kennisgeving worden gecombineerd met de kennisgeving participatie die in paragraaf 10.6.1.2 is beschreven.

NB: de kennisgeving komt wel in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant, maar wordt niet in DSO-LV getoond.

10.6.1.1.2 Kennisgevingmetadata

De Kennisgevingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de kennisgeving en bevatten gegevens om de kennisgeving goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Kennisgevingmetadata beschreven die relevant zijn voor de kennisgeving van het voornemen om een verkenning uit te voeren en een projectbesluit vast te stellen.

Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *officieleTitel*: de titel van de kennisgeving zoals die door het bevoegd gezag is vastgesteld; deze is gelijk aan de tekstuele weergave van het gehele RegelingOpschrift van de kennisgeving (zie daarvoor paragraaf 10.3). Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven speelt een rol bij het vindbaar en herkenbaar maken van de kennisgeving. Daarom wordt geadviseerd om de kennisgeving een zo onderscheidend en herkenbaar mogelijke titel (en RegelingOpschrift) te geven. Een voorbeeld van de officiële titel van deze kennisgeving van het voornemen is: 'Kennisgeving voornemen om een verkenning uit te voeren naar het doorgaand verkeer rondom Gemeentestad'.
- *onderwerp*: een korte specificatie van de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en

- fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- *mededelingOver*: de verwijzing vanuit een kennisgeving naar (de identificatie van) het (ontwerp)besluit waarover de kennisgeving gaat. Onder voorwaarde verplicht gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven is alleen verplicht als de kennisgeving gaat over een (voorafgaand aan de kennisgeving aangeleverd, daadwerkelijk bestaand) (ontwerp)besluit. Bij het onderhavige type kennisgeving wordt dit gegeven niet aangeleverd. In dit stadium van de procedure is er immers nog geen besluit.
 - *soortKennisgeving*: gegeven dat aangeeft wat voor soort kennisgeving het betreft, te kiezen uit een waardelijst die in het STOP-schema is opgenomen. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of het een kennisgeving betreft waarmee (inzage- en beroeps-)termijnen worden doorgegeven, een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over het voornemen een besluit te gaan nemen zonder (inzage- en beroeps-)termijnen of een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over een rechterlijke uitspraak. In het geval van de onderhavige kennisgeving moet worden gekozen voor de waarde KennisgevingVoorgenomenBesluit.

Toekomstige functionaliteit

In deze paragraaf is beschreven hoe de kennisgeving van het voornemen om een verkenning uit te voeren en een projectbesluit vast te stellen moet worden aangeleverd. Dit is een kennisgeving die gedaan moet worden op een moment dat er nog geen besluit is.

De A'''-release van de STOP-TPOD-standaard beschrijft de mogelijkheid om zo'n losse kennisgeving die niet bij een besluit hoort, aan te leveren (doordat het gegeven *mededelingOver* optioneel is geworden en door het toevoegen van het gegeven *soortKennisgeving*). Deze losse kennisgeving wordt naar huidige verwachting in de DSO-keten geïmplementeerd als onderdeel van de implementatie van de A'''-release.

Tot dit is geïmplementeerd is het niet mogelijk om zo'n losse kennisgeving, die niet bij een besluit hoort, aan te leveren.

10.6.1.1.3 Datum publicatie kennisgeving

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVB. Dat gebeurt met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.1.2 Kennisgeving participatie

10.6.1.2.1 Inhoud en aanlevering kennisgeving

Waterschap, provincie of Rijk moet kennis geven van de wijze waarop burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zullen worden betrokken. Deze kennisgeving moet uiterlijk bij de aanvang van de verkenning gedaan worden⁸⁴. In deze kennisgeving moet in ieder geval worden aangegeven⁸⁵:

- wie worden betrokken;

⁸⁴ Artikel 5.47 lid 4 Ow

⁸⁵ Artikel 5.3 lid 1 Ob

- waarover zij worden betrokken;
- wanneer zij worden betrokken;
- wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bij het betrekken van deze partijen; en
- waar aanvullende informatie beschikbaar is.

Volgens het Omgevingsbesluit kan het bevoegd gezag zelf bepalen op welke wijze deze kennisgeving gedaan wordt; die wijze moet geschikt zijn om het publiek dat voor de te verkennen opgave in de fysieke leefomgeving relevant is zo goed mogelijk te bereiken⁸⁶. Gezien de recente wijziging van de Bekendmakingswet, waarvan het uitgangspunt is dat alle kennisgevingen en mededelingen in de officiële elektronische publicatiebladen worden gedaan, wordt aanbevolen om deze kennisgeving in ieder geval in het publicatieblad van waterschap, provincie of Rijk te plaatsen. Daarnaast kunnen uiteraard andere geschikte kanalen worden gebruikt, zoals de landelijke dagbladen.

Wanneer deze kennisgeving wordt gecombineerd met de kennisgeving van het voornemen (zie paragraaf 10.6.1.1), is het verplicht om deze in het publicatieblad van waterschap, provincie of Rijk te plaatsen.

Als deze kennisgeving niet wordt gecombineerd met de kennisgeving van het voornemen, kan het bevoegd gezag zelf bepalen of het deze kennisgeving conform STOP opstelt en aan de LVBB aanleveren, of dat het daarvoor de 'oude' methode gebruikt.

Voor waterschap en provincie bestaat de 'oude' methode uit het aanleveren van de kennisgeving door middel van de applicatie DROP (Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties). Het Rijk levert volgens de 'oude' methode de tekst van de kennisgeving aan Sdu aan. Sdu zet de tekst om in het juiste formaat en levert die door aan KOOP voor publicatie in de Staatscourant.

Opstellen van deze kennisgeving conform STOP en aanleveren aan de LVBB is mogelijk, maar vraagt wel een beperkte workaround. STOP kent namelijk nog geen algemene kennisgeving. Daarom moet gebruik gemaakt worden van de kennisgeving voor het voorgenomen besluit. Dat geeft metadata die niet helemaal passend zijn.

Wanneer hiervoor gekozen wordt, moet worden voldaan aan de specificaties voor de vormgeving van de kennisgeving conform STOP die in paragraaf 10.3 staan. Bij de kennisgeving moeten Kennisgevingmetadata worden aangeleverd, zie daarvoor paragraaf 10.6.1.2.2. Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden.

NB1: bij dit type kennisgeving wordt geen module Procedureverloop aangeleverd.

NB2: de kennisgeving komt wel in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant, maar wordt niet in DSO-LV getoond.

10.6.1.2.2 Kennisgevingmetadata

De Kennisgevingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de kennisgeving en bevatten gegevens om de kennisgeving goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Kennisgevingmetadata beschreven die voor de kennisgeving participatie relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of

⁸⁶ Artikel 5.3 lid 2 Ob

welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Kennisgevingmetadata.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *officieeltitel*: de titel van de kennisgeving zoals die door het bevoegd gezag is vastgesteld; deze is gelijk aan de tekstuele weergave van het gehele RegelingOpschrift van de kennisgeving (zie daarvoor paragraaf [10.3](#)). Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven speelt een rol bij het vindbaar en herkenbaar maken van de kennisgeving. Daarom wordt geadviseerd om de kennisgeving een zo onderscheidend en herkenbaar mogelijke titel (en RegelingOpschrift) te geven. Een voorbeeld van de officiële titel van deze kennisgeving is: 'Kennisgeving participatie in het kader van de verkenning naar het doorgaand verkeer rondom Gemeentestad'.
- *onderwerp*: een korte specificatie van de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvaart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- *mededelingOver*: de verwijzing vanuit een kennisgeving naar (de identificatie van) het (ontwerp)besluit waarover de kennisgeving gaat. Onder voorwaarde verplicht gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven is alleen verplicht als de kennisgeving gaat over een (voorafgaand aan de kennisgeving aangeleverd, daadwerkelijk bestaand) (ontwerp)besluit. Bij het onderhavige type kennisgeving wordt dit gegeven niet aangeleverd. In dit stadium van de procedure is er immers nog geen besluit.
- *soortKennisgeving*: gegeven dat aangeeft wat voor soort kennisgeving het betreft, te kiezen uit een waardelijst die in het STOP-schema is opgenomen. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.

Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of het een kennisgeving betreft waarmee (inzage- en beroeps-)termijnen worden doorgegeven, een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over het voornemen een besluit te gaan nemen zonder (inzage- en beroeps-)termijnen of een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over een rechterlijke uitspraak. In het geval van de onderhavige kennisgeving moet worden gekozen voor de waarde KennisgevingVoorgenomenBesluit. Zoals in de vorige paragraaf al is aangegeven is dit een beperkte workaround omdat STOP nog geen algemene kennisgeving kent. Het enige nadeel is dat dit leidt tot metadata die niet helemaal passend zijn.

Toekomstige functionaliteit

In deze paragraaf is beschreven hoe de kennisgeving van het participatietraject ten behoeve van de verkenning naar de opgave moet worden aangeleverd. Het is de bedoeling om in de toekomst een meer algemene kennisgeving aan de standaard toe te voegen. Tot het zover is en die kennisgeving is geïmplementeerd in de DSO-keten, moet - indien gekozen wordt voor de STOP-LVBB-route- gebruik gemaakt worden van de kennisgeving voor het voorgenomen besluit.

10.6.1.2.3 Datum publicatie kennisgeving

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVBB. Dat gebeurt met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.1.3 Verkenning

In de verkenning onderzoekt het bevoegd gezag de mogelijke oplossingen voor een opgave. Door de verkenning krijgt het bevoegd gezag kennis van en inzicht in⁸⁷:

- de aard van de opgave
- de ontwikkelingen die voor de fysieke leefomgeving relevant zijn
- de mogelijke oplossingen voor die opgave.

Hieronder vallen ook de oplossingen die anderen hebben voorgedragen en waarvan het bevoegd gezag na beoordeling ervan heeft beslist deze mee te nemen in de verkenning⁸⁸. Het bevoegd gezag bepaalt zelf de invulling van de verkenning. Hierbij kan het bevoegd gezag ook -op verzoek van degenen die mogelijke oplossingen hebben voorgedragen of ambtshalve- advies vragen aan een onafhankelijke deskundige⁸⁹. De verkenning moet uiteindelijk voldoende informatie bieden om een projectbesluit te kunnen opstellen en -indien van toepassing- daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing te kunnen nemen. Het milieueffectrapport kan onderdeel zijn van de verkenning.

De verkenning levert niet een besluit of ander document op dat officieel bekend gemaakt moet worden. De STOP/TPOD-standaard is op de verkenning niet van toepassing. In de verkenningsfase worden ook geen kennisgevingen gedaan. In het waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant en in DSO-LV komt geen informatie over de verkenning.

⁸⁷ Artikel 5.48 lid 1 Ow

⁸⁸ Artikel 5.48 lid 3 Ow

⁸⁹ Artikel 5.48 lid 2 Ow

10.6.1.4 Voorkeursbeslissing

10.6.1.4.1 Juridisch kader

Voor sommige projecten is het verplicht een voorkeurbeslissing te nemen⁹⁰, voor andere projecten kan het bevoegd gezag zelf bepalen of het al dan niet een voorkeurbeslissing neemt. De voorkeurbeslissing houdt in⁹¹:

- a het uitvoeren van een project;
- b een oplossing zonder project;
- c een combinatie van de onderdelen a of b met de uitvoering van andere projecten; of
- d het niet uitwerken van een oplossing.

In de voorkeurbeslissing vermeldt het bevoegd gezag in ieder geval welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft en geeft het aan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning. Daarbij moet in ieder geval worden ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen⁹².

Op de voorbereiding van een voorkeurbeslissing is afdeling 3.4 Awb van toepassing⁹³. Waterschap, provincie, respectievelijk minister moet het ontwerp van de voorkeurbeslissing, met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage leggen⁹⁴. De terinzagelegging geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door waterschap, provincie of Rijk aan te wijzen locatie⁹⁵. De terinzagelegging vindt niet plaats in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant⁹⁶. Dit betekent dat het bestuursorgaan moet zorgen voor de elektronische terinzagelegging van het ontwerp van de voorkeurbeslissing en de daarop betrekking hebbende stukken, bij voorbeeld op de eigen website of op een projectwebsite, en voor de terinzagelegging van ontwerp en bijbehorende stukken op een fysieke locatie. Voorafgaand aan de terinzagelegging moet waterschap, provincie of Rijk kennis geven van het ontwerp⁹⁷ in het waterschapsblad, het provinciaal blad dan wel de Staatscourant⁹⁸.

Na het verwerken van de zienswijzen neemt het dagelijks bestuur van het waterschap, GS dan wel de minister de definitieve voorkeurbeslissing. Nadat het bestuursorgaan de voorkeurbeslissing heeft genomen, maakt het de voorkeurbeslissing bekend door plaatsing van de volledige inhoud van de voorkeurbeslissing in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant⁹⁹. De voorkeurbeslissing is een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht en is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 Awb. Daarom moeten de op de zaak betrekking hebbende stukken ter inzage worden gelegd¹⁰⁰ en moet gelijktijdig met de bekendmaking van het besluit kennis worden gegeven van de terinzagelegging van die stukken¹⁰¹. Ook hiervoor geldt dat terinzagelegging zowel op elektronische wijze als op een door waterschap, provincie of Rijk aan te wijzen locatie moet

⁹⁰ Artikel 5.47 leden 1 en 2 Ow; artikel 5.4 Ob voor de gevallen waarin in ieder geval een voorkeurbeslissing genomen moet worden

⁹¹ Artikel 5.49 Ow

⁹² Artikel 5.5 Ob

⁹³ Artikel 16.70 Ow

⁹⁴ Artikel 3:11 lid 1 Awb

⁹⁵ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

⁹⁶ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

⁹⁷ Artikel 3:12 lid 1 Awb

⁹⁸ Artikel 12 jo artikelen 1 en 2 Bekendmakingswet

⁹⁹ Artikel 3:42 Awb en artikel 5 aanhef en onder f en artikel 6 in combinatie met artikel 2 Bekendmakingswet

¹⁰⁰ Artikel 3:44 lid 2, artikel 3:44 lid 1 en artikel 3:11 lid 1 Awb

¹⁰¹ Artikel 3:44 lid 2 Awb, artikel 3:44 lid 1 en artikel 3:12 lid 1 Awb

geschieden en dat de terinzagelegging niet mag plaatsvinden in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant. Uitgangspunt is dat de op de zaak betrekking hebbende stukken gedurende zes weken ter inzage liggen en dat die termijn aanvangt met ingang van de dag dat de stukken ter inzage zijn gelegd¹⁰². Tegen de voorkeursbeslissing staat geen beroep open¹⁰³.

Op de voorkeursbeslissing zelf wordt de STOP/TPOD-standaard niet toegepast.

10.6.1.4.2 Aanlevering kennisgeving

Het bevoegd gezag kan zelf bepalen of het de in de vorige paragraaf genoemde kennisgevingen over de voorkeursbeslissing conform STOP opstelt en aan de LVBB aanlevert, of dat het daarvoor de 'oude' methode gebruikt.

Voor waterschap en provincie bestaat de 'oude' methode uit het aanleveren van de kennisgeving door middel van de applicatie DROP (Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties). Het Rijk levert volgens de 'oude' methode de tekst van de kennisgeving aan Sdu aan. Sdu zet de tekst om in het juiste formaat en levert die door aan KOOP voor publicatie in de Staatscourant.

Opstellen van deze kennisgeving conform STOP en aanleveren aan de LVBB is mogelijk, maar vraagt wel een beperkte workaround. STOP kent namelijk nog geen algemene kennisgeving. Daarom moet gebruik gemaakt worden van de kennisgeving voor het voorgenomen besluit. Dat geeft metadata die niet helemaal passend zijn.

Wanneer hiervoor gekozen wordt, moet worden voldaan aan de specificaties voor de vormgeving van de kennisgeving conform STOP die in paragraaf [10.3](#) staan. Bij de kennisgeving moeten Kennisgevingmetadata worden aangeleverd, zie daarvoor paragraaf [10.6.1.4.3](#). Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden.

NB1: bij dit type kennisgeving wordt geen module Procedureverloop aangeleverd.

NB2: de kennisgeving komt (ongeacht of deze via de LVBB of DROP wordt aangeleverd) wel in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant, maar wordt niet in DSO-LV getoond.

10.6.1.4.3 Kennisgevingmetadata

De Kennisgevingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de kennisgeving en bevatten gegevens om de kennisgeving goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Kennisgevingmetadata beschreven die relevant zijn voor beide kennisgevingen die in verband met de voorkeursbeslissing gedaan moeten worden. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Kennisgevingmetadata.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht geven. Komt 1 keer voor.

¹⁰² In de artikelen 3:44 lid 2 en 3:44 lid 1 Awb is artikel 3:11 Awb van overeenkomstige toepassing verklaard. In lid 3 van artikel 3:11 wordt voor de termijn dat de stukken ter inzage liggen verwezen naar artikel 3:16 lid 1 Awb, waarin de termijn op zes weken is bepaald

¹⁰³ Artikel 8:5 lid 1 Awb jo artikel 2.2 onderdeel B onder 1 onderdeel I Invoeringswet Omgevingswet, waarmee de voorkeursbeslissing wordt toegevoegd aan artikel 1 van bijlage 2 van de Awb, waarmee de besluiten worden aanwezen waartegen op grond van artikel 8:5 lid 1 Awb geen beroep kan worden ingesteld

- Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker:* (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
 - Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij een bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
 - *officieelTitel:* de titel van de kennisgeving zoals die door het bevoegd gezag is vastgesteld; deze is gelijk aan de tekstuele weergave van het gehele RegelingOpschrift van de kennisgeving (zie daarvoor paragraaf [10.3](#)). Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
 - Toelichting/advies: dit gegeven speelt een rol bij het vindbaar en herkenbaar maken van de kennisgeving. Daarom wordt geadviseerd om de kennisgeving een zo onderscheidend en herkenbaar mogelijke titel (en RegelingOpschrift) te geven. Een voorbeeld van de officiële titel van deze kennisgeving is: 'Kennisgeving terinzagelegging ontwerp-voorkeursbeslissing optimalisatie van het doorgaand verkeer rondom Gemeentestad'.
 - *onderwerp:* een korte specificatie van de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
 - Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
 - *mededelingOver:* de verwijzing vanuit een kennisgeving naar (de identificatie van) het (ontwerp)besluit waarover de kennisgeving gaat. Onder voorwaarde verplicht gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
 - Toelichting/advies: dit gegeven is alleen verplicht als de kennisgeving gaat over een (voorafgaand aan de kennisgeving aangeleverd, daadwerkelijk bestaand) (ontwerp)besluit. Bij het onderhavige type kennisgeving wordt dit gegeven niet aangeleverd. In dit stadium van de procedure is er wel een ontwerpbesluit, maar dat is niet overeenkomstig STOP vormgegeven en aangeleverd, waardoor zo'n verwijzing niet mogelijk is.
 - *soortKennisgeving:* gegeven dat aangeeft wat voor soort kennisgeving het betreft, te kiezen uit een waardelijst die in het STOP-schema is opgenomen. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
 - Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of het een kennisgeving betreft waarmee (inzage- en beroeps-)termijnen worden doorgegeven, een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over het voornemen een besluit te gaan nemen zonder (inzage- en beroeps-)termijnen of een kennisgeving waarmee informatie wordt

doorgegeven over een rechterlijke uitspraak. In het geval van de onderhavige kennisgeving moet worden gekozen voor de waarde KennisgevingVoorgenomenBesluit. Zoals in de vorige paragraaf al is aangegeven is dit een beperkte workaround omdat STOP nog geen algemene kennisgeving kent. Het enige nadeel is dat dit leidt tot metadata die niet helemaal passend zijn.

Toekomstige functionaliteit

In deze paragraaf is beschreven hoe de kennisgeving van het ontwerp en de definitieve versie van de voorkeursbeslissing moet worden aangeleverd. Het is de bedoeling om in de toekomst een meer algemene kennisgeving aan de standaard toe te voegen. Tot het zover is en die kennisgeving is geïmplementeerd in de DSO-keten, moet -indien gekozen wordt voor de STOP-LVBB-route- gebruik gemaakt worden van de kennisgeving voor het voorgenomen besluit.

10.6.1.4.4 Datum publicatie kennisgeving

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVBB. Dat gebeurt met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.2 Projectbesluit – technische voorbereiding: aanmaken van het Doel

Zoals in paragraaf [10.2](#) al is aangegeven, is een unieke identificatie nodig om van een omgevingsdocument vast te leggen dat tekst, informatieobjecten en OW-informatie bij elkaar horen, gedurende het hele proces van concipiëren, voorbereiden, besluiten, bekendmaken en consolideren. De STOP/TPOD-standaard noemt die identificatie Doel. Het Doel wordt bij het ter publicatie of bekendmaking aanleveren van een besluit tot wijziging van het omgevingsplan meegeleverd.

De eerste handeling bij de start van het opstellen van een nieuw omgevingsdocument of het wijzigen van een bestaand omgevingsdocument, is het aanmaken van een nieuwe Regelingversie met een nieuw Doel oftewel identificatie. Het Doel moet voldoen aan de eisen die STOP daaraan stelt:

- de identificatie moet het volgende patroon volgen: /join/id/proces/"<overheid>"/<datum>"/<overig>
- overheid: code van het bevoegde gezag volgens de waardelijst waterschap, provincie of ministerie
- datum: datum van het ontstaan van het doel; dit mag een jaartal of een volledige datum zijn
- overig: door het bevoegd gezag te bepalen; dit kan een betekenisloze code zijn of een betekenisvolle tekstuele beschrijving van (het resultaat van) het doel. Hiervoor gelden de volgende eisen:
 - alleen toegestaan: boven- en onderkast letters, cijfers en underscore;
 - te beginnen met een cijfer of letter;
 - maximale lengte: 128 karakters.

Het Doel moet uiteraard uniek zijn.

Het Doel bij een projectbesluit zou er zo uit kunnen zien: /join/id/proces/pv81/2023/Instelling_projectbesluit_Rondweg_Gemeentestad, maar ook /join/id/proces/pv81/2023/546d9cff158f4d148f9bb6c953dc3019. De plansoftware moet er voor zorgen dat het Doel uniek is. Het is dus goed mogelijk dat de plansoftware zelf het Doel genereert en

dat dat eerder Doelen met een betekenisloze code (zoals het tweede voorbeeld) dan met een betekenisvolle beschrijving oplevert.

Nadat het Doel is aangemaakt, kan in de plansoftware gestart worden met de nieuwe regelingversie van het projectbesluit. In deze fase is dat alleen de regeling voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit. Afhankelijk van de functionaliteiten die de gebruikte plansoftware biedt, zullen tussentijdse producten worden gegenereerd ten behoeve van intern en extern overleg, zoals met initiatiefnemers, adviseurs en medeoverheden.

10.6.3 Projectbesluit - ontwerpbesluit

10.6.3.1 Juridisch kader

Op de voorbereiding van een projectbesluit is afdeling 3.4 Awb van toepassing¹⁰⁴. Dat houdt het volgende in. Waterschap, provincie of Rijk moet van het ontwerp mededeling doen in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant¹⁰⁵. Dat betekent dat een publicatie van de volledige inhoud van het ontwerp van het projectbesluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt geplaatst¹⁰⁶. Waterschap, provincie of Rijk moet de op het ontwerp betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage leggen¹⁰⁷. De terinzagelegging geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door waterschap, provincie of Rijk aan te wijzen locatie¹⁰⁸. De terinzagelegging vindt niet plaats in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant¹⁰⁹. Dit betekent dat het bestuursorgaan moet zorgen voor de elektronische terinzagelegging van de op het ontwerp-projectbesluit betrekking hebbende stukken en voor de terinzagelegging van die stukken op een fysieke locatie. Op het ontwerp-projectbesluit betrekking hebbende stukken zullen vooral bestaan uit rapportages van uitgevoerde onderzoeken. Het ontwerpbesluit zelf hoeft niet ter inzage gelegd te worden, daarvan moet immers mededeling gedaan worden in het publicatieblad en daarom valt het onder de uitzondering op de terinzageleggingsplicht¹¹⁰.

Voorafgaand aan de terinzagelegging moet waterschap, provincie of Rijk kennis geven van het ontwerp¹¹¹ in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant¹¹².

Zienswijzen over het ontwerp kunnen naar voren worden gebracht door eenieder¹¹³. De termijn daarvoor bedraagt zes weken¹¹⁴.

Om aan de hier genoemde verplichtingen te voldoen moeten het ontwerpbesluit en de kennisgeving, met bijbehorende informatie, aan de LVBB worden aangeleverd. De aanlevering van het ontwerpbesluit is beschreven in paragraaf [10.6.3.2](#); de aanlevering van de kennisgeving in paragraaf [10.6.3.3](#). De aanlevering van de op het ontwerp betrekking hebbende stukken ten behoeve van de elektronische terinzagelegging is het onderwerp van paragraaf [10.6.3.4](#).

¹⁰⁴ Artikel 16.71 lid 1 Ow

¹⁰⁵ Artikel 5.5a lid 1 Ob

¹⁰⁶ Artikel 5.5a lid 1 Ob en artikel 12 Bekendmakingswet

¹⁰⁷ Artikel 3:11 lid 1 Awb

¹⁰⁸ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

¹⁰⁹ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

¹¹⁰ Artikel 3:11 lid 1 Awb, in combinatie met artikel 5.5a lid 1 Ob

¹¹¹ Artikel 3:12 lid 1 Awb

¹¹² Artikel 12 en artikelen 1 en 2 Bekendmakingswet

¹¹³ Artikel 3:15 Awb en artikel 16.23 lid 1 Ow

¹¹⁴ Artikel 3:16 lid 1 Awb

10.6.3.2 *Aanlevering ontwerpbesluit*

Ten behoeve van de interne ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming binnen waterschap, provincie of Rijk zal gebruik gemaakt worden van een versie van het ontwerpbesluit die door de plansoftware is gegenereerd. Na eventuele aanpassingen die uit de interne besluitvorming nodig zijn gebleken, wordt vanuit de plansoftware een ontwerpbesluit gegenereerd ten behoeve van de publicatie in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant en het in DSO-LV kunnen raadplegen van de ontwerpregeling. Het ontwerpbesluit bestaat uit een ontwerpversie van het Besluit en van de Regeling. Als het projectbesluit niet een of meer omgevingsplannen wijzigt, staat in de Regeling alleen de ontwerpversie van het volledige initiële vrijtekstgedeelte. In het geval het een ontwerpbesluit tot wijziging of uitwerking van een al eerder vastgesteld projectbesluit betreft, staan in de Regeling de wijzigingsinstructies voor de consolidatie van het vrijtekstgedeelte.

Dit geheel wordt aangeleverd aan de LVBB. Let op dat er bij een ontwerpbesluit in het Besluit een (ontwerp)-artikel moet zijn waarin wordt aangegeven wat het voorgenomen besluit is (het vaststellen van het besluit). Dit artikel (in termen van de standaard: het *WijzigArtikel*) is nodig om te verwijzen naar de *WijzigBijlage*.

Om de mededeling van het ontwerpbesluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant te kunnen doen en doorlevering door LVBB aan DSO-LV mogelijk te maken, moeten Besluit en Regeling voldoen aan de specificaties in deel B van dit toepassingsprofiel. Aanvullend daarop moeten STOP-metadata over besluit en over regeling, inclusief informatie over het Procedureverloop en de consolidatie, worden meegeleverd. Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden. Dat is achtereenvolgens in de volgende paragrafen beschreven.

Zoals in paragraaf 2.3.4 is toegelicht, is het om technische redenen niet mogelijk om besluiten ter uitvoering van een projectbesluit te coördineren met het projectbesluit op de manier waarop de Awb coördinatie voorschrijft. Wanneer het gewenst is om een projectbesluit en besluiten ter uitvoering van dat projectbesluit gelijktijdig voor te bereiden, kan dit praktisch worden opgelost door de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit met toepassing van de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb voor te bereiden en tegelijkertijd een projectbesluit voor te bereiden.

De STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten ondersteunen nog geen ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel. Vooralsnog moeten daarom in een ontwerpversie van een projectbesluit dat beoogt een of meer omgevingsplannen te wijzigen, de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt, in het vrijtekstgedeelte worden beschreven. Om die tekst te kunnen koppelen aan locaties, waarmee wordt aangegeven waar de wijziging(en) van het omgevingsplan gaan gelden, moet die tekst worden opgenomen in het Lichaam van de Regeling.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal de DSO-keten de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel waarmee een projectbesluit het omgevingsplan wijzigt, ondersteunen. In een toekomstige versie beschrijft de STOP/TPOD-standaard hoe dat gaat werken, hoe het er uitziet en wat het bevoegd gezag daarvoor moet doen.

10.6.3.2.1 Besluitmetadata

De Besluitmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de besluitversie en bevatten gegevens om het besluit goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Besluitmetadata beschreven die voor een ontwerp van een projectbesluit relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Besluitmetadata.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van het ontwerpbesluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de instrumentversie, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *soortBestuursorgaan*: de typering van het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor een besluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Voor het projectbesluit moet in de Besluitmetadata voor het gegeven soortBestuursorgaan uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan de waarde 'dagelijks bestuur', 'gedeputeerde staten' respectievelijk 'minister' worden gekozen.
Toelichting/advies: de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen is toegedeeld aan het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat; deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden. Voor het projectbesluit moet de toepasselijke van deze drie bestuursorganen uit de waardelijst gekozen worden.
- *informatieobjectRef*: de verwijzing naar een versie van een Juridisch informatieobject dat met de tekst van het ontwerpbesluit gepubliceerd moet worden. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het container-element informatieobjectRefs, dat 0 of meer informatieobjectRef-elementen bevat. Het containerelement informatieobjectRefs is een onder voorwaarde verplicht element, dat 0 of 1 keer voorkomt. Het is verplicht wanneer tot het ontwerpbesluit een of meer GIO's behoren en komt niet voor wanneer tot het ontwerpbesluit geen GIO's behoren.
Toelichting/advies: het gaat hier om verwijzingen naar de GIO's (en eventueel document-informatieobjecten) die het besluit toevoegt aan de regeling of regelingen van het projectbesluit.
- *officiëleTitel*: de titel van het besluit zoals die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. De officiële titel is altijd gelijk aan het RegelingOpschrift van het besluit.

Toelichting/advies: een voorbeeld van de officiële titel van het ontwerp van een projectbesluit is 'Ontwerp Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.

- onderwerp: een korte specificatie van de inhoud van het ontwerpbesluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvaart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- rechtsgebied: specificatie hoe het instrument wordt ingedeeld binnen het geheel van het recht, te kiezen uit de STOP-waardelijst rechtsgebied. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement rechtsgebieden, dat 1 of meer rechtsgebied-elementen bevat. Het containerelement rechtsgebieden is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het rechtsgebied speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element rechtsgebied te gebruiken en daarbij in ieder geval te kiezen voor de waarde 'omgevingsrecht'. Dit kan worden aangevuld met andere toepasselijke waarden uit de waardelijst rechtsgebied.
- soortProcedure: de typering van (het product van) de stap of fase van de procedure, te kiezen uit de STOP-waardelijst soortprocedure. Verplicht geven. Komt 1 keer voor. Bij een ontwerpbesluit moet de waarde Ontwerpbesluit worden gekozen.
Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of een ontwerpbesluit of een definitief besluit wordt aangeleverd. Deze keuze bepaalt ook welke Procedurestappen in het Procedureverloop beschikbaar zijn.
- grondslag: de machineleesbare verwijzing naar een juridische bron die de wettelijke grondslag van het instrument geeft. Moet altijd verwijzen naar (een versie van) een geconsolideerde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement grondslagen, dat 1 of meer grondslag-elementen bevat. Het containerelement grondslagen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: maak een verwijzing naar artikel 5.44 Omgevingswet, de grondslag voor het vaststellen van een projectbesluit. De grondslag ziet er -in STOP-XML- uit als in onderstaande afbeelding. De uri is een Juriconnect 1.3.1-verwijzing. Zie daarvoor ook de 'Juriconnect-standaard voor identificatie van en verwijzing naar wet- en regelgeving'. Wanneer verwezen wordt naar een artikel in een wet die in werking is getreden, kan de uri eenvoudig gegenereerd worden door op wetten.overheid.nl naar het betreffende artikel te gaan en daar met behulp van de linktool een link naar de meest recente versie zonder geldigheidsdatum te genereren en die te kopiëren.

```
<grondslagen>
  <grondslag>
    <TekstReferentie>
      <uri>jcil.31:c:BWBR0037885&artikel=5.44</uri>
      <label>Artikel 5.44 Omgevingswet</label>
      <soortRef>JCI</soortRef>
    </TekstReferentie>
  </grondslag>
</grondslagen>
```

Figuur 43 Voorbeeld van de grondslag voor het projectbesluit

STOP kent naast de hiervoor genoemde Besluitmetadata ook nog de metadata afkorting, alternatieveTitel en citeerTitel. Gebruik van deze metadata bij een ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van een projectbesluit voegt niet veel toe. Ze worden daarom niet verder besproken.

10.6.3.2.2 Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit

De Regelingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de regelingversie en bevatten gegevens om de regeling goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Regelingmetadata beschreven die voor een ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van een projectbesluit relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Regelingmetadata.

Let op: zoals in de vorige paragraaf al is aangegeven ondersteunen de STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten nog niet de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel. Vooralsnog moeten daarom in een ontwerpversie van een projectbesluit dat beoogt een of meer omgevingsplannen te wijzigen, de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt, in het vrijtekstgedeelte worden beschreven. In deze paragraaf worden dan ook alleen de regelingmetadata bij het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit beschreven.

- *soortRegeling*: nadere typering van een regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst soortregeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit moet worden gekozen voor de waarde Projectbesluit.
- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker*: (de identificatie van) de organisatie die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de instrumentversie, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Optioneel gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen.

Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.

- *soortBestuursorgaan*: de typering van het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor een regeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Voor het projectbesluit moet in de Regelingmetadata voor het gegeven *soortBestuursorgaan* uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan de waarde 'dagelijks bestuur', 'gedeputeerde staten' respectievelijk 'minister' worden gekozen.
Toelichting/advies: de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen is toegedeeld aan het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat; deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden. Voor het projectbesluit moet de toepasselijke van deze drie bestuursorganen uit de waardelijst gekozen worden.
- *officiëleTitel*: de titel van de regeling zoals die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. De officiële titel is altijd gelijk aan het RegelingOpschrift van de regeling.
Toelichting/advies: een voorbeeld van de officiële titel van een projectbesluit is 'Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.
- *citeertitel*: de titel van de regeling die gebruikt wordt in aanhalingen. Wordt geplaatst binnen het containerelement CiteertitelInformatie, dat op zijn beurt wordt geplaatst binnen het containerelement heeftCiteertitelInformatie. Het containerelement heeftCiteertitelInformatie is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt. Bij de citeertitel moet worden aangegeven of de citeertitel officieel is of niet, door bij het gegeven isOfficieel de juiste waarde te kiezen. De citeertitel is officieel als deze in de regeling wordt vastgesteld; voor isOfficieel moet dan de waarde *true* worden gekozen. Als de citeertitel niet in de regeling wordt vastgesteld, is de citeertitel een 'redactioneel' gegeven; voor isOfficieel moet dan de waarde *false* worden gekozen.
Toelichting/advies: de citeertitel is niet hetzelfde als de officiële titel. Bij wetgeving gebeurt het vaak dat de wet een lange officiële titel heeft en een korte citeertitel die in de dagelijkse praktijk wordt gebruikt. Een voorbeeld: 'Wet van 1 juli 2020 tot wijziging van de Bekendmakingswet en andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen' is de officiële titel van de wet met de citeertitel 'Wet elektronische publicaties'. De citeertitel is in deze wet vastgesteld en is dus officieel.
Bij veel omgevingsdocumenten lijkt het niet voor de hand te liggen om een citeertitel toe te voegen omdat die hetzelfde zal zijn als de officiële titel. Om een andere reden kan dat in bepaalde gevallen wel wenselijk zijn. In de DSO-viewer namelijk speelt de 'naam' van het omgevingsdocument op verschillende plekken een rol: in de resultaat- en filterschermen na een zoekactie en in het scherm waarin tekst en kaart van de regeling worden getoond. De DSO-viewer gebruikt daarvoor de citeertitel uit de Regelingmetadata. Als er geen citeertitel is, stelt de viewer zelf de 'naam' samen uit de gegevens *soortRegeling* en *eindverantwoordelijke*. Als in het voorbeeld van Projectbesluit Rondweg Gemeentestad van de provincie Provincieland geen citeertitel zou worden toegevoegd, wordt de naam die de viewer samenstelt 'Projectbesluit provincie Provincieland'. Datzelfde gebeurt dan bij ieder volgend projectbesluit van die provincie. Dat is niet gewenst. Daarom wordt geadviseerd om bij een projectbesluit het element citeertitel te gebruiken en die hetzelfde te laten zijn als de officiële titel (oftewel het RegelingOpschrift van de regeling). Waarschijnlijk wordt de citeertitel niet in het projectbesluit vastgesteld en zal voor isOfficieel de waarde *false* worden gekozen.

- *onderwerp*: een korte specificatie van de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- *rechtsgebied*: specificatie hoe het instrument wordt ingedeeld binnen het geheel van het recht, te kiezen uit de STOP-waardelijst rechtsgebied. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement rechtsgebieden, dat 1 of meer rechtsgebied-elementen bevat. Het containerelement rechtsgebieden is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het rechtsgebied speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element rechtsgebied te gebruiken en daarbij in ieder geval te kiezen voor de waarde 'omgevingsrecht'. Dit kan worden aangevuld met andere toepasselijke waarden uit de waardelijst.
- *overheidsdomein*: brede onderverdeling van de overheidsbrede thema's die op een instrument van toepassing zijn, te kiezen uit de STOP-waardelijst overheidsthema. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement overheidsdomeinen, dat 1 of meer overheidsdomein-elementen bevat. Het containerelement overheidsdomeinen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het overheidsdomein speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element overheidsdomein te gebruiken. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: bouwen, wonen en leefomgeving; cultuur, sport, vrije tijd; landbouw, natuur en voedsel; milieu, ruimte en water; defensie; verkeer en vervoer.
- *grondslag*: de machineleesbare verwijzing naar een juridische bron die de wettelijke grondslag van het instrument geeft. Moet altijd verwijzen naar (een versie van) een geconsolideerde regeling. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement grondslagen, dat 1 of meer grondslag-elementen bevat. Het containerelement grondslagen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: maak een verwijzing naar artikel 5.44 Omgevingswet, de grondslag voor het vaststellen van een projectbesluit. De grondslag ziet er -in STOP-XML- uit als in onderstaande afbeelding. De uri is een Juriconnect 1.3.1-verwijzing. Zie daarvoor ook de 'Juriconnect-standaard voor identificatie van en verwijzing naar wet- en regelgeving'. Wanneer verwezen wordt naar een artikel in een wet die in werking is getreden, kan de uri eenvoudig gegenereerd worden door op wetten.overheid.nl naar het betreffende artikel te gaan en daar met behulp van de linktool een link naar de meest recente versie zonder geldigheidsdatum te genereren en die te kopiëren.

```
<grondslagen>
  <grondslag>
    <TekstReferentie>
      <uri>jcil.31:c:BWBR0037885&artikel=5.44</uri>
      <label>Artikel 5.44 Omgevingswet</label>
      <soortRef>JCI</soortRef>
    </TekstReferentie>
  </grondslag>
</grondslagen>
```

Figuur 44 Figuur 42 Voorbeeld van de grondslag voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit

STOP kent naast de hiervoor genoemde Regelingmetadata ook nog de metadata afkorting en alternatieveTitel. Gebruik van deze metadata bij een regeling van een projectbesluit voegt niet veel toe. Ze worden daarom niet verder besproken.

10.6.3.2.3 Procedureverloop

Met de module Procedureverloop wordt informatie over het verloop van de procedure van het ontwerpbesluit en de verschillende stappen daarin bijgehouden. In de procedure van het ontwerpbesluit moet een module Procedureverloop worden aangeleverd. Dat kan op twee manieren. De eerste manier is door het Procedureverloop initieel aan te leveren met het ontwerpbesluit en vervolgens met een Procedureverloopmutatie te muteren door de kennisgeving. De tweede manier is door bij het ontwerpbesluit geen Procedureverloop aan te leveren maar het Procedureverloop aan te leveren met de kennisgeving. Ook in dat geval moet dat met een Procedureverloopmutatie. Het Procedureverloop is dus bij het ontwerpbesluit optioneel en bij de kennisgeving verplicht. Bij de kennisgeving wordt het Procedureverloop altijd met een Procedureverloopmutatie aangeleverd, ook als er geen Procedureverloop bij het ontwerpbesluit is.

Voor iedere stap in de procedure wordt een element Procedurestap aan de module Procedureverloop toegevoegd. Daarnaast bevat het Procedureverloop het gegeven *bekendOp*. Daar wordt ingevuld de datum waarop eenieder kennis kon hebben van deze informatie. In dit geval is dat de datum van publicatie van ontwerpbesluit en kennisgeving in het publicatieblad van waterschap, provincie respectievelijk Rijk.

NB: zie voor Procedureverloopmutaties om onjuist of onterecht aangeleverde Procedurestappen te vervangen of verwijderen paragraaf [10.5](#).

Een Procedurestap kent de volgende gegevens:

- *soortStap*: geeft aan welke stap het betreft, te kiezen uit de STOP-waardelijst procedurestap_ontwerp. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *voltooidOp*: datum waarop deze Procedurestap heeft plaats gevonden of (naar verwachting) plaats zal vinden. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *meerInformatie*: URL-verwijzing naar extra informatie over de Procedurestap. Optioneel gegeven. Komt 0 of 1 keer voor.

Voor het ontwerpbesluit zijn de volgende (soort)stappen beschikbaar:

- Vaststelling: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop het bestuursorgaan het ontwerpbesluit heeft vastgesteld. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.
- Toelichting/advies: deze stap zal naar verwachting altijd worden aangeleverd omdat het voor de hand ligt dat dagelijks bestuur van het waterschap, GS respectievelijk de minister

zelf het besluit zullen nemen om het ontwerpbesluit ter inzage te leggen; een dergelijke beslissing zal niet gemanageerd zijn.

- *Ondertekening*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop het bestuursorgaan het ontwerpbesluit heeft ondertekend. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.

Toelichting/advies: deze stap zal naar verwachting altijd worden aangeleverd omdat het voor de hand ligt dat dagelijks bestuur van het waterschap, GS respectievelijk de minister zelf het besluit zullen nemen om het ontwerpbesluit ter inzage te leggen en een dergelijke beslissing niet gemanageerd zal zijn; er zal dus een datum te bepalen zijn waarop het ontwerpbesluit ondertekend is.

In deze fase van de procedure ligt het gebruik van het gegeven *meerInformatie* niet erg voor de hand. Dat gegeven is namelijk bedoeld voor het geven van extra informatie over de betreffende Procedurestap en de gevolgen daarvan op de geldigheid van regeling, niet voor extra informatie over de inhoud van de regeling. Het gevolg van de hier beschreven Procedurestappen op de geldigheid van de regeling leidt de LVBB af uit de aangeleverde informatie en wordt automatisch bij de bekendmaking, in de regelingenbanken en in DSO-LV getoond.

Toekomstige functionaliteit

In de A'''-release van de STOP/TPOD-standaard is beschreven dat in de procedure van het ontwerpbesluit de module Procedureverloop verplicht is bij de aanlevering van de kennisgeving en optioneel bij de aanlevering van het ontwerpbesluit. Dit wordt in de keten geïmplementeerd als onderdeel van de implementatie van de A'''-release. Tot dit is geïmplementeerd is het verplicht een module Procedureverloop bij het ontwerpbesluit aan te leveren en die door de kennisgeving te muteren. Opgemerkt wordt dat de module Procedureverloop bij het ontwerpbesluit niet leeg mag zijn.

10.6.3.2.4 ConsolidatieInformatie

Met de module ConsolidatieInformatie wordt informatie aangeleverd ten behoeve van de consolidatie van het besluit in de regeling. Binnen een container BeoogdeRegelgeving worden opgenomen:

- BeoogdeRegeling, met daarbinnen:
 - Doel
 - instrumentVersie
 - een verwijzing naar (de identificatie van) het WijzigArtikel in het ontwerpbesluit (het artikel waarin staat wat het bestuursorgaan beoogt met het besluit te wijzigen)
- BeoogdInformatieobject, voor ieder Informatieobject dat het ontwerpbesluit vaststelt, met daarbinnen:
 - Doel
 - instrumentVersie
 - de verwijzing naar het element in de informatieobjecten-bijlage in de WijzigBijlage dat de ExtIoRef (de identificatie van het daadwerkelijke informatieobject) bevat.

Bij een ontwerpbesluit worden geen tijdstempels toegevoegd.

10.6.3.2.5 Datum publicatie ontwerpbesluit

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat het ontwerpbesluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven

in de publicatieopdracht aan de LVBB, met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.3.3 Kennisgeving ontwerpbesluit

10.6.3.3.1 Inhoud en aanlevering kennisgeving

Zoals in paragraaf [10.6.3.1](#) al is beschreven moet waterschap, provincie of Rijk voorafgaand aan de terinzagelegging in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant kennis geven van het ontwerpbesluit. De kennisgeving vermeldt in ieder geval¹¹⁵:

- een zakelijke weergave van de inhoud van het ontwerpbesluit¹¹⁶:
 - een beschrijving van het betreffende object of de betreffende activiteit en, in voorkomend geval, de locatie daarvan;
 - een zodanige beschrijving van het ontwerpbesluit en het beoogde rechtsgevolg daarvan dat potentiële belanghebbenden eruit kunnen afleiden in hoeverre zij in hun belangen worden geraakt;
- de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen;
- wie in de gelegenheid worden gesteld om zienswijzen naar voren te brengen;
- op welke wijze dit kan geschieden.

Om de kennisgeving aan de LVBB aan te kunnen leveren en in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant te plaatsen moet deze voldoen aan de specificaties voor de kennisgeving, die in paragraaf [10.3](#) zijn beschreven. De kennisgeving is een zelfstandige eenheid en is geen onderdeel van het ontwerpbesluit. De kennisgeving zit niet in hetzelfde aanleverpakket als het ontwerpbesluit waar het bij hoort, maar moet apart worden aangeleverd nadat het besluit-pakket is aangeleverd.

Bij de kennisgeving moeten metadata over de kennisgeving en informatie over het Procedureverloop worden meegeleverd. Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden. Dat is achtereenvolgens in de volgende paragrafen beschreven.

NB: de kennisgeving komt wel in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant, maar wordt niet in DSO-LV getoond. In DSO-LV wordt wel gebruik gemaakt van informatie uit (de metadata bij) de kennisgeving.

10.6.3.3.2 Kennisgevingmetadata

De Kennisgevingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de kennisgeving en bevatten gegevens om de kennisgeving goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Kennisgevingmetadata beschreven die voor de kennisgeving behorend bij een ontwerpbesluit tot vaststelling, uitwerking of wijziging van een projectbesluit relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Kennisgevingmetadata.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-

¹¹⁵ Artikel 3:12 Awb en artikel 12 jo artikelen 1 en 2 Bekendmakingswet.

¹¹⁶ Artikel 3.7 Besluit elektronische publicaties

waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.

Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen.

Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.

- *maker:* (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.

Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen.

Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.

- *officieleTitel:* de titel van de kennisgeving zoals die door het bevoegd gezag is vastgesteld; deze is gelijk aan de tekstuele weergave van het gehele RegelingOpschrift (zie daarvoor paragraaf [10.3](#)). Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.

Toelichting/advies: dit gegeven speelt een rol bij het vindbaar en herkenbaar maken van de kennisgeving. Daarom wordt geadviseerd om de kennisgeving een zo onderscheidend en herkenbaar mogelijke titel (en RegelingOpschrift) te geven. Een voorbeeld van de officiële titel van deze kennisgeving is: 'Kennisgeving terinzagelegging Ontwerp Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.

- *onderwerp:* een korte specificatie van de inhoud van de kennisgeving en van het ontwerpbesluit waar de kennisgeving over gaat, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.

Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen.

Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.

- *mededelingOver:* de verwijzing vanuit een kennisgeving naar (de identificatie van) het ontwerpbesluit waarover de kennisgeving gaat. Onder voorwaarde verplicht gegeven, komt 0 of 1 keer voor.

Toelichting/advies: dit gegeven is alleen verplicht als de kennisgeving gaat over een (voorafgaand aan de kennisgeving aangeleverd, daadwerkelijk bestaand) (ontwerp)besluit. In het geval van de kennisgeving over een ontwerpbesluit is dit gegeven verplicht. Door dit gegeven is vanuit de kennisgeving op een eenvoudige wijze het besluit vindbaar waar de kennisgeving over gaat. Het werkt ook omgekeerd: vanuit het besluit is de kennisgeving makkelijk te vinden. Daardoor is vanuit het besluit de informatie over de procedure van het ontwerpbesluit, zoals de einddatum van de inzagetermijn, te raadplegen.

- *soortKennisgeving:* gegeven dat aangeeft wat voor soort kennisgeving het betreft, te kiezen uit een waardelijst die in het STOP-schema is opgenomen. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.

Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of het een kennisgeving betreft waarmee (inzage- en beroeps-)termijnen worden doorgegeven, een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over het voornemen een besluit te gaan nemen zonder (inzage- en beroeps-)termijnen of een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over een rechterlijke uitspraak. In het geval van de onderhavige kennisgeving, waarmee begin en einde van de inzagetermijn van het ontwerpbesluit wordt doorgegeven, moet worden gekozen voor de waarde KennisgevingBesluittermijnen.

10.6.3.3.3 Procedureverloop

Zoals in paragraaf 10.6.3.2.3 al is aangegeven wordt met de module Procedureverloop informatie over het verloop van de procedure van het ontwerpbesluit en de verschillende stappen daarin bijgehouden. In de procedure van het ontwerpbesluit moet een module Procedureverloop worden aangeleverd. Dat kan op twee manieren. De eerste manier is door het Procedureverloop initieel aan te leveren met het ontwerpbesluit en vervolgens met een Procedureverloopmutatie te muteren door de kennisgeving. De tweede manier is door bij het ontwerpbesluit geen Procedureverloop aan te leveren maar het Procedureverloop aan te leveren met de kennisgeving. Ook in dat geval moet dat met een Procedureverloopmutatie. Het Procedureverloop is dus bij het ontwerpbesluit optioneel en bij de kennisgeving verplicht. Voor iedere stap in de procedure wordt een element Procedurestap aan de module Procedureverloop toegevoegd. Daarnaast bevat de Procedureverloopmutatie het gegeven *bekendOp*. Daar wordt ingevuld de datum waarop eenieder kennis kon hebben van deze informatie. In dit geval is dat de datum van publicatie van ontwerpbesluit en kennisgeving in het publicatieblad van waterschap, provincie respectievelijk Rijk.

NB: zie voor Procedureverloopmutaties om onjuist of ontrecht aangeleverde Procedurestappen te vervangen of verwijderen paragraaf 10.5.

Een Procedurestap kent de volgende gegevens:

- *soortStap*: geeft aan welke stap het betreft, te kiezen uit de STOP-waardelijst procedurestap_ontwerp. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *voltooidOp*: datum waarop deze Procedurestap heeft plaats gevonden of (naar verwachting) plaats zal vinden. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *meerInformatie*: URL-verwijzing naar extra informatie over de Procedurestap. Optioneel gegeven. Komt 0 of 1 keer voor.

Voor de kennisgeving van het ontwerpbesluit zijn de volgende (soort)stappen beschikbaar:

- *Begin inzagetermijn*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop de inzagetermijn van het ontwerpbesluit start. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.
- Toelichting/advies: hoewel dit een optionele stap is, is het van belang deze stap toe te voegen. De datum waarop de inzagetermijn van het ontwerpbesluit start staat uiteraard - voor een mens leesbaar- in de tekst van de kennisgeving, maar door deze stap toe te voegen wordt die datum ook machineleesbaar gemaakt. Daardoor kan er veel meer mee gedaan worden, zoals het tonen van deze datum in de DSO-viewer.
- *Einde inzagetermijn*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop de inzagetermijn van het ontwerpbesluit is geëindigd. Dit is de eerste dag waarop géén zienswijzen op het ontwerpbesluit meer kunnen worden ingediend. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.
- Toelichting/advies: hoewel dit een optionele stap is, is het van belang deze stap toe te voegen. De datum waarop de inzagetermijn van het ontwerpbesluit is geëindigd staat uiteraard - voor een mens leesbaar- in de tekst van de kennisgeving, maar door deze stap

toe te voegen wordt die datum ook machineleesbaar gemaakt. Daardoor kan er veel meer mee gedaan worden, zoals het tonen van deze datum in de DSO-viewer.

In deze fase van de procedure ligt het gebruik van het gegeven *meerInformatie* niet erg voor de hand. Dat gegeven is namelijk bedoeld voor het geven van extra informatie over de betreffende Procedurestap en de gevolgen daarvan op de geldigheid van regeling, niet voor extra informatie over de inhoud van de regeling. Het gevolg van de hier beschreven Procedurestappen op de geldigheid van regeling leidt de LVBB af uit de aangeleverde informatie en wordt automatisch bij de bekendmaking, in de regelingenbanken en in DSO-LV getoond.

Toekomstige functionaliteit

In de A'''-release van de STOP-TPOD-standaard is beschreven dat in de procedure van het ontwerpbesluit de module Procedureverloop verplicht is bij de aanlevering van de kennisgeving en optioneel bij de aanlevering van het ontwerpbesluit. Dit wordt in de keten geïmplementeerd als onderdeel van de implementatie van de A'''-release. Tot dit is geïmplementeerd is het verplicht een module Procedureverloop bij het ontwerpbesluit aan te leveren en die door de kennisgeving te muteren. Opgemerkt wordt dat de module Procedureverloop bij het ontwerpbesluit niet leeg mag zijn.

10.6.3.3.4 Datum publicatie kennisgeving

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVBB. Dat gebeurt met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.3.4 Aanlevering van op het ontwerpbesluit betrekking hebbende stukken voor terinzagelegging

Waterschap, provincie of Rijk moet de op het ontwerp betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage leggen. Voor de elektronische terinzagelegging van deze stukken wordt een centrale voorziening gerealiseerd. Er wordt nog beschreven hoe de aanlevering van die stukken aan de centrale voorziening plaats moet vinden en hoe er voor gezorgd wordt dat de elektronisch ter inzage gelegde stukken vanuit het besluit in het publicatieblad en vanuit DSO-LV te raadplegen zijn.
NB: Zoals in paragraaf [10.6.3.1](#) al is aangegeven zullen op het ontwerp-projectbesluit betrekking hebbende stukken vooral bestaan uit rapportages van uitgevoerde onderzoeken en hoeft het ontwerpbesluit zelf niet ter inzage gelegd te worden. Daarvan moet immers mededeling gedaan worden in het publicatieblad en daarom valt het onder de uitzondering op de terinzageleggingsplicht.

Toekomstige functionaliteit

Er wordt een centrale voorziening gerealiseerd voor de elektronische terinzagelegging van op het besluit betrekking hebbende stukken. In een volgende versie van dit toepassingsprofiel wordt beschreven welke voorziening dat is en hoe de ter inzage te leggen stukken daaraan aangeleverd moeten worden.

De verwachting is dat dit alles tijdig voor inwerkingtreden van de Omgevingswet werkt en bekend is. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunnen de betreffende stukken als onderdeel van het BesluitCompact conform STOP aan de LVBB worden aangeleverd.

10.6.4 Projectbesluit - definitief besluit: vaststelling, bekendmaking en inwerkingtreden

10.6.4.1 Juridisch kader

10.6.4.1.1 Vaststelling

Het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat stelt het projectbesluit vast¹¹⁷. Deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden.

10.6.4.1.2 Bekendmaking en terinzagelegging projectbesluit provincie en Rijk

Het projectbesluit van provincie of Rijk wordt bekendgemaakt door plaatsing ervan in het provinciaal blad respectievelijk de Staatscourant¹¹⁸. De provincie respectievelijk de minister kan zelf de datum van bekendmaking bepalen. Het projectbesluit dient te berusten op een deugdelijke motivering, die moet worden vermeld bij de bekendmaking van het projectbesluit¹¹⁹. Bij de bekendmaking van het projectbesluit moet melding gemaakt worden van het feit dat tegen het projectbesluit beroep kan worden ingesteld. Daarbij moet worden vermeld door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld¹²⁰.

Het projectbesluit is een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht en is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 Awb. Daarom moeten de op de zaak betrekking hebbende stukken ter inzage worden gelegd¹²¹ en moet gelijktijdig met de bekendmaking van het projectbesluit kennis worden gegeven van de terinzagelegging van die stukken¹²². De terinzagelegging geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door provincie of Rijk aan te wijzen locatie¹²³. De terinzagelegging vindt niet plaats in provinciaal blad of Staatscourant¹²⁴. Dit betekent dat het bestuursorgaan moet zorgen voor de elektronische terinzagelegging van op de zaak betrekking hebbende stukken en voor de terinzagelegging van die stukken op een fysieke locatie. Op de zaak betrekking hebbende stukken zullen vooral bestaan uit rapportages van uitgevoerde onderzoeken. Het projectbesluit zelf hoeft niet ter inzage gelegd te worden, dat moet immers bekendgemaakt worden in het publicatieblad en daarom valt het onder de uitzondering op de terinzageleggingsplicht¹²⁵. De stukken liggen ter inzage totdat de beroepstermijn is verstrekken¹²⁶. Een exemplaar van het projectbesluit moet worden toegezonden aan degenen die over het ontwerp van het besluit zienswijzen naar voren hebben gebracht¹²⁷.

Uit het systeem van de wet vloeit voort dat een projectbesluit niet eerder mag worden bekendgemaakt dan de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt. De voorbereiding van het projectbesluit, inclusief de vaststelling, kan wel voor inwerkingtreden van de Omgevingswet plaatsvinden.

10.6.4.1.3 Goedkeuring, bekendmaking en terinzagelegging projectbesluit waterschap

Een projectbesluit dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur van het waterschap behoeft goedkeuring van GS van de provincie waarin het projectbesluit wordt uitgevoerd dan wel GS

¹¹⁷ Artikel 2.4 Ow

¹¹⁸ Artikel 3:42 Awb jo artikelen 5 en 6 Bekendmakingswet

¹¹⁹ Artikel 3:46 en 3:47 lid 1 Awb

¹²⁰ Artikel 3:45 Awb

¹²¹ Artikel 3:44 lid 2, artikel 3:44 lid 1 en artikel 3:11 lid 1 Awb

¹²² Artikel 3:44 lid 2, artikel 3:44 lid 1 en artikel 3:12 lid 1 Awb

¹²³ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

¹²⁴ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

¹²⁵ Artikel 3:44 lid 2, artikel 3:44 lid 1 en het van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 3:11 lid 1 Awb

¹²⁶ Artikel 3:44 lid 1 Awb

¹²⁷ Artikel 3:44 lid 2 jo 3:44 lid 1 onder b Awb

van de provincie waarin het projectbesluit in hoofdzaak zal worden uitgevoerd¹²⁸. Een projectbesluit van een waterschap doorloopt daarom een aantal extra procedurestappen.

Omgevingswet, Omgevingsbesluit, Awb en Bekendmakingswet bevatten geen specifieke bepalingen over de volgorde van de bekendmaking van het projectbesluit van het waterschap, het door GS nemen van het besluit over de goedkeuring en de bekendmaking van dat besluit van GS. Het derde lid van artikel 6:8 Awb luidt: "De termijn voor het indienen van een beroepschrift tegen een besluit dat aan goedkeuring is onderworpen, vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit, inhoudende de goedkeuring van dat besluit, op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt." Hieruit zou je kunnen opmaken dat het de bedoeling is dat het waterschap het projectbesluit vaststelt en direct daarna bekendmaakt, het daarna ter goedkeuring aan GS stuurt, waarna GS hun besluit over de goedkeuring nemen, dat bekendmaken door toezending aan het waterschap en dat de beroepstermijn de dag daarna begint. Vanuit het oogpunt van kenbaarheid voor het publiek van de inhoud van beide besluiten en van het feit dat tegen beide besluiten beroep kan worden ingesteld, lijkt dat een minder wenselijke werkwijze. Daarom is in dit toepassingsprofiel voor een praktische volgorde van goedkeuring en bekendmaking gekozen¹²⁹. Aanbevolen wordt om het proces van vaststellen, besluiten omtrent goedkeuring en bekendmaken als volgt te laten verlopen:

- Nadat het dagelijks bestuur van het waterschap het projectbesluit heeft vastgesteld, stuurt het het projectbesluit aan GS ter goedkeuring. (NB: het waterschap maakt het projectbesluit nu nog niet bekend.)
- GS nemen een besluit over de goedkeuring. Zij moeten dat binnen 13 weken doen¹³⁰. Deze termijn kan niet verdaagd worden en niet tijdig beslissen leidt niet tot een positieve fictieve beschikking¹³¹. Het besluit van GS kan inhouden dat zij het projectbesluit goedkeuren, gedeeltelijk goedkeuren of dat zij goedkeuring onthouden¹³². Gedeeltelijke goedkeuring of onthouding van goedkeuring is alleen mogelijk als GS aan het waterschap de gelegenheid tot overleg hebben geboden¹³³.
- GS maken hun besluit over de goedkeuring bekend door het aan het waterschap toe te zenden¹³⁴. Bij de bekendmaking, dus in hun besluit, moeten GS melden dat tegen hun besluit beroep kan worden ingesteld; daarbij moeten GS vermelden door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld¹³⁵. Het besluit van GS is niet met toepassing van afdeling 3.4 Awb voorbereid. GS hoeven hun besluit daarom niet ter inzage te leggen. Er geldt daarom ook geen wettelijke verplichting voor GS om kennis te geven van hun besluit, de terinzagelegging daarvan en de mogelijkheid om tegen dat besluit beroep in te stellen¹³⁶. De rechtsgeldige bekendmaking van het goedkeuringsbesluit, die nodig is voor de inwerkingtreding van het goedkeuringsbesluit en tevens een vereiste is voor het in werking kunnen treden van het projectbesluit van het waterschap, vindt dus plaats door toezending en niet door publicatie of kennisgeving. Ten behoeve van de openbare kenbaarheid wordt in dit TPOD aanbevolen dat GS, na de toezending van het goedkeuringsbesluit aan het waterschap en

¹²⁸ Artikel 16.72 Ow

¹²⁹ Deze praktische werkwijze is in afstemming met het ministerie van BZK tot stand gekomen. Het ministerie zal onderzoeken of en welke aanpassingen van wetgeving nodig zijn om de juridische, technische en praktische aspecten beter op elkaar af te stemmen

¹³⁰ Artikel 10:31 lid 1 Awb

¹³¹ In artikel 16.72 Ow is bepaald dat artikel 10:31 leden 2 t/m 4 Awb (verdaging besluit omtrent goedkeuring en positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing zijn

¹³² Artikelen 10:27 en 10:29 lid 1 Awb

¹³³ Artikel 10:30 lid 1 Awb

¹³⁴ Artikel 10:31 lid 1 en 3:41 lid 1 Awb

¹³⁵ Artikel 3:45 Awb

¹³⁶ Artikel 3:44 Awb is dus niet van toepassing

afgestemd met het moment waarop het waterschap het projectbesluit bekendmaakt, in het provinciaal blad kennis geven van het feit dat zij een besluit omtrent de goedkeuring van het projectbesluit hebben genomen, met een zakelijke weergave van de inhoud van het goedkeuringsbesluit, en van het feit dat tegen het goedkeuringsbesluit beroep kan worden ingesteld. NB: Deze kennisgeving wordt niet met de STOP/TPOD-standaard opgesteld en niet aangeleverd aan de LVBB, maar via DROP.

Goedkeuring is de voor de inwerkingtreding van een besluit van een bestuursorgaan vereiste toestemming van een ander bestuursorgaan¹³⁷. Dat betekent dat wanneer GS aan het projectbesluit goedkeuring onthouden, het projectbesluit niet in werking treedt.

Het projectbesluit wordt in dat geval niet bekend gemaakt. Er kan beroep worden ingesteld tegen het besluit van GS tot onthouding van goedkeuring aan het projectbesluit. Als die procedure leidt tot vernietiging van het besluit over de goedkeuring, dan moeten GS een nieuw besluit nemen. In het geval GS het projectbesluit dan geheel of gedeeltelijk goedkeuren, wordt de projectbesluitprocedure voortgezet met de hierna beschreven stappen. Als er geen beroep wordt ingesteld tegen het besluit van GS tot onthouding van goedkeuring aan het projectbesluit wordt het besluit van GS onherroepelijk en eindigt de procedure; de hierna beschreven stappen worden dan niet uitgevoerd.

- Als GS het projectbesluit geheel of gedeeltelijk hebben goedgekeurd, maakt het waterschap het projectbesluit bekend door plaatsing van het projectbesluit in het waterschapsblad¹³⁸. Bij de bekendmaking van het projectbesluit moet melding gemaakt worden van het feit dat tegen het projectbesluit beroep kan worden ingesteld. Daarbij moet worden vermeld door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld¹³⁹. Vanuit het oogpunt van kenbaarheid voor het publiek van de inhoud van het besluit over de goedkeuring wordt in dit TPOD aanbevolen dat het waterschap het goedkeuringsbesluit als bijlage bij het projectbesluit voegt.
- Gelijktijdig met de bekendmaking (en voorafgaand aan de terinzagelegging) geeft het waterschap in het waterschapsblad kennis van de terinzagelegging van de op de zaak betrekking hebbende stukken¹⁴⁰ en van het feit dat tegen het projectbesluit beroep kan worden ingesteld, door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan¹⁴¹. Vanuit het oogpunt van kenbaarheid voor het publiek van het feit dat ook tegen het besluit van GS omtrent goedkeuring beroep kan worden ingesteld, wordt in dit TPOD aanbevolen dat het waterschap in de kennisgeving ook vermeldt dat tegen dat besluit beroep kan worden ingesteld.
- Het waterschap legt de op de zaak betrekking hebbende stukken ter inzage¹⁴². De terinzagelegging geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door provincie of Rijk aan te wijzen locatie¹⁴³. De terinzagelegging vindt niet plaats in provinciaal blad of Staatscourant¹⁴⁴. Dit betekent dat het waterschap moet zorgen voor de elektronische terinzagelegging van op de zaak betrekking hebbende stukken en voor de terinzagelegging van die stukken op een fysieke locatie. Op de zaak betrekking hebbende stukken zullen vooral bestaan uit rapportages van uitgevoerde onderzoeken. Het besluit zelf hoeft niet ter inzage gelegd te worden, dat moet immers bekendgemaakt worden door plaatsing in het publicatieblad en valt daarom onder de uitzondering op de

¹³⁷ Artikel 10:25 Awb

¹³⁸ Artikel 3:42 Awb en artikel 6 Bekendmakingswet

¹³⁹ Artikel 3:45 Awb

¹⁴⁰ Artikel 3:44 lid 2 Awb

¹⁴¹ Artikelen 3:44 lid 2, 3:44 lid 1 onderdeel a en 3:45 Awb

¹⁴² Artikel 3:44 lid 2, artikel 3:44 lid 1 en artikel 3:11 lid 1 Awb

¹⁴³ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

¹⁴⁴ Artikel 13 lid 1 Bekendmakingswet

terinzageleggingsplicht¹⁴⁵. De stukken liggen ter inzage totdat de beroepstermijn is verstrekken¹⁴⁶.

- Het waterschap zendt een exemplaar van het projectbesluit toe aan degenen die over het ontwerp van het besluit zienswijzen naar voren hebben gebracht¹⁴⁷.

De termijnen voor het indienen van een beroepschrift tegen een projectbesluit van het waterschap én tegen het GS-besluit over de goedkeuring van het projectbesluit beginnen op de dag na die waarop het GS-besluit over de goedkeuring van het projectbesluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt. Zoals gezegd wordt het besluit over de goedkeuring bekend gemaakt door toezending van dat besluit door GS aan het waterschap. Daarom wordt aanbevolen dat GS en waterschap dit goed op elkaar afstemmen, zodat het waterschap direct na ontvangst van het besluit van GS het projectbesluit én de bijbehorende kennisgeving kan aanleveren. Dat zorgt er voor dat maar gedurende een beperkte periode van de beroepstermijn projectbesluit en goedkeuringsbesluit nog niet te raadplegen zijn.

Omgevingswet, Omgevingsbesluit, Awb en Bekendmakingswet bepalen niet wat er met het projectbesluit moet gebeuren als GS het projectbesluit gedeeltelijk goedkeuren. Daarom, en omdat de mogelijkheid bestaat dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het besluit van GS over de goedkeuring geheel of gedeeltelijk vernietigt, wordt in dit TPOD aanbevolen dat als GS het projectbesluit gedeeltelijk goedkeuren, het waterschap het projectbesluit integraal, zoals het is vastgesteld, bekend maakt. Het waterschap verwijdert in deze fase dus niet de niet-goedgekeurde onderdelen uit het projectbesluit.

Voor een projectbesluit van het waterschap geldt uiteraard ook dat het dient te berusten op een deugdelijke motivering, die moet worden vermeld bij de bekendmaking van het projectbesluit¹⁴⁸. Een exemplaar van het besluit moet worden toegezonden aan degenen die over het ontwerp van het besluit zienswijzen naar voren hebben gebracht¹⁴⁹. Ook voor dit projectbesluit geldt dat uit het systeem van de wet voortvloeit dat het niet eerder mag worden bekendgemaakt dan de dag waarop de Omgevingswet in werking treedt. De voorbereiding van het projectbesluit, inclusief de vaststelling, kan wel voor inwerkingtreden van de Omgevingswet plaatsvinden.

10.6.4.1.4 Beroep

Tegen het projectbesluit kan rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingesteld; datzelfde geldt voor het besluit van GS omtrent goedkeuring van een projectbesluit van het waterschap¹⁵⁰ (zie voor de beroepsfase verder paragraaf [10.6.5](#)). De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken¹⁵¹. Die termijn begint in het geval van een projectbesluit van provincie of Rijk op de dag na die waarop het projectbesluit is bekendgemaakt¹⁵². Bij een projectbesluit van het waterschap begint de beroepstermijn op de dag na die waarop het besluit van GS omtrent de

¹⁴⁵ Artikel 3:11 lid 1 Awb, dat via artikel 3:44 leden 2 en 1 van overeenkomstige toepassing is verklaard

¹⁴⁶ Artikel 3:44 lid 1 Awb

¹⁴⁷ Artikel 3:44 lid 2 jo 3:44 lid 1 onder b Awb

¹⁴⁸ Artikel 3:46 en 3:47 lid 1 Awb

¹⁴⁹ Artikel 3:44 lid 2 jo 3:44 lid 1 onder b Awb

¹⁵⁰ Artikel 8:1 jo 8:6 lid 1 jo artikel 2.2 onderdeel B onder 2 onder g onderdelen d en h Invoeringswet Omgevingswet, waarmee afdeling 5.2 Omgevingswet (projectprocedure) en artikel 16.72 (goedkeuring projectbesluit waterschap) worden toegevoegd aan artikel 2 van bijlage 2 van de Awb, waarmee de besluiten worden aanwezen waartegen op grond van artikel 8:6 lid 1 Awb rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State openstaat

¹⁵¹ Artikel 6:7 Awb

¹⁵² Artikel 6:8 lid 1 Awb

goedkeuring van het projectbesluit is bekendgemaakt¹⁵³, maar zie hiervoor ook de aanbeveling voor de volgorde in het proces van vaststellen, besluiten omtrent goedkeuring en bekendmaken van het projectbesluit van het waterschap dat in de vorige paragraaf is beschreven.

10.6.4.1.5 *Inwerkingtreding*

Een projectbesluit van provincie of Rijk treedt in werking met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstrekken sinds de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. Als dat vanwege spoedeisende omstandigheden nodig is, kan het bevoegd gezag bepalen dat het projectbesluit eerder in werking treedt¹⁵⁴. Een projectbesluit van het waterschap treedt in werking met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstrekken sinds de dag waarop het besluit over goedkeuring is bekendgemaakt¹⁵⁵.

10.6.4.2 *Voorbereiding en besluitvorming*

Na de publicatie van het ontwerpbesluit en voorafgaand aan de bekendmaking van het definitieve besluit vindt een extern en intern proces plaats. Er worden zienswijzen ingediend over het ontwerpbesluit, die zienswijzen worden beantwoord en wanneer er naar aanleiding van die zienswijzen aanpassingen in het projectbesluit nodig zijn, worden die in de plansoftware verwerkt. Als het projectbesluit een of meer omgevingsplannen wijzigt, wordt in deze fase de beschrijving van de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt uit het vrijetekstgedeelte (waar deze in de ontwerpversie van het projectbesluit stond, zie daarvoor paragraaf 10.6.3.2) over- en omgezet naar een of meer tijdelijk regelingdelen. Per omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd is er één tijdelijk regelingdeel (conform model RegelingTijdelijkdeel) met daarin de regels waarmee het projectbesluit het betreffende omgevingsplan wijzigt.

Bij de bekendmaking moet worden vermeld dat tegen het besluit beroep kan worden ingesteld en door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan dat beroep kan worden ingesteld. Zoals in paragraaf 4.3.2.2 al is aangegeven is de juiste plaats daarvoor het onderdeel Sluiting van het Besluit. Geadviseerd wordt om in het besluit de vermelding van de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld globaal te houden (bij voorbeeld: "Beroep kan worden ingesteld binnen zes weken na de dag van bekendmaking") en de exacte data alleen te noemen in de in paragraaf 10.6.4.4 te bespreken kennisgeving. De reden voor dit advies is dat de voorbereiding van het besluit doorgaans al zal starten op een moment dat nog niet zeker is wanneer het besluit zal worden genomen en bekendgemaakt. Hierna wordt een nieuwe versie van Besluit en Regeling(en) gemaakt, die het interne besluitvormingsproces doorloopt. Dit resulteert in een voorstel aan het bevoegde bestuursorgaan. Vervolgens stelt het bestuursorgaan het projectbesluit vast. Daarbij kan het bestuursorgaan nog wijzigingen in het projectbesluit aanbrengen. Deze eventuele wijzigingen worden verwerkt in de plansoftware.

Nadat het dagelijks bestuur het heeft vastgesteld, zendt het waterschap het projectbesluit toe aan GS ter goedkeuring. De DSO-keten biedt geen ondersteuning voor deze toezending. Waterschappen en provincies zullen daar afspraken over moeten maken. GS besluiten over de goedkeuring van het projectbesluit en zenden hun besluit (per post) aan het waterschap.

¹⁵³ Artikel 6:8 lid 3 Awb

¹⁵⁴ Artikel 16.78 lid 3 Ow

Uit het systeem van de wet vloeit voort dat wanneer GS aan het projectbesluit goedkeuring onthouden, het projectbesluit niet in werking treedt. Het projectbesluit wordt in dat geval niet bekend gemaakt.¹⁵⁵ Artikel 16.78 lid 4 Ow

Uit het systeem van de wet vloeit voort dat wanneer GS aan het projectbesluit goedkeuring onthouden, het projectbesluit niet in werking treedt. Het projectbesluit wordt in dat geval niet bekend gemaakt. Zoals in paragraaf [10.6.4.1.3](#) al is aangegeven zijn er geen wettelijke bepalingen over wat er met het projectbesluit moet gebeuren als GS het projectbesluit gedeeltelijk goedkeuren. In dit TPOD wordt aanbevolen dat als GS het projectbesluit gedeeltelijk goedkeuren, het waterschap het projectbesluit integraal, zoals het is vastgesteld, bekend maakt. Het waterschap verwijdert in deze fase dus niet de niet-goedgekeurde onderdelen uit de versie van het projectbesluit die ter bekendmaking wordt aangeleverd. Als GS het projectbesluit geheel of gedeeltelijk hebben goedgekeurd, voegt het waterschap het GS-besluit over goedkeuring als bijlage bij het Besluitdeel van het projectbesluit.

Een exemplaar van het besluit moet worden toegezonden aan degenen die over het ontwerp van het besluit zienswijzen naar voren hebben gebracht. De DSO-keten biedt geen ondersteuning voor deze toezending. Het is aan waterschap, provincie of Rijk om te bepalen in welke vorm het het projectbesluit toezendt.

10.6.4.3 Aanlevering definitief besluit

Ten behoeve van de bekendmaking van het definitieve besluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt vanuit de plansoftware een besluit gegenereerd, bestaande uit een (definitieve) versie van het Besluit en de Regeling of Regelingen.

Als het projectbesluit niet een of meer omgevingsplannen wijzigt, wordt samen met het Besluit slechts één Regeling (conform model RegelingVrijtekst) aangeleverd, met daarin het volledige initiële vrijtekstgedeelte van het projectbesluit. Als het projectbesluit wel een of meer omgevingsplannen wijzigt, worden samen met het Besluit meerdere Regelingen aangeleverd:

- één Regeling conform model RegelingVrijtekst met daarin het volledige initiële vrijtekstgedeelte van het projectbesluit, en
- per omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd een tijdelijk regelingdeel conform model RegelingTijdelijkdeel met daarin de regels waarmee het projectbesluit het betreffende omgevingsplan wijzigt.

In het geval het een (definitief) besluit tot wijziging of uitwerking van een al eerder vastgesteld projectbesluit betreft, staan in de Regeling (conform model RegelingMutatie) de wijzigingsinstructies voor de consolidatie van het vrijtekstgedeelte respectievelijk het tijdelijk regelingdeel.

Opgemerkt wordt dat de STOP/TPOD-standaard de term 'definitief besluit' gebruikt. Dit is een technische term die zowel wordt gebruikt voor het 'product' van deze fase, te weten het genomen besluit, als voor de procedure van besluitvorming, bekendmaking, inwerkingtreding en de eventuele daarop volgende gebeurtenissen in de levensloop van het besluit: beroep en voorlopige voorziening. In juridische zin is bij de bekendmaking van een projectbesluit nog geen sprake van een definitief besluit: het besluit is immers op dat moment niet onherroepelijk omdat door de uitspraak op eventueel ingestelde beroepen de geldigheid en de inhoud van het besluit nog kan wijzigen. Naar aanleiding daarvan kunnen ook wijzigingen ontstaan in de inhoud van de regelingen van het projectbesluit.

Om de bekendmaking van het besluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant te kunnen doen en doorlevering door LVBB aan DSO-LV mogelijk te maken moeten Besluit en Regeling voldoen aan de specificaties die in deel [B](#) van dit toepassingsprofiel zijn gegeven. Aanvullend daarop moeten STOP-metadata over besluit en over regeling, en informatie over het Procedureverloop en de consolidatie, worden meegeleverd. Als het

projectbesluit een of meer omgevingsplannen wijzigt, moet er ook informatie worden aangeleverd over de relatie tussen het tijdelijk regelingdeel en het omgevingsplan waar het tijdelijk regelingdeel deel van gaat uitmaken. Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden. Dat is achtereenvolgens in de volgende paragrafen beschreven.

Zoals in paragraaf 2.3.4 is toegelicht ondersteunen de STOP/TPOD-standaard en het DSO-stelsel de coördinatie van uitvoeringsbesluiten met het projectbesluit niet. Wanneer het gewenst is om een projectbesluit en besluiten ter uitvoering van dat projectbesluit gelijktijdig voor te bereiden, kan dit praktisch worden opgelost door de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit met toepassing van de coördinatieregeling van afdeling 3.5 Awb voor te bereiden en tegelijkertijd een projectbesluit voor te bereiden. Het waterschap stelt in dat geval het projectbesluit op met toepassing van de STOP/TPOD-standaard en levert het aan de LVBB aan, waarna het in het publicatieblad van het waterschap wordt bekendgemaakt. De provincie levert de gecoördineerde besluiten ter uitvoering van het projectbesluit via DROP aan, die vervolgens in het provinciaal blad bekend gemaakt worden.

10.6.4.3.1 Besluitmetadata

De Besluitmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de besluitversie en bevatten gegevens om het besluit goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Besluitmetadata beschreven die voor een definitief projectbesluit relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Besluitmetadata.

- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van het besluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *maker*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de instrumentversie, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *soortBestuursorgaan*: de typering van het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor een besluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen is toegedeeld aan het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat; deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden. Voor het

projectbesluit moet de toepasselijke van deze drie bestuursorganen uit de waardelijst gekozen worden.

- *informatieobjectRef*: de verwijzing naar een versie van een Juridisch informatieobject dat met de tekst van het ontwerpbesluit gepubliceerd moet worden. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het container-element informatieobjectRefs, dat 1 of meer informatieobjectRef-elementen bevat. Het containerelement informatieobjectRefs is een onder voorwaarde verplicht element, dat 0 of 1 keer voorkomt. Het is verplicht wanneer het besluit een of meer GIO's vaststelt en komt niet voor wanneer met het besluit geen GIO's worden vastgesteld.
Toelichting/advies: het gaat hier om verwijzingen naar de GIO's (en eventueel document-informatieobjecten) die het besluit toevoegt aan de regeling of regelingen van het projectbesluit.
- *officiëleTitel*: de titel van het besluit zoals die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. De officiële titel is altijd gelijk aan het RegelingOpschrift van het besluit.
Toelichting/advies: een voorbeeld van de officiële titel van een besluit tot vaststelling van een projectbesluit is 'Vaststelling Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.
- *onderwerp*: een korte specificatie van de inhoud van het besluit, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- *rechtsgebied*: specificatie hoe het instrument wordt ingedeeld binnen het geheel van het recht, te kiezen uit de STOP-waardelijst rechtsgebied. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement rechtsgebieden, dat 1 of meer rechtsgebied-elementen bevat. Het containerelement rechtsgebieden is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het rechtsgebied speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element rechtsgebied te gebruiken en daarbij in ieder geval te kiezen voor de waarde 'omgevingsrecht'. Dit kan worden aangevuld met andere toepasselijke waarden uit de waardelijst rechtsgebied.
- *soortProcedure*: de typering van (het product van) de stap of fase van de procedure, te kiezen uit de STOP-waardelijst soortprocedure. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Bij de aanlevering ter bekendmaking van een vastgesteld projectbesluit moet de waarde Definitief besluit worden gekozen.
Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of een ontwerpbesluit of een definitief besluit wordt aangeleverd. Deze keuze bepaalt ook welke Procedurestappen in het Procedureverloop beschikbaar zijn.
- *grondslag*: de machineleesbare verwijzing naar een juridische bron die de wettelijke grondslag van het instrument geeft. Moet altijd verwijzen naar (een versie van) een geconsolideerde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het

containerelement grondslagen, dat 1 of meer grondslag-elementen bevat. Het containerelement grondslagen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.

Toelichting/advies: maak een verwijzing naar artikel 5.44 Omgevingswet, de grondslag voor het vaststellen van het projectbesluit. De grondslag ziet er -in STOP-XML- uit als in onderstaande afbeelding. De uri is een Juriconnect 1.3.1-verwijzing. Zie daarvoor ook de 'Juriconnect-standaard voor identificatie van en verwijzing naar wet- en regelgeving'. Wanneer verwezen wordt naar een artikel in een wet die in werking is getreden, kan de uri eenvoudig gegenereerd worden door op wetten.overheid.nl naar het betreffende artikel te gaan en daar met behulp van de linktool een link naar de meest recente versie zonder geldigheidsdatum te genereren en die te kopiëren.

```
<grondslagen>
  <grondslag>
    <TekstReferentie>
      <uri>jc11.31:c:BWBR0037885&artikel=5.44</uri>
      <label>Artikel 5.44 Omgevingswet</label>
      <soortRef>JCI</soortRef>
    </TekstReferentie>
  </grondslag>
</grondslagen>
```

Figuur 45 Voorbeeld van de grondslag voor het projectbesluit

STOP kent naast de hiervoor genoemde Besluitmetadata ook nog de metadata afkorting, alternatieveTitel en citeerTitel. Gebruik van deze metadata bij een besluit tot vaststelling of wijziging van een projectbesluit voegt niet veel toe. Ze worden daarom niet verder besproken.

10.6.4.3.2 Regelingmetadata vrijtekstgedeelte projectbesluit

De Regelingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de regelingversie en bevatten gegevens om de regeling goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Regelingmetadata beschreven die voor het vrijtekstgedeelte van een projectbesluit relevant zijn, in het geval van een (definitief) besluit tot vaststelling of wijziging van dat projectbesluit. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Regelingmetadata.

- *soortRegeling*: nadere typering van een regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst soortregeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Voor het projectbesluit moet worden gekozen voor de waarde Projectbesluit.
- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.

- *maker*: (de identificatie van) de organisatie die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de instrumentversie, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Optioneel gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *soortBestuursorgaan*: de typering van het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor een regeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. In de Regelingmetadata moet voor het gegeven *soortBestuursorgaan* uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan de waarde 'dagelijks bestuur', 'gedeputeerde staten' respectievelijk 'minister' worden gekozen.
Toelichting/advies: de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen is toegedeeld aan het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat; deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden. Voor het projectbesluit moet de toepasselijke van deze drie bestuursorganen uit de waardelijst gekozen worden.
- *officiëleTitel*: de titel van de regeling zoals die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. De officiële titel is altijd gelijk aan het RegelingOpschrift van de regeling.
Toelichting/advies: een voorbeeld van de officiële titel van een projectbesluit is 'Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.
- *citeertitel*: de titel van de regeling die gebruikt wordt in aanhalingen. Wordt geplaatst binnen het containerelement CiteertitelInformatie, dat op zijn beurt wordt geplaatst binnen het containerelement heeftCiteertitelInformatie. Het containerelement heeftCiteertitelInformatie is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt. Bij de citeertitel moet worden aangegeven of de citeertitel officieel is of niet, door bij het gegeven isOfficieel de juiste waarde te kiezen. De citeertitel is officieel als deze in de regeling wordt vastgesteld; voor isOfficieel moet dan de waarde *true* worden gekozen. Als de citeertitel niet in de regeling wordt vastgesteld, is de citeertitel een 'redactieel' gegeven; voor isOfficieel moet dan de waarde *false* worden gekozen.
Toelichting/advies: de citeertitel is niet hetzelfde als de officiële titel. Bij wetgeving gebeurt het vaak dat de wet een lange officiële titel heeft en een korte citeertitel die in de dagelijkse praktijk wordt gebruikt. Een voorbeeld: 'Wet van 1 juli 2020 tot wijziging van de Bekendmakingswet en andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen' is de officiële titel van de wet met de citeertitel 'Wet elektronische publicaties'. De citeertitel is in deze wet vastgesteld en is dus officieel.
Bij veel omgevingsdocumenten lijkt het niet voor de hand te liggen om een citeertitel toe te voegen omdat die hetzelfde zal zijn als de officiële titel. Om een andere reden kan dat in bepaalde gevallen wel wenselijk zijn. In de DSO-viewer namelijk speelt de 'naam' van het omgevingsdocument op verschillende plekken een rol: in de resultaat- en filterschermen na een zoekactie en in het scherm waarin tekst en kaart van de regeling worden getoond, De DSO-viewer gebruikt daarvoor de citeertitel uit de Regelingmetadata. Als er geen citeertitel is, stelt de viewer zelf de 'naam' samen uit de gegevens soortRegeling en eindverantwoordelijke. Als in het voorbeeld van Projectbesluit Rondweg Gemeentestad van de provincie Provincieland geen citeertitel zou worden toegevoegd, wordt de naam die de viewer samenstelt 'Projectbesluit provincie Provincieland'. Datzelfde gebeurt dan bij ieder volgend projectbesluit van die provincie. Dat is niet gewenst. Daarom wordt geadviseerd om bij een projectbesluit het element citeertitel te gebruiken

en die hetzelfde te laten zijn als de officiële titel (oftewel het RegelingOpschrift van de regeling). Waarschijnlijk wordt de criteertitel niet in het projectbesluit vastgesteld en zal voor isOfficieel de waarde *false* worden gekozen.

- **onderwerp:** een korte specificatie van de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- **rechtsgebied:** specificatie hoe het instrument wordt ingedeeld binnen het geheel van het recht, te kiezen uit de STOP-waardelijst rechtsgebied. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement rechtsgebieden, dat 1 of meer rechtsgebied-elementen bevat. Het containerelement rechtsgebieden is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het rechtsgebied speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element rechtsgebied te gebruiken en daarbij in ieder geval te kiezen voor de waarde 'omgevingsrecht'. Dit kan worden aangevuld met andere toepasselijke waarden uit de waardelijst.
- **overheidsdomein:** brede onderverdeling van de overheidsbrede thema's die op een instrument van toepassing zijn, te kiezen uit de STOP-waardelijst overheidsthema. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement overheidsdomeinen, dat 1 of meer overheidsdomein-elementen bevat. Het containerelement overheidsdomeinen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het overheidsdomein speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element overheidsdomein te gebruiken. Passende waarden uit de waardelijst kunnen zijn: bouwen, wonen en leefomgeving; cultuur, sport, vrije tijd; landbouw, natuur en voedsel; milieu, ruimte en water; defensie; verkeer en vervoer.
- **opvolgerVan:** de verwijzing van een opvolgende regeling naar de door deze regeling opgevolgde andere regeling. De opvolgingsrelatie wijst naar het Work van de opgevolgde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement opvolging, dat 1 of meer opvolgerVan-elementen bevat. Het containerelement opvolging is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: opvolgerVan komt alleen voor wanneer de regeling een andere regeling opvolgt, dus wanneer met één besluit de oorspronkelijke regeling wordt ingetrokken en vervangen door een nieuwe regeling. Door het aangeven van deze opvolg-relatie is het mogelijk om bij een tijdréis vanuit de nieuwe regeling de ingetrokken regeling als voorganger te tonen. Naar verwachting zal het niet (snel) gebeuren dat een tijdelijk regelingdeel vanuit een projectbesluit wordt ingetrokken en vervangen door een volledig nieuw tijdelijk regelingdeel. Daarom zal niet dit gegeven niet vaak gebruikt worden. NB: het gaat hier om het juridisch intrekken en vervangen, niet om het technisch intrekken en vervangen als tijdelijk mutatiescenario.

- *grondslag*: de machineleesbare verwijzing naar een juridische bron die de wettelijke grondslag van het instrument geeft. Moet altijd verwijzen naar (een versie van) een geconsolideerde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement grondslagen, dat 1 of meer grondslag-elementen bevat. Het containerelement grondslagen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: maak een verwijzing naar artikel 5.44 Omgevingswet, de grondslag voor het vaststellen van een projectbesluit. De grondslag voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit ziet er -in STOP-XML- uit als in onderstaande afbeelding. De uri is een Juriconnect 1.3.1-verwijzing. Zie daarvoor ook de ‘Juriconnect-standaard voor identificatie van en verwijzing naar wet- en regelgeving’. Wanneer verwezen wordt naar een artikel in een wet die in werking is getreden, kan de uri eenvoudig gegenereerd worden door op wetten.overheid.nl naar het betreffende artikel te gaan en daar met behulp van de linktool een link naar de meest recente versie zonder geldigheidsdatum te genereren en die te kopiëren.

```
<grondslagen>
  <grondslag>
    <TekstReferentie>
      <uri>jcil.31:c:BWBR0037885&artikel=5.44</uri>
      <label>Artikel 5.44 Omgevingswet</label>
      <soortRef>JCI</soortRef>
    </TekstReferentie>
  </grondslag>
</grondslagen>
```

Figuur 46 Figuur 42 Voorbeeld van de grondslag voor het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit

STOP kent naast de hiervoor genoemde Regelingmetadata ook nog de metadata afkorting en alternatieveTitel. Gebruik van deze metadata bij het vrijtekstgedeelte van een projectbesluit voegt niet veel toe. Ze worden daarom niet verder besproken.

Toekomstige functionaliteit

Bij de huidige implementatie van de standaard moeten de Regelingmetadata zowel bij het ontwerpbesluit als bij het definitief besluit worden aangeleverd. In de toekomst wordt de aanlevering van de Regelingmetadata verplicht bij het ontwerpbesluit en worden Regelingmetadata bij het definitief besluit alleen nog aangeleverd wanneer ze gewijzigd zijn.

10.6.4.3.3 Regelingmetadata tijdelijk regelingdeel

De Regelingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de regelingversie en bevatten gegevens om de regeling goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Regelingmetadata beschreven die relevant zijn voor het tijdelijk regelingdeel dat gebruikt wordt voor het wijzigen van een omgevingsplan door een projectbesluit, in het geval van een (definitief) besluit tot vaststelling of wijziging van een projectbesluit. Voor ieder omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd is er een eigen tijdelijk regelingdeel. Bij ieder tijdelijk regelingdeel hoort een eigen set Regelingmetadata, als onderdeel van het totale pakket van metadata en informatie over de regeling en de regelingversie. In de hierna volgende beschrijving van de Regelingmetadata is aangegeven of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen.

Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Regelingmetadata.

- *soortRegeling*: nadere typering van een regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst soortregeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. Voor het tijdelijk regelingdeel behorend bij een projectbesluit moet worden gekozen voor de waarde 'Omgevingsplanregels uit projectbesluit'.
- *eindverantwoordelijke*: (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor kan in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond worden. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld. Let op dat bij eindverantwoordelijke wordt gekozen voor de organisatie die het projectbesluit heeft vastgesteld en niet voor de gemeente waarvan het omgevingsplan door het projectbesluit wordt gewijzigd.
- *maker*: (de identificatie van) de organisatie die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de instrumentversie, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Optioneel gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor kan in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond worden. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld. Let op dat bij maker wordt gekozen voor de organisatie die het projectbesluit heeft vastgesteld en niet voor de gemeente waarvan het omgevingsplan door het projectbesluit wordt gewijzigd.
- *soortBestuursorgaan*: de typering van het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor een regeling. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. In de Regelingmetadata moet voor het gegeven *soortBestuursorgaan* uit de STOP-waardelijst bestuursorgaan de waarde 'dagelijks bestuur', 'gedeputeerde staten' respectievelijk 'minister' worden gekozen.
Toelichting/advies: de bevoegdheid om een projectbesluit vast te stellen en met dat projectbesluit het omgevingsplan te wijzigen is toegedeeld aan het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten respectievelijk de minister die het aangaat; deze bevoegdheid kan niet gedelegeerd worden. Voor het projectbesluit moet de toepasselijke van deze drie bestuursorganen uit de waardelijst gekozen worden. Let op dat bij *soortBestuursorgaan* wordt gekozen voor het bestuursorgaan dat het projectbesluit heeft vastgesteld en niet voor een bestuursorgaan van de gemeente waarvan het omgevingsplan door het projectbesluit wordt gewijzigd.
- *officiëleTitel*: de titel van de regeling zoals die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor. De officiële titel is altijd gelijk aan het RegelingOpschrift van de regeling.
Toelichting/advies: een voorbeeld van de officiële titel van een tijdelijk regelingdeel waarmee een projectbesluit een omgevingsplan wijzigt is 'Wijziging regels omgevingsplan Gemeentestad vanwege Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.
- *citeertitel*: de titel van de regeling die gebruikt wordt in aanhalingen. Wordt geplaatst binnen het containerelement CiteertitelInformatie, dat op zijn beurt wordt geplaatst binnen het containerelement heeftCiteertitelInformatie. Het containerelement

heeftCiteertitelInformatie is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt. Bij de citeertitel moet worden aangegeven of de citeertitel officieel is of niet, door bij het gegeven isOfficieel de juiste waarde te kiezen. De citeertitel is officieel als deze in de regeling wordt vastgesteld; voor isOfficieel moet dan de waarde *true* worden gekozen. Als de citeertitel niet in de regeling wordt vastgesteld, is de citeertitel een 'redactioneel' gegeven; voor isOfficieel moet dan de waarde *false* worden gekozen.

Toelichting/advies: de citeertitel is niet hetzelfde als de officiële titel. Bij wetgeving gebeurt het vaak dat de wet een lange officiële titel heeft en een korte citeertitel die in de dagelijkse praktijk wordt gebruikt. Een voorbeeld: 'Wet van 1 juli 2020 tot wijziging van de Bekendmakingswet en andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen' is de officiële titel van de wet met de citeertitel 'Wet elektronische publicaties'. De citeertitel is in deze wet vastgesteld en is dus officieel.

Bij veel omgevingsdocumenten lijkt het niet voor de hand te liggen om een citeertitel toe te voegen omdat die hetzelfde zal zijn als de officiële titel. Om een andere reden kan dat in bepaalde gevallen wel wenselijk zijn. In de DSO-viewer namelijk speelt de 'naam' van het omgevingsdocument op verschillende plekken een rol: in de resultaat- en filterschermen na een zoekactie en in het scherm waarin tekst en kaart van de regeling worden getoond. De DSO-viewer gebruikt daarvoor de citeertitel uit de Regelingmetadata. Als er geen citeertitel is, stelt de viewer zelf de 'naam' samen uit de gegevens soortRegeling en eindverantwoordelijke. Als in het voorbeeld van Projectbesluit Rondweg Gemeentestad van de provincie Provincieland geen citeertitel aan het tijdelijk regelingdeel zou worden toegevoegd, wordt de naam die de viewer samenstelt 'Omgevingsplanregels uit projectbesluit provincie Provincieland'. Diezelfde naam krijgt ieder volgend tijdelijk regelingdeel behorend bij een projectbesluit van diezelfde provincie. Dat is niet gewenst. Daarom wordt geadviseerd om voor een tijdelijk regelingdeel behorend bij een projectbesluit het element citeertitel te gebruiken en die hetzelfde te laten zijn als de officiële titel (oftewel het RegelingOpschrift van de regeling). Waarschijnlijk wordt de citeertitel niet in de regeling vastgesteld en zal voor isOfficieel de waarde *false* worden gekozen.

- **onderwerp:** een korte specificatie van de inhoud van de regeling, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt ten minste 1 keer voor. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.

Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvaart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- **rechtsgebied:** specificatie hoe het instrument wordt ingedeeld binnen het geheel van het recht, te kiezen uit de STOP-waardelijst rechtsgebied. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement rechtsgebieden, dat 1 of meer rechtsgebied-elementen bevat. Het containerelement rechtsgebieden is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.

Toelichting/advies: het rechtsgebied speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom

wordt geadviseerd om het element rechtsgebied te gebruiken en daarbij in ieder geval te kiezen voor de waarde 'omgevingsrecht'. Dit kan worden aangevuld met andere toepasselijke waarden uit de waardelijst.

- **overheidsdomein:** brede onderverdeling van de overheidsbrede thema's die op een instrument van toepassing zijn, te kiezen uit de STOP-waardelijst overheidsthema. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement overheidsdomeinen, dat 1 of meer overheidsdomein-elementen bevat. Het containerelement overheidsdomeinen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het overheidsdomein speelt een rol bij het vindbaar maken en in de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om het element overheidsdomein te gebruiken. Passende waarden uit de waardelijst kunnen zijn: bouwen, wonen en leefomgeving; cultuur, sport, vrije tijd; landbouw, natuur en voedsel; milieu, ruimte en water; defensie; verkeer en vervoer.
- **opvolgerVan:** de verwijzing van een opvolgende regeling naar de door deze regeling opgevolgde andere regeling. De opvolgingsrelatie wijst naar het Work van de opgevolgde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement opvolging, dat 1 of meer opvolgerVan-elementen bevat. Het containerelement opvolging is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: opvolgerVan komt alleen voor wanneer de regeling een andere regeling opvolgt, dus wanneer met één besluit de oorspronkelijke regeling wordt ingetrokken en vervangen door een nieuwe regeling. Door het aangeven van deze opvolgrelatie is het mogelijk om bij een tijdreis vanuit de nieuwe regeling de ingetrokken regeling als voorganger te tonen. Naar verwachting zal het niet (snel) gebeuren dat een tijdelijk regelingdeel vanuit een projectbesluit wordt ingetrokken en vervangen door een volledig nieuw tijdelijk regelingdeel. Daarom zal niet dit gegeven niet vaak gebruikt worden. NB: het gaat hier om het juridisch intrekken en vervangen, niet om het technisch intrekken en vervangen als tijdelijk mutatiescenario.
- **grondslag:** de machineleesbare verwijzing naar een juridische bron die de wettelijke grondslag van het instrument geeft. Moet altijd verwijzen naar (een versie van) een geconsolideerde regeling. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement grondslagen, dat 1 of meer grondslag-elementen bevat. Het containerelement grondslagen is een optioneel element, dat 0 of 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: maak een verwijzing naar artikel 5.52 lid 1 Omgevingswet, de grondslag voor het wijzigen van het omgevingsplan door het projectbesluit. De grondslag ziet er -in STOP-XML- uit als in onderstaande afbeelding. De uri is een Juriconnect 1.3.1-verwijzing. Zie daarvoor ook de 'Juriconnect-standaard voor identificatie van en verwijzing naar wet- en regelgeving'. Wanneer verwezen wordt naar een artikel in een wet die in werking is getreden, kan de uri eenvoudig gegenereerd worden door op wetten.overheid.nl naar het betreffende artikel te gaan en daar met behulp van de linktool een link naar de meest recente versie zonder geldigheidsdatum te genereren en die te kopiëren.

```
<grondslagen>
  <grondslag>
    <TekstReferentie>
      <uri>jc1l.31:c:BWBR0037885&artikel=5.52&lid=1</uri>
      <label>Artikel 5.52 lid 1 Omgevingswet</label>
      <soortRef>JCI</soortRef>
    </TekstReferentie>
  </grondslag>
</grondslagen>
```

Figuur 47 Voorbeeld van de grondslag voor het tijdelijk regelingdeel van het projectbesluit

STOP kent naast de hiervoor genoemde Regelingmetadata ook nog de metadata afkorting en alternatieveTitel. Gebruik van deze metadata bij een tijdelijk regelingdeel van een projectbesluit voegt niet veel toe. Ze worden daarom niet verder besproken.

10.6.4.3.4 Aangeven relatie tussen tijdelijk regelingdeel en omgevingsplan

De module ExpressionIdentificatie is onderdeel van het totale pakket van metadata en informatie over de regeling en de regelingversie, in dit geval het tijdelijk regelingdeel. Met deze module wordt onder andere informatie gegeven over de relatie tussen het tijdelijk regelingdeel dat onderdeel is van een projectbesluit en het omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd. Zoals al eerder is aangegeven is er per omgevingsplan dat door het projectbesluit wordt gewijzigd een tijdelijk regelingdeel. Per tijdelijk regelingdeel is er dan ook een set aan metadata over de regeling en de regelingversie. Het aangeven van de relatie tussen tijdelijk regelingdeel en omgevingsplan gebeurt met het volgende gegeven:

- *isTijdelijkDeelVan*: de relatie vanuit een tijdelijk regelingdeel naar de regeling waarvan het een tijdelijk deel is. Verplicht gegeven bij een RegelingTijdelijkdeel, komt 1 keer voor. Aangegeven moet worden de WorkIdentificatie van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan waar het tijdelijk regelingdeel onderdeel van gaat vormen.
Toelichting/advies: door het aangeven van deze relatie wordt in de voorzieningen het tijdelijk regelingdeel dat afkomstig is uit een projectbesluit als onderdeel van het juiste omgevingsplan getoond.

10.6.4.3.5 Procedureverloop

Met de module Procedureverloop wordt informatie over het verloop van de procedure van het definitieve besluit en de verschillende stappen daarin bijgehouden. De module Procedureverloop wordt initieel aangeleverd met het definitieve besluit en vervolgens met een Procedureverloopmutatie gemuteerd door de kennisgeving en daarna met directe Procedureverloopmutaties. In de procedure van het definitieve besluit is het Procedureverloop zowel bij het besluit als bij de kennisgeving verplicht.

Voor iedere stap in de procedure wordt een element Procedurestap aan de module Procedureverloop toegevoegd. Daarnaast bevat het Procedureverloop het gegeven *bekendOp*. Daar wordt ingevuld de datum waarop eenieder kennis kon hebben van deze informatie. In dit geval is dat de datum van publicatie van het definitief besluit in het publicatieblad van waterschap, provincie respectievelijk Rijk.

NB: zie voor Procedureverloopmutaties om onjuist of ontrecht aangeleverde Procedurestappen te vervangen of verwijderen paragraaf 10.5.

Een Procedurestap kent de volgende gegevens:

- *soortStap*: geeft aan welke stap het betreft, te kiezen uit de STOP-waardelijst procedurestap_definitief. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *voltooidOp*: datum waarop deze procedurestap heeft plaats gevonden of (naar verwachting) plaats zal vinden. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *meerInformatie*: URL-verwijzing naar extra informatie over de procedurestap. Optioneel gegeven. Komt 0 of 1 keer voor.

Voor de initiële aanlevering van de module Procedureverloop bij het definitieve besluit zijn de volgende (soort)stappen beschikbaar:

- *Vaststelling*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop het bestuursorgaan het besluit heeft vastgesteld. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: vul bij *voltooidOp* de datum in van de vergadering van dagelijks bestuur of GS waarin het projectbesluit is vastgesteld, of, bij een parafenbesluit, de datum waarop de laatste paraaf is gezet en het besluit is geacht te zijn genomen. In het geval van het Rijk is dit de datum waarop de betreffende minister het projectbesluit heeft vastgesteld.
- *Ondertekening*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop het bestuursorgaan het besluit heeft ondertekend. Verplichte stap, komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: vul bij *voltooidOp* de datum in waarop namens dagelijks bestuur of GS het besluit is ondertekend, de datum van het parafenbesluit dan wel de datum waarop de minister het besluit heeft ondertekend.

In deze fase van de procedure ligt het gebruik van het gegeven *meerInformatie* niet erg voor de hand. Dat gegeven is namelijk bedoeld voor het geven van extra informatie over de betreffende Procedurestap en de gevolgen daarvan op de geldigheid van regeling, niet voor extra informatie over de inhoud van de regeling. Het gevolg van de hier beschreven Procedurestappen op de geldigheid van regeling leidt de LVBB af uit de aangeleverde informatie en wordt automatisch bij de bekendmaking, in de regelingenbanken en in DSO-LV getoond.

10.6.4.3.6 *ConsolidatieInformatie*

Met de module ConsolidatieInformatie wordt informatie aangeleverd ten behoeve van de consolidatie van het besluit in de regeling. Binnen een container BeoogdeRegelgeving worden opgenomen:

- *BeoogdeRegeling*

Voor de RegelingVrijtekst en voor ieder RegelingTijdelijkdeel is er een afzonderlijk element BeoogdeRegeling. Bij een projectbesluit voor het realiseren van een project op het grondgebied van 17 gemeenten, waarbij het projectbesluit de omgevingsplannen van al die gemeenten wijzigt, zijn er dus 18 elementen BeoogdeRegeling. Binnen het element BeoogdeRegeling zijn de volgende gegevens verplicht:

- *Doel*

Het besluit heeft 1 Doel. Bij iedere BeoogdeRegeling (en ieder BeoogdInformatieobject) behorend bij dit besluit wordt dus hetzelfde Doel aangegeven.

- *instrumentVersie*

- een verwijzing naar (de identificatie van) het WijzigArtikel in het besluit (het artikel waarin staat wat het bestuursorgaan besluit vast te stellen of te wijzigen)

Iedere BeoogdeRegeling moet naar een eigen WijzigArtikel verwijzen. Zoals in paragraaf [4.3.2.2](#) al is aangegeven moet er in het Besluit één WijzigArtikel zijn voor de

verwijzing naar de RegelingVrijetekst en net zoveel WijzigArtikelen als er tijdelijk regelingdelen zijn.

- BeoogdInformatieobject, voor ieder informatieobject dat het besluit vaststelt
Het gaat hier om alle informatieobjecten, dus zowel de informatieobjecten behorend bij de RegelingVrijetekst als de informatieobjecten behorend bij de tijdelijk regelingdelen.
Binnen het element BeoogdInformatieobject zijn de volgende gegevens verplicht:
 - Doel
Het besluit heeft 1 Doel. Bij ieder BeoogdInformatieobject (en iedere BeoogdeRegeling) behorend bij dit besluit wordt dus hetzelfde Doel aangegeven.
 - instrumentVersie
 - de verwijzing naar het element in de informatieobjecten-bijlage in de WijzigBijlage dat de ExtIoRef (de identificatie van het daadwerkelijke informatieobject) bevat
Voor informatieobjecten behorend bij de RegelingVrijetekst moet worden verwezen naar de informatieobjecten-bijlage in de WijzigBijlage die de RegelingVrijetekst bevat.
Voor informatieobjecten behorend bij de tijdelijk regelingdelen moet worden verwezen naar de informatieobjecten-bijlage in de WijzigBijlage die het betreffende RegelingTijdelijkdeel bevat.
- Tijdstempel
 - soortTijdstempel, te kiezen uit de waarden juridischWerkendVanaf en geldigVanaf
Bij een projectbesluit wordt altijd het tijdstempel juridischWerkendVanaf gekozen; in combinatie met de datum geeft dat de datum van inwerkingtreden van het projectbesluit.
 - datum: de datum waarop het besluit juridisch geldend wordt
Hier wordt de inwerkingtredingsdatum van het projectbesluit ingevuld. Bij een projectbesluit van Rijk en provincie is dat de datum vier weken na de datum van bekendmaking van het besluit (tenzij in het besluit vanwege spoedeisende omstandigheden een eerdere datum van inwerkingtreden is vastgesteld, dan wordt die eerdere datum ingevuld). Bij een projectbesluit van een waterschap is dat de datum vier weken na de datum waarop het besluit over goedkeuring is bekendgemaakt.
Wanneer hier geen datum wordt ingevuld, kunnen de voorzieningen de regeling(en) niet tonen.
 - een verwijzing naar (de identificatie van) het artikel in het besluit waarin de inwerkingtreding van het projectbesluit is geregeld. Dit is een (regulier) artikel in het Besluit-deel van de aanlevering over de inwerkingtreding. Een voorbeeld van de tekst van dit artikel: "Dit besluit treedt in werking vier weken na de bekendmaking."

10.6.4.3.7 Datum bekendmaking definitief besluit

De datum waarop waterschap, provincie of minister wil dat het besluit in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt bekendgemaakt, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVBB. Dat gebeurt met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.4.4 Kennisgeving definitief besluit

10.6.4.4.1 Inhoud en aanlevering kennisgeving

Zoals in paragraaf [10.6.4.1.2](#) al is beschreven moet waterschap, provincie of minister in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant kennis geven van de terinzagelegging van het projectbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken.

De kennisgeving vermeldt in ieder geval¹⁵⁶:

- een zakelijke weergave van de inhoud van het projectbesluit¹⁵⁷:
 - een beschrijving van het betreffende object of de betreffende activiteit en, in voorkomend geval, de locatie daarvan;
 - een zodanige beschrijving van het besluit en het rechtsgevolg daarvan dat potentiële belanghebbenden eruit kunnen afleiden in hoeverre zij in hun belangen worden geraakt;
- de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen;
- dat tegen het projectbesluit beroep kan worden ingesteld, door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan.

In dit toepassingsprofiel wordt voor een projectbesluit van een waterschap aanbevolen dat het waterschap in deze kennisgeving ook vermeldt wat GS over de goedkeuring hebben besloten en dat beroep kan worden ingesteld tegen het besluit over de goedkeuring van het projectbesluit (zie daarvoor ook paragraaf [10.6.4.1.3](#)).

Om de kennisgeving aan de LVBB aan te kunnen leveren en in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant te plaatsen moet deze voldoen aan de specificaties voor de kennisgeving, die in paragraaf [10.3](#) zijn beschreven. De kennisgeving is een zelfstandige eenheid en is geen onderdeel van het besluit. De kennisgeving zit niet in hetzelfde aanleverpakket als het besluit waar het bij hoort, maar moet apart worden aangeleverd nadat het besluit-pakket is aangeleverd.

Bij de kennisgeving moeten metadata over de kennisgeving en informatie over het Procedureverloop worden meegeleverd. Er moet ook een publicatieopdracht aan de LVBB worden aangeleverd, waarin wordt aangegeven welk soort publicatie wordt aangeleverd en op welke datum die publicatie gepubliceerd moet worden. Dat is achtereenvolgens in de volgende paragrafen beschreven.

NB: de kennisgeving komt wel in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant, maar wordt niet in DSO-LV getoond. In DSO-LV wordt wel gebruik gemaakt van informatie uit (de metadata bij) de kennisgeving en vanuit DSO-LV kan de kennisgeving geraadpleegd worden.

10.6.4.4.2 Kennisgevingmetadata

De Kennisgevingmetadata leggen vast welke organisatie verantwoordelijk is voor de kennisgeving en bevatten gegevens om de kennisgeving goed vindbaar te maken. Hierna zijn de Kennisgevingmetadata beschreven die voor de kennisgeving behorend bij een definitief besluit tot vaststelling, uitwerking of wijziging van een projectbesluit relevant zijn. Aangegeven is of het gegeven verplicht of optioneel is en hoe vaak het moet c.q. kan voorkomen. Daarnaast is bij de meeste gegevens een toelichting en/of advies gegeven: hoe werkt het, wat voor effect heeft het en soms ook wat het beste ingevuld kan worden of welke waarde gekozen moet worden dan wel wordt aanbevolen. Er is geen vaste, voorgeschreven volgorde voor de Kennisgevingmetadata.

- **eindverantwoordelijke:** (de identificatie van) de organisatie die de wettelijke verantwoordelijkheid draagt voor de inhoud van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen.

¹⁵⁶ Artikel 3:12 Awb en artikelen 12 jo 2 Bekendmakingswet.

¹⁵⁷ Artikel 3.7 Besluit elektronische publicaties

Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.

- *maker*: (de identificatie van) het openbaar lichaam dat de eindverantwoordelijkheid draagt voor het creëren van de kennisgeving, te kiezen uit de STOP-waardelijst voor waterschap, provincie of ministerie. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: uit de waardelijst waterschap, provincie of ministerie wordt de identificatiecode van het betreffende waterschap, provincie of ministerie gekozen. Daardoor wordt in de voorzieningen de naam van waterschap, provincie of ministerie getoond. Dit gegeven zal bij het bevoegd gezag eenmalig in de software worden ingesteld.
- *officiëleTitel*: de titel van de kennisgeving zoals die door het bevoegd gezag is vastgesteld; deze is gelijk aan de tekstuele weergave van het gehele RegelingOpschrift (zie daarvoor paragraaf [10.3](#)). Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven speelt een rol bij het vindbaar en herkenbaar maken van de kennisgeving. Daarom wordt geadviseerd om de kennisgeving een zo onderscheidend en herkenbaar mogelijke titel (en RegelingOpschrift) te geven. Een voorbeeld van de officiële titel van deze kennisgeving is: 'Kennisgeving vaststelling Projectbesluit Rondweg Gemeentestad'.
- *onderwerp*: een korte specificatie van de inhoud van de kennisgeving en van het besluit waar de kennisgeving over gaat, te kiezen uit de STOP-waardelijst onderwerp. Komt zo vaak voor als gewenst. Wordt geplaatst binnen het containerelement onderwerpen, dat 1 of meer onderwerp-elementen bevat. Het containerelement onderwerpen is een verplicht element, dat 1 keer voorkomt.
Toelichting/advies: het onderwerp speelt een rol bij het vindbaar maken en bij de zoekresultaatfiltering van besluiten, regelingen en kennisgevingen op overheid.nl. Daarom wordt geadviseerd om alle toepasselijke onderwerpen van de waardelijst toe te voegen. Voor omgevingsdocumenten kunnen deze waarden uit de waardelijst passend zijn: wonen, verkeer, ruimte en infrastructuur, natuur en milieu, cultuur en recreatie, bouwen en verbouwen, scheepvaart, rail- en wegverkeer, luchtvart, waterbeheer, ruimtelijke ordening, veiligheid, water, stoffen, natuur- en landschapsbeheer, lucht, geluid, flora en fauna, energie, bodem, afval, defensie, recreatie, horeca, evenementen, cultuur, cultureel erfgoed, klimaatverandering.
- *mededelingOver*: de verwijzing vanuit een kennisgeving naar (de identificatie van) het definitieve besluit waarover de kennisgeving gaat. Onder voorwaarde verplicht gegeven, komt 0 of 1 keer voor.
Toelichting/advies: dit gegeven is alleen verplicht als de kennisgeving gaat over een (voorafgaand aan de kennisgeving aangeleverd, daadwerkelijk bestaand) (ontwerp)besluit. In het geval van de kennisgeving over een definitief besluit is dit gegeven verplicht. Door dit gegeven is vanuit de kennisgeving op eenvoudige wijze het besluit vindbaar waar de kennisgeving over gaat. Het werkt ook omgekeerd: vanuit het besluit is de kennisgeving makkelijk te vinden. Daardoor is vanuit het besluit de informatie over de procedure van het besluit, zoals de einddatum van de beroepstermijn, te raadplegen.
- *soortKennisgeving*: gegeven dat aangeeft wat voor soort kennisgeving het betreft, te kiezen uit een waardelijst die in het STOP-schema is opgenomen. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
Toelichting/advies: met dit gegeven wordt aangegeven of het een kennisgeving betreft waarmee (inzage- en beroeps-)termijnen worden doorgegeven, een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over het voornemen een besluit te gaan nemen

zonder (inzage- en beroeps-)termijnen of een kennisgeving waarmee informatie wordt doorgegeven over een rechterlijke uitspraak. In het geval van de onderhavige kennisgeving, waarmee begin en einde van de beroepstermijn wordt doorgegeven, moet worden gekozen voor de waarde KennisgevingBesluittermijnen.

10.6.4.4.3 Procedureverloop

Zoals in paragraaf [10.6.4.3.3](#) al is aangegeven wordt met de module Procedureverloop informatie over het verloop van de procedure van het definitieve besluit en de verschillende stappen daarin bijgehouden. De module Procedureverloop is initieel aangeleverd met het definitieve besluit. Deze module wordt vervolgens met een Procedureverloopmutatie bij de kennisgeving gemuteerd. Voor iedere stap in de procedure wordt een element Procedurestap aan de module Procedureverloop toegevoegd. Daarnaast bevat de Procedureverloopmutatie het gegeven *bekendOp*. Daar wordt ingevuld de datum waarop eenieder kennis kon hebben van deze informatie. In dit geval is dat de datum van publicatie van de kennisgeving in het publicatieblad van waterschap, provincie respectievelijk Rijk.

NB1: In het vervolg van de procedure, tijdens de beroepsfase, wordt de module Procedureverloop van het definitieve besluit met Procedureverloopmutaties aangevuld.

NB2: zie voor Procedureverloopmutaties om onjuist of ontrecht aangeleverde Procedurestappen te vervangen of verwijderen paragraaf [10.5](#).

Een Procedurestap kent de volgende gegevens:

- *soortStap*: geeft aan welke stap het betreft, te kiezen uit de STOP-waardelijst procedurestap_definitief. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *voltooidOp*: datum waarop deze procedurestap heeft plaats gevonden of (naar verwachting) plaats zal vinden. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *meerInformatie*: URL-verwijzing naar extra informatie over de Procedurestap. Optioneel gegeven. Komt 0 of 1 keer voor.

Voor de kennisgeving van het definitieve besluit tot vaststelling, uitwerking of wijziging van een projectbesluit is alleen de volgende (soort)stap beschikbaar:

- *Einde beroepstermijn*: in combinatie met de datum die wordt ingevuld bij *voltooidOp* geeft dit de datum waarop de beroepstermijn van het besluit is geëindigd. Dit is de eerste dag waarop géén beroepschrift tegen het besluit meer kan worden ingesteld. Optionele stap, komt 0 of 1 keer voor.

Toelichting/advies: hoewel dit een optionele stap is, is het van belang deze stap toe te voegen. Wanneer deze stap niet toegevoegd zou worden, zou de LVBB afleiden dat het besluit direct na de inwerkingsredingsdatum onherroepelijk is. Dat gegeven zou dan bij het bekendgemaakte besluit op overheid.nl en bij de regeling in DSO-LV getoond worden. De datum waarop de beroepstermijn is geëindigd staat uiteraard -voor een mens leesbaar- in de tekst van de kennisgeving, maar door deze stap toe te voegen wordt die datum ook machineleesbaar gemaakt. Daardoor kan er veel meer mee gedaan worden, zoals het tonen van deze datum in de DSO-viewer. In deze fase van de procedure ligt het gebruik van het gegeven *meerInformatie* niet erg voor de hand. Dat gegeven is namelijk bedoeld voor het geven van extra informatie over de betreffende Procedurestap en de gevolgen daarvan op de geldigheid van regeling, niet voor extra informatie over de inhoud van de regeling. Het gevolg van de hier beschreven Procedurestap op de geldigheid van regeling leidt de LVBB af uit de aangeleverde informatie en wordt automatisch bij de bekendmaking, in de regelingenbanken en in DSO-LV getoond.

10.6.4.4.4 *Datum publicatie kennisgeving*

De datum waarop waterschap, provincie of Rijk wil dat de kennisgeving in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant wordt gepubliceerd, wordt doorgegeven in de publicatieopdracht aan de LVBB, met het gegeven *datumBekendmaking*. Deze datum moet altijd in de toekomst liggen.

10.6.4.5 *Aanlevering van op de zaak betrekking hebbende stukken voor terinzagelegging*

Waterschap, provincie of Rijk moet de op het besluit betrekking hebbende stukken ter inzage leggen. Voor de elektronische terinzagelegging van deze stukken wordt een centrale voorziening gerealiseerd. Er wordt nog beschreven hoe de aanlevering van die stukken aan de centrale voorziening plaats moet vinden en hoe er voor gezorgd wordt dat de elektronisch ter inzage gelegde stukken vanuit het besluit in het publicatieblad en vanuit DSO-LV te raadplegen zijn.

NB: Zoals in de paragrafen [10.6.4.1.2](#) en [10.6.4.1.3](#) al is aangegeven zullen op de zaak betrekking hebbende stukken vooral bestaan uit rapportages van uitgevoerde onderzoeken en hoeft het projectbesluit zelf niet ter inzage gelegd te worden. Dat moet immers bekendgemaakt worden in het publicatieblad en daarom valt het onder de uitzondering op de terinzageleggingsplicht.

Toekomstige functionaliteit

Er wordt een centrale voorziening gerealiseerd voor de elektronische terinzagelegging van op het besluit betrekking hebbende stukken. In een volgende versie van dit toepassingsprofiel wordt beschreven welke voorziening dat is en hoe de ter inzage te leggen stukken daaraan aangeleverd moeten worden.

De verwachting is dat dit alles tijdig voor inwerkingtreden van de Omgevingswet werkt en bekend is. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunnen de betreffende stukken als onderdeel van het BesluitCompact conform STOP aan de LVBB worden aangeleverd.

10.6.5 **Vervolg van de procedure: beroepsfase**

10.6.5.1 *Juridisch kader*

10.6.5.1.1 *Instellen beroep*

Tegen het besluit tot vaststelling, uitwerking of wijziging van een projectbesluit kan rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingesteld; datzelfde geldt voor het besluit van GS omtrent goedkeuring van een projectbesluit van het waterschap¹⁵⁸.

De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken¹⁵⁹. Bij een projectbesluit van provincie of Rijk en bij een besluit over de goedkeuring van een projectbesluit van een waterschap vangt de termijn aan met ingang van de dag na die waarop het besluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt¹⁶⁰. Bij een projectbesluit van een waterschap vangt de termijn aan met ingang van de dag na die waarop het besluit

¹⁵⁸ Artikel 8:1 jo 8:6 lid 1Awb jo artikel 2.2 onderdeel B onder 2 onder g onderdelen d en h Invoeringswet Omgevingswet, waarmee afdeling 5.2 Omgevingswet (projectprocedure) en artikel 16.72 (goedkeuring projectbesluit waterschap) worden toegevoegd aan artikel 2 van bijlage 2 van de Awb, waarmee de besluiten worden aanwezen waartegen op grond van artikel 8:6 lid 1 Awb rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State openstaat

¹⁵⁹ Artikel 6:7 Awb

¹⁶⁰ Artikel 6:8 lid 1 Awb

over de goedkeuring van dat projectbesluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt¹⁶¹.

10.6.5.1.2 *Voorlopige voorziening*

Als tegen het projectbesluit en/of tegen het besluit van GS over de goedkeuring van een projectbesluit van het waterschap beroep is ingesteld, kan de voorzieningenrechter (in dit geval de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) op verzoek een voorlopige voorziening treffen. Het verzoek kan worden gedaan door een partij in de hoofdzaak¹⁶².

Het indienen van een verzoek om voorlopige voorziening heeft geen schorsende werking; schorsing van het projectbesluit en/of goedkeuringsbesluit kan alleen ontstaan door de uitspraak van de voorzieningenrechter. De voorzieningenrechter kan de volgende uitspraken doen¹⁶³:

- a onbevoegdverklaring van de voorzieningenrechter,
- b niet-ontvankelijkverklaring van het verzoek,
- c afwijzing van het verzoek, of
- d gehele of gedeeltelijke toewijzing van het verzoek.

De uitspraken die onder a t/m c zijn genoemd hebben geen gevolgen voor de juridische status van het besluit en voor de regeling(en) van het projectbesluit. In het geval van de onder d genoemde uitspraak treft de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening. Die bestaat doorgaans uit gehele of gedeeltelijk schorsing van het besluit en heeft derhalve wel gevolgen voor de status van (onderdelen van) het besluit en voor (onderdelen van) de regeling(en) van het projectbesluit.

10.6.5.1.3 *Bestuurlijke lus en tussenuitspraak*

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan het bestuursorgaan opdragen een gebrek in het bestreden projectbesluit of het besluit over de goedkeuring te (laten) herstellen¹⁶⁴ en bepaalt daarbij de termijn waarbinnen het bestuursorgaan het gebrek kan herstellen¹⁶⁵. Dit wordt bestuurlijke lus genoemd; de opdracht wordt gegeven bij tussenuitspraak. De volgende uitkomsten van de bestuurlijke lus zijn mogelijk:

- a het bestuursorgaan laat de gestelde termijn voor herstel van het gebrek ongebruikt verstrijken, oftewel het bestuursorgaan herstelt het gebrek niet of niet op tijd;
- b het bestuursorgaan herstelt het gebrek door, in de vorm van een brief, eventueel aangevuld met een notitie, een onderzoeksrapportage etc., een aanvullende motivering van een onderdeel van het besluit te geven;
- c f het bestuursorgaan herstelt het gebrek door een nieuw besluit te nemen.

10.6.5.1.4 *Uitspraak in de hoofdzaak*

Na de behandeling van eventuele verzoek(en) om voorlopige voorziening, het vooronderzoek, het onderzoek ter zitting en een eventuele tussenuitspraak doet de bestuursrechter uitspraak in de hoofdzaak, oftewel op de ingestelde beroepen. De bestuursrechter kan de volgende uitspraken doen¹⁶⁶:

- a onbevoegdverklaring van de bestuursrechter,
- b niet-ontvankelijkverklaring van het beroep,

¹⁶¹ Artikel 6:8 lid 3 Awb

¹⁶² Artikel 8:81 Awb

¹⁶³ Artikel 8:84 lid 2 Awb

¹⁶⁴ Artikel 8:51d Awb

¹⁶⁵ Artikel 8:51d en 8:51a lid 1 Awb

¹⁶⁶ Artikel 8:70 Awb

- c ongegrondverklaring van het beroep, of
- d gegrondverklaring van het beroep.

De uitspraken die onder a t/m c zijn genoemd hebben tot gevolg dat het besluit onherroepelijk is. Ze hebben geen gevolgen voor de inhoud van het besluit en van de regeling(en). In het geval van de onder d genoemde uitspraak vernietigt de bestuursrechter het besluit geheel of gedeeltelijk¹⁶⁷. In principe brengt dat vernietiging van de rechtsgevolgen van dat besluit of van het vernietigde gedeelte daarvan mee¹⁶⁸. De bestuursrechter kan echter bepalen dat¹⁶⁹:

- de rechtsgevolgen van het vernietigde (deel van het) besluit geheel of gedeeltelijk in stand blijven, of
- zijn uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit of het vernietigde gedeelte daarvan.

Als in stand blijven van de rechtsgevolgen van het (geheel of gedeeltelijk) vernietigde besluit of in de plaats treden van de uitspraak van de rechter niet mogelijk is, kan de bestuursrechter het bestuursorgaan opdragen een nieuw besluit te nemen of een andere handeling te verrichten met inachtneming van zijn aanwijzingen; daarbij kan de bestuursrechter¹⁷⁰:

- bepalen dat wettelijke voorschriften over de voorbereiding van het nieuwe besluit of de andere handeling geheel of gedeeltelijk buiten toepassing blijven;
- het bestuursorgaan een termijn stellen voor het nemen van het nieuwe besluit of het verrichten van de andere handeling.

Als de bestuursrechter het projectbesluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, moet waterschap, provincie of minister mededeling doen van de uitspraak op de manier die voor de bekendmaking van het projectbesluit is voorgeschreven. Dat betekent dat de volledige inhoud van de uitspraak in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant moet worden geplaatst¹⁷¹.

Omgevingswet, Omgevingsbesluit en Bekendmakingswet stellen het niet verplicht om het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit in geconsolideerde vorm beschikbaar te houden. Er geldt dus geen verplichting om de uitspraak in het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit te verwerken, bijvoorbeeld door vernietigde onderdelen te verwijderen. Dat geldt voor de uitspraak op verzoeken om voorlopige voorziening, de tussenuitspraak en voor de uitspraak in de hoofdzaak. Er is ook geen verplichting om een gedeeltelijke goedkeuring of onthouding van goedkeuring in het projectbesluit van het waterschap te verwerken. Voor het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt is dat anders. Het tijdelijk regelingdeel bevat algemeen verbindende voorschriften en die moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar worden gehouden¹⁷² op de door de minister van BZK in stand gehouden digitale infrastructuur¹⁷³: te weten de regelingenbanken op overheid.nl. Dit houdt ook in dat de uitspraak van de bestuursrechter, voor zover die uitspraak gevolgen heeft voor de inhoud daarvan, in het tijdelijk regelingdeel bij het omgevingsplan verwerkt moet worden.

Dagelijks bestuur van het waterschap, college van gedeputeerde staten of minister moet, ten behoeve van ontsluiting in DSO-LV, aan het Kadaster informatie verstrekken over de status

¹⁶⁷ Artikel 8:72 lid 1 Awb

¹⁶⁸ Artikel 8:72 lid 2 Awb

¹⁶⁹ Artikel 8:72 lid 3 Awb

¹⁷⁰ Artikel 8:72 lid 4 Awb

¹⁷¹ Artikel 8:80 lid 1 Awb

¹⁷² Artikel 19 lid 1 Bekendmakingswet

¹⁷³ Artikel 19 lid 4 Bekendmakingswet

van het projectbesluit¹⁷⁴. De informatieverstrekking over het projectbesluit geschieft via een aanlevering aan de LVBB, die de informatie doorlevert aan DSO-LV. Het betreft informatie over¹⁷⁵:

- het gegeven dat tegen het besluit beroep is ingesteld;
- het gegeven dat het besluit, of een deel daarvan, is geschorst;
- het gegeven dat het besluit, of een deel daarvan, onherroepelijk is geworden;
- het gegeven dat het besluit, of een deel daarvan, is vernietigd;
- het gegeven dat het besluit, of een deel daarvan, is ingetrokken.

NB: De plicht om informatie te verstrekken over de status van het besluit geldt niet voor het GS-besluit over goedkeuring van het projectbesluit van een waterschap. Technisch is dat ook niet mogelijk omdat dat besluit niet met de STOP/TPOD-standaard opgesteld is.

10.6.5.2 *Doorgeven van informatie over besluitstatus en handelingen na uitspraak rechter*

Toekomstige functionaliteit

In deze paragraaf is beschreven hoe wijzigingen in de status van een besluit en in de inhoud van de regeling in de beroepsfase moeten worden doorgeven, hoe de rechterlijke uitspraak moet worden medegedeeld en hoe de informatie moet worden aangeleverd die nodig is om de gevolgen van de uitspraak in de geconsolideerde regeling te verwerken. Dit is nog niet geïmplementeerd in de DSO-keten. De implementatie van nieuwe functionaliteiten wordt gefaseerd uitgevoerd. Daarom is nu nog niet te zeggen wanneer dit geïmplementeerd zal zijn.

Het tonen van de procedurestatus van onderdelen van een regeling in de regelingenbank en DSO-LV is nog niet geïmplementeerd. Zolang dat het geval is, zal bij besluit en regeling niet zichtbaar zijn dat beroep is ingesteld, dat het besluit is geschorst of dat het beroep definitief is afgedaan.

Voor het mededelen van de uitspraak op het beroep en het aanleveren van de informatie die nodig is om de gevolgen van de uitspraak in de geconsolideerde regeling te verwerken bestaat een workaround die is beschreven in paragraaf 10.6.2.3.

Deze paragraaf geldt alleen voor het projectbesluit en niet voor het GS-besluit over goedkeuring van het projectbesluit van een waterschap; daarvoor gelden de verplichting om gegevens over de status van het besluit door te geven en de consolidatieplicht niet. Het is technisch ook niet mogelijk omdat dat besluit niet met de STOP/TPOD-standaard opgesteld is.

10.6.5.2.1 *Doorgeven van status-informatie met Procedureverloopmutaties*

Het verstrekken van informatie over de status van (het besluit tot vaststelling, wijziging of uitwerking van) het projectbesluit gebeurt door middel van het aanleveren van een Procedureverloopmutatie: een mutatie van de module Procedureverloop. Deze module is initieel aangeleverd met het definitieve besluit, met daarin de Procedurestap Ondertekening en de Procedurestap Vaststelling (zie paragraaf 10.6.4.3.5). Vervolgens is bij de kennisgeving met een Procedureverloopmutatie aan deze module de Procedurestap Einde beroepstermijn toegevoegd (zie paragraaf 10.6.4.4.3). Voor het doorgeven van informatie

¹⁷⁴ Artikel 14.4 lid 1 jo artikel 14.5 Ob

¹⁷⁵ Bijlage VIII Ob

over de status van het besluit tijdens de beroepsfase wordt de module Procedureverloop met Procedureverloopmutaties aangevuld met volgende Procedurestappen.

NB: zie voor Procedureverloopmutaties om onjuist of onterecht aangeleverde Procedurestappen te vervangen of verwijderen paragraaf [10.5](#).

Een Procedurestap kent de volgende gegevens:

- *soortStap*: geeft aan welke stap het betreft, te kiezen uit de STOP-waardelijst procedurestap_definitief. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *voltooidOp*: datum waarop deze procedurestap heeft plaats gevonden of (naar verwachting) plaats zal vinden. Verplicht gegeven. Komt 1 keer voor.
- *meerInformatie*: URL-verwijzing naar extra informatie over de procedurestap. Optioneel gegeven. Komt 0 of 1 keer voor.

Voor het doorgeven van informatie over de status van het besluit tijdens de beroepsprocedure zijn de volgende (soort)stappen beschikbaar, in chronologische volgorde van aanlevering:

- *Beroep ingesteld*: deze Procedurestap wordt, met een directe Procedureverloopmutatie, aangeleverd als er beroep is ingesteld tegen het projectbesluit. Bij *voltooidOp* wordt ingevuld de datum waarop de beroepstermijn afloopt. De Procedureverloopmutatie bevat naast de nieuwe Procedurestap het gegeven *bekendOp*. Daar wordt ingevuld de datum waarop (het eerste) beroep is ingesteld, of (als die datum onbekend is) de datum van het bericht van de Raad van State dat beroep is ingesteld; de ingevulde datum moet voor de datum waarop de beroepstermijn afloopt liggen.

Toelichting/advies: door het doorgeven van deze Procedurestap kan een raadpleger op overheid.nl bij de bekendmaking en in DSO-LV zien dat er beroep is ingesteld. In DSO-LV wordt dit zowel getoond bij het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit als bij de tijdelijk regelingdelen die door het projectbesluit aan de betreffende omgevingsplannen zijn toegevoegd. Er wordt niet doorgeven hoeveel beroepschriften er zijn en ook niet over welke onderdelen van het projectbesluit de beroepschriften gaan. Als deze Procedurestap niet wordt doorgegeven, dan leidt de LVBB daaruit af dat er geen beroep is ingesteld en dat het besluit na de beroepstermijn onherroepelijk is geworden. Als na afloop van de beroepstermijn duidelijk is dat er geen beroep is ingesteld, hoeft waterschap, provincie of Rijk dus geen Procedureverloopmutatie aan te leveren. In deze fase van de procedure ligt het gebruik van het gegeven *meerInformatie* niet erg voor de hand. Dat gegeven is namelijk bedoeld voor het geven van extra informatie over de betreffende Procedurestap en de gevolgen daarvan op de geldigheid van regeling, niet voor extra informatie over de inhoud van de regeling. De gevolgen van de hier beschreven Procedurestappen op de geldigheid van regeling leidt de LVBB af uit de aangeleverde informatie en wordt automatisch bij de bekendmaking, in de regelingenbanken en in DSO-LV getoond.

Waterschap, provincie of Rijk dient direct bij ontvangst van het bericht dat het eerste beroep is ingediend deze Procedurestap aan het Procedureverloop toe te voegen. Daarna kan gekozen worden tussen twee werkwijzen:

- na afloop van de beroepstermijn bekijken of er beroepen tegen het besluit resteren (het ingestelde beroep kan immers ingetrokken zijn of niet-ontvankelijk verklaard):
 - zo ja: waterschap, provincie of Rijk hoeft niets te doen, het Procedureverloop klopt nog steeds;
 - zo nee: waterschap, provincie of Rijk voegt aan het Procedureverloop toe de procedurestap Beroep(en) definitief afgedaan;
- tijdens de beroepstermijn de module Procedureverloop steeds actueel houden. Als er na het eerste beroep nog meer beroepen worden ingesteld hoeft het bestuursorgaan

niets te doen, het Procedureverloop is actueel. Indien tijdens de beroepstermijn het eerste beroep (en alle eventuele andere beroepen) niet-ontvankelijk of ongegrond is verklaard voegt waterschap, provincie of Rijk direct aan het Procedureverloop toe de Procedurestap Beroep(en) definitief afgedaan. Mocht er gedurende het vervolg van de beroepstermijn bericht komen dat er een nieuw beroep is ingesteld, dan voegt waterschap, provincie of Rijk opnieuw de Procedurestap Beroep ingesteld aan het Procedureverloop toe.

Er wordt geen kennisgeving gedaan van het feit dat beroep is ingesteld (en ook niet van het feit dat geen beroep is ingesteld).

- *Schorsing*: deze Procedurestap wordt, met een directe Procedureverloopmutatie, aangeleverd als het projectbesluit geheel of gedeeltelijk is geschorst. Bij *voltooidOp* wordt de datum ingevuld van de uitspraak waarmee de voorzieningenrechter het besluit (geheel of gedeeltelijk) heeft geschorst. De Procedureverloopmutatie bevat naast de nieuwe Procedurestap het gegeven *bekendOp*. Daar wordt dezelfde uitspraak-datum ingevuld als bij *voltooidOp*.

Toelichting/advies: door het doorgeven van deze Procedurestap kan een raadpleger op overheid.nl bij de bekendmaking en in DSO-LV zien dat het projectbesluit (of onderdelen daarvan) geschorst is. In DSO-LV wordt dit zowel getoond bij het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit als bij de tijdelijk regelingdelen die door het projectbesluit aan de betreffende omgevingsplannen zijn toegevoegd. Er wordt niet doorgegeven hoeveel verzoeken om voorlopige voorziening tot schorsing hebben geleid en ook niet welke onderdelen van het projectbesluit geschorst zijn. Deze Procedurestap hoeft uiteraard niet aangeleverd te worden wanneer geen verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, en ook niet wanneer de verzoeken om voorlopige voorziening niet tot schorsing hebben geleid.

Het gegeven *meerInformatie* kan indien gewenst bij deze stap gebruikt worden voor een link naar de website van waterschap, provincie of ministerie, of bijvoorbeeld een projectwebsite, met meer informatie over de juridische gevolgen van de schorsing voor de werking van het besluit.

Er wordt geen kennisgeving gedaan van het feit dat het besluit is geschorst. Het geheel of gedeeltelijk schorsen van het besluit heeft een voorlopig karakter. Daarom wordt op overheid.nl en in DSO-LV wel een waarschuwing bij de geschorste onderdelen geplaatst, maar worden de geschorste onderdelen niet uit het besluit of de geconsolideerde regeling verwijderd.

NB: Aangezien het indienen van een verzoek om voorlopige voorziening geen schorsende werking heeft en dus geen gevolgen heeft voor de geldigheid of status van het besluit en de daaruit voortkomende regelingen, is daar geen Procedurestap voor.

- *Schorsing opgeheven*: deze Procedurestap wordt, met een directe Procedureverloopmutatie, doorgegeven als er geen sprake meer is van schorsing. Bij *voltooidOp* wordt de datum ingevuld van de uitspraak waarmee de voorzieningenrechter de laatste (of enige) schorsing geheel heeft opgeheven. De Procedureverloopmutatie bevat naast de nieuwe Procedurestap het gegeven *bekendOp*. Daar wordt dezelfde uitspraak-datum ingevuld als bij *voltooidOp*.

Toelichting/advies: door het doorgeven van deze Procedurestap kan een raadpleger op overheid.nl bij de bekendmaking en in DSO-LV zien dat het -voorheen geschorste- besluit (of onderdelen daarvan) weer geldig is. In DSO-LV wordt dit zowel getoond bij het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit als bij de tijdelijk regelingdelen die door het projectbesluit aan de betreffende omgevingsplannen zijn toegevoegd. Wanneer deze Procedurestap niet wordt doorgegeven, blijven overheid.nl en DSO-LV aangeven dat er sprake is van schorsing. De Procedurestap wordt niet doorgegeven als de schorsing

slechts gedeeltelijk is opgeheven. Er zijn dan immers delen van de regeling die nog steeds geschorst zijn.

Het gegeven *meerInformatie* kan indien gewenst bij deze stap gebruikt worden voor een link naar de website van waterschap, provincie of ministerie, of bijvoorbeeld een projectwebsite, met meer informatie over de juridische gevolgen van de opheffing van de schorsing voor de werking van het besluit.

Er wordt geen kennisgeving gedaan van het feit dat de schorsing is opgeheven. De waarschuwing die op overheid.nl en in DSO-LV bij de geschorste onderdelen was geplaatst, wordt verwijderd. Het opheffen van de schorsing leidt niet tot wijziging van de inhoud van de geconsolideerde regeling.

- *Beroep(en) definitief afgedaan:* deze Proceduretap wordt doorgegeven als er uitspraak in de hoofdzaak over alle tegen het besluit ingediende beroepen is gedaan. Bij *voltooidOp* wordt de datum van de (laatste) uitspraak in de hoofdzaak ingevuld. Als in een eerder stadium van de beroepsprocedure het besluit geheel of gedeeltelijk was geschorst, moet na de einduitspraak ook de Proceduretap Schorsing opgeheven worden doorgegeven.
Deze Proceduretap wordt toegevoegd aan de module Procedureverloop:
 - door het aanleveren van een directe Procedureverloopmutatie als de uitspraak inhoudt:
 - onbevoegdverklaring van de bestuursrechter;
 - niet-ontvankelijkverklaring van het beroep;
 - ongegrondverklaring van het beroep.
 - met een Procedureverloopmutatie bij de mededeling van de gehele of gedeeltelijke vernietiging van het projectbesluit, als de uitspraak inhoudt gegronde verklaring van het beroep.

Toelichting/advies: door het doorgeven van deze Proceduretap(pen) kan een raadpleger op overheid.nl bij de bekendmaking en in DSO-LV zien dat er uitspraak over alle tegen het besluit ingediende beroepen is gedaan. In DSO-LV wordt dit zowel getoond bij het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit als bij de tijdelijk regelingdelen die door het projectbesluit aan de betreffende omgevingsplannen zijn toegevoegd. Wanneer deze Proceduretap niet wordt doorgegeven, blijven overheid.nl en DSO-LV aangeven dat er beroep is ingesteld (en in voorkomend geval dat het projectbesluit, of delen daarvan, zijn geschorst). Er wordt niet doorgegeven wat de inhoud van de uitspraak is. Het gegeven *meerInformatie* kan indien gewenst bij deze stap gebruikt worden voor een link naar de website van waterschap, provincie of ministerie, of bijvoorbeeld een projectwebsite, met meer informatie over de juridische gevolgen van de einduitspraak voor de werking van het besluit.

Als de inhoud van de uitspraak is onbevoegdverklaring van de bestuursrechter, niet-ontvankelijkverklaring van het beroep of ongegrondverklaring van het beroep, dan is het voldoende om de Proceduretap 'Beroep(en) definitief afgedaan' (en eventueel ook de Proceduretap 'Schorsing opgeheven') door te geven. De LVBB leidt daaruit af dat het besluit onherroepelijk is geworden en geeft dat door aan regelingenbank en DSO-LV. De waarschuwing(en) dat tegen onderdelen van de regeling beroep is ingesteld (en eventueel dat onderdelen geschorst zijn) verdwijnen daardoor. Er hoeft geen kennisgeving of mededeling van de uitspraak gedaan te worden.

Als door de uitspraak het besluit geheel of gedeeltelijk vernietigd wordt, moet het bevoegd gezag de Proceduretap 'Beroep(en) definitief afgedaan' (en eventueel ook de Proceduretap 'Schorsing opgeheven') doorgeven. Daarnaast moet waterschap, provincie of Rijk mededeling van de uitspraak doen in waterschapsblad, provinciaal blad of Staatscourant: publicatie van de inhoud van de uitspraak in het publicatieblad. Zie daarvoor paragraaf [10.4](#) over de modellering van die mededeling en paragraaf [10.6.5.2.3](#).

voor het aanleveren van die mededeling. Voor het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit geldt geen consolidatieverplichting. De consolidatieplicht geldt wel voor het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt. De STOP/TPOD-standaard gaat er van uit dat voor beide de consolidatie wordt uitgevoerd, omdat alleen dan in de regelingenbanken en in DSO-LV de geldende situatie kan worden weergegeven. Het verwerken van de gevolgen van de gehele of gedeeltelijke vernietiging is beschreven in paragraaf [10.6.5.2.4](#).

De Procedurestap 'Beroep(en) definitief afgedaan' wordt ook aan het Procedureverloop toegevoegd als de bestuursrechter waterschap, provincie of Rijk heeft opgedragen een nieuw besluit te nemen. Vanuit technisch perspectief is de procedure van het projectbesluit waartegen het beroep was ingesteld geëindigd door de uitspraak. Met het besluit dat als gevolg van de uitspraak moet worden (voorbereid en) genomen start een nieuwe besluitprocedure met een eigen identificatie. Dat nieuwe besluit krijgt een eigen Procedureverloop.

10.6.5.2.2 Nieuw besluit na tussenuitspraak

Zoals is beschreven in paragraaf [10.6.5.1.3](#) is een van de mogelijke uitkomsten van de bestuurlijke lus dat het bestuursorgaan een nieuw besluit neemt. Dit nieuwe besluit moet op de wettelijk voorgeschreven wijze, dus met toepassing van de STOP/TPOD-standaard, worden bekendgemaakt. De aanlevering gebeurt op dezelfde manier als de aanlevering van het definitieve besluit, die is beschreven in paragraaf [10.6.4.3](#), met dien verstande dat voor de Regelingen niet de modellen RegelingVrijetekst en RegelingTijdelijkdeel worden gebruikt maar RegelingMutatie. De wijzigingen van het nieuwe besluit dat naar aanleiding van de tussenuitspraak is genomen, worden dan geconsolideerd in het vrijetekstdeel van het projectbesluit en, indien dat aan de orde is, in de tijdelijk regelingdelen waarmee de betreffende omgevingsplannen zijn gewijzigd.

10.6.5.2.3 Mededeling van uitspraak rechter

Als de bestuursrechter het projectbesluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, moet waterschap, provincie of minister mededeling doen van de uitspraak op de manier die voor de bekendmaking van het projectbesluit is voorgeschreven.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal het doen van de mededeling van de uitspraak van de rechter naar verwachting met toepassing van de STOP/TPOD-standaard worden opgesteld en aan de LVBB worden aangeleverd voor de publicatie in het publicatieblad.

Zolang de mededeling nog niet in de standaard en de DSO-keten is geïmplementeerd, wordt voor het doen van mededeling van de uitspraak van de rechter een besluit conform model BesluitCompact gebruikt. In het besluit moet dan worden aangegeven dat het niet een besluit maar een mededeling betreft.

10.6.5.2.4 Verwerken van onthouding van goedkeuring door GS en uitspraak rechter in de regeling

Het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit valt niet onder de consolidatieverplichting van artikel 19 van de Bekendmakingswet. Het is daardoor niet verplicht om de gehele of gedeeltelijke vernietiging van het projectbesluit door de bestuursrechter of, in het geval van een projectbesluit van het waterschap, de gehele of gedeeltelijke onthouding van goedkeuring door GS, in het vrijetekstgedeelte van het projectbesluit te verwerken. Daardoor ziet een raadpleger die het projectbesluit in de regelingbank op overheid.nl of in DSO-LV bekijkt, ook die delen van het projectbesluit die vernietigd zijn of waaraan

goedkeuring is onthouden. Het is daarom wenselijk om, ondanks dat consolidatie niet verplicht is, toch die consolidatie uit te voeren.

Het tijdelijk regelingdeel waarmee het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt is onderdeel van de geconsolideerde regeling van het omgevingsplan. Dat valt wel onder de verplichting om het in geconsolideerde vorm beschikbaar te houden in de regelingenbanken op overheid.nl. Voor zover de onthouding van goedkeuring en/of de uitspraak van de bestuursrechter gevolgen heeft voor de inhoud daarvan, moeten die gevolgen in het tijdelijk regelingdeel bij het omgevingsplan verwerkt worden. De aanlevering daarvoor moet worden gedaan door waterschap, provincie of Rijk en niet door de gemeente.

Bij gedeeltelijke onthouding van goedkeuring en/of gedeeltelijke vernietiging moet waterschap, provincie of Rijk, samen met de mededeling en de Procedureverloopmutatie, aangepaste versies van de regeling(en), informatieobjecten en OW-objecten aanleveren en de ConsolidatieInformatie aanpassen.

Bij gehele onthouding van goedkeuring en/of gehele vernietiging wordt alleen de ConsolidatieInformatie aangepast, waarmee de regeling (of die onderdelen van de regeling die door het besluit aan de regeling waren toegevoegd) wordt teruggetrokken.

Bij gehele of gedeeltelijke vernietiging kan de rechter bepalen dat de rechtsevolgen van het besluit in stand blijven. In dat geval levert waterschap, provincie of Rijk alleen de mededeling en de Procedureverloopmutatie aan.

Toekomstige functionaliteit

In de toekomst zal de mededeling van de uitspraak van de rechter functioneren als aan te leveren ‘product’ waarmee het bevoegd gezag de ConsolidatieInformatie aanlevert die nodig is om de uitspraak te verwerken in de geconsolideerde regeling. De mededeling is al wel in de standaard beschreven maar nog niet in de keten geïmplementeerd.

Aanlevering van de mededeling aan de LVBB is nu nog niet mogelijk. Totdat de mededeling is geïmplementeerd in de keten moet het bevoegd gezag gebruik maken van een besluit conform model BesluitCompact om de ConsolidatieInformatie aan te leveren voor het verwerken van de uitspraak in de geconsolideerde regeling.

10.6.6 Beperken zichtbaarheid vrijtekstgedeelte projectbesluit na realiseren project

Toekomstige functionaliteit

In deze paragraaf is beschreven hoe de zichtbaarheid van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit kan worden beperkt nadat het project is gerealiseerd. Dit zal in een later stadium worden geïmplementeerd in de DSO-keten.

Als het project waarvoor het projectbesluit is vastgesteld volledig is gerealiseerd, is het projectbesluit materieel uitgewerkt. Het is dan niet langer zinvol om het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit nog in de regelingenbank op overheid.nl en in DSO-LV in het overzicht van actuele instrumenten te zien. Bij tijdreizen moet het projectbesluit uiteraard wel teruggevonden kunnen worden. De regels waarmee het projectbesluit het omgevingsplan heeft gewijzigd hebben een permanent karakter en moeten wel zichtbaar blijven.

De zichtbaarheid van het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit in de regelingenbank en DSO-LV wordt beperkt door de regeling als materieel uitgewerkt aan te merken. Dat doet

waterschap, provincie of Rijk door een Revisie aan te leveren. De Revisie is geen besluit en wordt dus ook niet gepubliceerd.

De Revisie bestaat uit één module Consolidatie-informatie, waarmee informatie wordt aangeleverd ten behoeve van de geconsolideerde regeling. In het geval van een Revisie voor het als materieel uitgewerkt aanmerken van een regeling wordt een module Consolidatie-informatie aangeleverd met binnen een container MaterieelUitgewerkt:

- instrument: de work-Id van de RegelingVrijetekst van het projectbesluit
- datum: de datum waarop de zichtbaarheid beperkt moet zijn.

11

Mutatiescenario's

Uitgangspunt van de STOP/TPOD-standaard is dat de wijzigingen die een besluit in een bestaande regeling aanbrengt, worden aangeleverd in de vorm van een RegelingMutatie. De RegelingMutatie bevat de wijzigingen van een RegelingVersie naar een nieuwe RegelingVersie in een was-wordt- oftewel renvooiweergave. Per te wijzigen onderdeel van de RegelingVersie wordt aangegeven of het wordt toegevoegd, vervangen of verwijderd. Onderdelen van de RegelingVersie die niet gewijzigd worden, worden niet opgenomen in de RegelingMutatie.

Wanneer het gebruik van een RegelingMutatie om technische of andere redenen niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de plансoftware die het bevoegd gezag gebruikt dat nog niet ondersteunt, kan bij wijze van Tijdelijke Alternatieve Maatregel gebruik worden gemaakt van het mutatiescenario Integrale Tekstvervanging. Dit is een mutatie waarbij de gehele versie van een regeling wordt vervangen, in plaats van een renvooversie van de tekst. In de WijzigBijlage wordt dan het element VervangRegeling opgenomen. Het element VervangRegeling bevat de gehele gewijzigde nieuwe versie van de regeling (inclusief bijlagen e.d.). Voor het projectbesluit mag gebruik gemaakt worden van het mutatiescenario Integrale Tekstvervanging. Dit is alleen toegestaan tijdens de geldigheid van (alle versies van) de A-release van de STOP/TPOD-standaard. Wanneer gebruik gemaakt wordt van de B-release van de STOP/TPOD-standaard is gebruik van dit mutatiescenario niet meer toegestaan.

Bij de toepassing van het mutatiescenario Integrale Tekstvervanging wordt de volledige regeling vervangen door een nieuwe versie van de regeling. Het is uiteraard niet de bedoeling dat hierdoor de volledige regeling voor beroep vatbaar wordt, dus ook de onderdelen die feitelijk niet gewijzigd zijn. Daarom moeten in het Besluit de wijzigingen vastgelegd worden. Daarmee wordt bewerkstelligd dat in juridische zin sprake is van een wijzigingsbesluit, terwijl dat technisch is uitgevoerd met de integrale vervanging van de regelingversie. De geadviseerde opzet van zo'n besluit is weergegeven in Figuur 48.

Wijziging omgevingsplan Gemeentestad

De gemeenteraad van Gemeentestad

Overwegende dat het vanwege de gezondheidseffecten van geitenhouderijen op de kwaliteit van de leefomgeving noodzakelijk is om het omgevingsplan aan te vullen met regels over geitenhouderijen;

Besluit:

Artikel I Wijziging omgevingsplan

Het omgevingsplan als volgt te wijzigen:

Artikel II Hernummeren hoofdstukken

De hoofdstukken 16 tot en met 18 worden hernummerd tot hoofdstukken 17 tot en met 19.

Artikel III Invoegen hoofdstuk Geitenhouderijen

Na hoofdstuk 15 wordt een nieuw hoofdstuk 16 ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 16 Geitenhouderijen

Artikel 16.1 Oogmerk

De regels in dit hoofdstuk zijn gesteld met het oog op het verbieden van nieuwvestiging en uitbreiding

van geitenhouderijen om daarmee gezondheidseffecten in de omgeving te voorkomen.

Artikel 16.2 Verbod nieuwvestiging en uitbreiding geitenhouderijen

1. Het is verboden om een nieuwe geitenhouderij te vestigen of op te richten.
2. Het is verboden voor een bestaande geitenhouderij gelegen binnen twee kilometer van de rand van een woonkern om het aantal geiten uit te breiden.

Artikel IV Consolidatie

Dit wijzigingsbesluit wordt, ter voldoening aan artikel 19 van de Bekendmakingswet, verwerkt in de geconsolideerde regeling als opgenomen in bijlage I.

Artikel V Inwerkintreden

Dit besluit treedt in werking op 30 mei 2024.

Aldus besloten in de vergadering van 20 mei 2024,

De griffier,

De voorzitter

Figuur 48 Voorbeeld van de tekst in het Lichaam van een Besluit bij mutatiescenario Integrale Tekstvervanging

D **Bijlagen**

1 De relatie tussen artikel 1.2 Omgevingswet en de waardelijst voor thema

Zoals in paragraaf 7.4.5 is aangegeven is er een waardelijst voor het attribuut *thema*. Het grootste deel van de waarden van die waardelijst is rechtstreeks ontleend aan artikel 1.2 Omgevingswet. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de relatie is tussen dat artikel en de waarden van de waardelijst.

	Onderdelen van artikel 1.2 Ow	Waarden uit de waardelijst Thema
Aanhef	Deze wet gaat over:	
Lid 1	a. de fysieke leefomgeving, en b. activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.	
Lid 2	De fysieke leefomgeving omvat in ieder geval: a. bouwwerken, b. infrastructuur, c. watersystemen, d. water, e. bodem, f. lucht, g. landschappen, h. natuur, i. cultureel erfgoed, j. werelderfgoed.	Bouwwerken Infrastructuur Water en watersystemen Water en watersystemen Bodem Lucht Landschap Natuur Cultureel erfgoed
Lid 3	Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden in ieder geval aangemerkt gevolgen die kunnen voortvloeien uit: a. het wijzigen van onderdelen van de fysieke leefomgeving of het gebruik daarvan, b. het gebruik van natuurlijke <i>hulpbronnen</i> ,	Landgebruik ¹⁷⁶ Energie en natuurlijke hulpbronnen
	c. activiteiten waardoor <i>emissies, hinder of risico's</i> worden veroorzaakt,	Gezondheid Milieu algemeen Externe veiligheid Geluid
	d. het nalaten van activiteiten.	
Lid 4	Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden ook aangemerkt gevolgen voor de mens, voor zover deze wordt of kan worden beïnvloed door of via onderdelen van de fysieke leefomgeving.	

¹⁷⁶ Wanneer zoals wordt overwogen aan de objecttypen Juridische regel en Tekstdel een attribuut subthema wordt toegevoegd kan de (Thema-)waarde Landgebruik nader worden gespecialiseerd met subthema's als landbouw, recreatie, wonen, verkeer etc.

2 Overzicht toekomstige functionaliteit

In dit toepassingsprofiel is de volgende toekomstige functionaliteit benoemd:

- Centrale voorziening voor op het besluit betrekking hebbende stukken
Er komt een centrale voorziening voor de elektronische terinzagelegging van op het besluit betrekking hebbende stukken. Deze stukken zijn geen onderdeel van de STOP/TPOD-bestandenset van het besluit, maar worden separaat aangeleverd. De wijze waarop de stukken aan die voorziening moeten worden aangeleverd, de wijze waarop die stukken vanuit de publicatiebladen en de DSO-viewer benaderd kunnen worden en daarmee ook de wijze waarop vanuit het besluit naar die stukken verwezen kan worden, is op dit moment in ontwikkeling. Aanlevering aan deze voorziening is nu nog niet mogelijk.
De verwachting is dat dit alles tijdig voor inwerkintreden van de Omgevingswet werkt en bekend is. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunnen de betreffende stukken als onderdeel van het BesluitCompact conform STOP aan de LVBB worden aangeleverd.
- Ontwerpversie tijdelijk regelingdeel
Vooralsnog ondersteunen de STOP/TPOD-standaard en de DSO-keten het aanleveren en het tonen van de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel nog niet. Aanlevering van de ontwerpversie van het tijdelijk regelingdeel is nu nog niet mogelijk. Zolang dat het geval is, moeten daarom in een ontwerpversie van een projectbesluit dat beoogt een of meer omgevingsplannen te wijzigen, de wijzigingen die het projectbesluit in die omgevingsplannen aanbrengt, in het vrijetekstgedeelte worden beschreven. Om die tekst te kunnen koppelen aan locaties, waarmee wordt aangegeven waar de wijziging(en) van het omgevingsplan gaan gelden, moet die tekst worden opgenomen in het Lichaam van de Regeling.
- Aanleveren KennisgevingVoorgenomenBesluit: kennisgeving die niet bij besluit hoort
De kennisgeving van het voornemen om een verkenning uit te voeren en een projectbesluit vast te stellen is een kennisgeving die gedaan moet worden op een moment dat er nog geen besluit is. De kennisgeving zonder bijbehorend besluit is al wel in de STOP/TPOD-standaard opgenomen (daarvoor is het gegeven *mededelingOver* optioneel geworden en is het gegeven *soortKennisgeving* toegevoegd) maar nog niet in de DSO-keten geïmplementeerd. Zolang dat het geval is, kan deze kennisgeving niet met toepassing van de STOP/TPOD-standaard worden opgesteld en aan de LVBB worden aangeleverd. Naar verwachting is deze implementatie kort na het uitbrengen van deze versie van het TPOD gereed. Mocht dat niet tijdig het geval zijn, dan kan voor het aanleveren van de kennisgeving de 'oude' methode gebruikt worden: waterschap en provincie leveren de kennisgeving door middel van de applicatie DROP aan, Het Rijk levert de tekst van de kennisgeving aan Sdu aan, die de omzetting doet en de kennisgeving aan KOOP aanlevert.
- Algemene kennisgeving
De standaard kent een kennisgeving die niet gekoppeld is aan een besluit voor het doorgeven van het feit dat een bestuursorgaan het voornemen heeft een besluit te nemen en een kennisgeving die wel is gekoppeld aan een besluit waarmee inzage- of beroepstermijnen worden doorgegeven. De standaard kent nog geen algemener kennisgeving die niet aan een besluit is gekoppeld. Die is wel nodig, bijvoorbeeld voor de kennisgeving in verband met het participatiatraject. Totdat deze kennisgeving is toegevoegd aan de standaard en is geïmplementeerd in de DSO-keten, moet -indien gekozen wordt voor de STOP-LVBB-route- voor de kennisgeving van het

participatietraject en van kennisgevingen rondom de voorkeursbeslissing gebruik gemaakt worden van de kennisgeving voor het voorgenomen besluit.

- Aanleveren module Procedureverloop optioneel bij aanleveren ontwerpbesluit
In de standaard is beschreven dat in de procedure van het ontwerpbesluit de module Procedureverloop verplicht is bij de aanlevering van de kennisgeving en optioneel bij de aanlevering van het ontwerpbesluit. Wanneer het terinzageleggen van een ontwerpbesluit door het bestuursorgaan gemandateerd is aan een functionaris in de ambtelijke organisatie zijn de procedurestappen die voor het ontwerpbesluit beschikbaar zijn, niet relevant. Het optioneel zijn van de module Procedureverloop bij het aanleveren van het ontwerpbesluit is nog niet in de DSO-keten geïmplementeerd. Naar verwachting is deze implementatie kort na het uitbrengen van deze versie van het TPOD gereed. Zolang die implementatie nog niet gedaan is, moet zowel bij het ontwerpbesluit als bij de kennisgeving een module Procedureverloop worden aangeleverd.
- Tonen van een toestand van een regeling vóór de inwerkintredingsdatum
Op dit moment wordt de toestand van een geconsolideerde regeling in de periode tussen bekendmaking en inwerkintreding van het besluit nog niet getoond in de regelingenbanken op overheid.nl en in DSO-LV. Voor de aanlevering is dit niet relevant, wel voor de verwachting van wat zichtbaar is in de regelingenbanken en in de DSO-viewer.
- Tonen van procedurestatus van onderdelen van een regeling
Het bevoegd gezag levert informatie over het verloop van de procedure van een besluit aan met de module Procedureverloop en met mutaties van die module. De LVBB leidt uit het procedureverloop de procedurestatus van het besluit af en gaat de procedurestatus van de onderdelen van de geconsolideerde regeling die afkomstig zijn uit dat besluit, doorgeven aan de regelingenbanken op overheid.nl en aan DSO LV. Deze voorzieningen tonen de procedurestatus van onderdelen van de regeling nog niet. Voor de aanlevering is dit niet relevant, wel voor de verwachting van wat zichtbaar is in de regelingenbanken en in de DSO-viewer.
- Aanleveren en tonen van wijzigingen in de status van een besluit in de beroepsfase
Op dit moment kan (en moet) het procedureverloop tot en met de bekendmaking van het besluit worden aangeleverd. De status van een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld, kan gedurende de beroepsfase enkele malen veranderen. Die statuswijzigingen worden doorgegeven met Procedureverloopmutaties. Aanlevering van deze Procedureverloopmutaties is nu nog niet mogelijk. De daaruit afgeleide procedurestatus van het besluit en van de onderdelen van de geconsolideerde regeling worden dan ook nog niet getoond op overheid.nl en in DSO-LV. Dit heeft tot gevolg dat in de eerste periode na inwerkintreden van de Omgevingswet bij het projectbesluit niet wordt getoond dat daartegen beroep is ingesteld of dat het projectbesluit geheel of gedeeltelijk geschorst is.
- Mededeling doen van uitspraak rechter
Op grond van de Awb is het verplicht om mededeling te doen van de uitspraak van de rechter als deze een besluit geheel/gedeeltelijk heeft vernietigd. Deze mededeling zal in de toekomst gedaan worden met toepassing van de STOP/TPOD standaard. De mededeling zal dan ook functioneren als aan te leveren ‘product’ waarmee het bevoegd gezag zowel de Procedureverloopmutatie (waarmee het feit wordt doorgegeven dat het beroep is afgedaan) als de ConsolidatieInformatie (die nodig is om de uitspraak te verwerken in de geconsolideerde regeling) aan te leveren. De mededeling is al wel in de standaard beschreven maar nog niet in de keten geïmplementeerd. Aanlevering van de mededeling aan de LVBB is nu nog niet mogelijk. Totdat de mededeling is geïmplementeerd in de keten moet het bevoegd gezag gebruik maken van een besluit

conform model BesluitCompact om mededeling te doen van de uitspraak van de rechter en om de ConsolidatieInformatie aan te leveren voor het verwerken van de uitspraak in de geconsolideerde regeling.

- Beperken zichtbaarheid vrijtekstgedeelte projectbesluit nadat het project is gerealiseerd Nadat het projectbesluit is gerealiseerd, is het niet langer nodig dat het vrijtekstgedeelte van het projectbesluit bij een klik op de kaart in de DSO-viewer direct wordt gevonden. In de toekomst wordt dat gedaan door met een Revisie de regeling als materieel uitgewerkt aan te merken. De zichtbaarheid van een regeling in de regelingenbank en DSO-LV wordt dan beperkt. De Revisie is al wel in de standaard beschreven maar nog niet in de keten geïmplementeerd. Naar verwachting zal dit geen probleem opleveren en zal er geen work around nodig zijn, omdat het geruime tijd zal duren voordat de eerste Omgevingswet-projectbesluiten volledig gerealiseerd zullen zijn.
- Regelingmetadata
In de toekomst wordt de aanlevering van de Regelingmetadata verplicht bij het ontwerpbesluit en worden Regelingmetadata bij het definitief besluit alleen nog aangeleverd wanneer ze gewijzigd zijn. Wanneer dat wordt geïmplementeerd is nog onbekend. Zolang dit niet geïmplementeerd is, moeten de Regelingmetadata zowel bij het ontwerpbesluit als bij het definitief besluit worden aangeleverd.